



PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SUCHÁ HORA

PROGRAMOVACIE OBDOBIE 2016 - 2025

Formulár č. Ú 1 - Hlavička dokumentu PHRSR

Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Suchá Hora 2016 - 2025
Územné vymedzenie :	Žilinský kraj, okres Tvrdošín, obec Suchá Hora – ŠÚJ 510076
Územný plán obce schválený:	áno
Dátum schválenia PHSR:	
Dátum platnosti:	2016 - 2025
Verzia	1.0.
Publikovaný verejne:	

Zdroj: vlastné spracovanie



Základné údaje	
Kraj:	Žilinský kraj
Okres:	Tvrdošín
Región:	Horná Orava
Poloha:	49°21'56"S 19°47'22"V
Nadmorská výška:	790 m n. m.
Rozloha:	21,85 km ² (2 185 ha)
Počet obyvateľov:	1 404 (31. 12. 2014)
Hustota obyvateľstva:	64,26 obyv./km ²
Nacionále	
PSČ	027 13
ŠÚJ	510076
EČV	TS
Tel. predvoľba	+421-43
Oficiálne adresy	
Adresa:	Obecný úrad Suchá Hora
	Suchá Hora 252
	027 13 Suchá Hora
Web:	www.suchahora.eu
E-mail:	obec@suchahora.eu starosta@suchahora.eu
Telefón:	043 / 532 49 55, 539 72 22, 539 72 63
Fax:	043 / 532 49 55

OBSAH

1 ÚVOD	4
ANALYTICKÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SUCHÁ HORA 2016 - 2025	10
2 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE	11
2.1. HISTÓRIA OBCE	11
2.2. PRÍRODNÉ POMERY	12
2.3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	16
2.4. DOPRAVA	20
2.5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	22
2.6. OBYVATEĽSTVO	26
2.7. VZDELANIE A ZAMESTNANOSŤ	34
2.8. BÝVANIE	36
2.9. PODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY A INŠTITÚCIE	38
2.10. ŠKOLSTVO A VZDELANIE	41
2.11. SOCIÁLNA SFÉRA	42
2.12. ZDRAVOTNÍCTVO	43
2.13. ŠPORT	43
2.14. KULTÚRA	44
2.15. UBYTOVACIE ZARIADENIA	45
2.16. STRAVOVACIE A REŠTAVRAČNÉ SLUŽBY	45
2.17. CESTOVNÝ RUCH	45
2.18. REKAPITULÁCIA ROZPOČTU OBCE ZA ROKY 2009 – 2014	46
2.19. SAMOSPRÁVA	47
2.21. IDENTIFIKÁCIA HLAVNÝCH VONKAJŠÍCH FAKTOROV ROZVOJA ÚZEMIA A ANALÝZA VPLYVU VONKAJŠIEHO PROSTREDIA NA VÝVOJ SITUÁCIE V ÚZEMÍ	47
2.21. EX-POST HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHSR	48
3 SWOT ANALÝZY	48
3.1 HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	50
3.2 DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	51
3.3 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	52
3.4 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	53
3.5 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	53
3.6 SOCIÁLNA OBLASŤ A ZDRAVOTNÍCTVO	54
3.7 ŠKOLSTVO A ŠPORT	55
3.8 KULTÚRA	56
3.9 PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	57
3.10 ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	58
3.11 INFORMATIZÁCIA OBCE	58
3.12 PROBLÉMOVÁ ANALÝZA – HLAVNÉ ODVETVOVÉ DISPARITY A VYMEDZENIE CIEĽOVÝCH SKUPÍN SO SÚSTREDENOU PODPOROU OBCE SUCHÁ HORA	60



STRATEGICKÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SUCHÁ HORA 2016 - 2025	65
4 VÍZIA A POSLANIE OBCE SUCHÁ HORA	65
5 FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE	68
PROGRAMOVÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SUCHÁ HORA 2016 - 2025	75
5.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	76
5.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	76
5.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	77
5.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	77
5.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	78
5.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	79
5.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	79
5.8 PROGRAM 8. KULTÚRA	80
5.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	80
5.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	81
5.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE	81
6 MERATEĽNÉ INDIKÁTORY	82
6.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	82
6.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	82
6.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	83
6.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	84
6.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	84
6.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	85
6.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	86
6.8 PROGRAM 8. KULTÚRA	86
6.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	87
6.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	88
REALIZAČNÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SUCHÁ HORA 2016 - 2025	90
7 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHRSR OBCE SUCHÁ HORA	91
7.1 SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA PLNENIA PHRSR	92
7.2 KOMUNIKAČNÝ PLÁN	94
8 AKČNÝ PLÁN	95
8.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	95
8.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	96
8.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	97
8.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	98
8.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	99
8.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	101
8.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	102
8.8 PROGRAM 8. KULTÚRA	103
8.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	104
8.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	105
8.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE	105
FINANČNÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SUCHÁ HORA 2016 - 2025	107
9 FINANČNÝ PLÁN PROGRAMU	108
9.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	108
9.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	110
9.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	111
9.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	112
9.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	114
9.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	115
9.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	116
9.8 PROGRAM 8. KULTÚRA	118
9.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	119
9.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	120
9.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE	121
10 ZÁVER	127
11 POUŽITÁ LITERATÚRA	128



1 ÚVOD

Dokument „ Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Suchá Hora s výhľadom do roku 2025 (PHRSR) je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce stanovuje jeho strategické ciele a priority rozvoja. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania rozvoja obce. Programom hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Suchá Hora sa uskutočňuje podpora rozvoja na úrovni miestnej samosprávy s dôrazom na sociálnu, ekonomickú a kultúrnu sféru. Je to program cielených opatrení, navrhnutý pre oživenie sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce Suchá Hora, ktorý na základe výsledkov ročného hodnotenia bude priebežne aktualizovaný a dopĺňovaný.

Formulár č. Ú 2 - Zámer spracovania PHRSR

Zámer spracovania PHRSR	
Názov dokumentu	- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Suchá Hora na roky 2016 - 2025
Forma spracovania	- pracovníkmi samosprávy, - s pomocou externých odborníkov (spolupráca),
Riadenie procesu spracovania	- pracovné skupiny boli zložené z vedenia obce, zamestnancov OcÚ, poslancov OZ a komisií, - spracovania PHRSR sa zúčastnili aj RO a PO organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti obce, - súčasťou prieskumu boli aj mimovládne organizácie a podnikateľské subjekty v obci, - zapojenie verejnosti a komunikácia s verejnosťou: zapojenie prostredníctvom dotazníkového prieskumu, informovanie prebiehalo formou www stránky, prostredníctvom zasadnutí OZ.
Obdobie spracovania	- PHRSR bol spracovaný v priebehu roka 2015 - harmonogram spracovania je uvedený v nasledujúcej tabuľke.
Financovanie spracovania	- náklady na vlastné spracovanie boli financované z rozpočtu obce KZ 41.

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Formulár č. Ú 3 - Harmonogram spracovania PHRSR

Harmonogram spracovania PHRSR												
Termín	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Úvod												
Analytická časť												
Strategická časť												
Programová časť												
Realizačná časť												
Finančná časť												
Záver												

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Bol spracovaný na základe zákona Národnej rady SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona 309/2014 Z.z., ktorý definuje Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce ako strednodobý programový dokument, obsahujúci analýzu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, hlavné smery jej vývoja, ustanovenie cieľov, prvoradých potrieb a úloh vo všetkých oblastiach života obce. Súčasťou programu je aj návrh jeho administratívneho a finančného zabezpečenia. Zákon stanovuje aj úlohy, týkajúce sa vypracovávaní, schvaľovania, zabezpečenia plnenia a pravidelného vyhodnocovania predmetného programového dokumentu. Pri spracovaní programu boli rešpektované zásady regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky a princípy regionálnej politiky Európskej únie zakotvené najmä v nariadení Rady (ES) č. 1266/1999 (nariadenie o štrukturálnych fondoch).

Formulár č. Ú 7 - Použité participatívne metódy

Metóda	Informovanie verejnosti	Získavanie názorov verejnosti	Zohľadnenie názorov verejnosti
Tlačené materiály			
Verejné informačné tabule	áno		
Informačné formuláre, tabuľky údajov,	áno		



Internetové stránky	áno		
Využitie existujúcich médií			
Zverejňovanie informácií v miestnej tlači	áno	áno	
Stretnutia			
Stretnutia s kľúčovými ľuďmi/skupinami	áno	áno	áno
Návšteva v dotknutom území	áno	áno	áno
Verejné vypočutie	áno	áno	áno
Využitie miestnych ľudí na získavanie názorov	áno	áno	áno
Rozhovory a prieskumy			
Dotazník pre záujmové skupiny	áno	áno	
Dotazník pre širokú verejnosť	áno	áno	
Poradné skupiny			
Miestne poradné skupiny	áno	áno	áno
Riešenie problémov			
Rokovanie bez prítomnosti moderátora/facilitátora	áno	áno	áno
Zdroj: vlastné spracovanie			

Program sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce Suchá Hora je súčasťou sústavy základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja v Slovenskej republike. Táto sústava je členená na strategické a programové dokumenty vypracovávané na úrovni štátu, sektorov, samosprávnych krajov, regiónov a obcí a programové dokumenty Európskej únie (pre využitie zdrojov štrukturálnych fondov).

Východiskové podklady

Podpora regionálneho rozvoja sa uskutočňuje v súlade s programovaním na:

Miestnej úrovni

- Program odpadového hospodárstva,
- **Viacročný rozpočet**
- **PHSR**
- **ÚPD**

Národnej úrovni

- **Partnerská dohoda** určuje stratégiu, priority a podmienky SR na využívanie fondov EÚ tak, aby sa dosiahli priority stratégie Európa 2020. Ide teda o základný národný dokument, ktorý zastrešuje všetky operačné programy SR pre nové programové obdobie. Neformálne vyjednávania k príprave Partnerskej dohody a operačným programom Slovenskej republiky na roky 2014-2020 sa začali 25. januára 2013 stretnutím so zástupcami Európskej komisie. Následne sa uskutočnili aj ďalšie neformálne kolá rokovaní, o ktorých bližšie informácie je možné získať na stránkach Úradu vlády ako Centrálného koordinátneho orgánu pre fondy EÚ v podmienkach SR.
- **Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020** - pozičný dokument identifikuje z pohľadu Európskej komisie hlavné rozvojové potreby s možnosťou financovania opatrení v rámci fondov Spoločného strategického rámca EÚ v podmienkach SR. Zároveň tento dokument predstavuje základ pre negociácie s Európskou komisiou k Partnerskej dohode a operačným programom SR na roky 2014-2020.
- **Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020**
- **Integrovaný regionálny operačný program „IROP“** - predstavuje programový dokument SR pre programové obdobie 2014 – 2020, ktorého globálnym cieľom je: prispieť k zlepšeniu kvality života a zabezpečiť udržateľné poskytovanie verejných služieb s dopadom na vyvážený a udržateľný územný rozvoj, hospodársku, územnú a sociálnu súdržnosť regiónov, miest a obcí.
- Sektorový operačný program, ktorý je strednodobý dokument vypracovaný pre vopred určené sektory.
- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja (PHSR ŽISK), ktorý je strednodobý programový dokument, je v súlade s cieľmi a prvoradými potrebami ustanovenými v národnom pláne a s podkladom na vypracovanie príslušného regionálneho operačného programu. Jeho vypracovanie zabezpečuje samosprávny kraj.
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001, aktualizácia 2010,
- Národný program reforiem, máj 2012,
- Návrh základných princípov na prípravu Partnerskej dohody Slovenskej republiky na programové obdobie 2014 – 2020,
- Stratégia rozvoja dopravy SR do roku 2020, 2010,
- Program odpadového hospodárstva na roky 2011 - 2015,
- Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020
- Revidovaný národný akčný plán Dekády začleňovania rómskej populácie 2005 - 2015 na roky 2011 – 2015
- 2. etapa Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009 – 2015
- Koncepcia výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov vrátane rozvoja stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania

Nadnárodnej úrovni

Programové dokumenty Európskej únie pre využitie štrukturálnych fondov tvoria:

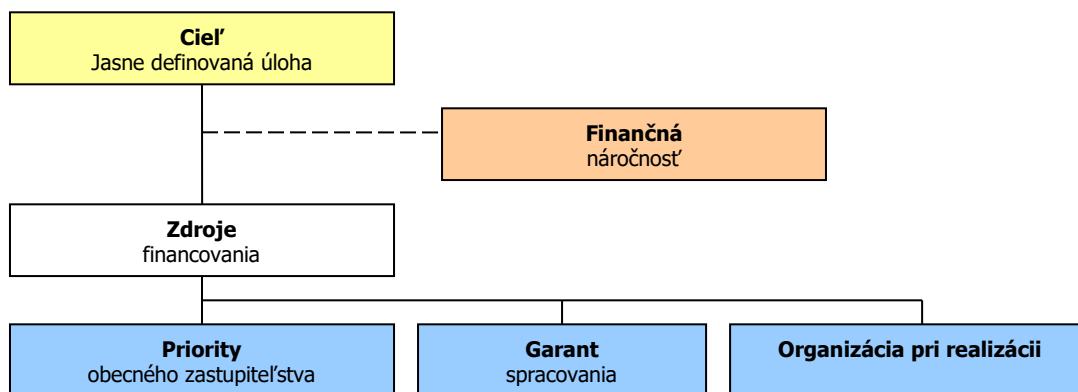


- Stratégia EÚ 2020 - cieľ: konkurencieschopnosť, zamestnanosť a hospodársky rast
- Spoločný strategický rámec EK, marec 2012,
- Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom),
- CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji, 2012,
- CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT),
- CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu,
- CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu,
- CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán 2013+,
- CENTROPE – Stratégia v oblasti kultúry a cestovného ruchu 2013+,
- Národný (regionálny) rozvojový plán (RDP – Regional Development Plan), ktorý je hlavným dokumentom pre vyjednanie podpory zo Štrukturálnych fondov Európskej únie.
- Rámec podpory spoločenstva (CSF – Community Support Framework), ktorý bude vytvorený na základe Národného rozvojového plánu v spolupráci s Európskou komisiou, je hlavným dokumentom vymedzujúcim poskytnutie podpory zo štrukturálnych fondov Európskej únie.
- Sektorové operačné programy (SOP – Sectoral Operation Programme), ako taktické dokumenty vytvorené na úrovni ministerstiev, ktoré rozpracovávajú problémové celky stratégií majúci plošný (celoštatný) charakter, pre ktoré bude žiadané spolufinancovanie zo zdrojov Európskej únie.
- Regionálne operačné programy (ROP – Regional Operation Programme), ako taktické dokumenty, ktoré budú spracované na úrovni regiónov NUTS II a rozpracovávajú tie problémové celky stratégií, pre ktoré bude žiadané spolufinancovanie zo zdrojov Európskej únie.
- Strategické usmernenia Spoločenstva (SUS) – ROP odráža 1 usmernenie SUS t.j. „urobiť Európu a jej regióny atraktívnejším priestorom pre investície a prácu“, a súčasne 3 usmernenie SUS t.j. „vytvorenie väčšieho množstva a kvalitnejších pracovných miest“

Jednotlivé strategické dokumenty sú vypracovávané vo vzájomnej nadväznosti a postupnosti.

Implementácia

Implementácia Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Suchá Hora je zložitý a náročný proces. Za jeho realizáciu so zabezpečením všetkých väzieb na strategické a programové dokumenty SR a EÚ budú zodpovední predstavitelia samosprávy obce Suchá Hora. Návrh spôsobu implementácie bude treba dopĺňať v súlade s organizačnou štruktúrou samosprávneho úradu, jeho kompetenciami v nadväznosti na vývoj v oblasti legislatívy, predovšetkým v oblasti nakladania s finančnými prostriedkami. Pri posudzovaní jednotlivých Projektov sme použili procesnú analýzu, ktorej hlavným cieľom bolo analyzovať proces premeny vstupov pomocou použitia súboru finančných, ľudských a technologických zdrojov.



Finančné zabezpečenie

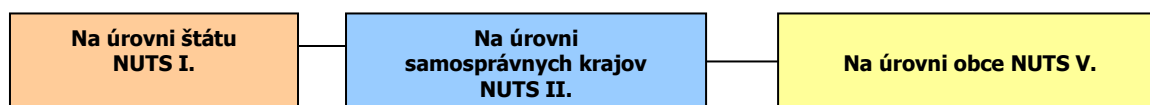
V zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona 309/2014 Z.z., sa financovanie regionálneho rozvoja realizuje na troch úrovniach: Na mikroregionálnej úrovni je možné rozvojové aktivity financovať jedine združovaním zdrojov nižšej úrovne, čiže obcí. Samosprávy nemajú spoločný zdroj financovania. V súčasnej situácii je možné rozvojové aktivity financovať buď z rozpočtov jednotlivých obcí v prípade individuálnych Projektov alebo združením financií viacerých obcí v prípade spoločných Projektov. V prípade financovania Projektov majúci význam v kontexte priorit celého kraja zohráva významnú úlohu Žilinský samosprávny kraj a financovanie inštitúcií v jeho zriaďovateľskej kompetencii. Ďalšími doplnkovými zdrojmi, ktoré možno definovať na úrovni jednotlivých aktivít sú predovšetkým štrukturálne fondy EÚ. Ich využitie v rámci jednotlivých aktivít je možné stanoviť len indikatívne bez určenia výšky požadovanej podpory s cieľom prispieť ku koordinácii realizácie rozvojových aktivít.



- Pri zostavovaní finančného plánu a zaisťovaní finančnej podpory je potrebné zamerať sa na tie opatrenia, ktoré sú nedostatočne podporované zo štátneho rozpočtu, alebo nie sú podporované vôbec.
- Pri zabezpečovaní základných potrieb občanov postupuje samospráva podľa zákona číslo 369/1990 Z.z. O obecnom zriadení a v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. O majetku obcí v znení neskorších predpisov.
- Na plnenie svojich úloh má obec okrem finančných prostriedkov poukázaných od štátu v rámci delimitácie k dispozícii nasledovné financie: príjmy z miestnych daní a poplatkov, zdroje Štrukturálnych fondov Európskej únie v rámci programovacieho obdobia 2014 - 2020.

Zdroje a dokumenty

V súlade so snahou Slovenskej republiky o znižovanie rozdielov na úrovni rozvoja jednotlivých regiónov boli východiskom pri príprave Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Suchá Hora nasledovné strategické dokumenty:



Podporné materiály

Pri vypracovaní Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Suchá Hora boli použité aj prognostické údaje vypracované Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja SR. Hlavnou úlohou prognostických údajov je podporiť vypracovanie tohto programu a zabezpečiť tým zvýšenie efektívnosti procesov strategického plánovania a kvality tohto dokumentu. Toto zabezpečenie je dané prepojením Systému strednodobého výhľadu hospodárskeho a sociálneho vývoja a vecnej roviny strategického plánovania.

Obec Suchá Hora má nasledovné možnosti čerpania mimorozpočtových zdrojov na dosahovanie svojich cieľov a priorít v zmysle stanovených tematických cieľov stratégie Európa 2020 a prioritných oblastí Pozičného dokumentu:

Partnerská dohoda (ďalej len „PD“), ako obdoba súčasného Národného strategického referenčného rámca, obsahuje záväzky členského štátu, že pridelené alokácie pre politiku súdržnosti EÚ sa využijú na implementáciu stratégie Európa 2020. Partnerská dohoda obsahuje aj návrh operačných programov.

Operačné programy (ďalej len „OP“) sú hlavným riadiacim nástrojom pre využívanie fondov EÚ. Na zabezpečenie naplnenia cieľov stratégie Európa 2020 vypracovala EK tzv. „kondicionality“, t.j. podmienky, ktoré musia členské štáty splniť, jednak sú to podmienky ex ante, ktoré musia byť zavedené pred poskytnutím prostriedkov z fondov, ako aj podmienky ex post, podľa ktorých bude uvoľnenie dodatočných prostriedkov z fondov závisieť na výkonnosti a dosahovaní cieľov stratégie Európa 2020.

Tematické ciele v súlade so stratégiou Európa 2020:

- 1) posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií;
- 2) zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality;
- 3) zvýšenie konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov a poľnohospodárskeho sektora (v prípade EPFRV) a sektora rybného hospodárstva a akvakultúry (v prípade EFNRH);
- 4) podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch;
- 5) podpora prispôsobovania sa zmenám klímy, predchádzania a riadenia rizík;
- 6) ochrana životného prostredia a presadzovanie efektívneho využívania zdrojov;
- 7) podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach;
- 8) podpora zamestnanosti a mobility pracovnej sily;
- 9) podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe;
- 10) investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania;
- 11) zvyšovanie inštitucionálnych kapacít a efektivity verejnej správy.

Pozičný dokument definuje nasledujúce prioritné oblasti:



- podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie
- infraštruktúra pre hospodársky rast a zamestnanosť
- rozvoj ľudského kapitálu a zlepšenie účasti na trhu práce
- trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov
- moderná a profesionálna verejná správa

Priority stanovené v Pozičnom dokumente boli použité ako podklad pre prípravu najdôležitejších strategických dokumentov SR pre čerpanie fondov EÚ: Partnerskej dohody a operačných programov.

Štruktúra operačných programov

P.č.	Operačné programy	Riadiaci orgán	Sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom	Tematický cieľ / Investičná priorita	Fond EÚ
1	Výskum a inovácie (VaI)	MŠVVŠ SR		1a, 10	EFRR, ESF
			MH SR	1b, 3	
2	Integrovaná infraštruktúra (II)	MDVRR SR	MF SR	2	KF, EFRR
			MV SR	7a,b,c,d	
3	Ľudské zdroje (ĽZ)	MPSVR SR		9	EFRR, ESF
				8,9,10,	
			MZ SR	9a	
			MŠVVŠ SR	10	
4	Kvalita životného prostredia (KŽP)	MŽP SR	MDVRR SR	4c	KF, EFRR
			MH SR	4,7e	
				4,5,6,	
			MV SR	5b	
5	Integrovaný ROP (IROP)	MPaRV SR	MK SR	6c	ESF, EFRR
			VÚC	5,6,7,9,10	
				5,6,7,9,10,	
6	Efektívna verejná správa (EVS)	MV SR		11	EFRR, ESF
7	Technická pomoc (TP)	ÚV SR		11	EFRR
8	Rozvoj vidieka	MPaRV SR			EPFRV
9	Rybné hospodárstvo	MPaRV SR			EFNRH
10	Európska územná spolupráca	RO budú určené zo strany EK			EFRR
11	Interact, Urban	RO budú určené zo strany EK			EFRR

Uplatnenie integrovaného prístupu

rozmer - 1

Rôzne aspekty života obce – environmentálny, hospodársky, sociálny a kultúrny – sú vzájomne prepojené a úspech v rozvoji samosprávy možno dosiahnuť len prostredníctvom integrovaného prístupu. Opatrenia týkajúce sa fyzickej obnovy sa v PHRSR skombinovali s opatreniami na podporu vzdelávania, hospodárskeho rozvoja, sociálneho začleňovania a ochrany životného prostredia. Predpokladom toho je rozvoj silných partnerstiev medzi miestnymi obyvateľmi, občianskou spoločnosťou, miestnym hospodárstvom a rôznymi úrovňami správy. Takýto prístup je osobitne dôležitý v súčasnosti vzhľadom na vážnosť problémov, pred ktorými momentálne samospráva stojí. Tieto problémy siahajú od konkrétnych demografických zmien cez dôsledky hospodárskej stagnácie v súvislosti s tvorbou pracovných miest a sociálnym pokrokom až po dôsledky zmeny klímy. Reakcia na tieto problémy bude mimoriadne dôležitá na dosiahnutie inteligentnej, udržateľnej a inkluzívnej spoločnosti, ktorá je cieľom stratégie Európa 2020.

rozmer – 2

PHSR obce Suchá Hora integruje všetky dokumenty na miestnej úrovni ako aj ciele a priority národných strategických dokumentov a dokumentov EÚ. PHRSR obce Suchá Hora 2016 - 2025 integruje a nadväzuje na predchádzajúce PHSR 2006 - 2015, viacročný rozpočet. PHRSR obce vychádza a integruje strategické dokumenty na národnej úrovni ako Partnerská dohoda, ktorá určuje stratégiu, priority a podmienky SR na využívanie fondov EÚ tak, aby sa dosiahli priority stratégie Európa 2020, Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014-2020, Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 – 2020, Integrovaný regionálny operačný program „IROP“. Ďalej integruje a vychádza zo strategických dokumentov EÚ: Stratégia EÚ 2020 - cieľ: konkurencieschopnosť, zamestnanosť a hospodársky rast, Spoločný strategický rámec EK, marec 2012, Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom), CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji, 2012, CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT), CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu, CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu, CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán 2013+.

rozmer – 3

Integrovaný prístup bol uplatnený pri procese spracovania strategického dokumentu, kde boli zohľadnené predstavy, potreby a požiadavky jednotlivých zainteresovaných skupín ako sú obyvatelia, rozpočtové a príspevkové organizácie zriadené v rámci pôsobnosti obce, mimovládne organizácie, záujmové skupiny obyvateľov, podnikateľské subjekty, obec a jej jednotlivé orgány: poslanci OZ, starosta, komisie. Integrovaný prístup bol uplatnený v prípravnej fáze spracovania PHRSR, prostredníctvom dotazníkového prieskumu pri jednotlivých skupinách. Následne bol integrovaný prístup uplatnený v rámci schvaľovacej fázy PHRSR, kde bol návrh dokumentu zaslaný zainteresovaným skupinám na záverečnú úpravu, doplnenie a odsúhlasenie.

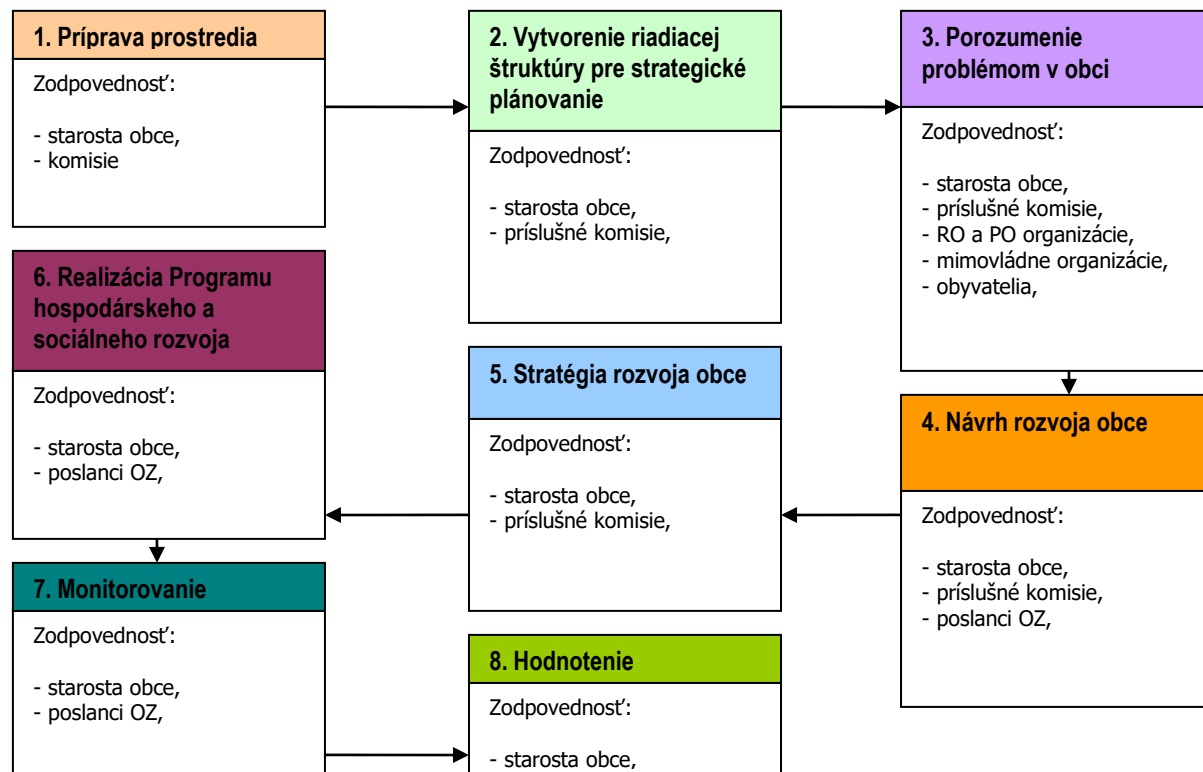


rozmer – 4

Integrovaný prístup bol uplatnený v prípade finančného zabezpečenia jednotlivých priorít a cieľov. Financovanie sa realizuje z viacerých zdrojov – verejných a súkromných. Verejné zdroje uplatňujú integrovaný prístup z hľadiska horizontálneho ako aj vertikálneho. Z horizontálneho hľadiska predstavuje kombinovanie viacerých možných zdrojov EÚ (Operačných programov). Z vertikálneho hľadiska sú integrované zdroje EÚ, úrovne SR, VÚC a nakoniec na najnižšej úrovni miestnej samosprávy.

PHRSR sa skladá z hlavného dokumentu a príloh, ktoré sú jeho neoddeliteľnou súčasťou.

Fázy strategického plánovania a definovanie zodpovedností



1	<p>Vyvolanie dopytu v obci Suchá Hora. Sformovanie prvej pracovnej skupiny. Určenie, koho je treba do prípravy PHRSR zapojiť. Spôsob oslovenia a prizvania ďalších účastníkov – dotazníkový prieskum. Príprava informačnej stratégie. Zapojenie všetkých účastníkov procesu. Vytvorenie organizačnej a riadiacej štruktúry pre spracovanie PHRSR. Stanovenie pravidiel rokovania riadiacej štruktúry. Predstavenie cieľov, záujmov a potrieb všetkých účastníkov. Vytvorenie a zverejnenie mechanizmov pre aktívnu spoluúčasť verejnosti. Uskutočnenie analýzy potrieb a zhodnotenie existujúcich zdrojov. Zhodnotenie silných a slabých stránok obce. Zymenovanie príležitostí a rizík a naznačenie trendov pre rozvoj obce v jednotlivých oblastiach. hlavné hodnoty, ktoré tvoria jej základ a ktoré určujú pri spracovaní PHRSR smer, ktorým sa budú jednotlivé oblasti uberať, cieľ, ktorý má byť dosiahnutý a priority rozvoja, prekážky, ktoré bude nutné prekonať pri rozvoji, regionálne aj nadregionálne zdroje, ktoré je možné využiť na rozvoj. Plán postupných krokov a úloh na dosiahnutie stanovených cieľov a priorít. Systém sledovania realizácie PHRSR. Spracovanie konečnej verzie PHRSR. Predloženie textu PHRSR na pripomienkovanie verejnosti. Schválenie PHRSR zastupiteľstvom. Uskutočňovanie plánu. Ročné vyhodnocovanie plánu. Informovanie verejnosti o uskutočňovaní PHRSR. Priebežné vyhľadávanie a zapájanie nových partnerov. Nástroje umožňujúce uskutočniť zmeny v pôvodnom PHRSR.</p>
2	
3	
4	
5	
6	

Zdroj: Woleková, Mezianová, 2004, s.14 – 17.



Analytická časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Suchá Hora 2016 - 2025



2 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE

Z hľadiska administratívneho členenia je obec sídlom okresu Tvrdošín súčasťou Vyššieho územného celku Žilina.

Základná charakteristika obce Suchá Hora (k 31.12.2014)

Kód obce	510076
Názov okresu	Tvrdošín
Názov kraja	Žilinský
Štatút obce	obec
PSČ	027 13
Telefónne smerové číslo	43
Prvá písomná zmienka o obci - meste - rok	1566
Nadmorská výška obce - mesta v m	790
Celková výmera územia obce [ha]	21,85
Hustota obyvateľstva na km ²	59
Zdroj: ŠÚ SR	

Obec Suchá Hora sa nachádza v severozápadnej časti okresu Tvrdošín, priamo pri hraniciach s Poľskou republikou. Podľa geomorfologického členenia leží na rozhraní Oravskej kotliny a Skorušinských vrchov, nadmorská výška stredu obce je 790 m. n. m. V štruktúre osídlenia bude obec plniť predovšetkým funkciu bývania ako aj rekreácie miestneho významu, so zachovaním lesohospodárskej činnosti, nezávadnej výroby a poľnohospodárstva. Sídlo Suchá Hora je funkčne previazané s obcou Hladovka, čo na základe funkčnoprevádzkových väzieb povedie v budúcnosti k priestorovému prepojeniu obidvoch obcí. 23% rozlohy katastrálneho územia obce Suchá Hora (511,45 ha) patrí do Chránenej krajinskej oblasti Horná Orava. Táto časť územia je vyhláškou MŽP SR č.420/2003 Z.z. zaradená do zón B, C a D, čo zodpovedá 4., 3., a 2. stupňu územnej ochrany podľa zákona č.543/2002 Z.z.. V katastri obce sa nachádzajú tieto zóny: Zóna B17 Sosnina, Zóna B18 Rudné, Zóna C12 Hladovské a Suchohorské bory, Zóna C13 Rudné II. a zóna D CHKO Horná Orava (ÚPN, 2012, s.14).

2.1 HISTÓRIA OBCE

Obec Suchá Hora vznikla počas valašskej kolonizácie. Prvá písomná zmienka o obci je z roku 1566. Spomína sa v daňových súpisoch pod menom Zucha ako novozaložená poddanská osada pána Thurzu. Patrila Oravskému panstvu. Jej názov bol spočiatku vo viacerých podobách. A. Kavuljak spomína, že v roku 1586 Plattthyovci protestovali proti tomu, že F. Thurzo asi pred 25 rokmi (1561) založil dedinu Ztarahora údajne na území ich čimhovského majetku. Ďalšími názvami boli Suchahora (1593), Sucha hora (1598), Zucha hora (1604), Zucha Hora (1607) a Szucha Hora (1614). Dnešný názov Suchá Hora sa ustálil koncom 17. stor. Z histórie obce je zaujímavosťou, že v r. 1920-24 a počas niekoľkých mesiacov v roku 1939 patrila Poľsku. Po vzniku Československa 28. októbra 1918 ešte neboli určené presné hranice, lebo okolité štáty si robili nárok na časti niektorých okrajových regiónov Slovenska, medzi ktoré patrila aj Orava. Na spornom území sa mal 24. júla 1920 uskutočniť plebiscit. Tento plebiscit však bol zrušený a o hraniciach s Poľskom sa rozhodlo 10. júla 1920 na konferencii veľvyslancov v belgickom meste Spa. Suchá Hora spolu so susednou Hladovkou patrili medzi 15 obcí z Oravy a 13 obcí zo Spiša, ktoré boli pričlenené k Poľsku namiesto časti Tešínska, o ktorom sa vtedy takisto rokovalo a bolo začlenené k vtedajšiemu Československu. Rozhraničovacia komisia potom navrhla, aby sa oravská obec Nižná Lipnica, ktorá bola rozdelená na dve časti celá pripojila k Poľsku výmenou za Suchú Horu a Hladovku. Konferencia veľvyslancov si návrh osvojila 25. mája 1921, ale jej rozhodnutie sa vykonalo až v roku 1924, keď sa 12. marca vyriešila otázka Javoriny na Spiši. Zmeny hraníc sa uskutočnili aj v roku 1938 po mníchovskom diktáte (30. septembra 1938) a viedenskej arbitráži (2. novembra 1938). Československo bolo v októbri 1938 donútené odstúpiť Poľsku 7 obcí, medzi ktorými boli Suchá Hora a Hladovka na Orave, Skalité, Svrčinovec a Čierne na Kysuciach a Javorina a Lesnica na Spiši. No po napadnutí Poľska Nemeckom (1. septembra 1939) boli spomínané obce opäť pripojené k Slovensku. V minulosti viedla do Suchoj Hory železnica z Kraľovian a Trstenej, ktorá pokračovala do Nového Targu v Poľsku. Pôvodná železničná trať na Orave bola vybudovaná v 90-tych rokoch 19. stor. Jej posledný traťový úsek Tvrdošín – Suchá Hora bol odovzdaný do prevádzky 21. decembra 1899 a v roku 1904 bola predĺžená do Poľska. Železnica viedla 2 km severne od obce, pretože aj keď pôvodne mala viesť hneď poza dedinu, ľudia jej výstavbu nechceli povoliť, lebo sa báli, že im podpáli dedinu a preto ju postavili tak ďaleko od obce. V budove bývalej železničnej



stanice sídlil v období od 1. decembra 1918 do 30. júna 1948 Železničný colný úrad. V roku 1971 bola hlavne pre nevyhovujúci technický stav trate premávka na trati Trstená - Suchá Hora zrušená. V obci fungoval cestný hraničný priechod do Poľska Suchá Hora - Chochotów. Jeho fungovanie bolo ovplyvňované politickými pomermi. Po II. svetovej vojne bol otvorený 17. júla 1956 a najskôr slúžil len pre československých občanov. Od 1. júna 1961 začal slúžiť aj obyvateľom Poľska. V rokoch 1965-81 slúžil iba obyvateľom bývalých socialistických krajín. Po politických udalostiach v Poľsku v roku 1981 bol zatvorený. Znovuotvorený bol 1. mája 1991 v rámci malého pohraničného styku medzi vtedajším Česko-slovenskom a Poľskom. Od 1. augusta 1996 bol otvorený nepretržite a začal slúžiť občanom všetkých krajín sveta. Po vstupe Slovenska do Schengenského priestoru (21. decembra 2007) boli hraničné kontroly úplne zrušené a hranica prestala byť politickou bariérou (20.3.2016, <http://www.suchahora.eu/sk/obec-sucha-hora/vseobecne-informacie/historia-obce>).

Vymedzenie územia

Sídlo Suchá Hora sa nachádza vo východnej časti okresu Dolný Kubín pri hraniciach s Poľskou republikou v spádovom území sídla Trstená, od ktorého je vzdialené 16 km. Katastrálne územie má pretiahnutý tvar v smere S-J. Prepojenie územia s ostatnými sídlami je štátnou cestou II/520. Dopravné spojenie je zabezpečené autobusovou dopravou SAD. Primárnou funkciou sídla je obytná a doplnková je poľnohospodárska výroba. Špecifickou funkciou v sídle je pohraničný prechod, ktorý do značnej miery ovplyvňuje rozvoj obce a jej aktivity. Riešené územie tvorí súčasný intravilán obce rozšírený o rozvojové plochy po jeho obvodě. Z hľadiska funkčného využitia je tvorené plochami bývania, občianskej vybavenosti, poľnohospodárskej výroby, dopravy, športu, cintorína a poľnohospodárskym pôdnym fondom (ÚPN, 2012, s.6). Obec Suchá Hora sa nachádza na južnom okraji Oravsko Nowotarskej kotliny v nadmorskej výške 790 m.n.m. Vyvinula sa ako prístavná radová dedina bez zvýrazneného ústredného priestoru (ÚPN, 2012, s.6-7).

2.2 PRÍRODNÉ POMERY

Geomorfológia

Na geologickej stavbe územia sa podieľajú jednotky neogénu a vnútrokarpatského paleogénu. Obec Suchá Hora leží na rozsiahlom ľadovcovom kuželi vymodelovanom v období kvartéru potokmi vytekajúcimi z veľkých ľadovcov Západných Tatier. Podľa geomorfologického členenia Slovenska patrí riešené územie obce Suchá Hora do dvoch geomorfologických celkov - Oravskej kotliny a Skorušinských vrchov (oddiel Oravská Magura). Oravská kotlina vyplňa severnú a strednú časť riešeného územia, postupne smerom na juh prechádza do dolných svahov Skorušinského pohoria. Výškové rozpätie záujmového územia je približne od 705 m.n.m. do 1115 m.n.m., nadmorská výška stúpa od severozápadu katastrálneho územia na juhozápad. Priemerná nadmorská výška je 790 m.n.m. (ÚPN, 2012, s.7). Pestrá geologická minulosť podmienila na malom území vznik viacerých špecifických prírodných zvláštností: takmer pravidelné striedanie sa vrškov a dolín v smere od severu na juh, alebo opačne — pásmité pohoria usporiadané kulisovite niekoľkokrát za sebou; bradlové pásmo tiahnuce sa dolinou rieky Oravy a vystupujúce na povrch v podobe vápencových skaliek; vápencovo - dolomitické horniny, ktoré v dávnych geologických dobách boli nasunuté na iné horniny a vonkajšími činiteľmi (voda, slnko, vietor), boli rozrušené a v súčasnosti tvoria „príkrývové trosky“ so svojráznymi druhmi rastlínstva a živočíšstva. Základ tunajším horopisným celkom dali niekoľkokrát sa opakujúce tektonické pohyby v starších a mladších tretohorách. Hrubé geomorfologické obrysy spôsobili v pohoriach a kotlinách horotvorné pohyby v mladších tretohorách, keď vyzdvihnutím vznikli horské celky a poklesom zasa kotliny. Medzi jednotlivými fázami tektonických pohybov existovali aj obdobia relatívneho pokoja, počas ktorých sa nerovnosti reliéfu zarovnávali. Zvyškami takéhoto plochého zarovnaného reliéfu sú plošiny, ktoré môžeme vidieť pozdĺž rieky Orava a na úpätí okolitých pohorí, široké ploché chrbty v pohoriach a kotlinách. Začiatkom štvrtohôr nastali veľké zmeny v podnebí. Silné ochladenie klímy viedlo ku vzniku ľadových dôb. V tomto období tu existoval rozsiahly ľadovcový štít, ktorý v čase najväčšieho rozsahu siahal zo Škandinávie až k severnému úpätiu Karpát a Sudet. Opisovaná oblasť ležala vtedy v tzv. príľadovcovej (periglaciálnej) zóne, kde vládlo studené tundrové podnebie. V krátkych letných obdobiach sa horské potoky menili na mocné prívalové toky a z dolín vynášali materiál. Pri vyústení potokov do Oravskej kotliny sa so zmenšením spádu zmenšila aj unášacia sila vody a materiál sa ukladal. Vznikli tak náplavové kužele. Zvlášť výrazný je náplavový kužel v Oravskej kotline. Väčšie toky, ako Orava, ukladali materiál na dne svojich dolín v podobe širokých aluviálnych nív. Ľadovú dobu v pleistocéne (staršie štvrtohory) niekoľkokrát prerušilo oteplenie podnebia v medziľadových (interglaciálnych) dobách, ktoré spôsobilo ústup ľadovcov. V



medzil'adoých dobách mali rieky menej materiálu, ale zato väčšiu eróznú energiu, takže rozrezali a odniesli materiál, ktorý uložili v ľadových dobách. Tým sa sformovali riečne terasy. Pozdĺž rieky Oravy sa v pleistocéne vytvorilo niekoľko terasových stupňov. Najzreteľnejšie sú vo výške 4-10, 20, 70 až 80 m nad aluviálnou nivou Oravy. V mladších štvrtohorách sa na modelovaní a pretváraní povrchu i naďalej podieľa významnou mierou tečúca voda a povrchové toky si neustále prehlbovali svoje koryto. Okrem nej to bola erózia pôdy, najmä zosuny a vôbec procesy svahovej modelácie, ktoré sú veľmi časté vo flyšovej časti opisovanej oblasti. Čím ďalej tým väčšiu reliéfovú úlohu v súčasnosti zohráva človek a v posledných desaťročiach stojí medzi reliéfovými činiteľmi na prvom mieste (napr. vybudovanie vodnej nádrže Orava, regulácie tokov a pod.).

Dotknuté lokality sú z hľadiska svahovitosti, expozície, kamenitosti a hĺbky pôdy zaradené do nasledovných skupín (5. 6. = miesto kódu):

- 0 0 - rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 1° aj s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie
- 2 1 - mierny svah 3° - 7°, južná expozícia aj východná a západná expozícia. Slabo skeletovité pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte 5 - 25 %, v podpovrchovom horizonte 10 - 25 %), hlboké pôdy (60 cm a viac).
- 2 4 - mierny svah 3° - 7°, južná expozícia aj východná a západná expozícia. Stredne skeletovité pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte 25 - 50 %, v podpovrchovom horizonte 25 - 50 %), stredne hlboké pôdy (30 - 60 cm).
- 4 1 - stredný svah 7° - 12°, južná expozícia aj východná a západná expozícia. Slabo skeletovité pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte 5 - 25 %), v podpovrchovom horizonte 10 - 25 %) (ÚPN, 2012, s.54).

Geologické pomery

Základným typom reliéfu v Oravskej kotline je reliéf kotlinových pahorkatín. Z hľadiska typologického členenia reliéfu má Oravská kotlina prolúviálno-fluviálny reliéf. Rieky, ktoré stekali z prilahlých pohorí, vytvorili z glaciálno-fluviálnych nánosov náplavové kužele, modelovali svoje doliny a súčasne rozrezali dno kotliny na niekoľko plochých tabúlí. Okrem neogénnych usadenín v Oravskej kotline a mizivého zastúpenia bradlového pásma v Budínskej Magure pri Ťapešove, patrí územie vonkajšiemu flyšovému oblúku západokarpatskej sústavy. Z tohto prehľadu vyplýva, že veľkú časť územia zaberajú flyšové pohoria, vytvorené flyšovými horninami, ktoré vznikali v paleogénnom mori (staršie tret'ohory), predovšetkým z materiálu pobrežných častí a mali charakter pieskovcov až zlepcov, ílovcov až slieňov. Tieto horniny sa v mnohonásobných sériách striedali a vytvárali typický flyš. Na území sú to predovšetkým horniny tzv. magurského flyšu, ktoré sa v ďalších geologických dobách intenzívne zvrásňovali spolu so a Oravsko - magurskou jednotkou. Budovanie neogénnej Oravskej kotliny spadá do obdobia, kedy rieky znášali do svojich údolí a kotlín veľké množstvo zvetralého materiálu. Hlavnú výplň Oravskej kotliny tvoria tmavošedé i svetlošedé, zelenošedé a modrozelené íly, miestami vápnité alebo piesčité. Zriedkavejšie obsahujú šošovky šedých sľudnatých pieskov až pieskovcov a ojedinele lignitové sloje. Ako dokazujú staršie i nové vrstvy, dosahuje mocnosť neogénu v Oravskej kotline vyše 300 m.

Pôdne pomery

Prevládajúcim pôdnym typom sú luvizeme, glejové pôdy, kambizeme a organozeme. Pôdna reakcia sa pohybuje v rozsahu pH 3,5-6,5. Tieto pôdy vznikli na sprašových sedimentoch a na miestach budovaných vápencami. Tieto pôdy sa síce dobre obrábajú, avšak ich bonita nie je vysoká. Tunajšie pôdy sa viažu na horniny, ktoré vznikli usadením bahna v neogénnych kotlinách. Rozmiestnenie pôdných typov podmieňuje predovšetkým výšková zonálnosť v menšej miere geologické a hydrologické pomery. Úpätia pohorí a Oravskú kotlinu, kde je vlhšie a chladnejšie podnebie, pokrývajú ilimerizované pôdy (luvizeme) a pseudogleje (oglejené pôdy). Svahy pohorí s kryštalickými horninami do výšky 1 000 - 1 200 m n.m. pokrývajú hnedé lesné pôdy (kambizeme). Je to najrozšírenejší pôdny typ, zväčša pokrytý lesom. Nad hnedými pôdami do výšky 1 800 m n.m. vystupujú podzoly, pokryté ihličnatými lesmi a kosodrevinou (Babia hora). Najvyššie polohy nad hranicou lesa zaberajú alpínske mačinové pôdy. Na vápencoch a dolomitoch je výšková zonálnosť porušená. Súvislý pokryv vo vápencových oblastiach bez ohľadu na nadmorskú výšku tvoria rendziny. V zamokrených depresiách, kde sa dlho hromadila rašelina, vznikla rašelinová pôda. Vyskytuje sa hlavne severne od obce Suchá Hora. V dotknutých lokalitách sa na pôdotvorných substrátoch vyvinuli nasledovné typy pôd: 57- pseudogleje typické na sprašových a polygénnych hlinách, na povrchu stredne ťažké až ťažké (veľmi ťažké), 66 - kambizeme typické kyslé na flyši, stredne ťažké až ľahké, 71 - kambizeme pseudoglejové na svahových hlinách, stredne ťažké až ťažké (veľmi ťažké) (ÚPN, 2012, s.54)

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj štruktúry pôdneho fondu v obci Suchá Hora od roku 2004.



Výmera územia v ha.	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Celk. výmera úz. obce	2 185,5	2 185,5	2 185,5	2 185,5	2 185,5	2 185,5	2 185,5	2 185,5	2 185,5	2 185,5	2 185,5
Pol'no. pôda - spolu	1 460,3	1 460,1	1 460,1	1 459,5	1 458,6	1 458,3	1 458,1	1 458,0	1 457,6	1 457,5	1 457,4
- orná pôda	323,1	323,1	323,1	322,3	321,8	283,5	283,4	283,5	283,4	283,4	283,3
- záhrada	3,2	3,2	3,2	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3
- trvalý trávny porast	1 134,0	1 133,9	1 133,9	1 133,9	1 133,6	1 171,5	1 171,4	1 171,3	1 171,0	1 170,9	1 170,8
Nepol'no. pôda - spolu	725,2	725,3	725,3	725,9	726,9	727,2	727,4	727,4	727,9	728,0	728,0
- lesný pozemok	525,4	525,4	525,4	525,4	525,4	525,4	525,4	525,4	525,4	525,4	525,4
- vodná plocha	15,8	15,8	15,8	15,8	15,8	15,8	15,8	15,8	15,8	15,8	15,8
- zast. pl. a nádvorie	67,0	67,2	67,2	67,1	67,6	67,8	68,0	68,1	68,4	68,4	68,6
- ostatná plocha	117,0	116,9	116,9	117,6	118,0	118,2	118,2	118,1	118,3	118,3	118,3

Zdroj: 20.3.2016, DataCubes, 2016, ŠÚ SR,

Celková výmera katastrálneho územia obce je 2185,5 ha. Poľnohospodárska pôda spolu činila celkovo 1457,4 ha. Nepoľnohospodárska pôda tvorila 728,0 ha. V sledovanom období nedošlo k výraznejšej zmene výmery jednotlivých pôd. Najvyššie zastúpenie majú TTP o výmere 1170,8 ha.

Hydrologické pomery

Hydrogeologické pomery úzko súvisia s geologickou stavbou územia a sú závislé najmä od priepustnosti jednotlivých horninových komplexov. Z hydrogeologického hľadiska môžeme riešené územie rozdeliť na:

Hydrogeologický celok sedimentárneho neogénu Oravská kotlina - neogénny komplex sedimentov tvoria prevažne nespevnené horniny, štrky, piesky, íly miestami s lignitmi. Neogénne sedimenty sú uložené vo vrstvách, kde striedanie nepriepustných a priepustných polôh spôsobuje, že hladiny podzemných vôd v nepriepustných sedimentoch sú napäté. Podmienky obehu a dopĺňovania podzemných vôd u priepustných sedimentoch neogénu ovplyvňuje kryhovitá stavba výplne kotlín, granulometrické zloženie sedimentov, mocnosť a úložné pomery. Zvodnenie sedimentov je slabé, v oblasti Oravskej kotliny sa predpokladá, že zvetrané piesky a zlepenec sú na južnom okraji panvy. Priepustnosť horninového prostredia možno hodnotiť ako slabú - puklinovo – vrstvomú

Hydrogeologický celok paleogénnych sedimentov - Skorušinské vrchy je z hydrogeologického hľadiska významnejší. Bazálne súvrstvia paleogénnych sedimentov sa vyznačujú vertikálnou litologickou a granulometrickou zmenou. Od bázy smerom do nadložia dochádza k pozvoľnému prechodu od zlepenčov do pieskocov až siltocov. Táto skutočnosť sa prejavuje aj rozdielnou priepustnosťou vo vertikálnom smere. Petrograficky charakter zlepenčov umožňuje popri puklinovej i pórovú priepustnosť. V tomto komplexe je plytký obeh podzemných vôd, ktoré vystupujú na povrch vo forme vrstvených, puklinových, erózných a pretekavých prameňov. Tieto pramene sa vyznačujú malou a nestálou výdatnosťou. Hlbinná cirkulácia prebieha v oblastiach, kde bazálne súvrstvia zostupujú do väčších hĺbok. Priepustnosť horninového prostredia možno hodnotiť ako dobrú - pórovo - puklinovú.

Hydrograficky patrí riešené územie k povodiu Jelešnej. V katastri sa vyskytujú iba malé pravostranné prítoky. Režim odtoku je dažďovo-hmlový s najvyššími prietokmi v marci a najnižšími v septembri (ÚPN, 2012, s.8).

Jelešňa je ľavostranný prítok Čiernej Oravy a meria približne 24 km. Pramení v Skorušinských vrchoch, v podcelku Oravická Magura, v masíve Magury (1 231,7 m n. m.), neďaleko slovensko-poľskej štátnej hranice, v nadmorskej výške cca 1 080 m n. m. Od prameňa tečie najprv na sever, na území Skorušinských vrchov priberá len kratšie prítoky z oboch strán. Po vstupe do Oravskej kotliny sa pri obci Hladovka (715 m n. m.) stáča na severozápad a začína silne meandrovať. Za Hladovkou priberá prvý väčší prítok, pravostranný Tvorkov potok, tečie územím rašelinísk, ďalej priberá sprava Červený potok (679,3 m n. m.), podteká most zrušenej železničnej trate a následne tečie ako hraničný tok. Oddeľuje v podstate slovenskú časť Oravy od poľskej časti regiónu. Na tomto úseku priberá len kratšie prítoky prevažne zo slovenskej strany a ďalej podteká cestný most v blízkosti hraničného prechodu Trstená – Chyžné. Zľava potom priberá Zimník, rieka tečie už prevažne západným smerom a na hraničnom kameni III/29a pokračuje hranica na sever, kým koryto Jelešne pokračuje na západ. Do vodnej nádrže Orava sa vlieva na katastrálnom území Trstenej v nadmorskej výške 601 m n. m., ďaleko od najbližšieho osídlenia. Stredný a dolný tok rieky je chráneným územím (CHA Jelešňa), ochraňuje sa biotop vydry riečnej. Pred výstavbou vodnej nádrže ústila Jelešňa priamo do Čiernej Oravy na území zaniknutej obce Oravské Hámre (20.3.2016, <https://sk.wikipedia.org/wiki/Jele%C5%A1%C5%88a>).

Klimatické pomery

Zemepisná poloha a nadmorská výška spôsobujú, že opisované územie leží z väčšej časti v chladnej oblasti. Iba dolina rieky Orava má o niečo teplejšie podnebie a patrí do mierne teplej oblasti. Najchladnejším mesiacom roka je v dlhodobom priemere január a jeho priemerné teploty kolíšu od - 4



°C do – 7 °C. Ťažší studený vzduch vyplňa často i niekoľko dni kotliny a doliny a podmieňuje vznik hmlistého mrazivého počasia, zatiaľ čo vo vyšších polohách môže byť jasné a teplejšie počasie. Väšiu závislosť teploty od nadmorskej výšky možno pozorovať v najteplejšom mesiaci roka -júli. Priemerná ročná teplota vzduchu v závislosti od výšky klesá; 5 až 6 °C dosahuje v doline Oravy a Oravskej kotline, 4-5 °C v Oravskej Magure, 3-5 °C v Skorušinských vrchoch. O celkovo chladnom podnebí opisovaného územia svedčí aj vysoký výskyt tzv. mrazových dní (s minimálnou dennou teplotou pod 0 °C) v roku, ktorých v nižších polohách býva priemerne 120-140 a v pohoriach 160-180, a nevysoký počet tzv. letných dní (s maximálnou dennou teplotou 25 °C a viac) - 20-30 v Oravskej kotline a doline Oravy. Územie sa vyznačuje nielen studeným, ale aj značne vlhkým podnebím. Najsuchšia je Oravská kotlina. Hlavný hrebeň Oravských Beskýd, ako aj Skorušinské vrchy sú tiež známe bohatými zrážkami, ktorých ročný úhrn presahuje 1 200-1 400 mm. Najviac zrážok pripadá na júl, menej na zimné mesiace. Všeobecne sa dá konštatovať, že s narastajúcou nadmorskou výškou sa počet zrážok zvyšuje. Výnimku tu tvorí centrálna časť Oravskej kotliny, pretože leží v tieni vysokých pohorí. Vcelku vlhké daždivé počasie a veľká oblačnosť sú nepriaznivým faktorom pre pestovanie letnej turistiky. Lepšie podmienky poskytuje oblasť milovníkom zimnej turistiky a lyžovania. Okrem vhodných terénov sa oblasť vyznačuje aj dostatočne mocnou a dlhotrvajúcou snehovou pokrývkou. Trvá od začiatku novembra do začiatku apríla v nižších polohách (kde dosahuje hrúbku okolo 60 cm) a od začiatku októbra do druhej polovice mája v najvyšších polohách (kde dosahuje hrúbku až 180 cm).

Rastlinstvo a živočíšstvo

Rastlinstvo

Rôznorodosť geologických, geomorfologických, pôdných a orografických pomerov vplýva na pestrosť a druhovú skladbu flóry. Podľa fytogeografického členenia patrí územie do oblasti západokarpatskej kveteny. Podobne ako na iných územiach Slovenska i Oravy, je tunajšia vegetácia oproti pôvodnému stavu trochu pozmenená hospodárskou činnosťou človeka. Na území možno nájsť aj endemické rastliny a úplne a čiastočne chránené rastliny flóry. Zo západokarpatských neoendemitov (druhov rastlín, ktoré vznikli v starších a mladších štvrtohorách) sa vyskytuje soldanelka karpatská. Z karpatských subendemitov sú to zvonček hrubokoreňový, zubačka žliazkatá a margaréta okrúhlohlístá (zväčša vo vyšších polohách). Z lesných spoločenstiev tu pôvodne pokrýval najväčšiu plochu smrek, jedľa, borovica a buk. Intenzívnou hospodárskou činnosťou sa však lesné plochy narušili a premenili na smrekové monokultúry. Zvyšky pôvodných lesných porastov sa nachádzajú už len na malých plochách, na vyššie položených miestach alebo ako zákonom chránený porast. V pásme lesov v podrastoch sa nachádzajú typické lesné druhy, napr. viaceré druhy zubačky žľaznatej, veternicu lesnú, kopytník európsky. Vo vlhkých hájoch a krovinách kvitne hlavne kyslička obyčajná a durman obyčajný. Vo vyšších polohách sú v podraсте zastúpené rôzne druhy papradí a plavúňov, čučoriedka obyčajná, vres obyčajný, brusnica pravá, smlz chlpkatý a iné. Z krovin v pásme lesa prevláda jarabina vtáčia, ostružina malina. V podmáčanom smrekovom lese v podraсте sú hojne zastúpené machy, smlz chlpkatý, praslička lesná, škarda močiarna, nezábudka močiarna a ďalšie. V pásme kosodreviny dominuje kosodrevina a v podraсте husté koberce tvorí čučoriedka obyčajná, brusnica pravá, psica tuhá, ktorá zaujala miesta po kedysi vypálenej, resp. vyklčovanej kosodrevine. V tomto pásme nachádzame niektoré vzácne druhy.

Živočíšstvo

Fauna je tu početnosťou i druhovo bohatá a rozmanitá. Pestré ekologické podmienky formovali zoocenózy hôr, polí a lúk i spoločenstvá prechodného charakteru označované aj ako cenózy hôrno-polného biotopu. Z hľadiska výškovej zonácie prevládajú v tomto regióne podhorské a horské druhy. Napriek svojej pestrosti sú kvantitatívne znaky a štruktúra zoocenóz oblasti značne nestále. Túto výraznú zmenu v živočíšnych spoločenstvách podmieňujú procesy rozptyľovania, aktívneho i pasívneho šírenia sa a migrácie jednotlivých druhov, ale najmä zmeny prírodného prostredia a narušenia pôvodných stanovišť živočíchov človekom. Súčasné zloženie fauny je výsledkom dlhodobého fylogenetického vývoja. Tento bol ovplyvňovaný horotvornými procesmi v geologických dobách a zmenami charakteru podnebia. Z vedeckého a vývojového hľadiska v tomto zmysle sú tu významní zástupcovia ľadových období. Títo predstavujú tzv. relikt, z ktorých si pozornosť zasluhuje piskor vrchovský, myšovka vrchovská, mlok karpatský. Z vtáctva druhy s tajgovým a boeroalpínskym rozšírením (krivonos obyčajný, vrchárka červenkáva, drozd kolohrivý). Mnohé živočíšne druhy však človek vyhubil. Napríklad: bobor vodný, zubor hôrny, tchor norok a los mokradňový sú konkrétnym príkladom negatívneho ľudského vplyvu na živočíchy. Medzi typické tunajšie druhy patrí, napr.



ľabtuška vrchovská a vrchárka červenková. Prenikajú sem však druhy z nižších polôh, ako kolibkárik čipčavý, trasochvost biely, žltouchvost domový, dážd'ovník obyčajný, drozd kolohrivý. V kosodrevinovom stupni sa rád zdržiava i tetrov obyčajný a sluka hôrna. Za potravou (čučoriedky, brusnice) do tohto vegetačného stupňa zachádza z cicavcov i medveď hnedý, líška obyčajná, hranostaj obyčajný, lasica obyčajná a pod. Osobitosťou opisovaného územia je vodná nádrž Orava poskytujúca vhodný biotop pre ryby, ale i vtáctvo. Medzi vtákmi sa nachádzajú i mnohé vzácne sťahovavé druhy. Významnú živočíšnu zložku na opisovanom území predstavujú druhy bezstavovcov, najmä na močaristých a rašelinových biotopoch. Rašelinové a močaristé plochy sú vhodným biotopom aj pre viaceré vzácne a ojedinelé sa vyskytujúce druhy plazov a obojživelníkov.

2.3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Zásobovanie pitnou vodou

Obec Suchá Hora má vybudovaný spoločný vodovod so susednou obcou Hladovka. Zdrojom pitnej vody vodovodu sú pramene nachádzajúce južne od obce Hladovka. Súčasná kapacita vodného zdroja je (min. kapacita: 3,3 l/s, max. kapacita: 5,8 l/s). Z prameňov je voda gravitačne distribuovaná do čerpacej stanice a následne privádzacím výtlačným potrubím PVC D160 (DN150) (o dĺžke cca 3 395 m) do zásobného vodojemu Suchá Hora (1x 100 m³ + 1x 250 m³) (min. hladina VDJ = 812,20 m n.m., max. hladina VDJ = 815,00 m n.m.), ktorý slúži pre obe obce a leží v katastri obce Suchá Hora. Jedná sa o typizovaný - prefabrikovaný vodojem. V čerpacej stanici sú osadené 2 ks čerpadiel. V nej je vybudovaná aj akumuláčna nádrž o obsahu cca 20 m³. Z vodojemu je vybudované zásobovacie potrubie do jednotlivých obcí. Všetky hlavné i rozvážacie potrubia v obci Suchá Hora sú dimenzie DN 100, materiál PVC, PE, oceľ, liatina, prepoj do obce Hladovka je rovnakej dimenzie. V obci Hladovka sú rozvážacie potrubia dimenzií DN 80 – DN 125. Spomínaný vodojem Suchá Hora tvorí jediné tlakové pásmo pre obec - I. TP, ktoré zásobuje pitnou a požiarou vodou obe obce. Poľnohospodársky dvor v blízkosti katastra obce Hladovka využíva aj vlastný zdroj úžitkovej vody. Jestvujúce vodné zdroje sú už pri súčasnom vodovodnom systéme nedostatočné. V lokalite Kaňovka sú zachytené dva pramene o priemernej výdatnosti 1,0 l/s, ktorý možno napojiť na jestvujúci vodovodný systém Hladovka - Suchá Hora. Avšak aj po ich vzájomnom prepojení vodné zdroje nebudú dostatočne pokrývať požadovanú potrebu pitnej vody pre obec, preto bude potrebné pre plynulé zásobovanie oboch obcí pitnou vodou hľadať nové zdroje pitnej vody. Preto ako perspektívne riešenie sa javí napojiť obce na Oravský skupinový vodovod, ktorý nám zabezpečí potrebu pitnej vody v požadovanom množstve a kvalite (ÚPN, 2016, s.37).

Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd

Účelom verejnej kanalizácie je ochraňovať prírodné a životné prostredie a chrániť vodné zdroje pred kontamináciou splaškovými vodami. V obci Suchá Hora sa v súčasnosti nenachádza verejná kanalizačná sieť. Splaškové odpadové vody sú likvidované v: žumpách (odpadové vody majú byť odvádzané autorizovaným prepravcom do najbližšej ČOV), septikoch (vyústené do miestnych recipientov) a domových ČOV (platí pri novších a rekonštruovaných objektoch). Tento stav spôsobuje znečistenie v miestnych recipientoch a taktiež v podzemných vodách (keďže nie všetky žumpy sú vodotesné). Hlavne v letnom - bezzrážkovom období je to citelné, keď je prietok v recipientoch na ročnom minime. Toho času sa spracováva dokumentácia stupňa pre územné rozhodnutie odkanalizovania obce Suchá Hora. Uvažuje s odkanalizovaním obce Suchá Hora s prepojením na obec Hladovka a čistením na ČOV Nižná. Obec Hladovka má vybudovanú vlastnú ČOV, s ktorou sa uvažuje, že sa zruší a obec sa napojí na zberný kanalizačný systém s napojením na ČOV Nižná (ÚPN, 2012, s.40).

Ochranné pásma

- ochranné pásmo vodovodov a kanalizácií v zmysle §19 zákona č. 442/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov: do priemeru DN 500 **1,5 m** na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia, priemeru DN500 a viac **2,5 m** na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia (navrhované potrubia)

Elektrická rozvodná sieť

Zásobovanie obce Suchá Hora elektrickou energiou je riešené zo 110 kV uzla elektrizačnej sústavy SR - TR 110/22 kV HC Ústie, po odbočnom 22 kV vedení napojenom s VN linky č. 275 Mokrad' - HC Ústie.



Elektrická energia je dodávaná odberateľom prostredníctvom 6- tých distribučných trafostaníc vybudovaných v intraviláne obce s celkovým inštalovaným výkonom transformátorov 1320 a ďalšej T7 situovanej v extraviláne obce o inštalovanom výkone 160 kVA (ťažba rašeliny). Sekundárna sieť v obci je inštalovaná ako vzdušné vedenia po betónových stĺpoch (Rekonštrukcia NN siete bola realizovaná v roku 1992 - 95). Verejné osvetlenie je vybudované novodobými osvetľovacími zdrojmi, uchytenými na stĺpoch NN siete. Rozvod pre verejné osvetlenie je vybudovaný ako vzdušný (ÚPN, 2012, s.43).

Sekundárna sieť NN

Rozšírenie NN siete v navrhovaných lokalitách bytovej výstavby navrhuje sa realizovať zemným káblom a postupne celú elektrickú sieť rekonštruovať formou kabelizácie. Proces rekonštrukcie bude závislí od finančných možností obce, preto predpokladáme, že začne až po roku 2010. Verejné osvetlenie v nových častiach IBV zástavby navrhujeme realizovať modernými svietidlami na stĺpoch max. výšky 4,5 m. Stĺpy navrhujeme osadiť do zelených pásov medzi cestu a oplotenie pozemkov RD (ÚPN, 2012, s.44).

Ochranné pásma

- ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36 vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča pri napätí:
 - od 1 kV do 35 kV vrátane: 1. pre vodiče bez izolácie 10 m, v súvislých lesných priesekoch 7 m,
 - pre vodiče so základnou izoláciou 4 m, v súvislých lesných priesekoch 2 m, 3. pre zavesené káblové vedenie 1 m
 - od 35 kV do 110 kV vrátane 15 m
 - od 220 kV do 400 kV vrátane 25 m
- v ochrannom pásme vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia a pod elektrickým vedením je zakázané:
 - zriaďovať stavby, konštrukcie a skládky
 - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m
 - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti 2 m od krajného vodiča vzdušného vedenia s jednoduchou izoláciou
 - uskladňovať ľahko horľavé alebo výbušné látky
 - vykonávať činnosti ohrozujúce bezpečnosť osôb a majetku
 - vykonávať činnosti ohrozujúce elektrické vedenie a bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky sústavy
 - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti presahujúcej 5 m od krajného vodiča vzdušného vedenia možno len vtedy, ak je zabezpečené, že tieto porasty pri páde nemôžu poškodiť vodiče vzdušného vedenia
- vlastník pozemku je povinný umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia prístup a príjazd k vedeniu a na tento účel umožniť prevádzkovateľovi udržiavať voľný pruh pozemkov (bezlesie) v šírke 4 m po oboch stranách vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia (táto vzdialenosť sa vymedzuje od dotyku kolmice spustenej z vonkajšej strany nadzemného elektrického vedenia na vodorovnú rovinu ukotvenia podporného bodu)
- ochranné pásmo zaveseného káblového vedenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36 vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča pri napätí od 35 kV do 110 kV vrátane je 2 m
- ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36 vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla:
 - 1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky
 - 3 m pri napätí nad 110 kV
- v ochrannom pásme vonkajšieho podzemného elektrického vedenia a nad týmto vedením je zakázané:
 - zriaďovať stavby, konštrukcie, skládky, vysádzať trvalé porasty a používať osobitne ťažné mechanizmy
 - vykonávať bez predchádzajúceho súhlasu prevádzkovateľa elektrického vedenia zemné práce a iné činnosti, ktoré by mohli ohroziť elektrické vedenie, spoľahlivosť a bezpečnosť prevádzky, prípadne sťažiť prístup k elektrickému vedeniu
- ochranné pásmo elektrickej stanice vonkajšieho vyhotovenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36:
 - s napätím 110 kV a viac je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 30 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice
 - s napätím do 110 kV je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice
 - s vnútorným vyhotovením je vymedzené oplotením alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení
- v ochrannom pásme elektrickej stanice je zakázané vykonávať činnosti, pri ktorých je ohrozená bezpečnosť osôb, majetku a spoľahlivosť a bezpečnosť prevádzky elektrickej stanice (ÚPD M., 2008).

Zásobovanie plynom



Obec Suchá Hora je v súčasnosti plynofikovaná. Zdrojom plynu je VTL Oravský plynovod DN 200 PN 40 a regulačná stanica plynu RS 6000/2/2- 440 Liesek, z ktorej je realizovaný integrovaný STL plynovod do 0,3 MPa o profile potrubia DN 300-200-150 pre obce Liesek - Čimhová - Vitanová – Hladovka - Suchá Hora. Obec Suchá Hora bola splynofikovaná v roku 2000, STL rozvod do 0,3 MPa je zrealizovaný potrubím – hlavný prívod DN 160, ostatne vetvy DN 110, DN 90 a DN 63. Podľa vyjadrenia OU v obci je cca 150 rodinných domov pripojených na zemný plyn, objekty občianskej vybavenosti sú 100% plynofikované (údaje boli získané doplňujúcim prieskumom) (ÚPN, 2012, s.45).

Ochranné pásma

- ochranné pásmo plynovodu v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 56 vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia merané kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia:
 - 4 m pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm
 - 8 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 201 mm do 500 mm
 - 1 m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území obce s prevádzkovaným tlakom nižším ako 0,4 MPa
 - 8 m pre technologicke objekty
- bezpečnostné pásmo plynovodu v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 57 vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia merané kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia:
 - 10 m pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa prevádzkovaných na voľnom priestranstve a na nezastavanom území
 - 20 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou do 350 mm
 - 50 m pri regulačných stanicích, filtračných stanicích, armatúrnych uzloch určí v súlade s technickými požiadavkami prevádzkovateľ distribučnej siete pri plynovodoch
 - s tlakom nižším ako 0,4 MPa, ak sa nimi rozvádza plyn v súvislej zástavbe (ÚPD M.,2008).

Zásobovanie teplom

V riešenom území je vzhľadom na prevažný spôsob využívania územia (bývanie) logicky predurčený aj spôsob zásobovania teplom. Územie je z pohľadu zásobovania teplom riešené kombinovaným spôsobom. Hlavný spôsob zásobovania sú lokálne zdroje tepla na zemný plyn a pevné palivo - prevažne na atmosferické spaľovanie drevnej hmoty. Tretie najčastejšie využitie zdroja tepla je elektrické vykurovanie (akumulačné). Ďalšími zdrojmi energie sú v zanedbateľnej miere propán (najmä technologicke účely – varenie). Väčšina objektov má inštalovaný kombinovaný spôsob vykurovania, najčastejšie v kombinácii zdroja tepla kotol na drevo / elektrické vykurovanie. Uvedené kombinácie sú riešené pre vykurovanie aj pre ohrev TÚV.

Najviac bytov v obci Suchá Hora je v súčasnosti vykurovaných prostredníctvom iného typu a ústredného lokálneho kúrenia. Tento typ vykurovania je využívaný pri rodinných domoch. Iný typ vykurovanie využíva cca. 58 bytov.

Obývané byty podľa typu kúrenia

ústredné diaľkové	ústredné lokálne	iný	bez kúrenia
5	211	69	8

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

V súvislosti s využívaným zdrojom energie je najväčší počet bytov zastúpených plynom – 112 a pevným palivom – 105 bytov. Elektrickú energiu na vykurovanie využíva 8 bytov.

Obývané byty podľa zdrojov energie

plyn	elektrina	kvapalné palivo	pevné palivo	iný	žiadny
93	11	0	180	3	12

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Miestny rozhlas

Vedenie miestneho rozhlasu je vedené pozdĺž miestnych komunikácií, väčšinou súbežne s vedením NN. Miestny rozhlas v obci je prevedený vzdušne samonosným káblom na betónových stĺpoch NN vo výške 1m pod urovnou vedenia NN a VO vedení. Stožiare sú oceľové (prípadne na stožiaroch elektrického vedenia), do výšky 7.5 m nad zemou. Reprodukory prevažne 6 a 12 W sú rozmiestnené tak, aby nevznikali zázneje. Vedenie je na oboch koncoch chránené proti podpätiu bleskoistkami. Z hľadiska funkčnosti bude plne vyhovovať aj v ďalšom období až do času, pokiaľ odovzdávanie informácií v obci nebude na báze miestnej výmeny informácií z centra na Obecnom úrade.



Televízia

V obci je príjem televízneho signálu Slovenskej televízie zabezpečovaný televíznym prekrývačom DVB. Signál ku koncesionárom sa dostáva na kvalitnej digitálnej úrovni. Ďalším zdrojom TV signálu je Satelitné vysielanie. V obci je príjem štandardných programov STV1, STV2, Markíza, JOJ, JOJ Plus, Waw, DajTo.

Telekomunikácie

Obec Suchá Hora telekomunikačne patrí do CSI Martin. Telefónni účastníci v obci sú priamo napojení na digitálnu ústredňu Liesek prípojným káblovým vedením zemou. Telefónni účastníci sú pripájaný vzdušnými prípojkami cez stĺpové účastnícke rozvádzače. Počet v súčasnosti zriadených telefónnych staníc je celkom 120 HTS z toho bytových 98 HTS, nebytových 22 HTS. Kapacita prípojného kábla sa blíži k jeho plnému obsadeniu. Ďalší telefónni účastníci vstupu do telefónnej siete majú riešenú mobilnou sieťou (ÚPN, 2012, s.48). Digitálna TÚ obce je v budove obecného úradu. Miestne rozvody sú prevedené metalickými káblami na stožiaroch vedených vedľa miestnych komunikácií. Aj okrajové časti sú napojené vzdušnými rozvodmi závesnými káblami. Nové trasy miestnych telekomunikačných káblov pre rozvojové lokality je potrebné viesť po oboch stranách obslužných komunikácií v koridoroch pre inžinierske siete v zmysle platných STN. Body napojenia pre telefónne prípojky novej bytovej výstavby a občianskej vybavenosti budú určené v podmienkach pri začatí územného konania pre konkrétnu lokalitu. Telefónna ústredňa má kapacitu na rozšírenie počtu účastníkov v novej IBV, v novej občianskej vybavenosti a v novej výrobe. Rozvoj mobilnej telekomunikačnej siete zabezpečujú v súčasnosti 4 operátori a to Orange Slovensko, a.s. Bratislava, O2, 4ka, a spoločnosť T-com. Tieto spoločnosti majú po území Slovenska rozmiestnené svoje základňové, prenosové a centrálné stanice podľa vlastných navrhnutých koncepcií rozvoja týchto spoločností, za pomoci ktorých zabezpečujú pre svojich užívateľov pokrytie signálom GSM v pásme 900 a 1800 MHz. Územie obce je na 80 % pokryté signálom GSM Orange. V obci sa nachádza prevádzka Slovenskej pošty, a.s..

Ochranné pásma

1. ochranné pásma telekomunikačných vedení, zariadení a objektov verejnej telekomunikačnej siete v zmysle Zákona o elektronických komunikáciách č. 610/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov (ÚPD M.,2008).

Verejné osvetlenie

Verejné osvetlenie je vybudované novodobými osvetľovacími zdrojmi, uchytenými na stĺpoch NN siete. Rozvod pre verejné osvetlenie je vybudovaný ako vzdušný (ÚPN, 2012, s.42).

Odvádzanie dažďových vôd

S budovaním oddelenej dažďovej kanalizácie sa v nových rozvojových plochách ani v miestnych častiach s navrhovanou splaškovou kanalizáciou neuvažuje. Väčšina dažďových vôd by sa mala zachytávať na súkromných pozemkoch a prípadne využívať na polievanie. Voda zadržaná v území prispieje k zachovaniu potrebnej vlhkosti, nevyhnutnej pre rast sídelnej vegetácie. Za týmto účelom by mal byť stanovený záväzný regulatív minimálneho podielu nespevnených plôch. Odvod dažďovej vody z komunikácií sa navrhuje prostredníctvom vsakovacích jám na okrajoch komunikácií. V prípade potreby zriaďovania väčších spevnených plôch (napr. odstavných a manipulačných plôch) by sa mali preferovať priepustné povrchy vytvorené zo zatravnovacích tvárnic alebo zámkovej dlažby. Vody z povrchového odtoku z nezastavaných plôch sa budú odvádzať povrchovými rigolmi do vodných tokov. Technické riešenie dažďových rigolov, ako aj výpočet dimenzie a množstva dažďových vôd, bude predmetom riešenia v podrobnejšej dokumentácii.

Civilná ochrana obyvateľstva

V obci v súčasnosti nie sú vybudované nijaké väčšie špeciálne zariadenia v súvislosti s civilnou ochranou. Ukrytie obyvateľov je riešené formou jednoduchých úkrytov budovaných svojpomocne. Väčšia časť objektov v obci je podpivničená, pivničné priestory slúžia pre ukrytie obyvateľstva. V rámci navrhovaných rozvojových plôch určených pre obytnú výstavbu sa ukrytie obyvateľstva bude riešiť v pivničných priestoroch obytných objektov, príp. zariadení občianskej vybavenosti.

Požiarna ochrana

Obec má fungujúci dobrovoľný Obecný hasičský zbor, ktorý plní úlohy súvisiace so zdolávaním požiarov a vykonávaním záchranných prác pri živelných pohromách a iných mimoriadnych udalostiach. Navrhovaná sieť zberných a obslužných komunikácií v zastavanom území mesta umožní optimálny



prístup požiarnej techniky do všetkých jej častí a k jednotlivým objektom. Zásobovanie požiarňou vodou v nových lokalitách bude riešené z verejnej vodovodnej siete z požiarňových hydrantov.

2.4. DOPRAVA

Doprava predstavuje jeden z kľúčových faktorov rozvoja obce Suchá Hora, pričom sama o sebe nie je cieľom, ale prostriedkom hospodárskeho rozvoja a predpokladom k dosiahnutiu sociálnej a regionálnej súdržnosti. Rezort dopravy si v súlade so zásadami trvalo udržateľného rozvoja vytýčil v rámci dopravnej politiky SR globálny cieľ, ktorým je trvalo udržateľná mobilita. Môžeme ju definovať ako dlhodobé zabezpečenie neustále narastajúcich prepravných potrieb spoločnosti (prepravy tovarov a osôb) v požadovanom čase a kvalite, s maximálnou efektívnosťou, pri súčasnom znižovaní negatívnych účinkov dopravy na životné prostredie a zdravie obyvateľov.

Obec Suchá Hora sa nachádza východne od mesta Tvrdošín pri štátnej hranici SR/PR. Obec je automobilovou dopravou sprístupnená po ceste II/520. Z hľadiska širších väzieb na riešenom území vytvára hlavnú komunikačnú os, ktorá prepája hranicu Poľskej republiky (PR) so štátnou cestou I/59-E77 Trstená – Ružomberok - Banská Bystrica. Okrem funkcie tranzitného prietahu plní na území obce funkciu zbernej komunikácie, z ktorej sa vykonáva aj dopravná obsluha priľahlej zástavby. Vede po nej Slovenská automobilová doprava - hromadná (SAD). Jestvujúca zástavba popri ceste je väčšinou situovaná v jej tesnej blízkosti, takže nie je možné dodržať ochranné pásmo komunikácie. Na trase cesty II/520, vedenej obcou Suchá Hora, dochádza ku kumulácii viacerých funkcií, ktoré spôsobujú vytváranie dopravných kolízií. Z pohľadu nadradenej územno-plánovacej dokumentácie (ÚPN-VUC Vysoké Tatry, Západné Tatry, Orava a Spišská Magura) cesta II/520 je súčasťou Malého tatranského okruhu (Liptov-Zuberec-Habovka-Blatná-Oravice-Vitanová-Suchá Hora-Poľsko), ktorý prepája slovenské a poľské strediská rekreácie po obode Vysokých Tatier. Výsledný návrh ÚPN-VUC Žilinského kraja predpokladá preložku cesty II/520 mimo obce Hladovka a Suchá Hora. Jej trasu navrhujeme viesť južným okrajom obcí. Predpokladaný časový horizont preložky cesty II/520 mimo obce je vo výhlade, t.j. po roku 2025. Vedenie preložky cesty mimo obec odstráni kolíziu pešej dopravy s automobilovou, odkloní nákladnú dopravu mimo obec a zníži nepriaznivý účinok dopravy na životné prostredie obce. V rámci katastra obce Suchá Hora navrhujeme na preložke cesty II/520 vybudovať ČSPH. Obec Suchá Hora nie je v súčasnosti napojená na železničnú trať. Najbližšia železničná stanica na trati č. 181 - Kral'ovany - Trstená e v Trstenej, vo vzdialenosti cca 15 km od obce. Územím obce vedie trasa Oravsko liptovská cyklomagistrály (ÚPN, 2012, 34).

Štátne komunikácie a miestne komunikácie

Komunikačnou osou predmetnej obce je cesta II/520, funkčnej triedy B2 a cesta III/52020, funkčnej triedy C2, pretože plní funkciu len obslužnej komunikácie. Cesty II/520 a III/52020 sú obštané, vedú bezprostredne obcou a ich trasy v maximálnej miere rešpektujú jestvujúcu zástavbu. Pri návrhu dopravnej obsluhy obce sme v maximálnej miere rešpektovali založený komunikačný systém. To znamená, že na nosný dopravný skelet, vytvorený cestami II/520 a III/52020, sa napája systém obslužných a skľudnených komunikácií, ktoré zaisťujú prístup a obsluhu k jestvujúcim a novonavrhovaným objektom. Vstup na skľudnené komunikácie sa uskutočňuje cez chodníkový prejazd. V rámci plôch skľudnenej komunikácie sa pohybuje chodec aj automobil po spevnených plochách, vytvorených v jednej úrovni pri vzájomnom rešpektovaní. Vodič vozidla musí dbať na zvýšenú ohľaduplnosť, nesmie ohroziť chodca, ak je to potrebné, je povinný zastaviť vozidlo. Parkovanie je dovolené len na vyznačených miestach. Chodec naopak nesmie svojvoľne znemožniť jazdu vozidlám. Možnosť zatriediť komunikácie do funkčnej triedy - skľudnené komunikácie (podľa STN 736110) sa osvedčuje v jestvujúcej zástavbe, kde šírkové možnosti sú dané a vytvárať komunikácie obslužné so samostatným vedením chodcov po chodníkoch nie je možné. Dopravný systém obsluhy na riešenom území je navrhnutý tak, že doprava zo skľudnených komunikácií je zvedená na obslužné komunikácie, popri ktorých má chodec vyčlenené svoje miesto pohybu po chodníkoch. Novonavrhované obslužné komunikácie je možné riešiť v parametroch podľa STN 736110. Obslužné komunikácie zároveň zaisťujú prístup k objektom vybavenosti, areálom priemyslu a poľnohospodárstva a k ich parkovacím plochám. Uvedenej ceste II/520 prislúcha na riešenom území funkcia zbernej komunikácie B2-MZ 7,5/50. Jej šírkové usporiadanie je obmedzené jestvujúcou zástavbou. Pri ceste druhej triedy je potrebné uvažovať mimo zastavaného územia s výhľadovou kategóriou C 9,5/70 a v zastavanom území s výhľadovou kategóriou MZ 8,5/50, vo funkčnej triede B2.



Pri ceste tretej triedy je potrebné uvažovať mimo zastavaného územia s výhľadovou kategóriou C 7,5/70 a v zastavanom území s výhľadovou kategóriou MZ 8,5(8,0)/50, vo funkčnej triede B3 (uvažované kategórie na cestách II. a III, triedy boli požiadavkou SSC Bratislava). Existujúce miestne komunikácie plnia funkciu obslužných komunikácií alebo skľudnených ulíc. Ich kategórie vyplývajú z možností, ktoré sú dané jestvujúcou zástavbou. Jedná sa o obslužnú komunikáciu kategórie C2-MO5,5/40, C3-MO5,5/40, C3-MO7/40. Novonavrhované obslužné komunikácie sú kategórie C2-MO9/40, C3-MO8/40. Pri skľudnených komunikáciách je potrebné zaistiť minimálnu šírku jazdného pruhu - 3,0 m. Pri obojsmernej prevádzke v stiesnených pomeroch je nutné pre vozidlá vybudovať výhybne. Najvyšší dopravný význam na riešenom území prislúcha ceste II/520. Jej dopravné zaťaženie podľa posledného sčítania dopravy z r. 2010 bolo nasledovné: sčítací úsek : 9-2470 celoročný priemer za 24 hod. V zmysle dokumentu VZN Žilinského samosprávneho kraja číslo 6/2005 o záväzných častiach zmien a doplnkov Územného plánu veľkého územného celku Žilinského kraja v návrhovom a výhľadovom období zabezpečiť územnú rezervu pre homogenizáciu navrhovaného cestného ťahu I. triedy (cesty II/487 a II/520) v trase a úsekoch : cesta II/520 Trstená – križovatka s rýchlostnou cestou R3 Trstená - obchvaty Liesek, Vitanová, Hladovka a Suchá Hora – štátna hranica SR/PR v kategórii C 9,5/70-60, cesta celoštátneho významu. Na sieť obslužných komunikácií sa napájajú poľné cesty, ktoré ďalej umožňujú sprístupnenie extravilánu obce (ÚPN, 2012, 35).

Hromadná doprava

Hromadnú dopravu osôb na území Suchej Hory zaisťuje autobusová doprava SAD LIORBUS, a.s., Ružomberok, prevádzka Trstená. Na ceste II/520 sú využívané 4 zastávky v oboch smeroch, s konečnou zastávkou na obojkovej pre autobusy (ÚPN, 2012, 35).

Železničná doprava

Severne od zastavaného územia obce vedie trasa bývalej železnice z Trstenej do Nového Targu, prevádzka ktorej však bola v roku 1971 zrušená. Vybudovanie železničnej trate Trstená - Suchá Hora má opodstatnenie v prípade záujmu Poľskej a Slovenskej republiky vytvoriť v danom mieste železničný hraničný prechod. V Rámci širších vzťahov zachytávame koridor bývalej železničnej trate s rešpektovaním jeho ochranného pásma ako ponechanú možnosť realizácie tohto zámeru. V zmysle dokumentu VZN Žilinského samosprávneho kraja číslo 6/2005 o záväzných častiach zmien a doplnkov Územného plánu veľkého územného celku Žilinského kraja v návrhovom a výhľadovom období zabezpečiť územnú rezervu pre obnovenie železničnej trate č. 181 IV. kategórie regionálneho významu s prevádzkou RoLa v úseku Trstená - štátna hranica SR / PR (ÚPN, 2012, 35).

Doprava pešia a cyklistická

Pešia doprava v obci je riešená popri ceste II/520 a jestvujúcich obslužných komunikáciách s obmedzenými šírkovými možnosťami jednostrannými chodníkmi. Popri novonavrhovaných obslužných komunikáciách sú chodníky navrhnuté po oboch stranách. Šírky chodníkov sú navrhnuté v základnom module, t.j. 0,75 m (STN 736110). Minimálna šírka chodníka je 1,5 m. Trasy pešieho pohybu po chodníkoch vyúsťujú na skľudnené komunikácie, kde sa chodec aj automobil pohybujú v rámci jednej plochy pri vzájomnom rešpektovaní. Samostatne vedené pešie chodníky sprístupňujú športový areál. V rámci jestvujúcej aj novonavrhovanej zástavby navrhujeme pešie priečne prepojenia, umožňujúce skrátenú dochádzku za jednotlivými oblasťami záujmu (zastávky SAD, základná škola, škôlka, objekty vybavenosti). V katastrálnom území je navrhnutá sieť turistických trás, sprístupňujúcich jeho atraktivitu. Tieto je možné využívať aj na účely horskej cykloturistiky. Cyklistická doprava miestneho významu je vedená po komunikáciách obce Suchá Hora. Cyklistická doprava nadregionálneho významu je vedená po ceste II/520 v smere Trstená – Suchá Hora – hranica SR/PR, po ceste III/52020 v smere Suchá Hora – rašelinisko a v smere Suchá Hora – Oravice (ÚPN, 2012, 36).

Parkovanie

Odstavenie vozidiel v zástavbe IBV je zabezpečené na vlastných pozemkoch. Parkovanie vozidiel prebieha v rámci obslužných a skľudnených komunikácií a spevnených plôch pri zariadeniach občianskeho vybavenia. Potrebné nápočty a situovanie odstavných a parkovacích stojísk pre objekty bývania a vybavenosti budú riešiť územné plány zón, resp. projektové dokumentácie pre konkrétne objekty. Nápočty je potrebné v zmysle STN 73 6110 pre výhľadový stupeň automobilizácie 1:3,5. Parkovacie stojiská pre potrebu občianskej vybavenosti: základná škola, materská škola, dom smútku - 30 stojísk (4+4+22); centrum - 18 stojísk. Tu rátame so vzájomným vykrývaním parkovacích stojísk



podľa doby prevádzky jednotlivých objektov vybavenosti. Tretie sústredené parkovisko je navrhnuté v priestoroch bývalej colnice - 15 stojísk. Pre potrebu športového areálu je navrhnutých pre osobné automobily 32 stojísk, pre autobusy 2 stojiská. Parkovacie plochy v hospodárskych zónach navrhujeme riešiť v rámci areálov. Ich kapacita bude závislá od počtu pracovných miest. Pri budovaní občianskej vybavenosti v súkromnom sektore je potrebné parkovacie stojiská umiestňovať aj v rámci vlastných pozemkov investorov (ÚPN, 2012, 35-36).

2.5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Priemysel, energetika, doprava a ťažba nerastných surovín, majú okrem hospodárskeho významu značne negatívny vplyv na krajinnoprirodnej prostredie v katastrálnom území obce a jej blízkom okolí. Obec leží na ochrannom území NATURA 2000 – Horná Orava. Oblasť charakterizuje značná pestrosť prírodných hodnôt, ale aj rôznorodé spôsoby jeho hospodárskeho využitia. Prítomnosť NATURA 2000 a potreba zvýšenej ochrany územia ovplyvňuje zákonite aj spoločensko-hospodársku činnosť v obci, ktorá sa prejavuje hlavne v možnosti zakladania len ekologicky nezávadných prevádzok a obmedzených možnostiach hospodárskeho využívania okolitých lesných porastov, vodných tokov a okolitej pôdy. Zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny legislatívnou formou zabezpečuje zachovanie rozmanitosti podmienok a foriem života na Zemi, vytvorenie podmienok na trvalé udržanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchranu prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny a udržanie ekologickej stability. Vymedzuje územnú a druhovú ochranu a ochranu drevín.

Ochrana prírody a krajiny

Na území katastra obce Suchá Hora sa nachádza lokalita NATURA 2000.

Názov	Horná Orava
Kód územia	SKCHVU008
Kraj	Žilinský
Správca územia	CHKO Horná Orava

Navrhované manažmentové opatrenia

Kosenie a následné odstránenie biomasy 2 x ročne, Šetrné spôsoby sústredovania drevnej hmoty (kone, lanovky, ...), Predĺžovanie obnovnej doby, Špeciálny manažment poľnohospodárskych plôch z titulu ochrany živočíšnych druhov (chrapkáč, drop a drobné pernaté vtáctvo, alebo cicavce), Ochrana, údržba a úprava priaznivého stavu súčasných a budovanie nových liahnísk pre obojživelníky, Usmerňovanie návštevnosti územia, Ponechávanie mokradí, rašelinísk a statických vodných plôch bez výsadby drevín, Kombinovaná pastva (napr. oviec a dobytky so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka), Stráženie (napríklad. hniezd dravcov), Jemnejšie spôsoby hospodárenia a ich formy (výberkový hosp. spôsob), Úprava a budovanie nových hniezd a hniezdnych biotopov vtáctva, Ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinelo stojacich stromov, skupiny stromov a ležaniny), Opatrenia na udržanie primeraného vodného režimu (vysoké hladiny podzemnej vody), Pravidelné pasenie pri dodržaní max. zaťaženia VDJ na ha s častým prekladaním košíarov a vykášaním burín a nedopaskov, Zachovať alebo cielene obnoviť pôvodné druhové zloženie lesných porastov, Obnova zdroja potravy (zarybnovanie), Pestovanie chránených druhov ex situ a posilňovanie populácií druhu v území (dosievanie), resp. transfer druhov, Odstraňovanie invázných druhov rastlín

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany v chránenom území

Vykonávanie činnosti meniacej stav mokrade alebo koryto vodného toku, najmä ich úpravu, zasypávanie, odvodňovanie, ťažba trstí, rašeliny, bahna a riečného materiálu okrem vykonávania týchto činností v koryte vodného toku jeho správcou, Všetky poľnohospodárske budovy a sklady, stajne a maštale, Malé vodné elektrárne, Výstavba vodných nádrží pre zasnežovanie, Budovanie a vyznačenie turistických chodníkov, náučných chodníkov, bežeckých trás, lyžiarskych trás alebo cyklotrás, Všetky penzióny a chaty, Výrub drevín brehových porastov (žiadateľ nie je správcou vodného toku), nad 50 m dĺžky, Lomy a ťažba ostatného stavebného kameňa a nerudných surovín (vrátane pieskov), Výrub stromov, nad 80 stromov, Úpravne vody, miestna kanalizačná sieť a čistiare odpadových vôd, Zmeny poľnohospodárskych objektov na rekreačné (napr. senníky na chaty a pod.), Zvýšenie ubytovacích kapacít v rekreačných zariadeniach, Umiestnenie, výsadba a zloženie pôvodných druhov drevín mimo ovocného sadu, vinice, chmeľnice a záhrady, nad 0,5 ha, Likvidácia drevín z dôvodu revitalizácie pasienkov, nad 1 ha, Geol. práce s použitím technických geol. prác a geologických povrchových a podzemných diel (šachty, lomové steny...), Údržba brehových porastov (oprávnenie správcu toku), nad 1000 m dĺžky, Výrub krov, nad 500 m², Zasnežovanie lyžiarskych tratí, Ťažobné a geotermálne vrty, Úpravy tokov, priehrad, rybníkov a ochranných hrádzí, Ťažba ostatných nerastov, Manipulácia s vodnou hladinou, Jazda na snežných skútroch, Skládka odpadu, Výkon rybárskeho práva - lov rýb, Rozširovanie invázných druhov rastlín uvedených v prílohe č. 2 vyhlášky, Lyžiarske vleky, Stožiare elektrických vedení, transformačné stanice, Miestne rozvody elektriny (okrem domových prípojok), Telekomunikačné stožiare a transformačné stanice, Miestne rozvody plynu, vody alebo pary (okrem domových prípojok), Účelové komunikácie, Zriadiť poľovnícke zariadenie - posed, solník, krmelec, senník, Výkon poľovného práva - lov zveri, Jazda na vodných skútroch a motorových člnoch

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany mimo chráneného územia

Farmy na chov zvierat - zariadenie, v ktorom sa chová viac ako 100 jedincov zvierat na komerčné účely (s výnimkou hospodárskych zvierat) - do 1000 m, Úpravne vody, miestna kanalizačná sieť a čistiare odpadových vôd - do 1 000 m, Skládka



odpadu - do 500 m, Vzletové dráhy, pristávacie dráhy a rolovacie dráhy letísk - do 2 000 m, Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery - do 100 m, Zmeny poľnohospodárskych objektov na priemyselné - do 50 m, Zriadiť poľovnícke zariadenie - zvernica - do 50 m, Rozširovanie nepôvodných druhov rastlín (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky a druhov rastlín uvedených v prílohe č.2) - Rastliny I. a II. kategórii Zoznamu nepôvodných, invázných a expanzívnych - bez limitu, Rozširovanie nepôvodných druhov rastlín (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky a druhov rastlín uvedených v prílohe č.2) - Rastliny I. a II. kategórii Zoznamu nepôvodných, invázných a expanzívnych - bez limitu, Ťažobné vrty na geotermálne vody v prípade ich vypúšťania do toku nad územím - do 500 m, Ťažba ostatných nerastov - do 100 m, Zriadiť poľovnícke zariadenie - zvernica - do 1000 m, Ťažba pieskov - do 100 m, Úpravy tokov, priehrad, rybníkov a ochranných hrádí - do 5 000 m, Vypaľovanie stariny - do 500 m, Zmeny obytných objektov na priemyselné - do 50 m (<http://www.sopsr.sk/natura/index1.php?p=4&sec=21&kod=SKCHVU008>, 28.9.2015).

Zakázané činnosti v CHVÚ:

- odstraňovanie a poškodzovanie stromov s hniezdami dutinami d'atľa čierneho, d'atľa trojprstého, kuvika vrabčieho, sovy dlhochvostej a žlny sivej, ak tak určí štátny orgán ochrany prírody a krajiny,
- budovanie, údržba a oprava lesnej dopravnej siete, vykonávanie lesníckych a lesníckotechnických meliorácií, náhodnej, mimoriadnej a úmyselnej ťažby, zalesňovanie, ochrana lesa, sústredovanie dreva a jeho odvoz a vykonávanie ďalších zásahov do lesného porastu, ktoré vedú k poškodzovaniu vegetačného a pôdneho krytu v blízkosti hniezda bociana čierneho, orla krikľavého, orla skalného, včelára lesného a sovy dlhochvostej, ak tak určí orgán ochrany prírody,
- vykonávanie lesohospodárskej činnosti od 1. marca do 30. júna v časti chráneného vtáčieho územia uvedenej v prílohe č. 2 s výnimkou spracovania kalamity lesných porastov,
- umiestnenie stavby s výnimkou lesnej cesty a zväžnice v časti chráneného vtáčieho územia uvedenej v prílohe č. 2,
- realizovanie rekultivácie a meliorácie s výnimkou činností realizovaných v súvislosti s obnovou trvalých trávnych porastov od 31. júla do 1. mája,
- vchádzanie a státie s vodným skútom, motorovým člnom alebo iným motorovým plavidlom a plávajúcim zariadením v časti chráneného vtáčieho územia uvedenej v prílohe č. 3 s výnimkou činností vykonávaných v súvislosti so zabezpečovaním správy, prevádzky a údržby Vodnej nádrže Orava,
- vchádzanie a státie s plavidlom a plávajúcim zariadením v časti chráneného vtáčieho územia uvedenej v prílohe č. 4 a v okruhu 50 metrov od brehov Vtáčieho ostrova s výnimkou činností vykonávaných v súvislosti so zabezpečovaním správy, prevádzky a údržby Vodnej nádrže Orava,
- mechanizované kosenie existujúcich trávnych porastov od 1. mája do 31. júla na súvislej ploche väčšej ako 0,5 hektára spôsobom od okrajov do stredu,
- kosenie a mulčovanie od 1. mája do 31. júla na hniezdných lokalitách chriašťa polného a kalužiaka červenonohého, ak tak určí orgán ochrany prírody (http://www.sopsr.sk/natura/img/chvu/zakazane_cinnosti/SKCHVU008.doc, 25.9.2015).

Starostlivosť o územie

Územným plánovaním sa sústavne a komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, určujú sa zásady, navrhuje sa vecná a časová koordinácia činností ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu, kultúrno - historické hodnoty územia, územný rozvoj a tvorbu krajiny v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja. Územné plánovanie je v súčasnosti upravené zákonom č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov. Územno - plánovacia dokumentácia je základným nástrojom územného rozvoja a starostlivosti o životné prostredie v obci. Základným nástrojom územného plánovania je územný plán obce. Územný plán obce je výsledok formálneho plánovania a je územnoplánovacím dokumentom v zmysle zákona č.50/1976 Zb. (zákon o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov) a v zmysle vyhlášky č.84/1976 Zb. (o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii) v znení neskorších predpisov. V súčasnosti obec Suchá Hora má spracovaný územný plán z roku 2012. Obec mala spracovaný územný plán, ktorý nebol prerokovaný, preskúmaný ani schválený. Bol použitý len ako smerný podklad po rozhodnutí obce pokračovať v obstarávaní územného plánu etapou zadania V roku 2011 bolo vypracované Zadanie pre ÚPN-O Suchá Hora (Ing. arch. Ján Burian) na základe Prieskumov a rozborov pre ÚPN SÚ Suchá Hora (Stavoprojekt Žilina 1993), MÚSES Suchá Hora (SAŽP Námestovo 1996), Návrhu ÚPN-O Suchá Hora (Ing. arch. P. Krajč 1996) a aktualizovaných podkladov dotknutých orgánov a právnických osôb (2011) (ÚPN, 2012, s.5).

Ochrana ovzdušia

Na ochranu ovzdušia v obci pred potenciálnymi a reálnymi zdrojmi znečistenia slúži zákon č. 478/2002 Z. z. o ochrane ovzdušia v znení neskorších predpisov (platný v roku 2009, od 1.6.2010 účinný zákon č. 137/2010 Z.z o ovzduší). Upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a spôsobom obmedzenia následkov znečisťovania. V zákone sú definované znečisťujúce látky, zdroje znečisťovania, povinnosti právnických a fyzických osôb ako aj prevádzkovateľov zdrojov znečistenia ovzdušia, poplatky a pokuty za znečisťovanie ovzdušia. Definované sú veľké zdroje znečistenia ovzdušia ako technologické celky so súhrnným tepelným výkonom 50 MW alebo vyšším.



V riešenom území sa nachádza jeden stredný zdroj znečisťovania ovzdušia, ktorým je hospodársky dvor PD Suchá Hora, kde sa v súčasnosti chová cca 500 ks hovädzieho dobytku a 400 ks oviec. V poslednom období však PD vykonalo viacero opatrení na zníženie objemu škodlivých látok vypúšťaných do ovzdušia. V roku 2010 bola vybudovaná nová hnojová koncovka s predpokladaným znížením úniku čpavku do ovzdušia až o 60%. Okrem PD Suchá Hora v riešenom území na znečistenie ovzdušia majú vplyv domové kotolne na tuhé palivo, používanie menej kvalitného uhlia a inverzie počasia. Súčasná plynofikácia obce eliminuje tieto zdroje znečistenia ovzdušia. Zdrojom exhalátov je tiež doprava po štátnej ceste II/520, V zastavanom území sú zdrojom zápachu stajne a hnojiská na parcelách rodinných domov, kde sa stále udržiava chov hospodárskych zvierat. Súčasnú situáciu možno zlepšiť: preložkou cesty II/520, využívaním plynu na vykurovanie, vybudovaním verejnej kanalizácie, (zamedzí sa vypúšťanie žump do voľného priestoru a s tým spojenej pachovej kontaminácii ovzdušia), technologickou a hygienickou disciplínou v poľnohospodárskej činnosti, pri osadzovaní novej obytnej zástavby dodržaním odstupových vzdialeností od zdrojov znečisťovania ovzdušia v zmysle odvetvovej technickej normy MŽP SR OTN ŽP 2 111 99 a hygienických pásiem ochrany, realizáciou všetkých existujúcich a navrhovaných komunikácií v zastavanom území so spevneným povrchom a udržiavaním ich bezprašného stavu, nezvyšovaním zbytočnej dopravnej záťaže zastavaného územia v súvislosti s výrobou a poľnohospodárskou činnosťou (ÚPN, 2012, s.50-51).

Produkcia v t na km ² podľa územie, chemická zlúčenina a rok											
Okres Tvrdošín	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Tuhé emisie	0,29	0,31	0,40	0,37	0,37	0,37	0,40	0,37	0,39	0,39	0,39
Oxid siričitý	0,12	0,10	0,08	0,08	0,06	0,07	0,05	0,05	0,04	0,04	0,04
Oxid dusíka	0,15	0,15	0,16	0,14	0,14	0,14	0,16	0,15	0,15	0,15	0,14
Oxid uhoľnatý	0,54	0,51	0,67	0,63	0,58	0,58	0,73	0,50	0,51	0,52	0,51
<i>Tuhé emisie SR</i>	<i>0,85</i>	<i>0,85</i>	<i>1,02</i>	<i>0,88</i>	<i>0,71</i>	<i>0,70</i>	<i>0,69</i>	<i>0,67</i>	<i>0,71</i>	<i>0,72</i>	<i>0,63</i>
<i>Oxid siričitý SR</i>	<i>2,15</i>	<i>1,96</i>	<i>1,81</i>	<i>1,78</i>	<i>1,43</i>	<i>1,41</i>	<i>1,30</i>	<i>1,41</i>	<i>1,39</i>	<i>1,19</i>	<i>1,05</i>
<i>Oxid dusíka SR</i>	<i>1,19</i>	<i>1,16</i>	<i>1,14</i>	<i>1,06</i>	<i>0,96</i>	<i>0,94</i>	<i>0,87</i>	<i>0,88</i>	<i>0,88</i>	<i>0,81</i>	<i>0,75</i>
<i>Oxid uhoľnatý SR</i>	<i>3,76</i>	<i>3,87</i>	<i>3,70</i>	<i>3,94</i>	<i>3,74</i>	<i>3,64</i>	<i>3,00</i>	<i>3,38</i>	<i>3,65</i>	<i>3,56</i>	<i>3,36</i>

Zdroj: 20.3.2016, DataCubes, 2016

Do ovzdušia sa z riešeného územia dostávajú: toxické oxidy dusíka (NOX), ktoré spôsobujú ochorenia dýchacích ciest, cyanózu srdca, majú aj karcinogénne účinky, toxický oxid siričitý (CO₂), ktorý naruša krvotvorbu, dráždi sliznice a oči, spôsobuje chronické ochorenia dýchacích ciest, popolčeky, ktoré zasahujú predovšetkým dýchacie cesty, pri niektorých druhoch popolčekov je zasiahnuté aj srdce a imunitný aparát (karcinogénne účinky), polietavý prach prevažne zo sekundárnej prašnosti spôsobuje ochorenia dýchacích ciest, rozľahlé plochy porastené burinými spoločenstvami sú jedným zo zdrojov alergických ochorení slizníc.

Oproti ostatným regiónom Slovenska je okres Tvrdošín jeden z najmenej znečistených regiónov. Vo väčšine prípadov sa produkcia znečisťujúcich látok v okrese pohybuje hlboko pod úrovňou SR. Najmenej znečisťujúcich látok bolo produkovaných v prípade oxidu siričitého a oxidu uhoľnatého. Ako prezentuje nasledujúca tabuľka, k nárastu dochádza v prípade produkcie tuhých emisií, ktoré sú pravdepodobne produkované ako externé vplyvy priemyselnej výroby, dopravy a zásobovania teplom v zimnom období (prechod na pevné palivá v dôsledku vysokých cien elektrickej energie a plynu).

Produkcia v t podľa územie, chemická zlúčenina a rok											
Okres Tvrdošín	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Tuhé emisie	138,3	148,0	191,0	177,9	176,9	177,0	192,4	178,1	186,1	185,5	185,1
Oxid siričitý	59,7	46,0	39,0	42,3	29,7	31,0	23,3	22,0	19,6	19,9	17,6
Oxid dusíka	73,8	71,0	75,0	69,9	65,3	66,0	75,5	73,2	71,7	72,2	68,8
Oxid uhoľnatý	260,5	245,0	320,0	305,5	279,0	278,0	349,6	238,4	244,5	247,2	243,3

Zdroj: 20.3.2016, DataCubes, 2016

Vplyvom nepriaznivej klimateografickej polohy (teplotné inverzie) sa exhaláty hlavne v jesennom a zimnom období koncentrujú v prízemnej vrstve ovzdušia. Naopak koncentrácie polietavého prachu sa zvyšujú pri normálnych klimatických situáciách a to už pri najmenších rýchlostiach vetra. Oproti



minulosti sa zmenila situácia v hlavných znečisťovateľov ovzdušia, keď tepelné zdroje prešli z uhlia na zemný plyn. K zlepšeniu stavu znečisťovania prispela aj plynofikácia obce. Naopak je zvýšená hybnosť automobilov.

Hlukové pomery z dopravy

V zmysle Nariadenia vlády SR č. 40/2002 Z. z. o ochrane zdravia pred hlukom a vibráciami najvyššie prípustné hodnoty hluku z dopravy vo vonkajších priestoroch v obytnom území ciest I. a II. triedy, zberných mestských komunikácií a hlavných železničných ťahov sú povolené pre deň $LA_{eq,p} = 60$ dB a v noci $LA_{eq,p} = 50$ dB. Zdrojom hluku je doprava po ceste II/520 a III/52020, ktoré vedú zastavaným územím obce. Tento problém vyrieši preložka štátnej cesty II/520 mimo intravilán obce a preložka č. III/52020 na okraj zastavaného územia. Intenzita hluku z prípadných nových výrobných aktivít musí byť v súlade s prípustnými hodnotami, ktoré upravujú podrobnejšie legislatívne predpisy a normy (ÚPN, 2012, s.51).

Odpadové hospodárstvo

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je zákon NR SR č. 79/2015 Z. z. o odpadoch, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2016. Jedným zo základných nástrojov stratégie hospodárenia s odpadmi je vypracovanie „Programov odpadového hospodárstva“. Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky vypracováva Ministerstvo životného prostredia a následne samosprávny kraj, obec a pôvodca odpadu. Obsah Programu odpadového hospodárstva obce na roky 2011 - 2015 je zostavený podľa požiadaviek § 2 až § 5 vyhlášky MŽP SR č. 310/2013 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch a zároveň zohľadňuje POH SR a POH Žilinského kraja. Ciele a opatrenia POH SR a POH Žilinského kraja 2011 - 2015, ktoré sa budú realizovať obcou, právnickými a fyzickými osobami sú preto rozpracované v záväznej časti POH obce Suchá Hora na roky 2011 – 2015. Odpadové hospodárstvo zahŕňa všetky činnosti zamerané na predchádzanie a obmedzovanie vzniku odpadov, znižovanie ich nebezpečnosti pre životné prostredie, ako aj na nakladanie s odpadmi v súlade s platnými zákonmi. Nakladanie s odpadmi je definované ako zber odpadov, preprava odpadov, zhodnocovanie odpadov a zneškodňovanie odpadov vrátane starostlivosti o miesto zneškodňovania.

Množstvo komunálneho odpadu podľa ukazovateľa a rok v % v regióne											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Separ. zbierané zložky kom. odp.	3,5	4,2	4,5	6,6	7,2	7,3	7,7	9,6	10,7	12,3	11,9
Separ. z toho: nebezp. odpad	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,5	0,5	0,4	0,4
Odpady zo záhrad a parkov	7,9	6,7	5,3	4,9	3,9	4,2	8,3	3,6	4,1	4,2	4,6
Iné komunálne odpady	82,3	85,3	86,0	83,6	83,8	83,2	80,0	82,9	82,1	79,1	79,0
Drobné stavebné odpady	6,3	3,8	4,2	4,9	5,1	5,3	4,0	4,0	3,0	4,4	4,4

Zdroj: 20.3.2016, DataCubes, 2016

Štatistické ukazovatele v oblasti nakladania s komunálnym odpadom prezentuje nasledujúca tabuľka.

Relatívne ukazovatele z oblasti nakladania s komunálnym odpadom v regióne											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Mn. komun. odpadu (kg/obyv.)	286,68	285,21	295,95	301,79	313,45	317,31	329,14	311,56	308,86	308,05	321,45
Mn. zhodn. kom. odp. (kg/obyv.)	24,70	4,31	8,14	13,32	21,97	20,64	26,30	33,47	40,95	49,87	66,23
Mn. znešk. kom. odp. (kg/obyv.)	261,98	271,03	275,76	270,19	282,37	286,31	302,13	276,74	267,86	256,95	251,76
% zhodnoc. kom. odpadu	8,62	1,51	2,75	4,41	7,01	6,51	7,99	10,74	13,26	16,19	20,60
% zhod. kom. odp. kompost. (%)	42,35	47,53	14,94	19,98	54,40	66,40	62,37	57,28	54,89	37,34	18,43
% zhod. kom. odp. ako druhot. s.	48,56	47,71	84,96	79,96	45,48	33,36	29,46	26,63	43,55	35,20	34,19

Zdroj: 20.3.2016, DataCubes, 2016

Zásadou pri likvidácii odpadov je jeho triedenie s cieľom zhodnotiť využiteľný odpad ako druhotnú surovinu a na skládkach ukladať len nevyužiteľný odpad. Komunálny odpad zo sídla Suchá Hora sa odváža a bude odvážať na skládku Biela Pút' v Ružomberku. Pre veľkorozmerový domový odpad slúžia v súčasnosti 4 veľkorozmerové kontajnery osadené sezónne pri cintoríne MŠ, ZŠ a obecnej úrade. Ich kapacita je postačujúca. Drobný tuhý komunálny odpad je dočasne uskladňovaný v 110 litrových nádobách pri rodinných domoch a raz za týždeň odvážaný na skládku TKO. Odvoz vykonávajú Technické služby Ružomberok. Obec má zavedenú separáciu odpadov vo forme zberu odpadov do plastových vriec, ktoré vo dvojtyždňových intervaloch sú odvážané na spracovanie. Odpad zo záhrad



obyvatelia kompostujú na vlastných pozemkoch. Značná časť trávnej hmoty je používaná na kŕmenie (ÚPN, 2012, s.51).

Pôda

Medzi hlavné negatívne faktory, ktoré ovplyvňujú pôdnu produkciu a jej environmentálne funkcie patria najmä zhutňovanie a acidifikácia pôd, neuvážené rekultivácie pôd, neúmerne meliorácie, nadmerná chemizácia, stále sa zvyšujúca erózia, zosuvy, divoké skládky a emisno – imisná kontaminácia pôd. Kontaminácia pôd prichádza do úvahy pozdĺž cesty II/520, v poľnohospodárstve a v lesnom hospodárstve pri manipulácii s ropnými produktami, hnojivami, pesticídmi. Kontaminácia pôd vplyvom dopravy sa rieši na celoštátnej úrovni zavedením bezolovnatých benzínov a katalyzátorov. Manipuláciu s rizikovými látkami upravujú rôzne predpisy (ÚPN, 2012, s.51).

Kontaminácia pôdy

Priamy vplyv na pôdy majú aj vertikálne inverzie s koncentráciou znečisťujúcich látok v prízemnej vrstve ovzdušia, ktoré vznikajú vo vlhkých ročných obdobiach v dôsledku výskytu stredne vysokých pohorí. Aj poľnohospodárska výroba môže spôsobovať degradáciu pôd (používaním ťažkých mechanizmov, kultivácia pôd pri nevhodnej vlhkosti pôdy, orba po spádnici, nesprávne oševné postupy, nevhodná a neprimeraná aplikácia chemických prípravkov), ktoré môžu spôsobiť kompakciu a eróziu pôd, acidifikáciu, salinizáciu, sodifikáciu pôd alebo úbytok pôdnej organickej hmoty.

Správa povodí

Právna starostlivosť o vodu je vymedzená v zákone č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení zákona č. 587/2004 Z. z. Tento zákon vytvára podmienky na všestrannú ochranu povrchových vôd a podzemných vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých krajinných ekosystémov, na zlepšenie stavu povrchových vôd a na ich účelné a hospodárne využívanie. Na území obce Suchá Hora sa nenachádzajú žiadni významní odberatelia povrchových či podzemných vôd. Z hľadiska kvantitatívnej vodohospodárskej bilancie stanovujúcej vzťah medzi zdrojmi vody a požiadavkami na vodu a zistením požiadaviek krytia vodnými zdrojmi v obci je vo všetkých bilančných profiloch zaznamenaný aktívny bilančný stav. Potenciálne zdroje znečistenia vôd predstavuje nedôsledná likvidácia splaškových vôd z obytných objektov v sídle, divoké skládky odpadov, ktoré sa postupne likvidujú. Problém sa vyrieši realizáciou splaškovej kanalizácie a potrebnými opatreniami v oblasti likvidácie divokých skládok. Bývalé silážne jamy severne od mechanizačného strediska sa využívajú na uskladnenie maštalného hnoja. Je potrebná pravidelná kontrola stavu stavebných konštrukcií, aby sa predišlo poškodeniu kvality spodných vôd. Pre ochranu podzemných a povrchových vôd je potrebné: revitalizovať korytá a brehy miestnych potokov, v rámci odvádzania dažďových vôd realizovať opatrenia na zadržanie povrchového odtoku v území tak, aby odtok z daného územia do recipientu nebol zvýšený voči stavu pred realizáciou navrhovanej zástavby a aby nebola zhoršená kvalita vody v recipiente (retencia dažďovej vody a jej využitie v území, prečistenie, infiltrácia dažďových vôd a pod.), rešpektovať a zachovať zdroje pitnej vody nachádzajúce sa na území obce, pravidelná kontrola stavu stavebných konštrukcií poľných hnojísk a likvidácia čiernych skládok komunálneho odpadu (ÚPN, 2012, s.50).

2.6. OBYVATEĽSTVO

Podkapitola obyvateľstvo prezentuje vývoj, štruktúru a predpokladaný vývoj do budúcnosti v oblasti ľudských zdrojov. Podrobná analýza je nevyhnutná na ciele plánovanie verejných služieb, ako aj komplexnej infraštruktúry. Nasledujúca tabuľka prezentuje počet obyvateľov bývajúcich v obci Suchá Hora k roku sčítania obyvateľov.

Bývajúce obyvateľstvo v obci Suchá Hora (rok 2011 – SODB 2011)						
	spolu	ženy	0-14	66+	15-65	
obec Suchá Hora	1386	693	346	119	921	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011,

V roku 2011 žilo v obci celkovo 1386 obyvateľov, pričom žien bolo 693. Najväčšiu skupinu tvorili obyvatelia od 15 do 65 rokov. Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru obyvateľstva obce Suchá Hora podľa vierovyznania v roku 2011. Obec je podľa kritéria vierovyznania homogénna s 1 dominantným vierovyznaním. Najväčšia časť obyvateľov sa hlásila k rímskokatolíckemu vierovyznaniu (95,77 %). Pri 3,22 % nebolo zistené vierovyznanie. Bez vyznania bolo 0,14 % obyvateľov.



Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania

Ukazovateľ	SODB 2011	%
Rímskokatolícke	1337	95,77
Gréckokatolícka cirkev	1	0,07
Pravoslávna cirkev	1	0,07
nezistené	45	3,22
bez vyznania	2	0,14

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011,

Z hľadiska národnostnej štruktúry sa väčšina obyvateľov hlási k slovenskej národnosti – 94,99 %, poľská národnosť bola zastúpená 1,72 %. Pri 2,51 % nebola zistená národnosť.

Bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti

Ukazovateľ	SODB 2011	%
Slovenská	1326	94,99
nezistená	35	2,51
Poľská	24	1,72
Ruská	1	0,07

Zdroj: www.statistics.sk

Demografia

Pre demografický vývoj je vo všeobecnosti charakteristický znižujúci sa prirodzený prírastok obyvateľstva a starnutie populácie. V prípade obce Suchá Hora bol zaznamenaný nárast počtu obyvateľov.

Stav obyvateľstva ku koncu obdobia (k 31.12.)

Obec Suchá Hora	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
k 1.1.	1291	1300	1299	1319	1327	1338	1375	1382	1386	1396	1404
k 30.6.	1294	1301	1305	1322	1336	1345	1379	1384	1391	1400	1405
k 31.12	1300	1299	1319	1327	1338	1359	1382	1386	1396	1404	1406
muži	648	653	651	664	674	677	691	698	703	708	710
ženy	646	648	654	658	662	668	688	687	689	693	695
Index	-	0,999	1,015	1,006	1,008	1,016	1,017	1,003	1,007	1,006	1,008
Priemer Ix											1,008

Zdroj: 20.3.2016, DataCubes, 2016

Počas sledovaného obdobia v priemere počet obyvateľov vzrástol o 106 obyvateľov. Priemerný index dosiahol hodnotu 1,008, čo predstavuje priemerný ročný nárast o 0,8 %. K najvyššiemu nárastu došlo v roku 2011, kedy stúpol počet obyvateľov o 23 osôb. Rok s jediným poklesom obyvateľstva patril rok 2006, kedy klesol počet obyvateľov o 1.

Prirodzený prírastok obyvateľstva

Nasledujúca tabuľka prezentuje prirodzený prírastok/úbytok obyvateľstva v okrese, ako aj prirodzený prírastok v obci Suchá Hora.

Prirodzený prírastok

Obec Suchá Hora	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
okr. Tvrdošín HMPP	4,63	4,07	4,51	4,53	5,37	5,57	6,22	5,28	3,16	4,11	2,11
prirodzený prírastok	18	3	28	8	14	14	21	10	3	13	10
hrubá miera pr. príř.	13,91	2,31	21,46	6,05	10,48	10,41	15,23	7,23	2,16	9,29	7,12

Zdroj: 20.3.2016, DataCubes, 2016

Vývoj ukazovateľa hrubej miery prirodzeného prírastku obyvateľstva v okrese v sledovanom období vykazuje pozitívny trend. Počet živonarodených prekračuje v obci počet zomrelých obyvateľov v každom roku. Najvyšší prirodzený prírastok bol zaznamenaný v rokoch 2007 a 2011.

Nasledujúca tabuľka prezentuje počet živonarodených (hrubá miera) v okrese a vývoj počtu narodených za obec Suchá Hora. V medziročnom porovnaní možno sledovať stabilný trend, aj napriek



zlej ekonomickej situácii začínajúcich rodín a s tým súvisiacim problematickým zabezpečením základných životných potrieb – bývanie. Rastový trend v okrese bol evidovaný do roku 2011, kedy hrubá miera dosiahla 12,87. Do roku 2015 klesol tento počet na 10,27. V súčasnosti je v obci pôrodnosť stabilizovaná, ale bez možnosti identifikovania trendu. Najviac narodených bolo v roku 2007 a 2011.

Počet živonarodených

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Obec Suchá Hora											
okr. Tvrdošín HM	11,82	11,98	11,35	11,93	12,41	12,78	12,87	12,21	10,41	11,48	10,27
narodení	27	20	35	21	20	23	30	22	11	27	16
živonarodení	26	20	35	21	20	23	30	22	11	27	16
hrubá miera živorod.	20,09	15,37	26,82	15,89	14,97	17,1	21,76	15,9	7,91	19,29	11,39

Zdroj: 20.3.2016, DataCubes, 2016

Štatistika počtu potratov v okrese vykazuje podobné tendencie, ako v prípade obecnej štatistiky. V priebehu sledovaného obdobia nie je možné identifikovať trend. Potrat sa v obci vyskytol náhodne, najviac v roku 2009.

Počet potratov

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Obec Suchá Hora											
okr. Tvrdošín HM	14,27	14,02	13,33	14,3	15,08	14,97	14,51	14,41	12,74	13,15	12,38
potratovosť	2	2	4	1	7	1	2	1	3	1	0
hrubá miera potratovosti	1,55	1,54	3,07	0,76	5,24	0,74	1,45	0,72	2,16	0,71	0
index potratovosti	7,41	10	11,43	4,76	35	4,35	6,67	4,55	27,27	3,7	0
ukončené tehotenstvá	29	22	39	22	27	24	32	23	14	28	16
hrubá miera uk. tehot.	22,41	16,91	29,89	16,64	20,21	17,84	23,21	16,62	10,06	20	11,39

Zdroj: 20.3.2016, DataCubes, 2016

Počet zomretých v okrese vykazuje stabilný trend s miernym trendom nárastu. Počet kolíše okolo 7,27 na 1000 obyvateľov. Najvyšší počet bol zaznamenaný v roku 2006. V prípade obce Suchá Hora postupne počet zomretých narastal, aj keď je problematické určenie trendu. Kým v roku 2004 bolo evidovaných 8 zomretých, do roku 2014 stúpol ich počet na 14. V roku 2015 došlo k poklesu na 6 obyvateľov. Najviac zomretých bolo evidovaných v roku 2006 - 17.

Počet zomretých

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Obec Suchá Hora											
okr. Tvrdošín HM	7,19	7,91	6,84	7,4	7,04	7,21	6,64	6,92	7,25	7,38	8,16
zomretí	8	17	7	13	6	9	9	12	8	14	6
hrubá miera úmrtnosti	6,18	13,07	5,36	9,83	4,49	6,69	6,53	8,67	5,75	10	4,27

Zdroj: 20.3.2016, DataCubes, 2016

Migrácia obyvateľstva

Migrácia obyvateľstva t.j. rozdiel medzi prisťahovanými a vysťahovanými obyvateľmi vykazuje pozitívny aj negatívny vývoj. Rozhodujúci podiel na migrácii obyvateľstva v obci pripadá na občanov v produktívnom veku. V sledovanom období vykazoval migračný prírastok okresu negatívny trend vo všetkých rokoch sledovaného obdobia.

Saldo sťahovania

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Obec Suchá Hora											
okr. Tvrdošín HM	-2,75	-3,14	-1,71	-1,09	-1,7	-1,39	-1,81	-2,45	-2,42	-3,3	-4,08
migračné saldo	-9	-4	-8	0	-3	7	-14	-6	7	-5	-8
hr. miera migr. salda	-6,96	-3,07	-6,13	0	-2,25	5,2	-10,16	-4,34	5,03	-3,57	-5,69

Zdroj: 20.3.2016, DataCubes, 2016



Najväčší migračný úbytok obyvateľstva v obci bol zaznamenaný v roku 2011 a to – 14 osôb. Nasledujúca tabuľka prezentuje absolútne hodnoty migrujúcich za obec Suchá Hora. Najvyšší počet obyvateľov migruje mimo územia. Malá časť obyvateľov sa vysťahovala mimo hraníc SR.

Migrácia obyvateľstva											
Obec Suchá Hora	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
prist'ahovaní	5	3	5	8	3	14	11	5	15	6	3
vyst'ahovaní	14	7	13	8	6	7	25	11	8	11	11

Zdroj: 20.3.2016, DataCubes, 2016

V sledovanom období postupne počet vyst'ahovaných klesá. Stúpajúca tendencia bola zaznamenaná hlavne v roku 2007 a 2011. V roku 2014 počet vyst'ahovaných klesol na hodnotu 11. Najväčší počet prist'ahovaných bol zaznamenaný v roku 2013, kedy sa do obce prist'ahovalo 15 obyvateľov.

Celkový prírastok

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj celkového prírastku na 1000 obyvateľov v okrese, ktorý je súčtom prirodzeného a migračného prírastku a absolútne hodnoty za obec. Celkový prírastok vykázal v okrese zápornú hodnotu len v roku 2015.

Celkový prírastok (- úbytok)											
Obec Suchá Hora	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
okr. Tvrdošín HM	1,88	0,93	2,8	3,44	3,67	4,19	4,41	2,84	0,75	0,8	-1,97
celkový prírastok	9	-1	20	8	11	21	7	4	10	8	2
hrubá miera celk. pr.	6,96	-0,77	15,33	6,05	8,23	15,61	5,08	2,89	7,19	5,71	1,42

Zdroj: 20.3.2016, DataCubes, 2016

Celkový prírastok v obci vykazuje nerovnomerný trend. K najvyššiemu prírastku došlo v roku 2010, kedy počet obyvateľov dosiahol hodnotu 21.

Počet sobášov a rozvodov

Nasledujúce tabuľky prezentujú vývoj počtu sobášov a rozvodov v okrese a sobášnosť a rozvodovosť v obci Suchá Hora. Rovnako, ako v prípade predchádzajúcich štatistík, je aj v tomto prípade problematické identifikovanie trendu. Na 1000 obyvateľov v okrese roku 2005 pripadalo 5,39. Do roku 2015 mierne klesol počet na 5,47.

Počet sobášov											
Obec Suchá Hora	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
okr. Tvrdošín HM	5,39	5,75	5,85	6,26	5,62	4,8	5,97	5,92	5,36	5,21	5,47
sobášnosť	11	10	6	13	10	9	14	5	9	5	5
hrubá miera sobášnosti	8,5	7,69	4,6	9,83	7,49	6,69	10,16	3,61	6,47	3,57	3,56

Zdroj: 20.3.2016, DataCubes, 2016

V porovnaní s regionálnou štatistikou je sobášnosť v obci vyššia, ako v prípade okresu. Najviac sobášov bolo v obci evidovaných v roku 2011. V prípade rozvodovosti boli hodnoty odlišné. Vo všeobecnosti však možno povedať, že počet rozvodov sa vyvíja náhodne len v 3 rokoch sledovaného obdobia.

Počet rozvodov											
Obec Suchá Hora	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
okr. Tvrdošín HM	1,07	1,21	1,57	0,59	1,14	1,41	1,54	1,14	1,19	1,05	0,94
rozvodovosť	0	0	2	0	0	0	0	1	1	0	0
hrubá miera roz.	0	0	1,53	0	0	0	0	0,72	0,72	0	0
index rozvodovosti	0	0	33,33	0	0	0	0	20	11,11	0	0

Zdroj: 20.3.2016, DataCubes, 2016

Hustota obyvateľov



Nasledujúca tabuľka prezentuje hustotu obyvateľov na km². Hustota obyvateľstva v obci je hlboko pod úrovňou Slovenska a okresu. Z dlhodobého hľadiska dochádza v obci k nárastu hustoty obyvateľstva. V roku 2005 dosiahla hustota hodnotu 59,21 a do roku 2015 stúpla na hodnotu 64,29.

Hustota obyvateľov na km² k 31.12. podľa územie a rok

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Obec Suchá Hora											
SR	109,87	109,95	110,08	110,26	110,5	110,75	110,09	110,28	110,4	110,51	110,61
okr. Tvrdošín	74,35	74,45	74,53	74,75	75,07	75,33	74,81	75,08	75,22	75,28	75,23
Obec Suchá Hora	59,21	59,53	59,71	60,49	61,13	61,54	63,08	63,33	63,65	64,06	64,29

Zdroj: 20.3.2016, DataCubes, 2016

Veková štruktúra obyvateľstva obce

Nasledujúca tabuľka predstavuje vývoj počtu obyvateľov podľa 5 ročných vekových skupín.

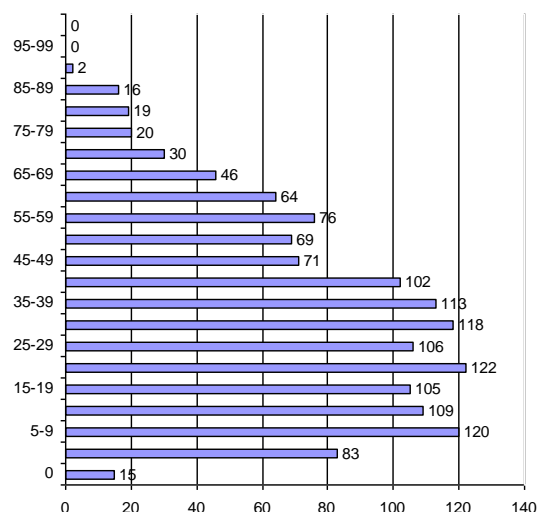
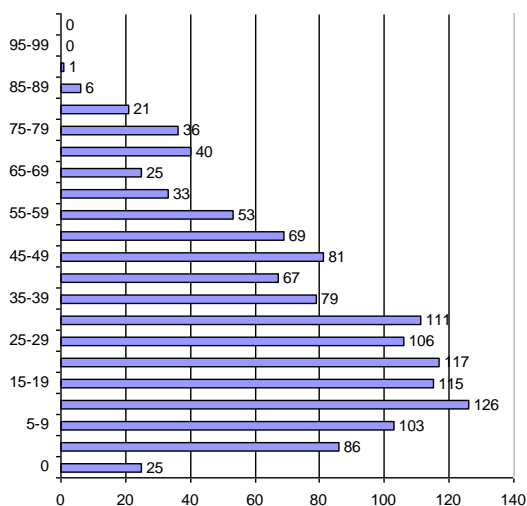
Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Spolu	1300	1299	1319	1327	1338	1359	1382	1386	1396	1404	1406
0	25	20	35	21	20	23	27	21	11	26	15
1-4	86	90	87	106	101	99	102	90	90	78	83
5-9	103	100	99	94	100	111	113	126	132	124	120
10-14	126	130	126	120	115	102	101	100	97	104	109
15-19	115	120	118	123	118	122	124	123	118	116	105
20-24	117	105	109	99	115	112	117	119	125	117	122
25-29	106	106	106	122	108	117	110	109	96	113	106
30-34	111	114	118	112	112	108	114	110	127	114	118
35-39	79	80	79	82	97	107	110	116	114	115	113
40-44	67	73	75	83	74	73	73	77	81	93	102
45-49	81	74	66	59	59	65	73	76	81	73	71
50-54	69	74	81	85	85	79	74	66	60	60	69
55-59	53	51	60	61	63	67	70	76	82	80	76
60-64	33	36	32	38	48	49	48	55	57	60	64
65-69	25	29	35	35	31	30	35	32	38	47	46
70-74	40	37	30	25	22	22	25	32	31	27	30
75-79	36	33	33	32	37	35	31	21	18	20	20
80-84	21	21	23	22	22	27	25	24	23	23	19
85-89	6	6	5	7	10	10	9	11	13	12	16
90-94	1	1	2	0	0	0	1	2	2	2	2
95-99	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0
100+	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: 20.3.2016, DataCubes, 2016

2005

2015



K najvyššiemu nárastu došlo vo vekových skupinách od 35 - 44. Sledovanie jednotlivých vekových skupín je dôležité z hľadiska formovania ponuky služieb a formovania infraštruktúry v obci Suchá Hora.

Prognózy

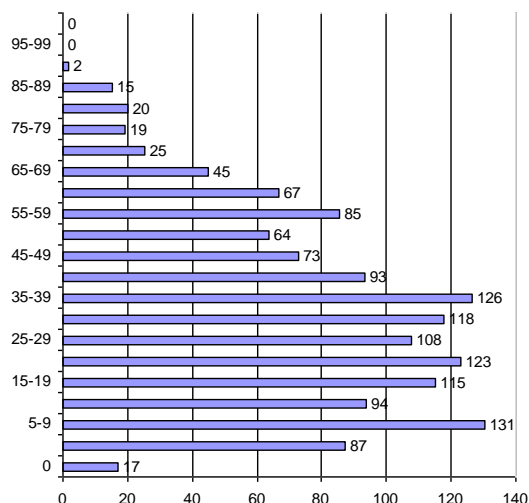
V prípade, že sa doterajší trend zachová, v nasledujúcich 11 rokoch by malo dôjsť k nárastu počtu obyvateľov. Do roku 2026 by mal počet obyvateľov stúpnuť na 1593.

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.)

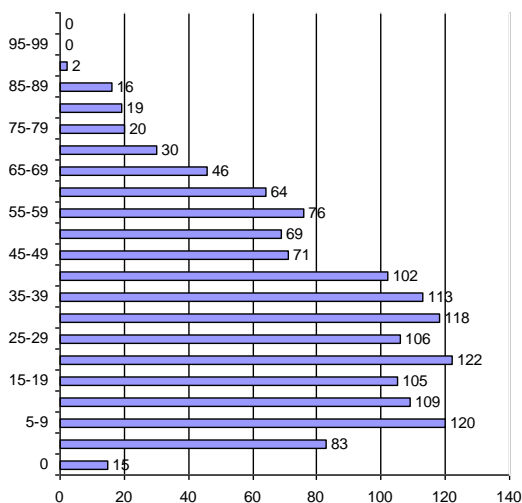
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Spolu	1427	1442	1454	1471	1487	1501	1516	1536	1556	1574	1593
0-4	17	16	16	15	14	13	12	15	16	19	21
5-9	87	87	86	85	84	84	83	82	81	80	80
10-14	131	134	137	140	144	147	150	153	157	160	163
15-19	94	92	90	89	87	85	83	82	80	78	77
20-24	115	115	114	113	113	112	112	111	111	110	110
25-29	123	125	126	128	129	131	132	134	135	137	138
30-34	108	107	107	107	107	106	106	106	106	105	105
35-39	118	118	119	119	120	120	121	121	122	123	123
40-44	126	129	132	135	139	140	142	146	148	151	154
45-49	93	96	98	100	103	105	108	110	112	115	117
50-54	73	73	74	74	74	75	75	75	76	76	76
55-59	64	62	61	59	58	56	55	53	52	50	48
60-64	85	88	91	95	98	101	104	107	110	113	116
65-69	67	70	73	77	80	83	87	90	93	96	100
70-74	45	47	48	50	52	53	55	57	58	60	62
75-79	25	25	24	23	23	22	22	21	20	20	19
80-84	19	19	18	18	20	22	24	26	29	30	32
85-89	20	21	21	23	23	23	24	24	25	25	26
90-94	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
95-99	2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3
100+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0



2016



2026



Ďalšie demografické charakteristiky

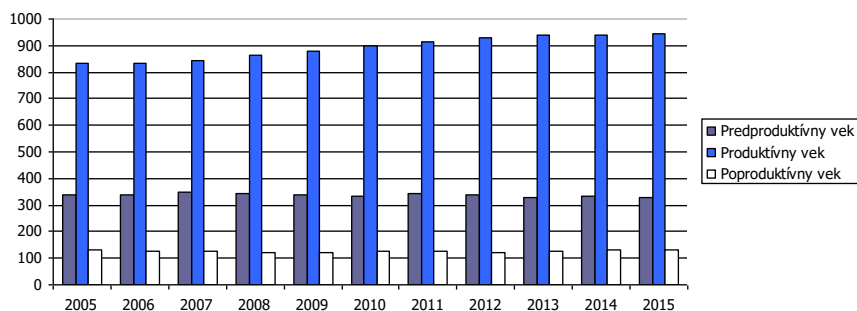
Nasledujúce tabuľky prezentujú vývoj počtu obyvateľov a predpokladaný vývoj podľa hlavných vekových skupín. Najväčší podiel pripadá na obyvateľov v produktívnom veku, najmenší podiel na obyvateľov v poproduktívnom veku. V skupine v poproduktívnom veku bol zaznamenaný mierny nárast. Za 11 ročné obdobie stúpol počet obyvateľov o 4 osôb. V skupine v produktívnom veku bol zaznamenaný nárast o 13,83 %. Počet obyvateľov v predproduktívnom veku zaznamenal nárast do roku 2011 a následne počet obyvateľov klesal až na 327.

Obyvateľstvo podľa štruktúry základných vekových skupín

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Predproduktívny vek	340	340	347	341	336	335	343	337	330	332	327
Produktívny vek	831	833	844	864	879	899	913	927	941	941	946
Poproduktívny vek	129	126	128	122	123	125	126	122	125	131	133

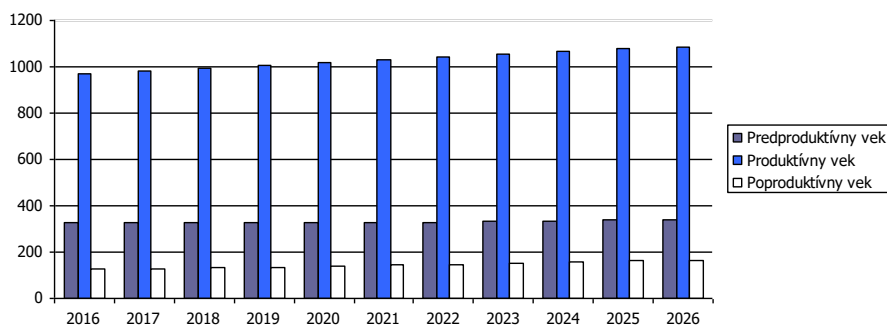
Zdroj: 20.3.2016, DataCubes, 2016

Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva v sledovanom období



Ako prezentuje graf, za uvedených 11 rokov došlo k poklesu vo vekovej skupine predproduktívneho veku. Nasledujúca tabuľka prezentuje predpokladaný vývoj v hlavných vekových skupinách do roku 2026.

Predpokladaný vývoj počtu obyvateľstva do roku 2026



Do roku 2026 sa predpokladá nárast obyvateľov v každej skupine obyvateľov. Skupina v poproduktívneho veku by mala narásť v roku 2026 na 166.

Predpokladaný vývoj počtu obyvateľstva do roku 2026

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Predproduktívny vek	329	329	328	329	329	328	328	332	334	337	340
Produktívny vek	972	983	995	1007	1020	1029	1040	1053	1064	1076	1087
Poproduktívny vek	126	129	131	135	139	143	148	152	158	161	166

Najviac ekonomicky činného obyvateľstva pripadá na vekovú skupinu od 20 do 24 rokov. Naopak najmenšiu skupinu ekonomicky aktívneho obyvateľstva tvoria obyvatelia od 60 do 64 rokov. Pokles v medzioročnom porovnaní 2005 až 2015 bol zaznamenaný v skupine od 15 do 19 a 45 až 49.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa štruktúry veku a pohlavia k 2005 a 2015

Vek	2005	2015	rozdiel 2015 -2005
15-19	115	105	-10
20-24	117	122	5
25-29	106	106	0
30-34	111	118	7
35-39	79	113	34
40-44	67	102	35
45-49	81	71	-10
50-54	69	69	0
55-59	53	76	23
60-64	33	64	31

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Z ekonomického hľadiska je daná štruktúra vyhovujúca. Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru ekonomicky aktívneho obyvateľstva podľa jednotlivých sektorov národného hospodárstva. Najviac obyvateľov je zamestnaných v sekundárnom sektore – výroba a službotvornom sektore.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo

	spolu	odchádzajúci za prácou	prim. sektor	sekund. sektor	terc. sektor	hosp. domácnosti
Suchá Hora	571	433	59	252	223	328

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011,

Ako prezentuje tabuľka, pomerne veľká časť obyvateľov každodenne odchádza za prácou mimo obce Suchá Hora. Z celkového počtu ide ekonomicky aktívneho obyvateľstva ide až o 433 obyvateľov, čo tvorí 75,83 %.

Národnostná štruktúra obyvateľstva

Z hľadiska národnostnej štruktúry sa väčšina obyvateľov hlási k slovenskej národnosti – 94,99 %, poľská národnosť bola zastúpená 1,72 %. Pri 2,51 % nebola zistená národnosť.

Bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti

Ukazovateľ	SODB 2011	%
Slovenská	1326	94,99
nezistená	35	2,51



Poľská	24	1,72
Ruská	1	0,07
Zdroj: www.statistics.sk		

2.7. VZDELANIE A ZAMESTNANOSŤ

V obci majú najvyšší podiel vo vzdelanostnej štruktúre obyvateľstva občania so základným vzdelaním (27,36 %) a bez školského vzdelania – 25,79 % (pripadá hlavne na deti bez ukončenej školskej dochádzky). Obyvatelia s úplným stredným vzdelaním s maturitou tvorili 12,97 %.

Podrobná vzdelanostná štruktúra obyvateľov obce v roku 2012			
dosiahnuté vzdelanie	počet	%	
úplné stredné odborné (s maturitou)	181	12,97	
vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	35	2,51	
bez školského vzdelania	360	25,79	
učňovské (bez maturity)	126	9,03	
základné	382	27,36	
stredné odborné (bez maturity)	181	12,97	
úplné stredné všeobecné	32	2,29	
nezistené	27	1,93	
úplné stredné učňovské (s maturitou)	32	2,29	
vysokoškolské bakalárske	19	1,36	
vyššie odborné vzdelanie	11	0,79	
vysokoškolské doktorandské	0	0,00	
Zdroj: statistics.sk, 10.3.2016			

Z hľadiska uplatnenia sa obyvateľstva na trhu práce má uvedená vzdelanostná štruktúra nevyhovujúci pomer. Z hľadiska ďalšieho vývoja je potrebné v obci ďalej zvyšovať počet obyvateľov s úplným stredným vzdelaním a odborným vzdelaním s maturitou.

Vývoj nezamestnanosti

Nasledujúca tabuľka prezentuje počet nezamestnaných v obci. V roku 2014 bolo v obci evidovaných 87 nezamestnaných. Miera nezamestnanosti v obci dosiahla hodnotu 9,2 %.

Nezamestnaní v obci											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Suchá Hora	71	62	51	39	51	94	87	91	79	101	87
z toho ženy	48	33	30	19	20	38	27	32	30	43	34
Produktívny vek	831	833	844	864	879	899	913	927	941	941	946
Miera nezamestnanosti	8,5	7,4	6,0	4,5	5,8	10,5	9,5	9,8	8,4	10,7	9,2
Zdroj: 20.3.2016, DataCubes, 2016											

Relatívny počet evidovaných nezamestnaných obyvateľov v regióne prezentuje nasledujúca tabuľka.

Miera evidovanej nezamestnanosti podľa územie, pohlavie a rok v %											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Slovenská republika	13,07	11,36	9,40	7,99	8,39	12,66	12,46	13,59	14,44	13,50	12,29
Žilinský kraj	11,12	9,33	7,03	5,55	6,20	10,89	10,86	11,91	12,79	12,51	10,91
Okres Tvrdošín	11,74	10,74	7,96	7,13	8,58	13,20	13,02	13,73	14,02	13,60	11,18
Muži	10,93	10,55	8,00	7,06	8,53	14,16	14,21	14,34	14,11	13,90	11,44
Ženy	12,83	10,98	7,92	7,22	8,65	11,87	11,33	12,88	13,90	13,18	10,81
Zdroj: 20.3.2016, DataCubes, 2016											

Vyššia miera evidovanej nezamestnanosti bola takmer počas polovice obdobia v prípade mužskej populácie. V roku 2014 dosiahla úroveň 11,44 %. Najvyššiu úroveň dosiahla v roku 2011 (14,34 %). Najväčší počet nezamestnaných obyvateľov pripadal na skupinu vo veku od 35-49 a riziková skupinu od 15 do 24 rokov. V tejto skupine podiel pomaly narastá. K zníženiu podielu dochádza v prípade skupiny od 35 do 49 rokov, kedy do roku 2014 klesol podiel na 30,5 %.



Počet uchádzačov o zamestnanie podľa veku v %

Okr. Tvrdošín	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
15-24	18,5	19,0	20,1	20,7	21,8	24,7	26,8	25,5	28,0	24,9	24,7
25-34	22,0	22,7	23,6	22,0	26,0	27,1	24,5	25,3	23,8	25,4	24,1
35-49	38,3	36,8	34,3	34,8	30,2	27,8	28,6	29,0	29,5	30,6	30,5
50 a viac	21,2	21,5	22,0	22,5	22,0	20,4	20,1	20,2	18,7	19,1	20,6

Zdroj: 20.3.2016, DataCubes, 2016

Významným ukazovateľom na trhu práce je doba evidencie nezamestnaných obyvateľov. Najviac obyvateľov bolo evidovaných v skupine nad 24 mesiacov. Pomerne veľké skupiny tvorili aj nezamestnaní v skupine do 3 mesiacov a od 13 do 24 mesiacov. Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj nezamestnanosti podľa vzdelanostnej štruktúry uchádzačov. Najväčšou skupinou je skupina obyvateľov s nižším stredným vzdelaním a úplným stredným odborným vzdelaním.

Vzdelanostná štruktúra nezamestnaných v %

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Zákl. a bez vzdel.	17,3	18,9	15,5	23,8	20,1	13,0	9,9	6,7	9,0	7,6	8,9
Nižšie stredné	44,6	45,1	47,0	39,3	42,9	43,5	45,4	41,9	48,1	47,9	44,8
Úplné stredné	34,4	30,4	31,5	30,1	30,9	36,2	37,0	40,7	33,3	34,1	37,2
Vysokoškolské	4,0	5,8	6,1	7,4	5,8	7,3	7,8	10,7	9,4	10,4	9,3

Zdroj: 20.3.2016, DataCubes, 2016

Obyvatelia so základným vzdelaním sa podieľali na nezamestnanosti 8,9 %.

Verejné služby zamestnanosti

Na zabezpečovanie práva občanov na zamestnanie je zriadený ÚPSVaR ako verejnoprávna inštitúcia, ktorý v rozsahu svojej pôsobnosti, ako jeden z viacerých subjektov v súčinnosti s reprezentatívnymi organizáciami zamestnancov a zamestnávateľov vykonáva politiku zamestnanosti. ÚPSVaR je hlavnou inštitúciou realizujúcou politiku trhu práce, čo je systém podpory a pomoci občanom pri ich začleňovaní na pracovné miesta na trhu práce formou sprostredkovania zamestnania, poskytovania poradenstva, prispôbovaním profesijnej štruktúry nezamestnaných a zamestnancov pomocou rekvalifikácií, podporovanie vytvárania nových pracovných miest zamestnávateľmi pomocou poskytovania príspevkov v rámci aktívnej politiky trhu práce a poskytovaním podpory v nezamestnanosti. Pri poskytovaní verejných služieb zamestnanosti obec spolupracuje s ÚPSVaR v Tvrdošíne, pri vytváraní dočasných pracovných miest, ktoré sú nevyhnutným predpokladom zachovania pracovných návykov dlhodobo nezamestnaných. Obec spolupracuje rovnako aj pri realizácii aktívnej politiky trhu práce (APTP), v rámci ktorej sa pomocou nástrojov APTP predovšetkým podporuje vytváranie nových pracovných miest zamestnávateľmi, ako aj obcou samotnou. Obec v oblasti aktívnej politiky zamestnanosti dočasne zamestnáva nezamestnaných občanov v rámci aktivačných prác a malých obecných služieb. V prevažnej miere výkon týchto pracovných činností zahŕňa údržbu verejných priestranstiev.

Štruktúra zamestnanosti

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru pracujúcich podľa jednotlivých odvetví národného hospodárstva. Najväčšie zastúpenie majú v regióne priemyselné odvetvia, obchod, zdravotníctvo a sociálna pomoc. Silne zastúpené je aj školstvo a verejná správa. Od roku 2010 sa podiel priemyslu na zamestnaní mierne znížil (40,7 %). Najvýraznejší pokles nastal práve v prípade priemyslu ale aj verejnej správy.

Štruktúra zamestnanosti podľa odvetvovej klasifikácie v %

	2010	2011	2012	2013	2014
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	3,7	6,0	7,1	9,0	10,1
Priemysel spolu	54,1	43,3	40,7	42,8	44,5
Ťažba a dobývanie	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1
Priemyselná výroba	49,6	38,8	37,0	39,2	40,7
Dodávka elektriny, plynu, pary a ...	0,4	0,4	0,5	0,4	0,4
Dodávka vody, čistenie a odvod ...	4,1	4,1	4,1	3,7	3,5
Stavebníctvo	4,1	3,0	2,8	2,5	2,2
Veľkoobchod a maloobchod; oprava ...	5,3	7,5	13,0	10,5	10,6



Doprava a skladovanie	3,1	2,6	2,8	3,3	3,1
Ubytovacie a stravovacie služby	2,9	3,1	3,4	3,4	3,3
Informácie a komunikácia	2,4	3,0	2,9	2,9	2,9
Finančné a poisťovacie činnosti	0,6	0,4	0,5	0,6	0,6
Činnosti v oblasti nehnuteľností	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Odborné, vedecké a technické činnosti	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6
Verejná správa a obrana; povinné ...	15,8	11,8	9,9	7,2	6,8
Vzdelávanie	2,3	9,4	6,5	5,7	5,9
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	9,6	9,4	11,3	12,4	15,1
Umenie, zábava a rekreácia	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Ostatné činnosti	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4

Zdroj: 20.3.2016, DataCubes, 2016

Vzhľadom na veľkosť obce je pracovný trh obmedzený. Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru ekonomicky aktívneho obyvateľstva podľa jednotlivých sektorov národného hospodárstva. Najviac obyvateľov je zamestnaných v sekundárnom sektore – výroba a službotvornom sektore.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo

	spolu	odchádzajúci za prácou	prim. sektor	sekund. sektor	terc. sektor	hosp. domácnosti
Suchá Hora	571	433	59	252	223	328

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011,

Ako prezentuje tabuľka, pomerne veľká časť obyvateľov každodenne odchádza za prácou mimo obce Suchá Hora. Z celkového počtu ide ekonomicky aktívneho obyvateľstva ide až o 433 obyvateľov, čo tvorí 75,83 %.

2.8. BÝVANIE

Prevládajúcou funkciou obce Suchá Hora je bývanie a poľnohospodárska výroba. Pôvodná zástavba obce Suchá Hora vznikala ako hromadná dedina. Nachádza sa tu individuálna bytová výstavba a v malej miere hromadná bytová výstavba. Obec sa sústreďuje na individuálnu výstavbu, čiže na výstavbu rodinných domov. Intenzita novej bytovej výstavby sa zvýšila začiatkom tohto desaťročia, v súčasnosti stagnuje. V budúcnosti je možné predpokladať oživenie dopytu po nových bytoch v súvislosti so súčasným trendom sťahovania obyvateľov miest do okolitých vidieckych obcí. Naplnenie potenciálu obce získavať nových obyvateľov migráciou bude závisieť predovšetkým od rozvojovej politiky obce (program hospodárskeho a sociálneho rozvoja), udržania a zlepšenia kvality života v obci, od situácie na trhu práce, spektra poskytovaných služieb, kvality dopravného spojenia a ďalších faktorov. Stavebno-technický stav bytového fondu je prevažne vyhovujúci, miestami nevyhovujúci. Vybavenie bytov patrí popri veku a veľkosti bytového fondu k hlavným charakteristikám celkovej kvality bytov. Technická vybavenosť bytov sa v poslednom období podstatne zlepšila.

Obytná zástavba územia obce je zložená prevažne z trojpriestorových domov v dobrom stavebnotechnickom stave. Hlavnú kosť zástavby tvorí cesta II/520, po stranách ktorej sa nachádza staršia časť urbanistickej štruktúry s výrazným koloritom narušaným dostavbami nových dvojtraktových objektov. Nové rodinné domy boli stavané v zadných častiach záhrad a dvorov so spoločným prístupom, čo nezodpovedá súčasným štandardom. Paralelne s cestou II/520 (severným smerom) je vytvorená nová obytná zástavba formovaná dvojpodlažnými rod. domami so štvorcovým pôdorysom a hospodárskymi objektmi radenými do tvaru "L". Nová obytná zástavba sa vytvára aj severne od mechanizačného strediska a smerom na rašelinisko. Okrem uvedených lokalít sa zámer na výstavbu RD rozširuje aj smerom k vodojemu. Tieto urbanistické zárodky je vhodné doplniť na ucelenú a jasne formovanú urbanistickú štruktúru a napojiť na technickú infraštruktúru s dobudovaním dopravného skeletu. Intravilán obce ponúka možnosti na rozvoj obytnej zástavby. Najväčšou lokalitou pre súvislú zástavbu RD je územie medzi Hladovkou a Suchou Horou. Centrum obce sa nachádza v prieniku cesty II/520 a cesty III/52020. Tvorí ho sústredená občianska vybavenosť (pošta, potraviny, obecný úrad, kostol a iné). Súkromné podnikateľské aktivity sa sústreďujú na predaj potravín a občerstvenia. V súčasnosti má obec progresívny typ obyvateľstva, s indexom vitality 268 a schopnosťou nárastu z vlastných zdrojov. Zaužívaný spôsob obyvateľov obce so silne zastúpenou hospodárskou funkciou na pozemkoch obytných domov vyžaduje väčšie výmery



stavebných pozemkov, preto v budúcich rokoch bude ťažké pokryť nároky na rozvoj obce bez záberov poľnohospodárskej pôdy mimo zastavané územie (ÚPN, 2012, s.7).

Obývané byty a domy (2011)

	byty		
	spolu	v rodinnom dome	domy
Obec Suchá Hora	323	308	313
Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011			

Nasledujúca tabuľka prezentuje počet neobývaných bytov podľa dôvodu neobývanosti. Najviac bytov bolo trvalo neobývaných z dôvodu zmeny vlastníctva – 15. Celkovo 13 bytov bolo s nezistenou obývanosťou.

Neobývané byty podľa dôvodu neobývanosti (2011)

	zmena vlastníctva	rekreácia	nespôsobilé na bývanie	z iných dôvodov	s nezistenou obývanosťou
	16	1	17	37	4
Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011					

Z hľadiska vlastníctva boli najpočetnejšou skupinou byty v osobnom vlastníctve v rodinných domoch (205). Iná forma vlastníctva bola zastúpená 10 bytmi. V bytovom dome je evidovaných 16 bytov v osobnom vlastníctve.

Byty podľa formy vlastníctva (2011)

	vlastné v obyt. domoch	byty vo vlast. v rodin. domoch	obecné byty	družstevné byty	iné
	38	270	0	0	7
Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011					

Veľkostná kategorizácia bytov

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru bytov podľa podlahovej plochy. Najviac bytov v obci Suchá Hora disponuje plochou od 81 do 120 m². Pomerne početne sú zastúpené aj byty s plochou viac ako 120 m² v počte 57.

Byty podľa celkovej podlahovej plochy

	- 40 m ²	40 - 80 m ²	81 - 120 m ²	120+ m ²
Byty spolu				
RD	4	52	193	59
BD	0	2	7	0
Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011				

Z hľadiska počtu obytných miestností sú v obci najviac zastúpené byty s 5+ bytmi a 3 obytnými miestnosťami. Treťou najväčšou skupinou sú 4 izbové byty. Byty so 4 obytnými miestnosťami sú zastúpené v počte 27.

Byty podľa počtu obytných miestností

	1	2	3	4	5+
	1	26	96	62	138
Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011					

Vybavenosť bytov a iné charakteristiky

Nasledujúca tabuľka prezentuje vybavenosť bytov a domácností. Až 213+5 bytov v roku 2011 bolo napojených na vlastný zdroj pitnej vody. Bez pitnej vody bola 1 domácnosť.

Byty podľa zásobovania vodou RD

	v byte - spoločný zdroj	v byte - vlastný zdroj	mimo bytu	bez vodovodu
	286	3	1	4
Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011				

Byty podľa zásobovania vodou BD

	v byte - spoločný zdroj	v byte - vlastný zdroj	mimo bytu	bez vodovodu
	9	0	0	0
Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011				



Ďalšiu vybavenosť bytov/domácností, prezentuje nasledujúca tabuľka. Celkovo bolo v roku 2011 pripojených do siete internet 122 bytov, a pevnou linkou disponovalo 95 bytov. Mobilným telefónom bolo vybavených 190 domácností.

Vybavenosť bytov a domácností v obci RD					
mobilný telefón	podľa vybavenosti domácností		osobné auto	podľa pripojenia	
	PC/notebook			na pevnú tel. linku	na internet
244	156		180	102	158

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Vybavenosť bytov a domácností v obci BD					
mobilný telefón	podľa vybavenosti domácností		osobné auto	podľa pripojenia	
	PC/notebook			na pevnú tel. linku	na internet
7	4		4	3	5

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Najviac bytov v obci Suchá Hora je v súčasnosti vykurovaných prostredníctvom iného typu a ústredného lokálneho kúrenia. Tento typ vykurovania je využívaný pri rodinných domoch. Iný typ vykurovanie využíva cca. 58 bytov.

Obývané byty podľa typu kúrenia				
ústredné diaľkové	ústredné lokálne	iný	bez kúrenia	
5	211	69	8	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

V súvislosti s využívaným zdrojom energie je najväčší počet bytov zastúpených plynom – 112 a pevným palivom – 105 bytov. Elektrickú energiu na vykurovanie využíva 8 bytov.

Obývané byty podľa zdrojov energie						
plyn	elektrina	kvapalné palivo	pevné palivo	iný	žiadny	
93	11	0	180	3	12	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Základným zámerom obce v oblasti bývania je zabezpečiť rozvoj bývania vo všetkých jeho zložkách. Stratégiu rozvoja bývania je potrebné založiť na usmerňovaní a zosúladiení verejných a súkromných aktivít, finančných, územných a ľudských zdrojov. Vychádzať je nutné pri tom zo schváleného Programu rozvoja bývania, Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja SR vydaných Smerníc na poskytovanie dotácií na obstaranie nájomných bytov, na odstraňovanie systémových porúch bytových domov, zo schváleného zákona NR SR č. 607/2003 o Štátnom fonde rozvoja bývania, v znení neskorších úprav a k nemu schválených predpisov. Súčasťou obytných štruktúr je aj občianska vybavenosť, väčšinou jestvujúca. V návrhu sa predpokladá budovanie nových zariadení občianskej vybavenosti. V súvislosti s návrhom novej zástavby sa nepredpokladajú žiadne veľkoplošné asanácie. Strategickým cieľom bytovej výstavby by malo byť - dosiahnuť bežný európsky štandard. Bývanie pre mladé rodiny, obyvateľov žijúcich pod hranicou sociálneho minima a prestárlych občanov by malo byť porovnateľné so sociálnou výstavbou v krajinách EÚ.

2.9. PODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY A INŠTITÚCIE

V obci sa odporúča rozvíjať výroba a služby hlavne v týchto smeroch:

- rozvoj malých podnikov
- rozvoj cestovného ruchu a turizmu
- rozvoj terciárnej sféry (služby, obchod)

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru podnikateľských osôb – fyzické osoby podľa právnej formy. Najväčší počet je zastúpený živnostenskými podnikaniami. Do roku 2014 výrazne stúpol ich počet na 169 osôb. Slobodné povolania boli zastúpené v počte 3.



Fyzické osoby - podnikatelia

o. Suchá Hora	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Fyz. osoby – podnik.	115	124	130	139	147	142	164	172	173	177	191
Živnostníci	93	102	109	119	129	124	146	154	155	157	169
Slobodné povolania	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3
Samost. hosp. roľníci	22	22	21	20	18	18	18	18	18	19	19

Zdroj: 20.3.2016, DataCubes, 2016

Celkovo je v obci činných 22 právnických osôb. Z celkového počtu bolo 14 ziskových a 8 neziskových subjektov.

Právnické osoby v obci

o. Suchá Hora	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Právnické osoby spolu	12	14	14	13	16	16	17	19	21	21	22
Práv. osoby ziskové	8	8	8	7	9	9	10	11	13	13	14
Práv. osoby neziskové	4	6	6	6	7	7	7	8	8	8	8

Zdroj: 20.3.2016, DataCubes, 2016

V obidvoch skupinách došlo v sledovanom období k nárastu subjektov. Uvedené súvisí so samotným rozvojom obce a skvalitňovaním pokrytia občianskej vybavenosti. V obci majú sídlo nasledujúce podnikateľské subjekty:

1. Balkys Trade, s.r.o.
2. EDEN V.Z.M. spol. s r.o.
3. EXTREME LES, s.r.o.
4. FERUM TRADE, s.r.o.
5. INTERNATIONAL CAPITAL CONSORTIUM s.r.o.
6. Oľga Gembalová - GEMTRANS
7. ORFIRM INTERNACIONAL spol. s r.o.
8. Poľnohospodárske družstvo Suchá Hora, družstvo
9. RIN - PL, s.r.o.
10. S+M priemyselné podlahy, s. r. o.
11. SH TRADING, s. r. o.
12. SOLAR COMPONENTS s. r. o.
13. STOTES-PP, a.s.
14. TECH eu s.r.o.
15. TRAKHOLZ s.r.o.
16. URBÁR SUCHÁ HORA, s.r.o.

Priemyselná výroba a sklady

Priemyselná výroba je v súčasnosti v obci zastúpená prevádzkou na spracovanie dreva, výrobou drevného tovaru, papierenskými a polygrafickými produktami, výrobou okien a ťažbou rašeliny, ktorá je zatiaľ pozastavená. Ťažba rašeliny, ktorá sa nachádza severne od Suchej Hory bola realizovaná na najväčšom rašelinisku vrchoviskového typu na Slovensku s mocnosťou rašeliny do 8,5 m. Ťažilo sa na ťažobnej ploche s rozlohou 98 ha povrchovým spôsobom. Ročne sa vyťažilo asi 6 000 t. Pôvodne bola lokalita známa unikátnymi vegetačnými a živočíšnymi spoločenstvami. V súčasnosti je ťažba pozastavená z dôvodu legislatívnej ochrany územia. Pôvodné objekty chátrajú. Otázka pokračovania ťažby je otvorená. V krajinách západnej Európy sa od ťažby rašeliny upúšťa z dôvodov nákladnej rekultivácie ťažobných priestorov (UPN, 2012, s.26).

Polnohospodárska výroba

Z hľadiska poľnohospodárskeho pôdneho fondu a poľnohospodárskej výroby patrí riešené územie do administratívnej jednotky Suchá Hora, ktorá je začlenená do okresu Tvrdošín, kraj Žilinský. Celková výmera poľnohospodárskej pôdy je 1457,4 ha, z čoho orná pôda zaberá 283,3 ha. Trvalé trávnaté porasty majú zastúpenie – 1170,8 ha. Celkový podiel poľnohospodárskej pôdy na celkovej výmere sa prakticky nemení. Podiel na celkovej výmere má poľnohospodárska pôda 66,7 %.

Výmera poľnohospodárskej pôdy v obci Suchá Hora

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
% z celkovej výmery	66,8	66,8	66,8	66,8	66,7	66,7	66,7	66,7	66,7	66,7	66,7



Pol. pôda - spolu	1 460,3	1 460,1	1 460,1	1 459,5	1 458,6	1 458,3	1 458,1	1 458,0	1 457,6	1 457,5	1 457,4
- orná pôda	323,1	323,1	323,1	322,3	321,8	283,5	283,4	283,5	283,4	283,4	283,3
- záhrada	3,2	3,2	3,2	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3
- tr. trávny porast	1 134,0	1 133,9	1 133,9	1 133,9	1 133,6	1 171,5	1 171,4	1 171,3	1 171,0	1 170,9	1 170,8

Zdroj: 20.3.2016, DataCubes, 2016

Pol'nohospodársku pôdu v katastrálnom území Suchá Hora obhospodaruje PD "Suchá Hora" so sídlom v Suchoj Hore spolu s pol'nohospodárskou pôdou v katastrálnom území Hladovka. K pol'nohospodárskemu družstvu bol pričlenený aj hospodársky dvor veľkovýkrmne hovädzieho dobytku Hladovka, pôvodne budovaný na kapacitu 4250 ks HD. V súčasnosti sa stav hospodárskych zvierat prispôsobuje rozlohe disponibilnej plochy katastra ako krmovínovej základne. PD "Goral" Suchá Hora obhospodaruje cca. 2400 ha pol'nohospodárskej pôdy, z čoho je cca 500 ha ornej pôdy a 1900 ha trvalých trávnych porastov. Na ornej pôde sa pestujú prevažne obilniny - raž a pšenica, ďalej zemiaky a krmné miešanky. Živočišná výroba je sústredená na hospodárskom dvore na rozhraní Hladovky a Suchoj Hory, vybudovanom pre kapacitu 900 ks HD a 600 ks oviec, ale súčasná situácia nedovoľuje chovať uvedené počty zvierat. V čase zisťovania údajov PD chovalo cca 350ks dojníc, 370 ks HD na výkrm, 430 ks jalovic, 145 ks teliat do 6-tich mesiacov, 90ks ošípaných, 340 ks bahníc, 20 ks mladých oviec, 60ks jahničiek a 16 ks plemenných baranov. Na uvedený počet zvierat bolo vyrábané pásma hygienickej ochrany 350 m podľa Metodického návodu Tsm-V-001 AGP-I. etapa - Výpočet pásma hygienickej ochrany. Okrem ustajňovacích objektov je na hospodárskom dvore triedička zemiakov, zemiakáreň, 2 sklady pre stavebný materiál, 4 senníky, 2 spevnené hnojiská. Mechanizačné stredisko so skladmi a mechanizačnými dielňami v intraviláne obce Suchá Hora bude kompletne presťahované do areálu pri Hladovke (ÚPN, 2012, s.26).

Rastlinná výroba

Rastlinná výroba v regióne je zameraná na produkciu obilnín a olejnin. Nasledujúca tabuľka prezentuje hektárovú úrodu v regióne. Najvyššiu hektárovú úrodu majú zemiaky, a ich celková produkcia výrazne vzrástla.

Hektárová úroda podľa hospodárske rastliny											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Zrniny spolu	3,18	2,30	2,73	3,43	3,08	2,79	2,35	3,56	3,43	2,99	3,58
Obilniny	3,20	2,38	2,73	3,43	3,08	2,79	2,35	3,56	3,43	2,99	3,58
Zemiaky	8,58	16,33	13,59	18,78	15,68	14,11	10,52	9,96	19,07	14,78	13,50
Viacr. krm. na or. p.	4,67	5,70	5,18	6,99	6,23	7,44	6,41	7,38	6,21	6,59	5,63

Zdroj: 20.3.2016, DataCubes, 2016

Živočišná výroba

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru a počty hospodárskych zvierat v okrese Tvrdosín. Z hľadiska živočišnej výroby sa okres zameriava hlavne na chov hydiny, hovädzieho dobytku, oviec a ošípaných. Nasledujúca tabuľka prezentuje intenzitu chovu v okrese.

Intenzita chovu hospodárskych zvierat											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Hov. dob. (na 100 ha pol. p.)	60,1	59,5	54,7	52,2	52,4	51,2	51,2	46,3	49,2	49,4	51,0
Kravy (na 100 ha pol. p.)	26,5	26,4	27,0	26,5	24,2	24,6	24,1	22,4	23,3	22,8	23,2
Ovce (na 100 ha pol. p.)	53,8	56,2	51,4	49,0	42,5	41,5	43,8	40,6	40,6	40,1	40,5
Ošípané (na 100 ha or. pôdy)	221,1	227,5	209,4	54,8	54,0	48,4	45,8	38,8	41,5	39,0	40,2
Hydina (na 100 ha or. pôdy)	660,6	669,7	704,2	677,2	666,2	651,0	648,8	587,3	623,7	590,7	608,9
Sliepky (na 100 ha or. pôdy)	585,1	593,2	623,8	599,9	555,8	542,9	541,0	489,8	518,3	489,0	506,7

Zdroj: 20.3.2016, DataCubes, 2016

Pol'nohospodárstvo vytvára dobrú základňu pre rozvoj spracovateľského priemyslu i pre rozvoj iných druhov činnosti. Rozhodujúcim determinantom, ktorý ovplyvňuje využiteľnosť krajiny štruktúry územia, ako aj celý výrobný proces pol'nohospodárskej výroby, je pol'nohospodárska pôda, jej pôdno-agronomické a agrotechnické vlastnosti a vklady spoločnosti na zachovanie a zvýšenie pôdnej úrodnosti.



Služby

Nevýrobné služby sú zastúpené požiarnou zbrojnicou, ktorá vyhovuje svojmu účelu počas celého návrhového obdobia. Pri vstupe na cintorín je Dom smútku. Cintorín navrhujeme rozšíriť o plochu cca vyznačenú v grafickej časti, ktorá bude ako rezerva pre hrobové miesta. Táto plocha bude postačovať pre návrhové a výhládové obdobie (ÚPN, 2012, s.23).

Administratíva

Všetky administratívne zariadenia sú sústredené do jedného objektu v centre obce. Táto oblasť občianskej vybavenosti je zastúpená obecným úradom, poštou a prevádzkou Slovenskej sporiteľne. Uvedené zariadenia sú v vyhovujúcej, aj keď trochu v stiesnených priestoroch. Doporučujeme stavebné úpravy a nadstavbu existujúceho objektu, v ktorom sa uvedené zariadenia nachádzajú (ÚPN, 2012, s.23).

Maloobchod

Súčasná maloobchodná sieť je dostatočne rozvinutá, hlavne v oblasti predaja potravinových tovarov, čo je dôsledkom špecifickej pohraničnej polohy sídla. Vo veľkej miere sa jedná o malé súkromné predajne. Nepotravinové predajne pokrývajú nároky obyvateľov obce. Zvýšenie počtu obyvateľov a predpokladaná návštevnosť obce hlavne v turistickej sezóne môžu priniesť nároky na zväčšenie plôch maloobchodných zariadení. Pokrytie súčasných a výhládových potrieb bude realizované na báze súkromného podnikania v samostatných objektoch, prevážne vlastných rodinných domoch (ÚPN, 2012, s.23).

2.10. ŠKOLSTVO A VZDELANIE

Na základe zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky s účinnosťou od 1. 7. 2002 prešli materské školy, základné školy a základné umelecké školy do zriaďovateľskej pôsobnosti obcí a miest. V súčasnosti sa spoločenské a sociálne zmeny odzrkadlili aj v potrebách kapacít, ako aj racionalizačných opatreniach vzhľadom k ekonomike prevádzkovania týchto zariadení. Boli zredukované počty zariadení i v centre regiónu a záujmovom území. V obci sa nachádza materská škola a nepľnoorganizovaná základná škola.

Materská škola

Výchovu a vzdelávanie pre najmenšie deti v obci zabezpečuje Materská škola Suchá Hora. Materská škola poskytuje celodennú výchovu a vzdelávanie deťom od dvoch do šesť rokov a deťom s odloženou povinnou školskou dochádzkou. V prípade záujmu rodičov, deti majú možnosť aj poldennej výchovy a vzdelávania v materskej škole. Cieľom predprimárneho vzdelávania je dosiahnuť optimálnu perceptuálnu – motorickú, poznávaciu a citovo – sociálnu úroveň, ako základ pripravenosti na školské vzdelávanie a život v spoločnosti. Materská škola je materskou školou rodinného typu, je zameraná na rozvíjanie spolupráce s rodinou a smeruje k všestrannému rozvoju osobnosti dieťaťa. Deti sú vychovávané prostredníctvom zdravého životného štýlu k zodpovednejším vzťahom k ochrane zdravia. MŠ úzko spolupracuje s rodičmi detí. Materská škola je rozdelená do 2 tried v ktorých vyučujú 4 učiteľky. V roku 2014 bolo evidovaných v materskej škole 43 detí.

Materská škola	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
MŠ spolu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
MŠ spolu - deti	30	29	34	38	37	45	37	46	49	46	43
MŠ - štátne - triedy	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2
MŠ - štátne - učiteľia	2	2	2	3	3	3	3	4	4	4	4

Zdroj: 20.3.2016, DataCubes, 2016

Základná škola

Budova je účelovo zriadená pre ročníky 1 - 4, s počtom tried 4, je zateplená, splynofikovaná, bez telocvične, ale s vybudovaným školským ihriskom, na ktorom treba urobiť ešte malé úpravy. V pivničných priestoroch školy sme vybudovali malé športové centrum pre stolný tenis a v budúcnosti pre posilňovňu. Škola nemá školskú jedáleň. Tá sa nachádza v Materskej škole v Suchoj Hore cca 300 m od budovy školy. V školských priestoroch sa nachádza školský klub detí. Vyučovacím jazykom je slovenčina. Obec Suchá Hora patrí do goralskej oblasti podhaľanskej s dominantným goralským



nárečím a uchovanými goralskými tradíciami. Výchovno-vzdelávacia činnosť prebiehala podľa vopred pripravených tematických výchovno-vzdelávacích plánov v súlade so ŠVP a ŠkVP s názvom „Tri kľúče k výchove a vzdelaniu“, ktorý bol prerokovaný Radou školy pri ZŠ Suchá Hora. Vychádzal z výchovno - vzdelávacích cieľov stanovených v Zákone o výchove a vzdelávaní (Školský zákon) a zo Štátneho vzdelávacieho programu pre 1. stupeň základných škôl - ISCED1. Školský vzdelávací program sa nachádza na webovej stránke školy: www.zssuchahora.orava.sk. Vo všetkých ročníkoch sa vyučoval povinne voliteľný predmet - náboženská výchova (25.3.2016, <http://www.zssuchahora.orava.sk/index.php/informacie-o-skole>).

Základná škola											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ZŠ - spolu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
ZŠ - spolu - žiaci	95	93	83	74	74	69	78	77	85	93	92
ZŠ - triedy	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
ZŠ - učitelia	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5

Zdroj: 20.3.2016, DataCubes, 2016

Škola má zodpovedajúce priestorové podmienky na výchovno - vzdelávací proces. Triedy sú v dobrom stave, vhodne osvetlené, slnečné a priestrané, vybavené interaktívnymi tabuľami a dataprojektormi. V triedach máme nový školský nábytok a tabule. V školských priestoroch sa nachádzajú 2 miestnosti pre školský klub detí, počítačová učebňa s interaktívnou tabuľou a dataprojektorom, hudobná miestnosť s interaktívnou tabuľou, dataprojektorom, NTB, DVD prehrávačom a televízorom (VS, 2015, s.18).

2.11. SOCIÁLNA SFÉRA

Sociálne služby sa poskytujú v zariadeniach sociálnych služieb, ktorých zriaďovateľmi je obec, fyzické a právnické osoby, a ostatné orgány miestnej štátnej správy a samosprávy. Tie poskytujú sociálne služby v zmysle zákona NR SR č. 448/2008 o sociálnych službách z. z. v znení neskorších predpisov. Sociálna starostlivosť je občanom poskytovaná poskytovaním rôznych sociálnych dávok, ktoré vypláca ÚPSVaR v Tvrdošine, opatrovateľskú službu občanom na to odkázaným zabezpečuje zo zákona obec.

Obec v rámci originálnych samosprávnych kompetencií poskytuje opatrovateľskú službu obyvateľom obce. Obec zabezpečuje dohľad nad nesvojprávnymi občanmi (spolupráca s okresným súdom), plní funkciu osobitného príjemcu sociálnych dávok a pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia....). Nasledujúca tabuľka prezentuje kapacitu a dostupnosť sociálnych služieb v okrese Tvrdošín.

Sociálne zariadenia podľa typ ukazovateľa, rok a územie											
Okres Tvrdošín	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet zariadení	3	3	4	3	5	4	4	8	9	9	6
Počet miest k 31.12 spolu	208	201	201	194	189	184	180	229	206	207	203
P.m. v domov. dôchodcov	12	10	12	10	9	0	0	0	0	0	0
P.m. v DSS pre pos. dospel.	195	190	188	184	180	155	151	131	126	167	179
P.m. v DSS pre postih. deti	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
P.m. v zar. pre seniorov	0	0	0	0	0	29	29	20	24	15	24

Zdroj: 20.3.2016, DataCubes, 2016

Trendy

Sociálne služby pomáhajú v kritických situáciách jednotlivcom, rodinám alebo určitým skupinám občanov zvládnuť starostlivosť o seba alebo o domácnosť a podporujú tak pozitívnu spoločenskú atmosféru v komunite. Význam sociálnych služieb nie je dôležitý len vzhľadom na množstvo ľudí, ktoré ich potrebujú, ale hlavne preto, že bez ich pôsobenia by časť občanov nemala možnosť podieľať sa na spoločenskom živote, nebolo by možné uplatnenie ich ľudských a občianskych práv a dochádzalo by k ich sociálnemu vylúčeniu. Programové vyhlásenie vlády (ďalej len PVV) na roky 2010-2014 z augusta 2010 s hlavným odkazom Občianska zodpovednosť a spolupráca. V sociálnej oblasti sa vláda sústreďuje na podporu životnej úrovne obyvateľstva, a to aj v komplikovanej situácii prebiehajúcej hospodárskej krízy. Vláda SR nebude kopírovať sociálno-ekonomický model žiadnej inej krajiny, ale bude hľadať inšpiráciu v tých krajinách, ktoré dokázali v konkrétnych oblastiach rýchle a dlhodobo udržateľné úspechy. Vláda SR považuje za kľúčové vytvárať podmienky na zvyšovanie kvality života ľudí. Systém sociálnych služieb na Slovensku neprešiel po roku 1990 radikálnou zmenou. Politika všetkých doterajších vlád sa orientovala prevažne na udržanie prevádzky existujúcich pobytových zariadení bez toho, aby od nich požadovala vyššiu kvalitu poskytovaných služieb,



efektívnejšie hospodárenie s verejnými zdrojmi, či väčšiu samostatnosť. Vyhlásený program humanizácie služieb v praxi znamenal len znižovanie kapacity zariadení, čo ešte viac zvýšilo napätie medzi ponukou a dopytom. Mnohé zariadenia nedosahujú základné priestorové normy ani po znížení kapacity. Jediným transformačným prvkom v systéme sociálnych služieb je zrušenie monopolu štátu na ich poskytovanie. Súkromní poskytovatelia sociálnych služieb v oveľa väčšej miere ako verejní študujú skúsenosti a nové trendy v krajinách Európskej únie. Súkromní poskytovatelia služieb však v súčasnosti ešte nezabezpečujú taký podiel služieb, aby výrazne ovplyvňovali a menili charakter celého systému. Vyššia dynamika rastu súkromných služieb sa nedosahuje aj kvôli vysokej organizačnej roztrieštenosti súkromných poskytovateľov. Budovanie sietí služieb jedným zriaďovateľom postupuje pomaly. Sociálne služby pre seniorov sú v každej krajine dôležitou časťou systému sociálnej ochrany a ročne sa vynakladá na systém značná časť finančných prostriedkov. Sociálne služby je možné poskytovať v domácom prostredí formou opatrovateľskej služby, resp. v zariadeniach pre seniorov. V niektorých krajinách sú služby decentralizované, v niektorých sú pod kuratelou štátu. Všetky krajiny prešli transformáciou v tejto oblasti (11.6.2012, http://www.mesa10.sk/index.php?action=module&id=modcontent&content_id=261). Medzi hlavné trendy v poskytovaní patria:

- deinštitucionalizácia sociálnych služieb,
- postupné znižovanie kapacity zariadení sociálnych služieb,
- prevádzkovanie zariadení s nízkou kapacitou (zariadenia rodinného typu, zariadenia s kapacitou nižšou než 40 miest),
- transformácia veľkokapacitných zariadení na zariadenia s nižšou kapacitou,
- podpora terénnych a ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadeniach s týždenným pobytom.
- individualizácia poskytovania sociálnych služieb na základe osobných potrieb prijímateľov,
- vymedzenie práv prijímateľa a povinností prevádzkovateľa
- legitimizácia kvality sociálnych služieb a formulovaní podmienok, ktoré majú kvalitné služby spĺňať (i keď nie sú známe podmienky hodnotenia kvality sociálnych služieb)
- rozšírenie spektra poskytovaných sociálnych služieb
- koncepčný prístup k plánovaniu a stratégii rozvoja sociálnych služieb, komunitnom rozvoji komunitnom pláne a rozvoji terénnych sociálnych služieb ako nástroja poskytovania sociálnych služieb v obci (14.6.2012, <http://www.shr.sk/pages/casopishumanita/archiv/humanitaplus/P200905.pdf>).

Podpora zotrvania klienta v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych sociálnych služieb

Dôvodom stanovenia tejto priority je skutočnosť, že terénne sociálne služby sú podľa dostupných štatistických údajov nedostatočne rozvinuté a na celom území Slovenska ide o sociálne služby, ktoré sú nedostatkové alebo úplne chýbajú. Rozvoj tejto formy sociálnej služby je v súlade s požiadavkami a princípmi uplatňovanými v ES v rámci modernizácie sociálnych služieb. V rámci tejto priority je nevyhnutné sa osobitne zamerať na terénnu sociálnu službu pre osoby odkázané na pomoc inej osoby, ktorej poskytovanie podľa dostupných údajov klesá aj napriek zvyšujúcemu sa dopytu po tejto sociálnej službe. Aj napriek tomu, že občan, ktorý o túto sociálnu službu požiada a splní hmotnoprávne podmienky poskytovania opatrovateľskej služby, jeho nárok často nie je uspokojený. Nemenej dôležité je zamerať sa na rozvoj tých terénnych programov a sociálnych služieb, ktorých cieľom je sociálna inklúzia znevýhodnených osôb z dôvodu nezabezpečenia základných životných potrieb.

Rozvoj ambulantných sociálnych služieb a pobytových sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom

Zámerom stanovenia tejto priority je postupná deinštitucionalizácia sociálnych služieb, s prihliadnutím na potreby a schopnosti klienta, s cieľom poskytovať mu sociálne služby v jeho rodinnom alebo komunitnom prostredí. Poskytovanie ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom umožňuje rozvíjať rodinné a spoločenské vzťahy klienta a primerane 13 jeho individuálnych schopnostiam a možnostiam aj jeho zaradenie sa do spoločenského a pracovného života.

Zvýšenie kvality a humanizácia poskytovaných sociálnych služieb prostredníctvom rekonštrukcie, rozširovania, modernizácie a budovania zariadení sociálnych služieb

Požiadavka humanizácie a modernizácie sociálnych služieb SR reaguje na trendy uplatňované EÚ v tejto oblasti, ktorých cieľom je zabezpečiť pre klientov kvalitné sociálne služby. V praxi to znamená zabezpečenie prístupnosti k sociálnym službám, a to aj z hľadiska prostredia, v ktorom sa sociálne služby poskytujú. Táto povinnosť vyplýva poskytovateľom sociálnych služieb aj priamo zo zákona o sociálnych službách a má umožniť prijímateľom sociálnych služieb prístup k fyzickému prostrediu, priestorom a budovám, v ktorých sa poskytujú sociálne služby a zabezpečiť minimálne požiadavky a štandardy bývania. Ide najmä o odstránenie architektonických bariér v priestoroch a budovách, v ktorých sa poskytujú sociálne služby a to v interiéroch, rovnako aj v exteriéroch a zabezpečenie ich materiálne technickej vybavenosti, najneskôr do 31. 12. 2013.

Vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb

Jedným z cieľov novej právnej úpravy poskytovania sociálnych služieb je zabezpečiť ich profesionálny výkon a teda aj zvýšiť kvalitu poskytovaných sociálnych služieb. Jedným zo základných predpokladov dosiahnutia tohto cieľa je vzdelávanie zamestnancov sociálnych služieb v rámci potreby splnenia kvalifikačných predpokladov pre výkon sociálnej služby a zároveň ich ďalšie vzdelávanie a prehlbovanie kvalifikácie.

2.12. ZDRAVOTNÍCTVO

Vzhľadom k počtu obyvateľov nie je zdravotnícka vybavenosť v obci nevyhnutná. Základné zdravotné služby pre obyvateľov obce zabezpečuje poliklinika v Trstenej (ÚPN, 2012, s.22). V súčasnosti je v obci vybudované súkromné zdravotnícke zariadenie (praktický lekár pre dospelých detská ambulancia atď.) s lekárnou.

2.13. ŠPORT



V súčasnej dobe má obec v areáli ZŠ viacúčelové ihrisko, ktoré môže slúžiť aj obyvateľom obce. Pre skvalitnenie výchovného procesu v škole navrhujeme vybudovať telocvičňu. V rámci farského areálu je vybudované športovisko, ktoré je možné využívať pre záujmové krúžky. Športoviská majú význam hlavne pre mládež a trávenie jej voľného času (ÚPN, 2012, s.22).

Štatistiky

Najpopulárnejším športom dospelých Európanov je cyklistika, ktorú uprednostňujú Maďari, Slováci, Chorváti, Estónci, Lotyš a Litovčania. Ďalšou obľúbenou športovou disciplínou je beh (Slovensko – 45 %). Najobľúbenejším tímovým športom je futbal. Na Slovensku patrí medzi najrozšírenejšie športy rýchla chôdza – 47 % a bicyklovanie 22 %. Spomedzi športov detí najviac obľubujú futbal – 16 – 25 %), po ňom nasledujú basketbal, tanec a plávanie – 16 – 19 %). Ak športujú s deťmi aj rodičia, európske deti zvyčajne trávia voľný čas cyklistikou (47 % – Slovensko) a hraním hier, ako je naháňačka a schovávačka, ale aj tímovými hrami, napríklad futbalom alebo volejbalom (Slovensko – 47 %) a plávaním (Slovensko – 34 %) (12.6.2012, <http://tlacovespravy.wordpress.com/2012/06/01/prieskum-sport-v-zivote-mladych-europanov>). Nasledujúca tabuľka prezentuje vekovú štruktúru pravidelne športujúcich podľa pohlavia. Podporu športu je potrebné cielene smerovať podľa vývoja jednotlivých vekových skupín obyvateľov.

Veková štruktúra pravidelne športujúcich				
	ženy		muži	priemer
15-24	52		45	49
25-39	36		43	40
40-54	39		39	39
55-69	38		36	37
70+	18		48	33

Zdroj: 10.6.2012, http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_334_fact_sk_en.pdf

Ako prezentuje predchádzajúca tabuľka, najsilenejšie skupiny pravidelne športujúcich sú od 15 do 24 a 25 do 39 rokov. Špeciálnu skupinu tvoria muži nad 70 rokov, ktorým je potrebné venovať patričnú pozornosť.

2.14. KULTÚRA

Kultúrne podujatia obce a jej obyvateľov sa realizujú v miestnom kultúrnom dome. Návštevnosť zariadenia kultúry závisí od viacerých faktorov. Z hľadiska kvality priestoru a prevádzkových podmienok sa predpokladá budúca potreba riešenia ďalšej modernizácie najmä technického vybavenia na kvalitatívne vyššej úrovni, pretože objekt kultúrneho domu je v súčasnosti v nevyhovujúcom technickom stave. V návrhu riešenia sa počíta s možnosťami zriadenia klubových foriem využitím kultúrneho zariadenia, s možnosťou využitia ako viacúčelového zariadenia pre kultúrne, zábavné a športové účely. V obci sa organizujú kultúrne podujatia. V súčasnosti sa v obci nachádza verejná knižnica. Na uskutočňovanie kultúrnych aktivít je k dispozícii obyvateľom v obci kultúrna miestnosť. Uvedená stavba je však v zlom technickom stave. Z uvedeného dôvodu obec plánuje s výstavbou vlastného kultúrneho domu. V obci sú činné 2 kultúrne spolky, ako Folklórna skupina "Goral" a detská folklórna skupina "Goralček". Z pravidelných kultúrnych akcií sa v obci usporadúvajú slávnosti pri príležitosti Goralskej veľkej noci, Dňa detí, Dňa matiek, Dňa sv. Floriána - s medzinárodnou účasťou. Z iných pravidelných kultúrnych akcií je to hlavne posedenie s dôchodcami v čase Vianoc, Štefánska zábava a Suchohorský ples. V obci sú uskutočňované aj nepravidelné folklórne podujatia. V obci sa dodržiavajú aj staré tradície a zvyky, ako nosenie goralských krojov na významné sviatky, tkanie kobercov, výroba krojov, rezbárske práce a vyšívanie. V obci sa nachádza 1 kostol, ktorý pokrýva náboženskú duchovnú stránku kultúrneho života v obci.

Verejná knižnica

Obecná knižnica je verejná knižnica, ktorá poskytuje služby širokej verejnosti. Jej hlavnou úlohou bolo: utvárať a sprístupňovať univerzálny knižničný fond, poskytovať základné knižnično-informačné služby.

Verejná knižnica												
obec Suchá Hora	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Počet zariadení	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	
Počet knižných jednotiek	873	873	906	916	929	0	0	0	0	0	0	
Počet užívateľov	0	0	15	20	30	0	0	0	0	0	0	

Zdroj: 20.3.2016, DataCubes, 2016



Trendy

Komplex opatrení na podporu súkromnej voľby domácností by mal v budúcnosti:

- stimulovať lepšie „previazanie“ súkromných výdavkov domácností s verejnými zdrojmi podpory kultúry. Určitá časť tejto podpory kultúrnych zariadení ponúkajúca svoje aktivity pre verejnosť musí byť variabilná, závislá od toho, či vyvolala odozvu, ktorá sa prejavuje vo veľkosti návštevnosti ap. Akými metódami to prepočítať je iná otázka: či u divadiel napr. podľa počtu obsadenosti ponúkaných miest, počtu repríz ap. Pokračovať by sa malo sofistikovanejšie s experimentom „kultúrnych poukazov“
- zefektívniť systém dlhodobiejšieho viazania subjektu stimulovaného trhového dopytu (cieľových skupín súčasných i budúcich „spotrebiteľov“ kultúry so stimulovanou trhovou ponukou kultúrnych inštitúcií
 - rozšíriť systém permanentiek
 - rozšíriť systém kultúrnych poukazov aj pre zamestnancov súkromných a verejných inštitúcií (a dotáciami ich kryť zo sociálneho fondu a u firiem aj z iných zdrojov)
 - uplatňovať bonusové body na cenu vstupenky, za ktoré návštevník po určitom počte dostane bezplatnú (alebo výrazne zľavnenú) vstupenku
 - last minute zľavy na očakávanú nevyužitú ponuku
 - zaviesť výrazne diferencované ceny na dopoludňajšie a popoludňajšie predstavenia (s prioritou pre dôchodcov a deti aj so sprievodom)
- zlepšiť využívanie stykov s podnikovým svetom ekonomiky pri podpore ich firemnej identity aj návštevou kultúrnych zariadení
- podporiť „umelecké školenie“ detí mimo školy ako budúcich aktívnych subjektov trhového dopytu zavedením odpočítateľnej položky z daňového základu domácnosti za tieto výdavky
- radikálne zlepšiť celý systém marketingu verejných kultúrnych inštitúcií (vo väzbe na odporúčanie č. 1 a č. 3)
- radikálne zlepšiť strategický manažment kultúrnych inštitúcií (v prepojení na prognózovanie ich vývoja, na manažment rizika podmienok ich ekonomického vývoja atď.)
- významne zlepšiť systém školskej a mimoškolskej výchovy mládeže ku kultúre (12.6.2012, http://www.nocka.sk/uploads/fd/c5/fdc56b5295544adb7e3625632921405f/4-monitoring-vysledkov_kp-2005-2008-no6-7-2009.pdf).

2.15. UBYTOVACIE ZARIADENIA

V súčasnosti sa v obci nachádza špecializované ubytovacie zariadenie penziónového typu. Návštevníci obce majú možnosť ubytovať sa aj na súkromí.

Privát

Ide o ubytovanie v rodinnom dome na samostatnom poschodí. K dispozícii je 1-lôžk. s dvoma príst., dve 3-lôžkové a 4-lôžková izba, spol. miestnosť s TV a kuch. kútom, kúpeľňa, WC v kúpeľni, altánok, záhr. gril, fontánka, hojdačka (6 os.). Ústr. pl. kúrenie. Parkovanie je zabezpečené vo dvore.

Penzión Goral

Štýlová goralská chata nachádzajúca sa 100 m od hraničného prechodu s Poľskom. Zariadenie chaty pozostáva s kuchyne, salóniku, 3x izby, 2x kúpeľňa. Možnosť využívania altánku (grilovanie, opekanie), garážovanie priamo v areáli.

2.16. STRAVOVACIE A REŠTAURAČNÉ SLUŽBY

Potrebná kapacita zariadení verejného stravovania bude závislá od rozvoja služieb, rekreačných, výrobných a iných aktivít v obci. V súčasnej dobe sú v prevádzke stravovacie zariadenia v centre obce: pohostinstvo (30 stoličiek), bar Lucia (30 stoličiek), gril - občerstvenie (10 stoličiek). Ubytovanie je v obci zastúpené niekoľkými zariadeniami, ktoré ponúkajú svoje služby na báze súkromného ubytovania v rodinných domoch. Stravovanie a ubytovanie v obci je postačujúce (ÚPN, 2012, s.23).

2.17. CESTOVNÝ RUCH

Riešené územie leží v dotyku z CHKO Horná Orava, ktorá sa nachádza severne od obce Suchá Hora až po hranicu s Poľskom. Ochrana prírody v tejto umožňuje rozvoj rekreačných aktivít len formou turistických trás a v menej chránených zónach aj prípadne odpočinkových a piknikových plôch. Južnou časťou kataster obce susedí s rekreačnou oblasťou Oravice, ktorá má z hľadiska rekreácie a CR celoročné využitie. Prístup zo Suchej Hory na Oravice je možný motorovým vozidlom po štátnej ceste z obce Vitanová a turistickou trasou po súčasnej poľnej ceste zo Suchej Hory. Táto poľná cesta je v súčasnosti v zlom technickom stave a vďaka tomu je pre motorové vozidlá málo atraktívna. Sprístupňuje však veľmi zaujímavé lokality ležiace pri toku Jelesne, ktoré majú potenciál pre rozvoj rekreácie miestneho významu. Rovinaté lúky popri toku dávajú možnosť využitia pre stanové tábory, pikniky, športové aktivity. V tejto oblasti je vybudovaných niekoľko chat v rozptyle. Existujúce chaty sú však bez elektriny, vody a kanalizácie. Predpokladom pre rozvoj turistiky je poloha obce pri štátnej hranici (východiskový bod na turistickú trasu z Poľska na Oravskú priehradu, Oravský Podzámok a Oravice) a predpoklad dobudovania Malého Tatranského okruhu (MTO), ktorý rozšíri možnosti



prepojenia poľských a slovenských Tatier. Na trase (MTO) bude vhodné realizovať strediská turistických služieb. Okolité prírodné prostredie poskytuje možnosť veľmi rôznorodých rekreačných aktivít - turistiky, zimných športov, poľovníctva, rybolovu s využitím termálneho kúpaliska v Oraviciach. Tieto možnosti zaručujú celoročné využitie rekreačných zariadení. Efektívne využitie prírodného potenciálu je podmienené dobudovaním siete služieb a technickej infraštruktúry. Perspektívny sa javí v katastri obce rozvoj agroturistiky, ktorá môže využiť existujúci poľnohospodársky a rekreačný potenciál územia. Plnohodnotné využitie agroturistických možností vyžaduje prispôbenie kvalitatívneho štandardu služieb zvyklostiam a nárokom našich a zahraničných turistov. V katastri by mohli existovať viaceré lokality, v ktorých by sa agroturistická funkcia mohla sústrediť. Tieto lokality nie sú vyznačené v grafickej časti. Výber miest je ponechaný na podnikateľských subjektoch. Podmienkou je hlavne dobrá prístupová komunikácia a umiestnenie v lokalite, ktorá nie je predmetom záujmu ochrany prírody. Agroturistiku je možné realizovať aj priamo v zastavanej časti obce, kde ešte v súčasnosti nie je núdza o chov domácich hospodárskych zvierat. Výstavba zariadení cestovného ruchu sa bude rozvíjať na podnikateľskej báze formou ubytovania v súkromí, prenajímania celých málo využitých rodinných domov na ubytovanie a výstavbou nových rekreačných zariadení v zastavanom území obce, kde sú na to technické a iné predpoklady. Toto územie je predmetom ochrany prírody, leží v zóne „D“ CHKO Horná Orava, kde platí 2° ochrany. V tejto súvislosti je na mieste otázka využitia územia rašeliniska po ťažbe. Rekultivácia, ktorá čaká toto územie si vyžiada nemalé prostriedky. Prírodné hodnoty tohto rašeliniska by mohli byť využité pre motiváciu rozvoja cestovného ruchu. Forma využitia by mohla byť definovaná odbornou organizáciou a organom ochrany prírody. Jednou z neškodných foriem by bolo vybudovanie náučného chodníka s popisom vzácnej flóry, prípadne fauny obývajúcej toto rašelinisko. Propagácia prírodných hodnôt a trocha komerčného prístupu by mohli pomôcť vyriešeniu dlhodobo neriešenému problému a prispeli by rozvoju tak cestovného ruchu, rekreácie a zamestnanosti v regióne. Rozvoj každodennej rekreácie bude sústredený do súkromných záhrad, ktorých funkcia sa bude len veľmi pomaly meniť z hospodársko - pestovateľskej na pobytovo - rekreačnú s rastúcim podielom okrasnej zelene. Časť rodinnej zástavby bude častejšie využitá ako rekreačné chalupy a prenajímateľné víkendové domy. Pre koncotýždňovú rekreáciu je možné využívať všetky lokality v okolí obce v dostupnosti 30-50 min. (ÚPN, 2012, s.26)

Trendy v cestovnom ruchu

Európska komisia cestovného ruchu (ETC) v roku 2004 označila za hlavné faktory ovplyvňujúce rozvoj CR demografiu, zdravie, uvedomelosť a vzdelávanie, voľný čas, cestovné skúsenosti, životný štýl, informačné technológie, dopravu, trvalo udržateľný rozvoj a bezpečnosť. Počet starších ľudí v Európe neustále rastie. Mnoho seniorov odchádza do predčasného dôchodku, má vyššie disponibilné príjmy, teší sa lepšiemu zdraviu. To má za následok rýchlejšiu rast dopytu tejto kategórie ľudí po cestovnom ruchu. Zdravotné povedomie návštevníkov je čoraz väčšie a ovplyvňuje najmä voľbu cieľového miesta a životný režim počas dovolenky. Čoraz populárnejšou je dovolenka spojená so vzdelávaním. Pri plánovaní dovolenky má významnú rolu história, umenie a kultúrne podujatia. Súčasná spoločnosť kladie zvýšené nároky na ľudí a ich denný režim, čo sa prejavuje v raste nárokov na voľný čas a možnosti oddychu. Rastie aj pragmatickosť návštevníkov v CR, ich sebaistota, požiadavky a znalosť vlastných práv, čo súvisí s predchádzajúcimi skúsenosťami. Rastie podiel kritických názorov na kvalitu a dôraz sa kladie na pomer kvality a ceny. Rastie význam internetu, ktorý umožňuje nielen vizuálnu prezentáciu, ale aj priamy nákup produktov cestovného ruchu. V dopravných službách sa do popredia dostáva záujem o cestovanie železnicou, a najmä vysokorýchlostnými vlakmi. Rastie aj sieť nízkotarifných leteckých spoločností, zatiaľ čo cestné siete sa stávajú preťažené a klesá podiel klasického cestovania. Medzi populáciou naďalej rastie environmentálne povedomie, čo ovplyvňuje rast záujmu o cieľové miesta rozvíjajúce na základe trvalej udržateľnosti. Aktuálne trendy v cestovnom ruchu – rast záujmu o kvalitu, luxus, pohodlie a bezpečie, – záujem o relax, uvoľnenie, aktívnu dovolenku, pobyty wellness a pobyty v kúpeľoch, – dopyt po produktoch pre jednu osobu, – rast záujmu o krátkodobé pobyty v zahraničí, – individuálne organizovaná dovolenka zameraná na kultúru, umenie a históriu (rast záujmu o strednú a východnú Európu), – potreba ponuky cenovo dostupných produktov, – spokojnosť zákazníkov sa prejavuje v ich opätovnom návrate, – rast záujmu o osobnejší prístup v poskytovaní služieb (malé rodinné podniky), – úzka špecializácia poskytovateľov služieb na produkt pre vybranú cieľovú skupinu, – trend „späť k začiatkom“, ktorý súvisí s preferenciami tráviť jednoduchšiu dovolenku (ubytovanie v hoteli nahradiť ubytovaním v bungalove, resp. stane), – nezáujem o sprostredkovanú organizáciu dovolenky oproti zvýšenému záujmu o priame rezervovanie a nákup služieb prostredníctvom internetu (12.6.2012, <http://www.tophotelierstvo.sk/domaci-cestovny-ruch/turizmus/hotelierstvo-v-e-a-na-slovensku/>).

2.18. REKAPITULÁCIA ROZPOČTU OBCE ZA ROKY 2009 – 2014

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru príjmov a výdavkov obce.

Hospodárenie obce celkom	2 009	2010	2011	2 012	2013	2 014
--------------------------	-------	------	------	-------	------	-------



Bežné príjmy	471994	422986	444713	468509	531001	570545
Bežné výdavky	363225	434556	379127	435760	431705	488286
Kapitálové príjmy	31	0	113	177946	800	76814
Kapitálové výdavky	35717	132816	5015	265244	36319	36324
Príjmy finančných operácií	11632	164160	9456	256506	184446	23328
Výdavky finančných operácií	0	0	0	14376	180000	0
Príjmy celkom	483657	587146	454282	902961	716247	670687
Výdavky celkom	398972	567372	384142	715380	648024	524610

Zdroj: OcÚ Suchá Hora, 2015

2.19. SAMOSPRÁVA

Vzťah samospráva – občan si vyžaduje vypracovať Opatrenie klientského prístupu riešiaci ako, vzťah zamestnancov úradu, tak aj poslancov ku občanom a návštevníkom obce.

Manažment a správa obce

Súčasné zariadenia verejnej správy a administratívy reprezentuje obecný úrad. Obecný úrad je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu obce Suchá Hora. Obecný úrad zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu obce, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom (7 poslancov).

Nasledujúca tabuľka prezentuje príslušnosť obyvateľov k jednotlivým úradom špecializovanej štátnej správy.

Príslušnosť k obyvateľom k úradom ŠŠS	
Sídlo matričného úradu	Suchá Hora
Sídlo pracoviska daňového úradu	Námestovo
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Trstená
Sídlo Okresného súdu	Námestovo
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Dolný Kubín
Sídlo pracoviska okresného úradu	Tvrdošín
Sídlo Územnej vojenskej správy	Žilina
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Námestovo
Sídlo Obvodného úradu životného prostredia	Tvrdošín
ŠÚ SR	

2.21. IDENTIFIKÁCIA HLAVNÝCH VONKAJŠÍCH FAKTOROV ROZVOJA ÚZEMIA A ANALÝZA VPLYVU VONKAJŠIEHO PROSTREDIA NA VÝVOJ SITUÁCIE V ÚZEMÍ

Obec Suchá Hora je súčasťou Vyššieho územného celku Žilina. Táto časť identifikuje hlavné faktory vonkajšieho prostredia, ktoré priamo alebo nepriamo ovplyvňujú vývoj samotnej obce. Žilinský kraj je ostatný vidiecky, konkurencieschopný, rýchlorastúci, konvergujúci, priemyselný región SR s perspektívou konkurencieschopného regiónu na úrovni SR, s vysokou atraktivitou pre investorov, s vysokým inovačným potenciálom a dlhodobou podpriemernou mierou nezamestnanosti, ale mimo centra rozvojových aktivít EÚ a s možnosťou cezhraničnej spolupráce s Českou republikou a Poľskou republikou. Osídlenie je sústredené prevažne do kotlín. Aj v tomto kraji sa prejavuje proces starnutia obyvateľstva a podiel detskej zložky mierne klesá, pomaly narastá podiel obyvateľstva v poproduktívnom veku. Celkový prírastok obyvateľstva v kraji vykazuje hodnotu 0,93 ‰ na 1000 obyvateľov. ŽK možno klasifikovať ako priemyselný región s vysokým rozvojovým potenciálom. Vďaka za to dvom faktorom, a to lokalizácii v blízkosti priemyselných zón susednej Českej republiky a Poľska, ale tiež nedostatku úrodnej poľnohospodárskej pôdy. Priemysel sa na ročnej produkcii kraja podieľa viac ako 70 %. Zahŕňa všetky sektory a je pomerne rovnomerne rozložený. ŽK má významné postavenie v oblasti turizmu a patrí medzi najnavštevovanejšie kraje SR, s najvyššou ubytovacou kapacitou, ktorá dosiahla jednu z najvyšších návštevností (18,8 %) po BK a pred Prešovským krajom. Celkom možno očakávať, že ŽK má šancu si aj vďaka novým PZI udržať pozíciu pomerne hospodársky a sociálne stabilného regiónu a bude sa pomaly približovať k úrovni priemeru EÚ 27. V priemyselnej výrobe bude naďalej dominovať automobilový a strojársky priemysel, významnejšie postavenie by mohol získať tiež elektrotechnický priemysel. ŽK je dôležitou medzinárodnou križovatkou, prepájajúcou dopravnú sieť troch krajín – SR, Českej republiky a Poľska. Pre trvalo udržateľný hospodársky a sociálny rast ŽK je potrebné dobudovať nadradenú dopravnú infraštruktúru v trase



multimodálnych koridorov Va 81 a VI a siete T-ENT. Po dokončení diaľničnej siete bude ŽK prepojený s ďalšími medzinárodnými dopravnými koridormi. Renovácia železníc a koridorov kombinovanej dopravy spolu s modernizáciou letiska tvoria veľmi dobré podmienky pre dopravný systém európskej úrovne. Prírodné zdroje ŽK sú bohaté a rôznorodé, veľký význam majú lesy (57 % povrchu kraja), zdroje minerálnych a termálnych vôd využívané najmä v kúpeľníctve a potravinárstve. Kraj nedisponuje žiadnymi zásobami surovín (NSRR, 2012, s.78-83).

Charakteristika špecifických stránok regiónu V porovnaní s regiónmi vyspelých krajín EÚ a regiónmi SR možno konštatovať, že ŽK využíva iba čiastočne svoj rozvojový potenciál. Najvýraznejšie rezervy sa nachádzajú v nedostatočnej úrovni najmä pri využívaní inovačného potenciálu v chemickom, automobilovom a strojárskom priemysle a v službách. Dôsledkom toho je jeho slabé prenikanie do priemyslu a ohrozenie konkurencieschopnosti regiónu. V porovnaní so svetovými trendmi zvyšovania kvality a dostupnosti verejných služieb cestou informatizácie a s vývojom v okolitých krajinách je úroveň informatizácie a poskytovaných elektronických služieb žilinského regiónu nízka. Najväčším nevyužitým rozvojovým potenciálom regiónu ŽK je:

- strategická poloha (prepojenie západ - východ, prihraničný región a medzinárodná križovatka),
- prírodné bohatstvo – chránené územia, geotermálna energia, kultúrne tradície,
- nadpriemerný inovačný potenciál a vysoký počet MSP.

Konkurenčná výhoda

Konkurenčná výhoda ŽK je tvorená silným inovačným potenciálom v kombinácii s výhodnou geografickou polohou, dostupnosťou a atraktivitou regiónu, potenciálom pre rozvoj turizmu, dopravy a nových služieb k podpore rozhodujúcich priemyselných odvetví.

Strategické ciele:

1. posilnenie a rozvoj inovačného potenciálu,
2. zhodnotenie a posilnenie vnútorného potenciálu turizmu s prepojením na ochranu a tvorbu životného prostredia,
3. nadregionálna a regionálna dopravná dostupnosť a kvalita služieb s dôrazom na cezhraničnú spoluprácu a nadregionálne väzby.

Očakávané dopady:

- využitie silného inovačného potenciálu k rastu regionálneho HDP a produktivity,
- rast podielu služieb a inovatívnych podnikov na ekonomickej štruktúre regiónu,
- posilnenie väzieb medzi vedou, výskumom, inováciami - podnikateľskou sférou a vzdelávacími inštitúciami,
- rast zamestnanosti, exportnej výkonnosti a konkurencieschopnosti regionálnej ekonomiky,
- zvýšenie kvality života vytvorením vhodných podmienok pre dostupnosť dobrého vzdelania, vhodného a dostatočne oceneného zamestnania s podporou rodiny, kvalitnú sociálnu a zdravotnú starostlivosť, rovnosť príležitostí, dostatočné kultúrne, športové a voľnočasové využitie,
- zvýšenie kvality životného prostredia (NSRR, 2012, s.78-83)..

2.21. EX-POST HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHSR

Obec v predchádzajúcom období realizovala niekoľko menších projektov zameraných hlavne na rekonštrukcie miestnych komunikácií, údržbové investície na obecnom úrade, kultúrnom dome, v rámci obecného cintorína. Obec čiastočne zabezpečila rozvoj verejných priestranstiev. Zväčša išlo o investične nenáročné projekty. Obec zabezpečila rozšírenie plôch IBV, ako aj opravy a čiastočné rozšírenie verejného osvetlenia. Obec zrekonštruovala a zateplila budovu základnej školy.

3 SWOT ANALÝZY

Nasledujúca SWOT analýza sa zameriava na silné, slabé stránky, príležitosti a riziká prioritných rozvojových oblastí. Na ich základe budú formulované hlavné rozvojové ciele.

Analýza SWOT

Sledovať a vyhodnocovať vývojové trendy v regióne v neustále sa meniacom vonkajšom prostredí, identifikovať trend sociálno-ekonomického rozvoja, alebo smer vývoja ako príležitosť alebo hrozbu, je v súčasnosti pre obec Suchá Hora nevyhnutnosť. To, čo sa na prvý pohľad zdá ako príležitosť, ňou vo vzťahu k zdrojom obce, kultúre, ľudským zdrojom, životnému prostrediu a hospodárstvu, uplatňovanej stratégii vôbec nemusí byť.



Nástrojom pre celkovú analýzu vonkajších a vnútorných činiteľov je SWOT analýza. Predstavuje kombináciu dvoch analýz, S - W a O - T. Účelom SWOT analýzy je posúdenie vnútorných predpokladov podniku k uskutočneniu určitého rozvojového zámeru a podrobenie rozboru i vonkajších príležitostí a obmedzení určované potrebami obyvateľov a subjektov v rámci obce. Na jej základe môže obec prikrčiť k formulácii špecifických cieľov.

Schéma SWOT analýzy:

	S - silné stránky	W - slabé stránky
	1. 2. ... 10.	1. 2. ... 10.
O - príležitosti	1. 2. ... 10. Stratégia SO	1. 2. ... 10. Stratégia WO
T - hrozby	1. 2. ... 10. Stratégia ST	1. 2. ... 10. Stratégia WT

SO – využiť silné stránky na získanie konkurenčnej výhody

WO – prekonať slabiny využitím príležitostí

SW – využiť silné stránky na čelenie hrozbám

WT – minimalizovať náklady a čeliť hrozbám

Analýza príležitostí a rizík - O-T

O – T analýza umožňuje rozlíšiť atraktívne príležitosti v obci, ktorá skrýva potenciál územia a ktoré môžu obci priniesť výhody pri dosahovaní vyváženého rastu. Súčasne tiež nabáda k zamysleniu nad problémami, s ktorými bude obec riešiť v rámci Integrovannej stratégie. Znamená to teda, že obec musí sledovať významné sily makroprostredia (demografické, ekonomické, technologické, politické, legislatívne, sociálne a kultúrne) a tiež tých účastníkov mikroprostredia, ktorí ovplyvňujú jej schopnosť dosiahnuť v regióne prospech (neziskové organizácie, orgány miestnych samospráv, podnikateľské subjekty, miestni aktéri a verejnosť). Príležitosti sú posudzované z hľadiska ich atraktívnosti a pravdepodobnosti úspechu. Pravdepodobnosť, že obec dosiahne úspech pri ekonomickom raste, nezávisí len od jej konkurenčnej sily, oproti konkurenčným regiónom, ale aj od toho či je táto sila v porovnaní s konkurenciou väčšia. V rámci analýzy SWOT sa obec koncentruje na identifikáciu potenciálnych príležitostí – existencia stabilného hospodárskeho prostredia, kvalitné životné prostredie, prírodný potenciál, historicko-kultúrne hodnoty, rozvinutá sieť inštitúcií verejných služieb, objekty cestovného ruchu.. Kvadrant 1 pozostáva z príležitosti ponúkajúcich najvyšší úžitok pre obec, preto by sa mal manažment obce sústrediť na tieto aktivity. Naopak, príležitosti v kvadrante 4 sú buď príliš malé, alebo ich obec nebude vedieť dostatočne využiť. Príležitosti v kvadrante 2 a 3 sú zaujímavé len v prípade, že existuje možnosť zvýšenia ich atraktívnosti alebo pravdepodobnosti úspechu.

		Matica príležitostí Pravdepodobnosť úspechu				Matica rizík Pravdepodobnosť nastatia	
		vysoká	nízka			vysoká	nízka
Atraktívnosť	vysoká	1	2	Vážnosť	vysoká	1	2
	nízka	3	4		nízka	3	4

Riziká sú klasifikované z hľadiska ich vážnosti a pravdepodobnosti výskytu. Pri analýze okolia z hľadiska možných hrozieb je potrebné zamerať sa na potenciálne hrozby. Riziká z 1. kvadrantu môžu obec vážne zraniť, preto treba pripraviť plán strategických aktivít, keďže pravdepodobnosť ohrozenia je vysoká. Riziká v 2. a 3. kvadrante treba podrobiť dôkladnému skúmaniu v prípade, ak sa stávajú kritickými, netreba však zostavenie plánu eventuálnych alternatív. Riziká v 4. kvadrante sú malé a väčšinou ich možno ignorovať. Spojením hlavných príležitostí a rizík, ktoré ovplyvňujú rozvoj obce, sa stratégovia snažia zistiť mieru celkovej atraktívnosti trhu. Existujú štyri možnosti:

- *Ideálny rozvoj*, ktorý sa vyznačuje mnohými príležitosťami, ale iba niekoľkými (ak vôbec nejakými) rizikami.



- *Špekulatívny rozvoj*, vyznačujúce sa vysokými príležitosťami i vysokými rizikami.
- *Zrelý rozvoj*, vyznačuje sa nízkymi príležitosťami i nízkymi rizikami.
- *Problémový rozvoj*, má nízke príležitosti, ale vysoké riziká.

Externé prostredie vytvára nielen príležitosti, ale prezentuje aj sériu rizík. Riziko je výzva, poukazuje na nevýhodný trend vývoja vo vonkajšom prostredí, ktorý v prípade pasívnej reakcie zo strany podniku ohroží jeho trhovú pozíciu.

Analýza silných a slabých stránok – S-W analýza

Hodnotenie vplyvu vonkajších činiteľov, vykonávané so zámerom stanoviť ciele obce, musí byť doplnené rozborom vnútorných činiteľov. Viaceré regióny dnes aj poznajú príležitosti, ktoré im potenciál ponúka, avšak chýba im schopnosť ich využiť. Na základe analýzy silných a slabých stránok vie obec stanoviť, čo je z hľadiska súčasnej a očakávanej situácie rozumné konať. Za dôležité znaky konkurenčnej sily obce sa považuje – kvalitné ľudské zdroje, rozvinuté podnikateľské prostredie, dobrý prírodný potenciál, výhodná poloha a dopravná dostupnosť, a iné.. Za dôležité znaky konkurenčnej slabosti sa považuje – strácanie pozície voči konkurenčným regiónom, nedostatok finančných zdrojov na rozvoj, klesajúca demografická krivka, vysoká nezamestnanosť, zlý technický stav základnej infraštruktúry atď. Pri hodnotení silných a slabých stránok je potrebné každý faktor odstupňovať podľa dôležitosti (rozhodujúca silná stránka, marginálna silná stránka, neutrálny faktor, rozhodujúca slabá stránka, marginálna slabá stránka) a podľa intenzity jeho vplyvu - výkonu (vysoký, stredný, nízky). Výsledok spojenia stupňa výkonu a dôležitosti predstavuje štyri možné alternatívy:

Matica výkonu a dôležitosti

		Výkon	
		vysoký	nízky
Dôležitosť	vysoká	1 Sústrediť snahu	2 Udržať snahu
	nízka	3 Nízka priorita	4 Možné nadmerné investovanie

Kvadrant 1 pozostáva z oblastí, ktoré sú dôležité, ale v ktorých obec momentálne vykazuje slabý výkon, preto sa musí sústrediť na posilnenie týchto oblastí. *Kvadrant 2* pozostáva z oblastí, v ktorých je síce mesto úspešné, ale do budúcnosti si musí túto úspešnosť udržať. *Kvadrant 3* tvoria oblasti, ktoré nie sú dôležité, zdokonalenia v tomto kvadrante majú nízku prioritu. V *kvadrante 4* nie sú dôležité oblasti, pričom rozvoj a snaha sú zbytočne silné. Na základe tejto analýzy je zrejmé, že silné stránky sa nemusia vždy pretransformovať do konkurenčnej výhody obce. Dôvodov, prečo je to tak, je niekoľko, pričom najčastejšími obyvateľmi vnímaná nízka dôležitosť poskytovaných služieb a bodov rozvoja. Identifikácia silných miest obce je možná len na základe porovnania s ich hlavnými konkurentmi v regióne. Ani sústredenie sa na prekonanie všetkých slabých stránok nemusí priniesť očakávaný efekt, pretože náklady potrebné na ich transformovanie do silnej stránky sa nemusia vrátiť. Pozornosť treba venovať príležitostiam, v ktorých má obec najviac silných stránok, alebo oblastiam, v ktorých sa vzhľadom na veľkú príležitosť a potenciálnu návratnosť investícií ukazuje efektívne vytvorenie nových silných stránok. Príklady z praxe uvádzajú, že i málo rozvinutý región má popri slabých miestach aj silné miesta, ktoré pokiaľ dokáže správne identifikovať a využiť, vytvárajú predpoklady pre trvalý a vyrovnaný sociálno-ekonomický rozvoj. Nasledujúce grafy prezentujú pohľad obyvateľov a poslancov na silné a slabé stránky obce Suchá Hora a kvalitu života v obci.

3.1 HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - rozsiahle plochy hospodárskych lesov v okolí obce – 728 ha, - poľnohospodárska pôda zaberajúca cca. 1457,4 ha katastra obce, - 14 podnikateľských subjektov – právnická osoba, - celkovo 57 podnikateľských subjektov fyzické osoby, - dobrá dostupnosť okresného mesta Tvrdošín, - vhodné podmienky na rozvoj cestovného ruchu, - existencia komerčných ubytovacích a stravovacích zariadení, - vybudovaný areál poľnohospodárskeho podniku, - prevádzka na spracovanie dreva, výrobu dreveného 	<ul style="list-style-type: none"> - stagnujúci pracovný trh v obci a v celej lokalite Hornej Oravy, - relatívne vysoká miera nezamestnanosti v produktívnom veku, - nízke možnosti zamestnania v obci ale aj okrese Tvrdošín, - nízke priemerné mzdy v regióne, - stagnácia podnikateľskej sféry, nerozvíjajúce sa MaSP, - absentujúca železničná doprava priamo v obci, - nízky počet mladých ľudí, - nedobudovaná infraštruktúra v obci, - nízky počet obyvateľov v obci,



tovaru, papierenských a polygrafických produktov, - výroba okien,	- nevyhovujúca vzdelanostná štruktúra obyvateľov,
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - orientovanie sa na výrobu bez negatívnych účinkov na životné prostredie, - preferovanie a profilovanie hospodárskej základne pre rozvoj malého podnikania s orientáciou na rozvoj tradičných foriem výroby, - vytváranie podmienok pre rozvoj hospodárskych aktivít, pre tvorbu nových pracovných príležitostí a rozvoj zamestnanosti na území obce, predovšetkým pre miestne pracovné sily, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - rozvoj environmentálne vhodných technológií, - vytvorenie nových pracovných miest najmä v malom podnikaní a službách, 	<ul style="list-style-type: none"> - pomalá výstavba, modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry, - administratívne opatrenia obmedzujúce plnohodnotný rozvoj cestovného ruchu, - veľká administratívna náročnosť pre získanie financií zo štátnych dotácií a z fondov EÚ, - nedostatok investičného kapitálu, - neochota obyvateľov uskutočňovať podnikateľské aktivity,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 	Stratégia WO
T hrozby	Stratégia ST 	Stratégia WT

V oblasti hospodárstva dochádza k prevahe silných stránok. Je nevyhnutné zabezpečiť využitie silných stránok na elimináciu slabých stránok. Problémom obce je nízky počet obyvateľov a nevybudovaná podnikateľská základňa.

3. 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - prechádzajúca cesta II/520 a III. tr. zabezpečuje pomerne rýchlu dostupnosť okresného mesta Tvrdosín, ako aj spádovej obce Liesek, - koncová obec bez tranzitu, - blízka hranica s Poľskou republikou, - vybudovaná sieť miestnych komunikácií, - dobré pokrytie obce zastávkami SAD, - prechádzajúce cykloturistické trasy, 	<ul style="list-style-type: none"> - potrebná rekonštrukcia miestnych komunikácií, - zlý technický stav cesty II. a III., - nedobudované chodníky pozdĺž cesty II. a III., - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - absencia priameho železničného spojenia, - neodstočná zimná údržba cesty II. a III. triedy a miestnych komunikácií,
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - revitalizácia verejných komunikačných priestorov, - vybudovanie peších a cyklistických prepojení za účelom efektívneho prepojenia s ostatnými časťami obce a prírodnými hodnotami, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, 	<ul style="list-style-type: none"> - malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu, - zhoršujúci sa stav obecných stavieb a komunikácií, - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk, - zvyšujúce sa náklady na údržbu a opravy cestnej



	infraštruktúry, - oneskorená výstavba a modernizácia cestnej siete, - zhoršenie dopravnej obsluhy, - spomalenie hospodárskeho rastu, - trvalý presun cestujúcich z verejnej osobnej dopravy na individuálnu dopravu,
--	--

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 6 3	6 Stratégia WO 3
T hrozby	Stratégia ST 3 9	3 Stratégia WT 9

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia ST - kde musí obec prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

3.3 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - dobré pokrytie územia verejným osvetlením, - obec pripojená na elektrickú rozvodnú sieť, - dostatočná kapacita elektrickej siete, - vybudovaná vodovodná rozvodná sieť, - vybudovaná rozvodná sieť plynu, 	<ul style="list-style-type: none"> - negatívny stav nehnuteľného majetku obce, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - zlý technický stav verejného osvetlenia, - potrebná rekonštrukcia verejného vodovodu a vodných zdrojov,
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - rekonštrukcia verejného osvetlenia (LED) a jeho rozšírenie na neosvetlené časti obce, - kompletná rekonštrukcia elektrickej rozvodnej siete – uloženie do zeme, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - využitie významnej geografickej polohy územia z hľadiska prechádzajúcich dopravných koridorov, 	<ul style="list-style-type: none"> - malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu, - zhoršujúci sa stav obecných stavieb a komunikácií, - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 5 1	4 Stratégia WO 1 4
T hrozby	Stratégia ST 3	3 Stratégia WT



V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia SO – kde musí obec prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

3.4 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, - spracovaný POH obce Suchá Hora na roky 2011-2015, - zabezpečený odvoz TKO, - zavedený separovaný zber v obci, - fungujúci systém odvozu a likvidácie komunálneho odpadu, 	<ul style="list-style-type: none"> - nevybudovaná splašková kanalizačná sieť, - nedoriešená likvidácia a využitie rastlinného odpadu, - nedostatok odpadových nádob na zmiešaný komunálny odpad a separovaný zber, - nedostatočne dobudované žľaby na odvádzanie povrchových vôd, - absencia vsakovacích jám pozdĺž miestnych komunikácií, - absencia technických opatrení na odvedenie prívalových vôd do recipientu potoka, - nevybudovaný zberný dvor pre separovaný zber, - nevybudované obecné kompostovisko, - nedostatočne využívaný separovaný zber – slabá motivácia obyvateľov, - potrebné rozšírenie separovaného zberu o ďalšie komodity, - nízka miera vynútiteľnosti práva v oblasti ŽP,
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - výstavba obecného kompostoviska, - výstavba splaškovej kanalizačnej siete, - výstavba zberného dvora pre separovaný zber a obstaranie potrebných mechanizmov, - zabezpečiť efektívny separovaný zber v celej obci, - možnosti materiálového, resp. energetického využitia odpadov pri rešpektovaní duálnych vlastností odpadov, - dôsledné plnenie kvalitne stanovených cieľov v oblasti odpadového hospodárstva, - odstránenie zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vôd, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - dodržiavanie noriem EÚ v oblasti produkcie znečisťujúcich látok v priemysle, 	<ul style="list-style-type: none"> - ohrozená kvalita povrchových vôd potoka, - zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva, - znečistenie ovzdušia veľkými zdrojmi znečistenia, - dopady na zdravotný stav obyvateľov, - nárast množstva vyvázaných odpadov, pretrvávajúce vykurovanie hlavne tuhými palivami, - nárast množstva vyvázaných odpadov, - nízka disciplína pri nakladaní s odpadmi, - neriešenie problému existencie „čiernych“ skládok,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	<p>Stratégia SO</p> <p>5</p>	<p>Stratégia WO</p> <p>11</p> <p>3</p> <p>4</p> <p>9</p>
T hrozby	<p>Stratégia ST</p> <p>8</p>	<p>Stratégia WT</p>

V prípade životného prostredia prevládajú slabé stránky nad silnými. Je to dôsledok nedobudovaného systému na likvidáciu a čistenie odpadových vôd. Odporúča sa využitie stratégie WO – čeliť hrozbám využitím silných stránok a príležitostí.

3.5 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Silné stránky	Slabé stránky



<ul style="list-style-type: none"> - kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, - zabezpečený odvoz TKO, - relatívne stabilný, až znižujúci sa objem produkovaného odpadu, - prechádzajúce hydričné koridory, - lokalita NATURA 2000 – Horná Orava, - plochy lesov v okolí obce, - príjemné prostredie pre bývanie, zachovaná príjemná urbanistická miera zástavby (pôdorysná štruktúra, pomerná rozvolnenosť zástavby, relatívne nízka zástavba, územné väzby medzi obytnou zástavbou a prírodným prostredím), - obec Suchá Hora sa nachádza v unikátnom zoskupení prírodných krajinných daností vysokej ekologickej, prírodnej aj historickej hodnoty Hornej Oravy, - kompletná plynofikácia obce, - existencia rešelinísk, 	<ul style="list-style-type: none"> - nevyhovujúci technický stav tepelného hospodárstva, na vodnom toku mimo centrum obce nie sú vybudované regulačné objekty, - nevybudovaná splašková a dažďová kanalizačná sieť, - potreba čistenia koryta potokov, - nedostatočne oddelená zeleň od spevnených plôch, - existencia čiernych skládok, - nedostatok oddychových zón pre aktívne trávenie voľného času, - nízka miera vynútiteľnosti práva v oblasti ŽP, - nedostatočná informovanosť obyvateľstva o stave ŽP, - nedostatok technických kapacít zberu, dopravy, triedenia, zhodnocovania a likvidácie odpadov, - absencia povodňových máp,
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - regulácia koryt miestnych potokov a revitalizácia ich okolia, - odstránenie zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vôd ohrozujúcich zdroje vody, - zvýšiť právne vedomie obyvateľstva vo sfére životného prostredia, - rozvoj ekologického poľnohospodárstva a ekologizácia priemyselnej výroby, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EU, 	<ul style="list-style-type: none"> - zhoršujúci sa stav životného prostredia v dôsledku nadmernej hospodárskej činnosti v ostatných častiach kraja, - ohrozená kvalita podzemných a povrchových vôd, - zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva, - znečistenie ovzdušia veľkými zdrojmi znečistenia, - dopady na zdravotný stav obyvateľov, - zníženie biodiverzity, - hrozba zníženia kvality životného prostredia v dôsledku výstavby z hľadiska kvantity a kvality - tlak na životné prostredie a pôvodnú krajinu, urbanizácia krajiny, - radikalizácia zmien v životnom prostredí na miestnej a globálnej úrovni (povodne, veterné smršte, otepľovanie, klimatické zmeny,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	<p>Stratégia SO</p> <p>10</p>	<p>11</p> <p>2</p> <p>5</p> <p>Stratégia WO</p>
T hrozby	<p>Stratégia ST</p>	<p>9</p> <p>Stratégia WT</p>

V prípade životného prostredia prevládajú slabé stránky nad silnými. Je to dôsledok nedobudovaného systému na likvidáciu a čistenie odpadových vôd a existenciou záťažových prevádzok v Žilinskom kraji. Odporúča sa využitie stratégie SO – prekonať slabiny využitím príležitostí a minimalizovať náklady súvisiace so slabými stránkami.

3.6 SOCIÁLNA OBLASŤ A ZDRAVOTNÍCTVO

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - funkcia osobitného príjemcu sociálnych dávok, - stretnutia dôchodcov, - pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia...), - organizované malé obecné služby pre nezamestnaných, - existencia zdravotného strediska a prevádzkou lekárne 	<ul style="list-style-type: none"> - absencia zariadenia pre seniorov, - absencia priestorov pre stretávanie sa obyvateľov v dôchodkovom veku, - nedostatok priestorov pre mládež a dorast, - zhoršujúce sa podmienky pre bývanie v obci, - nedoriešená sociálna sieť, - nízky počet obyvateľov bráni rozvojovým aktivitám



	v tejto oblasti, - nevyhovujúci stav bytového fondu,
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - možnosť použitia 2% daní daňových subjektov na prioritné potreby zdravotníctva, - zakladanie mimovládnych neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby, - rozšírenie aktívnych opatrení na trhu práce na podporu vzdelávania a prípravy pre trh práce a na podporu zamestnávania v atypických formách pracovných vzťahov, najmä pre rodičov počas materskej dovolenky a rodičovskej dovolenky, - podpora rozvoja sociálnych služieb, a iných opatrení, Projektov a programov na podporu sociálneho začleňovania ohrozených skupín podľa ich špecifických potrieb, - dôrazné uplatňovanie princípu subsidiarity, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EU, 	<ul style="list-style-type: none"> - rast počtu obyvateľov v seniorskej kategórii, - zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva, - zhoršovanie zdravotného stavu stredného veku, - rast počtu srdcovo-cievnych chorôb, - rast nádorových ochorení tráviaceho traktu, - vysoký výskyt alergických ochorení, - pokles výdavkov na preventívnu zdravotnú starostlivosť, - pretrvávajúce stereotypy v mobilitnom správaní sa pracovnej sily, - nízky záujem zamestnávateľov o prijímanie uchádzačov o zamestnanie na podporované pracovné miesta, - nedostatočný záujem zamestnávateľov o udržateľnosť vytvorených pracovných miest, - prehlbovanie chudoby u niektorých skupín populácie a reprodukcia chudoby, - zvyšujúci sa počet klientov odkázaných na pomoc iných nesystematickou preventívnou prácou v prirodzenom rodinnom a otvorenom prostredí, - zvyšujúce sa finančné náklady na sociálne služby a iné opatrenia pretrvávajúcim poskytovaním tradičných foriem pomoci a služieb pobytového charakteru a riziko znižovania kvality života občanov finančnou náročnosť sociálnych služieb pre klienta,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO	Stratégia WO
	5	7
T hrozby	Stratégia ST	Stratégia WT
	13	6

V tomto prípade prevládajú slabé stránky a ohrozenia nad silnými stránkami a príležitosťami. Odporúča sa využiť stratégiu **WT** – kde sa obec môže zamerať len na minimalizovanie nákladov súvisiacich s poskytovaním sociálnych služieb a čeliť hrozbám, ktoré sú s týmito službami spojené. Odporúča sa obci zabezpečiť nevyhnutné sociálne služby pre obyvateľov a ostatné služby ponechať poskytovateľom v meste Tvrdošín.

3.7 ŠKOLSTVO A ŠPORT

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - dobré výchovno – vzdelávacie výsledky základnej školy, - prítomnosť materskej školy, - základná škola 1-4, - kapacita základnej školy - 100 žiakov, - existencia mimoškolských zariadení - školský klub ZŠ, - existencia tenisového klubu, - asfaltové ihrisko na hokej, korčuľovanie, volejbal a basketbal, - základná škola pripojená na sieť Internet, - obecná knižnica s 500 publikáciami, - školská knižnica s 200 publikáciami, 	<ul style="list-style-type: none"> - deficit v materiálno – technickom vybavení školy, - nedobudované futbalové ihrisko v obci, - nevysporiadané pozemky pod futbalovým ihriskom, - potrebná rekonštrukcia sociálnych zariadení, - nedostatok športových ihrísk v okolí školy, - neatraktivnosť učiteľského povolania a neadekvátne finančné ohodnotenie, - deficit finančných prostriedkov znamená sústavné obmedzovanie nákupu nástrojov a zariadení v školstve, - nesystémová reforma vzdelávacej sústavy,



<ul style="list-style-type: none"> - prítomnosť počítačovej učebne, - nedostatok priestorov na výkon vzdelávacej činnosti, - existencia materskej školy, - využívanie priestorov škôl a školských zariadení pre verejnosť, 	
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - dovybavenie materskej a základnej školy, - vybudovanie novej MŠ s jedálňou, - dobudovanie a vybavenie športových, športovo-rekreačných a oddychových plôch v obci Suchá Hora, - vytváranie územných a priestorových podmienok pre realizáciu rozličných športových, rekreačných a oddychových aktivít, - rekonštrukcia infraštruktúry pre možné potreby vzdelávania, - zefektívnenie spolupráce s krajským mestom na regionálnej úrovni, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU, 	<ul style="list-style-type: none"> - vplyv nežiadúcich javov na deti a mládež (závislosti, konzumné kultúry...), - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu existujúcich športových objektov, - nedostatočné materiálne zabezpečenie a podpora talentovanej mládeže v jednotlivých druhoch športov, - nárast sociálnej ohrozenosti mládeže, - nedostatok finančných prostriedkov na výstavbu nových športovo-rekreačných objektov, - nevyhovujúca štruktúra kvalifikácie pracovnej sily, - nízka účasť rezortov, samosprávy a sociálnych partnerov na tvorbe obsahu vzdelávania,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	<p>Stratégia SO</p> <p>15</p>	<p>9</p> <p>2</p> <p>7</p> <p>Stratégia WO</p>
T hrozby	<p>8</p> <p>Stratégia ST</p>	<p>7</p> <p>Stratégia WT</p>

V oblasti vzdelávania je situácia vyrovnaná. Odporúča sa využitie stratégie SO – čeliť hrozbám využitím príležitostí a minimalizovať náklady súvisiace so slabými stránkami. V oblasti športu podporovať rekonštrukciu starej a výstavbu športovej infraštruktúry v obci. Je potrebné podporovať organizovanú športovú činnosť.

3.8 KULTÚRA

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - dlhoročná história obce, tradície, - prítomnosť kultúrnych pamiatok (kostol), - folklórna skupina "GORAL", - detská folklórna skupina "GORALČIK", - nepravidelné folklórne podujatia, - organizovanie Dňa matiek, - organizovanie Dňa detí, - pravidelná slávnosť - Deň svätého Floriána, - zabezpečenie priestorov pre kultúrne aktivity, - rozvoj a uchovávanie kultúrnych tradícií a folklóru, - organizovanie Štefánskej zábavy, - vianočné posedenie s dôchodcami, - dobré kultúrne povedomie obyvateľov, - organozovaný Suchohorský ples, - zachovanie kultúrnych zvykov - nosenie goralských krojov, tkanie kobercov, výroba krojov, ..., umelecká drevovýroba, 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatok finančných prostriedkov pre činnosť zariadení a pre ich rozvoj, - chýbajúce tradičné, každoročne organizované kultúrne podujatia, - neexistencia samostatného kultúrneho domu, - nerozvinutá kultúrna turistika, - neexistencia plochy s pódium pre uskutočňovanie folklórnych slávností, - slabá propagácia a reklama kultúrnych aktivít obce, - nedostatočné materiálne vybavenie na kultúrne a vzdelávacie podujatia, - chátrajúci stav kultúrnych pamiatok, - neexistencia zariadenie propagujúceho tradičné remeslá z okolia obce,
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - lepšia koordinovanosť a propagácia kultúrnych aktivít obce, - rekonštrukcia budovy domu kultúry v zmysle pôvodného 	<ul style="list-style-type: none"> - zoslabovanie tradičného vnímania obce Suchá Hora, - zmeny vo vnímaní tradičných hodnôt (pokles záujmu o niektoré hodnoty a tradície)



<ul style="list-style-type: none"> - štýlu, dovybavenie interiérov, - rozvoj sponzorovania kultúry, - obnova zanikajúcich tradícií, - vydanie multimediálnych propagačných materiálov o obci, jej kultúrnom dedičstve a tradícií, - zefektívnenie spolupráce s okolitými obcami na regionálnej úrovni, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU, 	<ul style="list-style-type: none"> - zanedbaný a chátrajúci pamiatkový fond, - slabá podpora kultúry zo strany štátu a VÚC, - posun priorit mládeže ku konzumnej kultúre, - nedostatok finančných prostriedkov na šírenie miestnej kultúry za hranice katastrálneho územia obce, - neuskutočnená rekonštrukcia kultúrneho domu,
--	--

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	<p>Stratégia SO</p> <p>9</p> <p>2</p> <p>16</p> <p>9</p>	<p>Stratégia WO</p> <p>7</p>
T hrozby	<p>Stratégia ST</p>	<p>Stratégia WT</p> <p>7</p>

V oblasti kultúry je situácia vyrovnaná. Odporúča sa využitie stratégie SO – prekonať slabiny využitím príležitostí a minimalizovať náklady súvisiace so slabými stránkami. V oblasti kultúry podporovať výstavbu kultúrnej infraštruktúry a organizovanú kultúrnu činnosť.

3.9 PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - bohaté kultúrne dedičstvo, - prítomnosť rašeliniska v katastri obce, - prírodné krásy v okolí obce, - ubytovacie kapacity v obci, - stravovacie zariadenie s kapacitou 100 osôb, - CHKO Horná Orava, - veľký počet povrchových prírodných útvarov, - strategická východisková poloha na poznávací výlety do širšieho okolia obce, - početné množstvo turistických chodníkov, - početné množstvo cykloturistických trás, - obec je svojou polohou ideálna pre uskutočňovanie poznávacej turistiky, - prítomnosť Západných Tatier, - Oravská priehrada vzdialená len 18 km, 	<ul style="list-style-type: none"> - málo rozvinutý cestovný ruch, - chýba rekreačné zázemie obce, - nedostatočná propagácia goodwillu a CR obce, - nedostatočné služby v oblasti cestovného ruchu, - slabá kooperácia s cestovnými kanceláriami, - slabá propagácia tradičných umení a remesiel v obci, - nedostatok športovísk potenciálne využiteľných návštevníkmi obce,
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - dobré možnosti (existencia poľných ciest) pre budovanie cyklistických a rekreačných trás, - dobrá poloha Suchá Hora v rámci regionálnych štruktúr, - zavádzanie nových produktov cestovného ruchu v súvislosti s agroturistikou, - cezhraničná spolupráca, - iniciatíva spoločenských, kultúrnych, športových,... organizácií, - spolupráca na regionálnej úrovni v rozvoji turizmu, - rozvoj agroturistických aktivít so zameraním na vzdelávacie a zážitkové pobyty, 	<ul style="list-style-type: none"> - pokračujúci postupný úpadok rekreačných lokalít v mikroregióne a okolí, - zmeny vo vnímaní tradičných hodnôt (pokles záujmu o niektoré hodnoty a tradície) - zanedbaný a chátrajúci pamiatkový fond,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	7	



	Stratégia SO	4	Stratégia WO	7
T hrozby	13	6	3	Stratégia WT

Obec disponuje určitým rozvojovým potenciálom v oblasti cestovného ruchu. V súčasnosti však nie je plne využívaný. Odporúča sa využiť stratégiu SO a využiť silné stránky, ako kultúrno-historický potenciál, prírodný potenciál na získanie konkurenčnej výhody.

3.10 ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - existencia verejného rozhlasu, - dostatok priestorov pre administratívu, - budova obecného úradu v dostupná v centre obce, 	<ul style="list-style-type: none"> - negatívny stav nehnuteľného majetku obce, - zlý technický stav obecného úradu, - nevyhovujúci spôsob informovania o dianí v obci, - nedostatočná komunikácia, resp. existencia komunikačných bariér medzi rôznymi skupinami aktérov (samospráva, občianske združenia, občania, podnikatelia atď.), - nedostupný kvalitný digitálny obsah,
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - zrušenie princípu miestnej kompetencie pri vydávaní dokumentov a poskytovaní služieb verejnou správou, - e-government je príležitosťou prelomovú modernizáciu interných administratívno-správnych procedúr, zlepšenie imidžu VS, ako aj zvýšenie podielu a záujmu verejnosti na správe vecí verejných, - vytváranie kvalitného a dostupného verejného digitálneho obsahu stimulujúceho dopyt po e-službách a širokopásmovom pripojení, 	<ul style="list-style-type: none"> - malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu, - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk, - zvyšovanie komunikačnej a administratívnej náročnosti výkonu činností verejnej správy vo vzťahu k externému, ako aj internému prostrediu,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO	Stratégia WO
	5	1
		1
		4
T hrozby	Stratégia ST	Stratégia WT
	3	4

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia WO – kde musí obec prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

3.11 INFORMATIZÁCIA OBCE

Silné stránky	Slabé stránky
- prístup na internet v budove obecného úradu,	- nedostatok regionálneho digitálneho obsahu a nízke



<ul style="list-style-type: none"> - dobrá vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry v obecnom úrade, 	<p>konkurenčné prostredie z dôvodu vysokej ceny za PC , nízkej výkonnosti e-služieb,</p> <ul style="list-style-type: none"> - nedostatočná úroveň optimalizácie procesov a štandardizácie dokumentov vo verejnej správe, - nízky podiel e-služieb verejnej správy s vyššou pridanou hodnotou a nízka efektívnosť ostatných služieb verejnej správy, - nedostupný kvalitný digitálny obsah, - pomaly zavádzané základné služby eGovernmentu a nízka efektívnosť ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby,
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - zvýšenie počítačovej gramotnosti, - zníženie cien využívania Internetu, - rozvoj ďalších telekomunikačných služieb v konkurenčnom prostredí, - vytváranie a sprístupňovanie verejného digitálneho obsahu, - zrušenie princípu miestnej kompetencie pri vydávaní dokumentov a poskytovaní služieb verejnou správou, - e-government je príležitosťou prelomovú modernizáciu interných administratívno-správnych procedúr, zlepšenie imidžu VS, ako aj zvýšenie podielu a záujmu verejnosti na správe vecí verejných, - vytváranie kvalitného a dostupného verejného digitálneho obsahu stimulujúceho dopyt po e-službách a širokopásmovom pripojení, - rastúca penetrácia širokopásmového pripojenia, 	<ul style="list-style-type: none"> - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk, - digital divide, zvyšovanie disparít medzi územiami alebo sociálnymi skupinami vo využívaní IKT, - nízka digitálna gramotnosť a zručnosť používateľov IKT a nedostatočný dopyt po elektronických službách, - rozvoj digitálnej kriminality, narušenie súkromia, výchovy a ochrany osobných údajov

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	<p>Stratégia SO</p> <p>2</p>	<p>5</p> <p>Stratégia WO</p> <p>7</p> <p>9</p>
T hrozby	<p>Stratégia ST</p>	<p>0</p> <p>5</p> <p>Stratégia WT</p>

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia WO a WT – kde musí obec prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

Koordinácia a syntéza výsledkov SWOT

Zostavenie analýzy SWOT je zložitý proces, ktorý si vyžaduje systematický prístup pri identifikácii a analýze bezprostredných (často i skrytých) vonkajších a vnútorných faktorov. Výstižnosť väčšiny faktorov je zložitá vyjadriť prostredníctvom jednoduchých formulácií. Pri zaradovaní jednotlivých faktorov do základných zložiek SWOT analýzy je potrebné zodpovedne posudzovať ich lokálne a mikroregionálne podmienenú situáciu a relatívny podiel na regionálnom rozvoji. V tomto zmysle ide hlavne o nerovnováhu medzi obcou Suchá Hora a ostatnými obcami v okolí.

V oblasti technickej infraštruktúry ide potrebu dobudovania inžinierskych sietí v oblasti dodávok vody, odpadového hospodárstva, dostavbu a rekonštrukciu cestnej siete, ktorá sa nachádza na niektorých miestach v havarijnom stave.

Ohrozenia obce Suchá Hora vyplývajú z okolitého prostredia, tendencií a skutočností, ktoré nemôže manažment obce ovplyvniť.



3.12 PROBLÉMOVÁ ANALÝZA – HLAVNÉ ODVETVOVÉ DISPARITY A VYMEDZENIE CIEĽOVÝCH SKUPÍN SO SÚSTREDENOU PODPOROU OBCE SUCHÁ HORA.

Identifikácia odvetvových disparít a nadväzujúce vymedzenie cieľových skupín je v súlade so zadáním z vypracovanej analýzy SWOT ako aj analýzy zdrojov obce Suchá Hora. Dôležitým východiskovým rámcom pre vymedzenie cieľových skupín so sústredenou podporou obce Suchá Hora a stanovenie relevantných opatrení, ktoré by mali riešiť existujúce nerovnosti a rozdiely, sú vybrané strategické a koncepčné dokumenty spracované na národnej (Partnerská dohoda), regionálnej (PHSR ŽISK) úrovni, ako aj vo vzťahu k štátnym legislatívnym normám zaväzujúcim obec Suchá Hora poskytovať svojim obyvateľom balík verejných služieb.

Na odvetvové (odborové a sektorové) disparity treba pozeráť ako na nerovnosti, neoddôvodnené rozdiely, či nezhody medzi potenciálom a jeho súčasným využitím. Ich identifikácia vychádza z porovnania zistených silných a slabých stránok, ktoré sú uvedené vo SWOT analýze. Pôsobenie silných stránok obce Suchá Hora je oslabované negatívnymi vplyvmi jej slabých stránok. Silné stránky sú potenciálom, ktorý je možné využiť pre budúci rozvoj, je ale nutné zlepšiť alebo odstrániť príslušné slabé stránky tak, aby mohli byť silné naplno využité.

Nasledujúci prehľad je usporiadaný práve týmto spôsobom, kedy proti silným stránkam obce sú vždy postavené relevantné slabé stránky, ktoré majú v danom problémovom okruhu opačný vplyv. Vybrané sú práve tie, ktoré z hľadiska budúceho vývoja možno považovať za najzávažnejšie a kde je viacmenej možné predpokladať aspoň čiastočné riešenie.

Obec Suchá Hora je súčasťou vyššieho územného celku Žilina. Národná stratégia regionálneho rozvoja definovala pre tento kraj nasledovné disparity, ktoré by mali byť zohľadnené v PHSR obce Suchá Hora:

Hlavné disparity ŽSK v pôdohospodárstve

- nedostatočná spolupráca a koordinácia v poľnohospodárstve;
- nedostatočné využívanie zdrojov v lesnom hospodárstve;

v priemysle

- inovačné a technologické zaostávanie, spôsobuje zvyšujúcu energetickú a surovinovú náročnosť výroby, a to najmä v strojárstve;
- nedostatočné využitie existujúcich výrobných kapacít, vrátane výskumu a vývoja v elektrotechnickom, hutníckom a strojárskom priemysle;
- nedostatočná reštrukturalizácia priemyslu a ďalších rozhodujúcich odvetví;

v službách

- zníženie konkurencieschopnosti malého a stredného podnikania v dôsledku veľkej expanzie nadnárodných spoločností, ale aj často pre absentujúcu kvalitu poskytovaných služieb (elektrotechnický priemysel);
- nedostatočná kvalita verejných služieb občanom a podnikateľskej sfére;

v technickej infraštruktúre

- nedostatočné kapacity a telekomunikačná infraštruktúra;
- nedostatočná kvalita ciest II. a III. triedy má často za následok dopravné nehody;
- nedobudovanosť dopravnej infraštruktúry nadregionálnej úrovne;
- značné ekologické zaťaženie krajiny (priemysel, metalurgia);

v sociálno-spoločenskej infraštruktúre

- nevyhovujúca vzdelanostná štruktúra, vysoký podiel obyvateľstva so základným vzdelaním, významné vnútroregionálne rozdiely;
- nízka životná úroveň v severných okresoch;
- značný odlev pracovných síl, pričom za vysokokvalifikované pracovné sily nie sú náhrady;
- nerovnomerná sieť zariadení sociálnych služieb v jednotlivých okresoch kraja;
- vysoké percento absolventov stredných škôl nepracujúcich v ukončenom študijnom alebo učebnom odbore (80 %), nízka vedomostná úroveň a pripravenosť absolventov základných a stredných škôl pre potreby trhu práce;
- prehliadanie rozdielov v postavení mužov a žien na trhu práce.

Hlavné faktory rozvoja ŽSK:

v pôdohospodárstve

- dobrý produkčný pôdohospodársky potenciál v oblasti lesníctva, pestovania obilnín a zemiakov;

v priemysle

- rozvinutá diverzifikovaná štruktúra priemyslu;
- vysoký podiel zahraničného kapitálu v podnikoch;



- možnosť posilňovania exportu;
- budovanie vedecko-technologických parkov a regionálneho inovačného centra;
- v službách**
 - disponibilný potenciál pre regionálnu ekonomiku na báze informačných technológií, inovatívnych služieb v oblasti vzdelávania a podporných služieb pre rozhodujúce priemyselné odvetvia;
 - atraktívny potenciál pre rozvoj turizmu;
- v technickej infraštruktúre**
 - zábery týkajúce sa splavnenia Váhu, ekologická a integrovaná doprava;
 - možnosti využitia kombinovanej dopravy;
 - dopravné prepojenie Krakow - Budapešť;
 - polohový potenciál kraja, logistické väzby;
 - dostatočný potenciál zdrojov vody a vysoká lesnatosť územia;
 - sebestačnosť územia vo výrobe elektrickej energie, možnosti budovania nových zdrojov energie;
- v sociálno-spoločenskej infraštruktúre**
 - dobrá demografická situácia, dlhodobá progresívna prirodzená mobilita a natalita;
 - posilnenie systému celoživotného vzdelávania a cieľenej rekvalifikácie.

Nasledujúce tabuľky prezentujú hlavné faktory rozvoja a hlavné disparity rozvoja obce Suchá Hora v jednotlivých politikách.

Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
<ul style="list-style-type: none"> + rozsiahle plochy hospodárskych lesov v okolí obce – 728 ha, + poľnohospodárska pôda zaberajúca cca. 1457,4 ha katastra obce, + 14 podnikateľských subjektov – právnická osoba, + celkovo 57 podnikateľských subjektov fyzické osoby, + dobrá dostupnosť okresného mesta Tvrdošín, + vhodné podmienky na rozvoj cestovného ruchu, + existencia komerčných ubytovacích a stravovacích zariadení, + vybudovaný areál poľnohospodárskeho podniku, + prevádzka na spracovanie dreva, výrobu dreveného tovaru, papierenských a polygrafických produktov, + výroba okien, 	<ul style="list-style-type: none"> - stagnujúci pracovný trh v obci a v celej lokalite Hornej Oravy, - relatívne vysoká miera nezamestnanosti v produktívnom veku, - nízke možnosti zamestnania v obci ale aj okrese Tvrdošín, - nízke priemerné mzdy v regióne, - stagnácia podnikateľskej sféry, nerozvíjajúce sa MaSP, - absentujúca železničná doprava priamo v obci, - nízky počet mladých ľudí, - nedobudovaná infraštruktúra v obci, - nízky počet obyvateľov v obci, - nevyhovujúca vzdelanostná štruktúra obyvateľov,

Doprava a komunikácie

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
<ul style="list-style-type: none"> + prechádzajúca cesta II/520 a III. tr. zabezpečuje pomerne rýchlu dostupnosť okresného mesta Tvrdošín, ako aj spádovej obce Liesek, + koncová obec bez tranzitu, + blízka hranica s Poľskou republikou, + vybudovaná sieť miestnych komunikácií, + dobré pokrytie obce zastávkami SAD, + prechádzajúce cykloturistické trasy, 	<ul style="list-style-type: none"> - potrebná rekonštrukcia miestnych komunikácií, - zlý technický stav cesty II. a III., - nedobudované chodníky pozdĺž cesty II. a III., - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - absencia priameho železničného spojenia, - neodstatok zimná údržba cesty II. a III. triedy a miestnych komunikácií,

Technická infraštruktúra

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
<ul style="list-style-type: none"> + dobré pokrytie územia verejným osvetlením, + obec pripojená na elektrickú rozvodnú sieť, + dostatočná kapacita elektrickej siete, + vybudovaná vodovodná rozvodná sieť, + vybudovaná rozvodná sieť plynu, 	<ul style="list-style-type: none"> - negatívny stav nehnuteľného majetku obce, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - zlý technický stav verejného osvetlenia, - potrebná rekonštrukcia verejného vodovodu a vodných zdrojov,

Odpadové hospodárstvo

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
<ul style="list-style-type: none"> + kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, + spracovaný POH obce Suchá Hora na roky 2011-2015, + zabezpečený odvoz TKO, + zavedený separovaný zber v obci, + fungujúci systém odvozu a likvidácie komunálneho odpadu, 	<ul style="list-style-type: none"> - nevybudovaná splašková kanalizačná sieť, - nedoriešená likvidácia a využitie rastlinného odpadu, - nedostatok odpadových nádob na zmiešaný komunálny odpad a separovaný zber, - nedostatočne dobudované žľaby na odvádzanie povrchových



	<ul style="list-style-type: none"> vôd, - absencia vsakovacích jám pozdĺž miestnych komunikácií, - absencia technických opatrení na odvedenie prívalových vôd do recipientu potoka, - nevybudovaný zberný dvor pre separovaný zber, - nevybudované obecné kompostovisko, - nedostatočne využívaný separovaný zber – slabá motivácia obyvateľov, - potrebné rozšírenie separovaného zberu o ďalšie komodity, - nízka miera vynútiteľnosti práva v oblasti ŽP,
--	--

Životné prostredie

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
<ul style="list-style-type: none"> + kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, + zabezpečený odvoz TKO, + relatívne stabilný, až znižujúci sa objem produkovaného odpadu, + prechádzajúce hydričné koridory, + lokalita NATURA 2000 – Horná Orava, + plochy lesov v okolí obce, + príjemné prostredie pre bývanie, zachovaná príjemná urbanistická miera zástavby (pôdorysná štruktúra, pomerná rozvoľnosť zástavby, relatívne nízka zástavba, územné väzby medzi obytnou zástavbou a prírodným prostredím), + obec Suchá Hora sa nachádza v unikátnom zoskupení prírodných krajinných daností vysokej ekologickej, prírodnej aj historickej hodnoty Hornej Oravy, + kompletná plynofikácia obce, + existencia rešelinísk, 	<ul style="list-style-type: none"> - nevyhovujúci technický stav tepelného hospodárstva, - na vodnom toku mimo centrum obce nie sú vybudované regulačné objekty, - nevybudovaná splašková a dažďová kanalizačná sieť, - potreba čistenia koryta potokov, - nedostatočne oddelená zeleň od spevnených plôch, - existencia čiernych skládok, - nedostatok oddychových zón pre aktívne trávenie voľného času, - nízka miera vynútiteľnosti práva v oblasti ŽP, - nedostatočná informovanosť obyvateľstva o stave ŽP, - nedostatok technických kapacít zberu, dopravy, triedenia, zhodnocovania a likvidácie odpadov, - absencia povodňových máp,

Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
<ul style="list-style-type: none"> + funkcia osobitného príjemcu sociálnych dávok, + stretnutia dôchodcov, + pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia....), + organizované malé obecné služby pre nezamestnaných, + existencia zdravotného strediska, 	<ul style="list-style-type: none"> - absencia zariadenia pre seniorov, - absencia priestorov pre stretávanie sa obyvateľov v dôchodkovom veku, - nedostatok priestorov pre mládež a dorast, - zhoršujúce sa podmienky pre bývanie v obci, - nedoriešená sociálna sieť, - nízky počet obyvateľov bráni rozvojovým aktivitám v tejto oblasti, - nevyhovujúci stav bytového fondu,

Školstvo a šport

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
<ul style="list-style-type: none"> + dobré výchovno – vzdelávacie výsledky základnej školy, + prítomnosť materskej školy, + základná škola 1-4, + kapacita základnej školy - 100 žiakov, + existencia mimoškolských zariadení - školský klub ZŠ, + existencia tenisového klubu, + asfaltové ihrisko na hokej, korčuľovanie, volejbal a basketbal, + základná škola pripojená na sieť Internet, + obecná knižnica s 500 publikáciami, + školská knižnica s 200 publikáciami, + prítomnosť počítačovej učebne, + dostatok priestorov na výkon vzdelávacej činnosti, + existencia materskej školy, + využívanie priestorov škôl a školských zariadení pre verejnosť, 	<ul style="list-style-type: none"> - deficit v materiálno – technickom vybavení školy, - potreba výmeny strešnej krytiny, - nedobudované futbalové ihrisko v obci, - nevysporiadané pozemky pod futbalovým ihriskom, - potrebná rekonštrukcia sociálnych zariadení, - nedostatok športových ihrísk v okolí školy, - neatraktivnosť učiteľského povolania a neadekvátne finančné ohodnotenie, - deficit finančných prostriedkov znamená sústavné obmedzovanie nákupu nástrojov a zariadení v školstve, - nesystémová reforma vzdelávacej sústavy,

Kultúra

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
<ul style="list-style-type: none"> + dlhoročná história obce, tradície, + prítomnosť kultúrnych pamiatok (kostol), + folklórna skupina "GORAL", + detská folklórna skupina "GORALČIK", 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatok finančných prostriedkov pre činnosť zariadení a pre ich rozvoj, - chýbajúce tradičné, každoročne organizované kultúrne podujatia,



<ul style="list-style-type: none"> + nepravdivé folklórne podujatia, + organizovanie Dňa matiek, + organizovanie Dňa detí, + pravidelná slávnosť - Deň svätého Floriána, + zabezpečenie priestorov pre kultúrne aktivity, + rozvoj a uchovávanie kultúrnych tradícií a folklóru, + organizovanie Štefánskej zábavy, + vianočné posedenie s dôchodcami, + dobré kultúrne povedomie obyvateľov, + organizovaný Suchohorský ples, + zachovanie kultúrnych zvykov - nosenie goralských krojov, tkanie kobercov, výroba krojov, ..., + umelecká drevovýroba, 	<ul style="list-style-type: none"> - neexistencia samostatného kultúrneho domu, - nerozvinutá kultúrna turistika, - neexistencia plochy s pódium pre uskutočňovanie folklórnych slávností, - slabá propagácia a reklama kultúrnych aktivít obce, - nedostatočné materiálne vybavenie na kultúrne a vzdelávacie podujatia, - chátrajúci stav kultúrnych pamiatok, - neexistencia zariadenie propagujúceho tradičné remeslá z okolia obce,
---	---

Propagácia a cestovný ruch

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
<ul style="list-style-type: none"> + bohaté kultúrne dedičstvo, + prítomnosť rašeliniska v katastri obce, + prírodné krásy v okolí obce, + ubytovacie kapacity v obci, + stravovacie zariadenie s kapacitou 100 osôb, + CHKO Horná Orava, + veľký počet povrchových prírodných útvarov, + strategická východisková poloha na poznávací výlety do širšieho okolia obce, + početné množstvo turistických chodníkov, + početné množstvo cykloturistických trás, + obec je svojou polohou ideálna pre uskutočňovanie poznávacej turistiky, + prítomnosť Západných Tatier, + Oravská priehrada vzdialená len 18 km, 	<ul style="list-style-type: none"> - málo rozvinutý cestovný ruch, - chýba rekreačné zázemie obce, - nedostatočná propagácia goodwillu a CR obce, - nedostatočné služby v oblasti cestovného ruchu, - slabá kooperácia s cestovnými kancelármi, - slabá propagácia tradičných umení a remesiel v obci, - nedostatok športovísk potenciálne využiteľných návštevníkmi obce,

Administratíva a bezpečnosť

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
<ul style="list-style-type: none"> + existencia verejného rozhlasu, + dostatok priestorov pre administratívu, + budova obecného úradu v dostupná v centre obce, 	<ul style="list-style-type: none"> - negatívny stav nehnuteľného majetku obce, - zlý technický stav obecného úradu, - nevyhovujúci spôsob informovania o diani v obci, - nedostatočná komunikácia, resp. existencia komunikačných bariér medzi rôznymi skupinami aktérov (samospráva, občianske združenia, občania, podnikatelia atď.), - nedostupný kvalitný digitálny obsah,

Informatizácia obce

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
<ul style="list-style-type: none"> + prístup na internet v budove obecného úradu, + dobrá vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry v obecnom úrade, 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatok regionálneho digitálneho obsahu a nízke konkurenčné prostredie z dôvodu vysokej ceny za PC , nízkej výkonnosti e-služieb, - nedostatočná úroveň optimalizácie procesov a štandardizácie dokumentov vo verejnej správe, - nízky podiel e-služieb verejnej správy s vyššou pridanou hodnotou a nízka efektívnosť ostatných služieb verejnej správy, - nedostupný kvalitný digitálny obsah, - pomaly zavádzané základné služby eGovernmentu a nízka efektívnosť ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby,

Vo vyššie uvedenom kontexte je potrebné sledovať i potenciálne rozvojové príležitosti a hrozby, indukované hierarchicky vyššími faktormi sociálno - ekonomického rozvoja. Na základe uskutočnených analýz je možné za najväčšie hrozby pokladať hlavne:

1. Znižovanie konkurencieschopnosti obce v dôsledku trvalej stagnácie v rozvoji spolupráce podnikateľskej sféry s orgánmi miestnej samosprávy – Public Private Partnership.
2. Nedostatok externých finančných prostriedkov potrebných na zabezpečenie kvalitných verejných služieb.
3. Podcenenie významu kvalitatívneho rozvoja ľudských zdrojov ako pre ekonomický, tak aj pre sociálny rozvoj obce Suchá Hora.



4. Podcenenie významu informačných technológií ako základného prvku ekonomického rozvoja a rozvoja ľudských zdrojov v obci.

Jedným z nutných predpokladov úspešnej implementácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja je náväznosť na existujúcu sústavu strategických a rozvojových dokumentov. Tento fakt sa premietol z časti aj do výberu opatrení a cieľových skupín, na ktoré sa má zamerať podpora z verejných zdrojov, hlavne z dôvodu efektívneho vynakladania finančných prostriedkov, odstránenia duplicit, možných protichodných účinkov opatrení atď.. Z tohto dôvodu je prirodzeným rámcom Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja, ako aj Partnerskej dohody, ale aj platná legislatíva v oblasti zabezpečovania verejných služieb. Komparáciou výsledkov vyššie uvedenej selekcie odvetvových disparít a PHSR ŽISK je možné zistiť, že niektoré opatrenia v rámci tohto dokumentu pokrývajú kritické oblasti zistené v problémovej analýze. Preto je nutné v súlade s vyššie uvedenými skutočnosťami zamerať sa na odstránenie týchto disparít v relevantných cieľových oblastiach a relevantných skupín.

1. Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj
Cieľová skupina
podnikateľské subjekty v priemysle, obchode a výrobných službách obec investori
2. Technická infraštruktúra
Cieľová skupina
obec, obyvatelia obce, podnikateľské subjekty, mimovládne subjekty,
3. Životné prostredie
Cieľová skupina
obec, obyvatelia obce, podnikateľské subjekty,
4. Sociálna oblasť a zdravotníctvo
Cieľová skupina
nezamestnaní, sociálne odkázaní, zdravotne a duševne postihnutí, obyvatelia v dôchodkovom veku, mladí ľudia, rizikové skupiny obyvateľstva,
5. Školstvo a šport
Cieľová skupina
deti predškolského veku, žiaci v rámci povinnej školskej dochádzky, nezamestnaní, obyvatelia v dôchodkovom veku, športovci organizovaní v rámci športových hnutí, pasívna športová verejnosť, obyvatelia v produktívnom veku,
6. Kultúra
Cieľová skupina
obyvateľstvo podnikateľské subjekty návštevníci obce,
7. Cestovný ruch a public relation
Cieľová skupina
obec, VÚC, obyvatelia obce, návštevníci obce, súkromný podnikateľský sektor,
9. Administratíva a bezpečnosť
Cieľová skupina
obec, obyvatelia obce, súkromný podnikateľský sektor,
10. Informatizácia obce
Cieľová skupina
obec, obyvatelia obce, súkromný podnikateľský sektor,



Strategická časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Suchá Hora 2016 - 2025

4 VÍZIA A POSLANIE OBCE SUCHÁ HORA

Vízia

Na základe vzájomnej spolupráce - partnerstva samosprávy, podnikateľov, občanov obce Suchá Hora, ako aj nadradených orgánov štátnej správy a samosprávy vytvoriť lepšie životné podmienky pre občanov obce znížením nezamestnanosti, podporou podnikateľských aktivít, rozšírením a dobudovaním infraštruktúry, zlepšením podmienok pre vzdelávanie, zvýšením záujmu



občanov o veci verejné. Najväčšiu pozornosť je potrebné venovať rozvoju cestovného ruchu s využitím miestnych zdrojov, bohatej histórie a miestnych prírodných krás, ktoré sú unikátne nielen v rámci geografických hraníc Slovenskej republiky.

Poslanie

Poslanie je komplexná a všeobecná definícia objasňujúca mandát obce Suchá Hora. Poslanie opisuje a prezentuje základné služby (produkty), ktoré poskytuje a identifikuje hlavných „zákazníkov“, t.j. jej obyvateľov, miestnych podnikateľov, záujmové združenia a pod.. Poslanie vyjadruje základný dôvod existencie obce Suchá Hora a odpovedá na tri otázky: Čo obec robí? Prečo to robí? Pre koho to robí? Predpokladom pre zabezpečovanie kvalitných služieb obyvateľom obce, podnikateľom či návštevníkom a celkový plynulý chod samosprávy a jej orgánov je dôsledný denný operatívny manažment a realizácia profesionálnych interných služieb. Tieto zahŕňajú celú škálu aktivít počnúc obstarávaniami tovarov, služieb a prác, cez interné právne poradenstvo a zastupovanie obce pri súdnych sporoch až po udržiavanie počítačovej siete, zálohovanie dát či aktualizovanie a zverejňovanie informácií, ktoré slúžia aj obyvateľom obce. Samospráva obce Suchá Hora disponuje aj nemalým majetkom – budovami, pozemkami a nebytovými priestormi. Efektívne spravovanie aktív takéhoto rozsahu a zabezpečovanie jeho maximálnej výnosnosti je možné len za predpokladu existencie prehľadnej a aktuálnej evidencie, ktorá slúži vedeniu obce a poslancom obecného zastupiteľstva. Významnú úlohu zohráva aj odborné vzdelávanie zamestnancov úradu s cieľom zabezpečiť ich ďalší profesionálny rast, vedúci k zvýšeniu kvality samosprávou poskytovaných služieb. Medzi významné činnosti - a to najmä z pohľadu obyvateľov obce – patrí administrovanie zasadnutí orgánov obce. Práve tieto authority rozhodujú o všetkých dôležitých zmenách, ktoré sa premietajú do života obyvateľov, napr. prostredníctvom všeobecne záväzných nariadení.

Jedným zo základných predpokladov rozvoja obce je dodržiavanie zákonnosti a pravidiel miestnej samosprávy, ochrana života a osobného majetku občanov, ale aj životného prostredia. V súlade s poslaním obce Suchá Hora všetky tieto úlohy realizuje štátna polícia. K dosiahnutiu zámeru - vybudovať bezpečnú obec - polícia vykonáva všeobecnú prevenciu kriminality, aktívnu ochranu verejného poriadku, života, zdravia občanov a majetku. Súčasťou bezpečnostnej politiky obce je aj výkon ochrany pred požiarmi a civilnej ochrany obyvateľov.

1. Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj

Základnou úlohou samosprávy je rozvoj územia obce a zvyšovanie kvality života jeho obyvateľov. Všeobecne uznávaným nástrojom pre miestnu hospodársku politiku je rozvoj existujúcich priemyselných zón. Obec Suchá Hora v súlade s touto filozofiou skvalitňuje zóny, ktoré poskytujú kapacitu pre podnikateľské subjekty. Ich rozlohu plánuje rozširovať v obmedzenej miere. Rozvojové aktivity budú pokračovať hlavne v časti intravilánu obce, kde sa rozprestiera objekt poľnohospodárskeho podniku.

2. Doprava a komunikácie

Príprava Projektovej dokumentácie pre cestné stavby, pravidelná oprava a stavebná údržba pozemných komunikácií, letná a zimná údržba či rekonštrukcia vybraných miestnych komunikácií, to všetko zahŕňajú kompetencie obce v oblasti pozemných komunikácií.

3. Technická infraštruktúra

Významným prvkom kvality života v obci je funkčný systém verejného osvetlenia. Hlavnou úlohou samosprávy je v tomto kontexte realizácia novej výstavby verejného osvetlenia, prevádzkovanie už vybudovaného verejného osvetlenia a samozrejme priebežné opravy a údržba existujúcich svetelných bodov, prípadne ich prestavba na LED. Okrem toho zabezpečuje rozvoj komplexnej infraštruktúry zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov obce a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry smeruje hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne obytné zóny v obci, IBV, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej.

4. Odpadové hospodárstvo

Obec vykonáva úlohy, ktoré jej vyplývajú z programu odpadového hospodárstva a všeobecne záväzných právnych predpisov prijatých a platných v Slovenskej republike. V oblasti odpadového hospodárstva ide najmä o zber a prepravu komunálnych odpadov a drobných stavebných odpadov na účely ich zhodnotenia alebo zneškodnenia, zabezpečovanie zberných nádob zodpovedajúcich systému



zberu komunálneho odpadu, zabezpečovanie priestoru, kde môžu obyvatelia obce odovzdávať oddelené zložky komunálnych odpadov či zabezpečovanie zberu a prepravy objemných odpadov.

5. Životné prostredie

Udržiavanie a zveľádovanie obce neznamená len ochranu a údržbu existujúcej verejnej zelene, ale aj zabránenie ďalšiemu znižovaniu podielu zelených plôch v zastavanom území obce, ich rozdrobovaniu a zmysluplné riadenie výstavby a využívania územia. V súlade s touto filozofiou obec každoročne zabezpečuje ošetrovanie a udržiavanie zelene - drevín, trávnikov, kvetinových záhonov. Súčasťou prostredia, v ktorom obyvatelia žijú, sú aj verejné priestranstvá, chodníky, miestne komunikácie, námestie, ktoré je obcou pravidelne čistené, ale aj športové ihriská vo všetkých častiach obce – Suchá Hora so zabezpečením pravidelnej údržby a obnovy. K ďalším činnostiam, ktoré sa podieľajú na vytváraní atraktívneho a zdravého prostredia patrí aj prevádzka či správa cintorínov.

5. Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Činnosť samosprávy - vzhľadom na existujúce kompetencie - je v oblasti sociálnej politiky veľmi rozsiahla. Pre občanov v hmotnej núdzi obec poskytuje jednorazové dávky v hmotnej núdzi a sociálnu pôžičku. Obec podporuje neštátne subjekty, ktorých činnosť je zameraná na pomoc sociálne alebo zdravotne handicapovaným občanom. Pre zachovanie rovnakých podmienok a šancí pre všetkých žiakov obec zabezpečuje prenos štátnych dotácií (na stravu, motivačný príspevok a školské pomôcky) pre školopovinné deti zo sociálne slabších rodín. Poskytované sociálne služby sú regulované celým radom zákonov a usmernení – počnúc ústavou Slovenskej republiky. Pôsobnosť z orgánov štátnej správy na mestá a na vyššie územné celky na úseku sociálnej pomoci prešla zákonom č. 416/2001 Z. z. hlavne v oblasti poskytovania opatrovateľskej služby a starostlivosti o seniorov, v oblasti vzdelávania, športu a ostatných verejných služieb. Obec sa v oblasti sociálnej pomoci do 31.12.2008 riadilo nasledovnými zákonmi: Zákon č.369/90 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení, Zákon č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov, Zákon č. 599/2003 Z.z. o hmotnej núdzi, Zákon č. 601/2003 Z.z. o životnom minime, Zákon č. 36/2005 Z.z. o rodine a Zákon č.305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele. Dňom 1.1.2009 vstúpil do platnosti nový Zákon č.448/2008 Z.z. o sociálnych službách a novela zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele. Tieto dva kľúčové zákony vymedzujú povinnosti obce pri svojej samosprávnej pôsobnosti v oblasti sociálnej starostlivosti o svojich občanov.

V zmysle zákona 369/1990 Zb. o obecnom zriadení podľa § 3 obyvatelia obce majú právo požadovať súčinnosť obce pri ochrane osoby, rodiny a majetku v obci, pomoci v čase náhlej núdze (toto právo občana má i ústavnú oporu - čl. 16, 18 a 21 Ústavy SR) a podľa § 4 ods. 3 písm. j) má obec povinnosť vypracovať koncepcie rozvoja v jednotlivých oblastiach života.

Suchá Hora považuje pomoc a podporu pre svojich obyvateľov za jednu zo svojich prirodzených priorít.

6. Školstvo a šport

Školstvo

Obec Suchá Hora v súčasnosti je zriaďovateľom predškolského zariadenia a malotriednej základnej školy.

Šport

Mandát na podporu rekreačného a výkonnostného športu v obci vyplýva zo zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, Všeobecne záväzného nariadenia o poskytovaní dotácií z rozpočtu obce Suchá Hora či koncepcných a strategických dokumentov prijatých obecným zastupiteľstvom. Vhodné podmienky pre šport a ponuka verejných športovísk sú súčasťou konkurenčného boja samospráv o lepšie podmienky pre život. Prínosy z financovania a podpory športu na území obce sa prejavujú vo forme zdravšieho života obyvateľov, zvýšeného záujmu o bývanie v obci, v náraste členských základní podporovaných športov.

7. Kultúra

Obec Suchá Hora v súlade so svojim zámerom každoročne organizuje kultúrne podujatia. Obec zabezpečuje opravy a údržbu kultúrnych pamiatok na území obce. Súčasťou kultúrnej politiky je aj dotovanie činnosti záujmových združení či jednotlivcov. Snahou obce je udržiavať kultúru v obci.



Rámec pre činnosť a aktivity samosprávy obce je v oblasti kultúry tvorený najmä zákonom č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení, zákonom č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky, zákonom č. 61/2000 Z. z. o osvetovej činnosti, zákonom č. 4/1958 Zb. o ľudovej umeleckej výrobe a umeleckých remeslách a zákonom č. 96/1991 Zb. o verejných kultúrnych podujatiach.

8. Propagácia a cestovný ruch

V oblasti cestovného ruchu plní najmä úlohy: spolupracuje s miestnymi podnikateľmi a úradmi štátnej správy a okolitými obcami v oblasti cestovného ruchu, spolupracuje s príslušnou komisiou, pripravuje analýzy turistickej aktivity obce a infraštruktúry cestovného ruchu z hľadiska historických pamiatok a iných historických objektov, ubytovacích, stravovacích a ostatných služieb, spolupracuje na príprave vydávania a zabezpečenia propagačných materiálov pre obec, pripravuje návrhy na riešenie rozvoja cestovného ruchu a spolupracuje so všetkými dotknutými orgánmi a organizáciami pri ich realizácii, spolupracuje pri vytváraní systému tvorby finančných zdrojov na podporu rozvoja cestovného ruchu v obci, ako aj pri zachovávaní historického, architektonického a kultúrneho dedičstva, rieši podnety, návrhy a v spolupráci s hlavným kontrolárom aj sťažnosti občanov a organizácií týkajúce sa CR, zabezpečuje styk samosprávy s inštitúciami a organizáciami, ako aj agentúrami poskytujúcimi služby, informácie, podporu a poradenstvo v CR, podieľa sa na koordinačnej činnosti pri realizácii úloh súvisiacich s ekonomickým a sociálnym rozvojom spravovaného územia, podieľa sa na tvorbe koncepcie rozvoja na úseku cestovného ruchu na území obce, koordinuje a zabezpečuje úlohy súvisiace s činnosťou obce v spolupráci s partnerskými obcami.

9. Administratíva a bezpečnosť

Obec vytvára podmienky na efektívnu prácu obecného úradu, vytvára vyhovujúce podmienky na poskytovanie verejných služieb, estetizáciu a funkčnosť miesta kontaktu so zákazníkmi obecného úradu, vytvára vhodné technické a pracovné podmienky na obecnom úrade. Vytvára podmienky na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

10. Informatizácia obce

Zabezpečuje technické podmienky pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožňuje obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvára vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-gov, e-vote, e-services, ...). Umožňuje obyvateľom obce a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.

5 FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE

Strategický cieľ

Strategický cieľ PHRSR ako aj dlhodobé ciele v rámci jednotlivých politík vychádzajú z §3 Ciele podpory regionálneho rozvoja zákona 309/2014 o podpore regionálneho rozvoja, kde je hlavným cieľom podpory regionálneho rozvoja odstraňovať alebo zmiernovať nežiaduce rozdiely v úrovni hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja a územného rozvoja regiónov a zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj regiónov, zvyšovať ekonomickú výkonnosť, konkurencieschopnosť regiónov a rozvoj inovácií v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja, zvyšovať zamestnanosť a životnú úroveň obyvateľov v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja. Podpora regionálneho rozvoja podľa odseku 1 je zameraná najmä na komplexné využívanie vnútorného rozvojového potenciálu územia - prírodných, kultúrnych, materiálnych, finančných, ľudských a inštitucionálnych zdrojov, podporu zavádzania nových technológií a inovácií pri rešpektovaní vnútorných špecifik regiónu, rozvoj informatizácie a digitalizácie v regióne, rozvoj hospodárstva a podnikateľského prostredia v regióne s cieľom zvýšiť jeho produktivitu, optimalizovať štruktúru hospodárstva, vytvárať nové pracovné miesta a stabilizovať ohrozené pracovné miesta, rozvoj ľudských zdrojov vrátane zvyšovania vzdelanostnej úrovne, kvalifikácie a zlepšovania prípravy detí a mladých dospelých na trh práce, predchádzanie sociálneho vylúčenia a zmiernovanie jeho negatívnych dôsledkov, podporu rovnosti príležitostí na trhu práce a podporu znevýhodnených komún, realizáciu verejných prác podporujúcich rozvoj regiónu, zlepšenie a rozvoj sociálnej infraštruktúry regiónu, zlepšenie dopravnej a technickej vybavenosti regiónu, inžinierskych stavieb, rozvoj cestovného ruchu, medzisúhradu, cezhraničnú a medziregionálnu spoluprácu v oblasti regionálneho rozvoja v záujme trvalo udržateľného rozvoja regiónu, zachovanie identity a rozvoj kultúry a starostlivosť o kultúrne dedičstvo



regiónov a sídiel, rozvoj pôdohospodárstva a rozvoj vidieka, rozvoj vidieckych oblastí a zvyšovanie kvality života na vidieku, realizáciu opatrení na ochranu, udržiavanie a zveľaďovanie životného prostredia a na obmedzovanie vplyvov poškodzujúcich životné prostredie a zlepšenie environmentálnej infraštruktúry regiónu, ochranu prírody, efektívne využívanie prírodných zdrojov regiónu a využívanie alternatívnych zdrojov energie, rozvoj občianskej vybavenosti a rozvoj služieb v regióne,) zvyšovanie dostupnosti a kvality bývania, budovanie a posilňovanie štruktúr občianskej spoločnosti, rozvoj prosociálneho správania obyvateľstva, rozvoj telesnej kultúry, športu a turistiky, ochranu, podporu a rozvoj verejného zdravia, atď. Na základe analýzy súčasnej situácie a predpokladov ďalšieho rozvoja sa navrhuje pre obec Suchá Hora nasledovný strategický cieľ:

„Zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj obce Suchá Hora, ktorý bude zameraný hlavne na trvalý ekonomický rast pri rešpektovaní environmentálnych požiadaviek a obmedzení súvisiacich s existenciou CHKO Horná Orava. Ekonomický, kultúrny a spoločenský rast bude zabezpečený prostredníctvom disponibilného potenciálu nachádzajúceho sa v ľudských, prírodných a ekonomických zdrojoch. Hlavné zameranie ekonomickej činnosti bude obec smerovať do ekologicky nezávadných prevádzok v oblasti cestovného ruchu a vybraných oblastí poľnohospodárstva, pre ktoré má ideálne rozvojové predpoklady.“

Formulácia strategického cieľa vychádza z predpokladu, že budú vytvorené podmienky pre stabilizáciu, rozvoj a adaptáciu ekonomicky aktívnych a výkonných subjektov. Zvyšovanie výkonnosti hospodárstva na udržateľnej úrovni v dlhodobom horizonte a rast jeho konkurencieschopnosti je považované za prioritu. Zároveň však musia byť vytvorené také podmienky, aby sa nezvyšovali výdavky verejných prostriedkov, ale aby nastala ich konsolidácia za účelom podpory nových rozvojových Projektov. Navrhovaná stratégia vychádza zo strategických prístupov v rámci regionálneho rozvoja, ktoré sú postavené na:

- aktivizácii nedostatočne využívaného potenciálu a podpore hospodárskeho rozvoja obce a okolia,
- rozšírení a zvýšení podielu aktivít na úrovni partnerstva,
- aktivizácii nástrojov riadenia verejných výdavkov za účelom ich zníženia.

Súbežne je však potrebné venovať pozornosť aj rozvíjaniu ľudských zdrojov. Hlavným zámerom stratégie v tejto oblasti je zapojenie viacerých subjektov a postup riešenia danej problematiky v rámci partnerstva. V oblasti vybavenia územia dopravnou infraštruktúrou sa stratégia orientuje hlavne na vybudovanie prepojenia regiónu tak, aby bola zabezpečená napojenosť na dopravné koridory v dostatočnom čase a kvalite. Okrem zlepšenia dopravnej obslužnosti sa pozornosť venuje aj rozvoju informačnej spoločnosti. Stratégia v oblasti životného prostredia je zameraná na zlepšenie situácie zavádzaním nových ekologických metód výroby energie, novým prístupom občanov k ochrane životného prostredia. Stratégia je založená na eliminácii kľúčových disparít, ktoré sú bariérou rozvoja a na využití pozitívnych výhod, ktoré poskytujú príležitosti pre dlhodobý rast. To je možné uskutočniť len na úrovni partnerstva spolupracou verejného a súkromného sektora a integrovaným prístupom k riešeniu ekonomických, sociálnych a environmentálnych aspektov. Na dosiahnutie strategického cieľa budú podporovať globálne ciele podľa jednotlivých kľúčových odvetví. Uvedené ciele plne korešpondujú s hlavnými cieľmi definovanými v PHSR Žilinského samosprávneho kraja a podporujú jeho naplnenie.

Formulácia a návrh stratégie

Strategický plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce pre uvažované obdobie predstavuje rozsiahly komplex analýz a opatrení. V každom období niektoré opatrenia podmieňujú realizovanie iných. Niektoré sa musia považovať za dôležitejšie pre havarijný stav predmetnej veci, niektoré sú ešte prednostnejšie z hľadiska potrieb a záujmu tej alebo onej skupiny obyvateľov. Limitujúci faktor – nedostatok finančných prostriedkov nemôže byť dôvodom pre neurčenie strategického cieľa. Už tým že je definovaný napomôže smerovaniu rozvoja. Spracovatelia vychádzajú z prieskumu a analýzy existujúceho stavu, pri zachovaní princípov všeobecného konsenzu a vzájomnej vyváženosti, považujú za prioritné rozvojové oblasti (Osi) nasledovné (vychádzajúce z princípov programového rozpočtovania, prenesených a originálnych kompetencií obce definovaných zákonom 416/2001 o prechode..., ekonomickou a funkčnou klasifikáciou (COFOG) a cieľov podpory regionálneho rozvoja v zmysle zákona 309/2014 o podpore regionálneho rozvoja: Pre obec Suchá Hora je nevyhnutné, aby v súlade s celoeurópskou stratégiou do roku 2020 naplnila tri kľúčové priority rastu: inteligentný rast ktorý je založený na efektívnych investíciách do vzdelávania, výskumu a inovácií, udržateľný rast, vďaka prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo a zameranie sa na konkurencieschopné odvetvia priemyslu a inkluzívny rast, s veľkým dôrazom na tvorbu pracovných miest a zmiernenie chudoby.



K základným predpokladom realizácie stratégie programu patrí:

- integrovaný prístup (kombinovanie investícií, prierezové riešenie problémov)
- majetkové vysporiadanie vlastníckych vzťahov
- dostatočné financovanie prenesených kompetencií štátnej správy na samosprávu zo štátneho rozpočtu

Pri realizácii stratégie bude zároveň kladený dôraz na rešpektovanie princípov udržateľného rozvoja a podporu synergie medzi ekonomickým, sociálnym a environmentálnym prostredím. Pri formulácii stratégie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Suchá Hora na roky 2016 - 2025 boli zohľadnené priority Slovenskej republiky formulované v dokumente Národná stratégia regionálneho rozvoja SR 2020/30.

Udržateľný rozvoj sa chápe v kontexte rozvoja sídelného prostredia obce Suchá Hora. Vo vytvorení systému ktorý by priebežne vyhodnocoval kvalitu sídelného prostredia, identifikoval jeho narušenia a inicioval ich nápravu. Významným faktorom zabezpečenia a zlepšenia kvality sídelného prostredia budú mať aj dopravné projekty vytvárajúce predpoklady inteligentného a inkluzívneho rastu. Udržateľný rast sa zakladá na: ochrane životného prostredia, znížení emisií a zachovaní biologickej rozmanitosti; zavedení efektívnych inteligentných rozvodov elektrickej energie využívajúcich informačné a telekomunikačné technológie; využívaní sietí pokrývajúcich celú EÚ s cieľom poskytnúť podnikom (hlavne malým výrobným spoločnostiam) ďalšiu konkurenčnú výhodu; zlepšení podnikateľského prostredia, a to najmä pre MSP; dobre informovaných spotrebiteľoch. Inkluzívny rast predstavuje rast založený na efektívnom využívaní vnútorných zdrojov regiónu: ľudských, prírodných, kapitálových. Významným faktorom inkluzívneho rastu je spokojnosť obyvateľov a ich ochota podieľať sa na ňom. Úzko s tým súvisí rozvoj športu, voľnočasových aktivít, aktívneho trávenia voľného času, relaxu, zábavy, kultúry, umenia. Sú to aktivity, ktoré podporujú kreativnosť a ktoré by boli zohľadňovali potreby všetkých vekových kategórií a boli im súčasne dostupné.



Zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj obce Suchá Hora, po ekonomickej, sociálnej, kultúrnej stránke. Ekonomický, kultúrny a spoločenský rast bude zabezpečený prostredníctvom disponibilného potenciálu nachádzajúceho sa v ľudských, prírodných a ekonomických zdrojoch. Hlavné zameranie ekonomickej činnosti bude obec smerovať do ekologicky nezávadných prevádzok v oblasti cestovného ruchu, priemyslu, poľnohospodárstva a potravinárstva, pre ktoré má ideálne rozvojové predpoklady. Zabezpečiť ochranu životného prostredia a jeho zveľaďovanie hlavne v podobe rozvoja a kultivácie oddychových zón v obci.

Prioritná os. PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Podprogram 1.1. Podpora tradičných odvetví priemyslu, lesníctva, poľnohospodárstva a obchodu.
Podprogram 1.2. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Prioritná os. PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Podprogram 2.1. Komunikácie
Podprogram 2.2. Doprava

Prioritná os. PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Prioritná os. PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Prioritná os. PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo
Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami
Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia
Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Prioritná os. PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Podprogram 6.1. Sociálne služby
Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby

Prioritná os. PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Podprogram 7.1. Vzdelávanie
Podprogram 7.2. Šport

Prioritná os. PROGRAM 8. KULTÚRA

Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra
Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie
Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry

Prioritná os. PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Podprogram 9.1. Propagácia obce
Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.
Podprogram 9.3. Cestovný ruch.

Prioritná os. PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Podprogram 10.1. Administratíva
Podprogram 10.2. Bezpečnosť

Prioritná os. PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.
Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.



PO 1. Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj

Priority v oblasti rozvoja hospodárstva a vedecko-technického rozvoja spadajú predovšetkým do vytvárania pozitívnych predpokladov na využívanie alternatívnych zdrojov energie pre potreby samosprávy.

Podprogram 1.1.

Cieľ 1.2

Opatrenie 1.2.1

Podpora tradičných odvetví priemyslu, lesníctva, poľnohospodárstva a obchodu.

Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v obci.

Podpora výrobných odvetví a obchodných služieb.

Podprogram 1.2.

Cieľ 1.1

Opatrenie 1.2.1

Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.

Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.

PO 2. Doprava a komunikácie

Výstavba a údržba miestnych komunikácií v správe obce ako aj riešenie technického stavu komunikácií vo vlastníctve vyššieho územného celku. Zabezpečiť pravidelné a vyhovujúce spojenie obyvateľov obce s regionálnymi centrami prostredníctvom verejnej dopravy.

Podprogram 2.1.

Cieľ 2.1

Opatrenie 2.1.1

Opatrenie 2.1.2

Opatrenie 2.1.3

Opatrenie 2.1.4

Opatrenie 2.1.5

Komunikácie

Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych ciest a ciest II. a III. triedy.

Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci.

Výstavba a rekonštrukcia ciest II. a III. triedy.

Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.

Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.

Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.

Podprogram 2.2.

Cieľ 2.2

Opatrenie 2.2.1

Doprava

Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.

Riešenie zastávok SAD ako prvkov drobnej architektúry (prístrešky, lavičky, sedenia, informačné tabule, smetné koše, zeleň,...).

PO 3. Technická infraštruktúra

Rozvoj a udržiavanie technickej infraštruktúry je nevyhnutné z hľadiska prílevu investícií v oblasti priemyslu a rozvoja cestovného ruchu, ako aj udržania požadovanej životnej úrovne obyvateľstva. Ide hlavne o zabezpečenie infraštruktúry do oblastí, ktoré sú potenciálne najvhodnejšie na rozvoj obce.

Cieľ 3

Opatrenie 3.1

Opatrenie 3.2

Opatrenie 3.3

Opatrenie 3.4

Opatrenie 3.5

Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.

Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV.

Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia.

Revitalizácia pietnych miest v obci.

Rekonštrukcia a dostavba verejného vodovodu.

Rekonštrukcia a dostavba elektrickej a plynovej rozvodnej siete.

PO 4. Odpadové hospodárstvo

Rozvoj a výstavba infraštruktúry odpadového hospodárstva. Údržba kanalizačnej siete, výstavba a prevádzka zberného dvora pre separovaný zber ako aj obecného kompostoviska.

Cieľ 4

Opatrenie 4.1

Opatrenie 4.2

Opatrenie 4.3

Opatrenie 4.4

Opatrenie 4.5

Opatrenie 4.6

Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom

V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbery textílií, kovového odpadu, viacvrstvových obalov nebezpečných odpadov.

Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu v obci.

Rekultivácia čiernych skládok.

Výstavba obecného zberného dvora a kompostoviska.

Dostavba splaškovej kanalizačnej siete.

Výstavba dažďovej kanalizačnej siete.

PO 5. Životné prostredie

Trvalo udržiavané životné prostredie je významným ukazovateľom kvality života. Dlhodobé udržiavanie, ale aj skvalitňovanie prírodného prostredia, je spoločným cieľom všetkých obyvateľov obce. Monitorovaná kvalita vody a ovzdušia. Optimalizácia nakladania s odpadmi. Informovanosť obyvateľov o životnom prostredí. Propagácia chránených území.

Podprogram 5.1.

Cieľ 5.1

Opatrenie 5.1.1

Informovanosť a poradenstvo

Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva

Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.



Podprogram 5.2.

Cieľ 5.2

Opatrenie 5.2.1

Opatrenie 5.2.2

Opatrenie 5.2.3

Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami

Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.

Zabezpečiť dostatok kvalitnej pitnej vody, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach.

Revitalizácia protizáplavových opatrení.

Revitalizácia a úprava koryt vodných tokov.

Podprogram 5.3.

Cieľ 5.3

Opatrenie 5.3..1

Ochrana ovzdušia

Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území obce.

Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.

Podprogram 5.4.

Cieľ 5.4

Opatrenie 5.4.1

Opatrenie 5.4.2

Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.

Revitalizácia protierózných opatrení.

Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci.

PO 6. Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Pokračujúci trend rastu podielu seniorov na počte obyvateľov musí byť sprevádzaný podmienkami, ktoré umožnia dôstojnejšie prežitie zvyšku života. Veková skladba obyvateľov je sprevádzaná väčším výskytom špecifických chorôb.

Podprogram 6.1.

Cieľ 6.1

Opatrenie 6.1.1

Opatrenie 6.1.2

Sociálne služby

Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.

Obyvatelia v dôchodkovom veku.

Mladé rodiny s deťmi.

Podprogram 6.2.

Cieľ 6.2

Opatrenie 6.2.1

Zdravotnícke služby

Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.

Podpora poradenskej činnosti.

PO 7. Školstvo a šport

Údržba a rozvoj predškolského vzdelávania v obci. Údržba a skvalitnenie športovej infraštruktúry.

Podprogram 7.1.

Cieľ 7.1

Opatrenie 7.1.1

Opatrenie 7.1.2

Vzdelávanie

Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.

Modernizácia zariadení predškolskej výchovy.

Modernizácia zariadení povinnej školskej dochádzky.

Podprogram 7.2.

Cieľ 7.2.

Opatrenie 7.2.1

Opatrenie 7.2.2

Šport

Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.

Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry.

Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.

PO 8. Kultúra

Trvalé pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných externými subjektami ale aj miestnymi kultúrnymi spolkami. Existencia dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je prvoradá povinnosť obce. Prieběžná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž obce a tým aj na cestovný ruch. Kultúrne tradície budú šírené aj prostredníctvom cezhraničnej spolupráce s Poľskou republikou.

Podprogram 8.1.

Cieľ 8.1

Opatrenie 8.1.1

Opatrenie 8.1.2

Opatrenie 8.1.3

Kultúrna infraštruktúra

Zachovanie kultúrne-historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.

Výstavba multifunkčného kultúrneho zariadenia.

Rekonštrukcia a údržba kultúrnych pamiatok.

Organizovanie pravidelných kultúrnych podujatí.

Podprogram 8.2.

Cieľ 8.2

Opatrenie 8.2.1

Organizačné zabezpečenie

Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v obci.

Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.

Podprogram 8.3.

Cieľ 8.3

Opatrenie 8.3.1

Opatrenie 8.3.2

Propagácia v oblasti kultúry

Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.

Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie obce v multimediálnej forme.

Propagácia kultúry na Internetе prostredníctvom www stránky obce.

PO 9. Propagácia a cestovný ruch

V rámci rozvoja cestovného ruchu je potrebné spracovať koncepciu regionálnej spolupráce s okolitými turistickými lokalitami a domácimi a zahraničnými cestovnými kanceláriami. Nevyhnutnou je taktiež propagácia obce a to najmä prostredníctvom www - stránky. Potrebné je sústrediť sa na propagáciu hlavne podujatí, atď..



Podprogram 9.1.

Cieľ 9.1

Opatrenie 9.1.1

Opatrenie 9.1.2

Propagácia obce

Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.

Aktualizácia www stránky obce.

Podpora budovania informačných tabúl v obci.

Podprogram 9.2.

Cieľ 9.2

Opatrenie 9.2.1

Rekreačno - relaxačné zázemie obce.

Budovanie relaxačno – rekreačného zázemia obce.

Podpora vytvárania nových atraktivít v obce.

Podprogram 9.3.

Cieľ 9.3

Opatrenie 9.3.1

Opatrenie 9.3.2

Cestovný ruch.

Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.

Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.

Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.

PO 10. Administratíva a bezpečnosť

V rámci administratívneho zabezpečenia chodu samosprávy vytvárať vhodné podmienky na efektívnych chod úradu. Vytvoriť vhodné pracovné prostredie a technické zabezpečenie.

Podprogram 10.1.

Cieľ 10.1

Opatrenie 10.1.1

Administratíva

Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci

Komplexná rekonštrukcia obecných budov.

Podprogram 10.2.

Cieľ 10.2

Opatrenie 10.2.1

Bezpečnosť

Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

Bezpečnosť.

PO 11. Informatizácia obce

Zabezpečenie technických podmienok pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožniť obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvoriť vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-gov, e-vote, e-services, ...). Umožniť obyvateľom obce a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.

Podprogram 11.1.

Cieľ 11.1

Opatrenie 11.1.1

Opatrenie 11.1.2

Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.

Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.

Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.

Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.

Podprogram 11.2.

Cieľ 11.2

Opatrenie 11.2.1

Opatrenie 11.2.2

Opatrenie 11.2.3

Počítačová gramotnosť.

Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.

Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.

Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov obce.

Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.



**Programová časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Suchá Hora
2016 - 2025**



5.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Strategický zámer

Zlepšiť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít, s dôrazom na zvýšenie úrovne zamestnanosti a úrovne a kvality služieb pre obyvateľov obce. V oblasti priemyslu je potrebné okrem zachovania stabilných prvkov výroby všetkými možnými opatreniami podporovať vytváranie nových pracovných príležitostí. Využívanie nových technológií pre produkciu energií čistým, životné prostredie nezaťažujúcim spôsobom.

Podprogram 1.1. Podpora tradičných odvetví priemyslu, lesníctva, poľnohospodárstva a obchodu.

Cieľ 1.1 Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v obci.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 1.1.1 Podpora výrobných odvetví a obchodných služieb.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Podpora lesníctva.
Podpora podnikov poľnohospodárskej výroby.
Podpora malej výroby – ekologicky nezávadnej.
Podpora zriaďovania maloobchodných predajní.

Podprogram 1.2. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Cieľ 1.2 Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 1.2.1 Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Inštalácia slnečných kolektorov na budovu obecného úradu.
Inštalácia slnečných kolektorov na budovu domu kultúry.
Inštalácia slnečných kolektorov na budovu materskej a základnej školy.

5.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Strategický zámer

Podpora investičných aktivít so zameraním na modernizáciu a budovanie ciest II. a III. triedy zaisťujúcich dopravnú obsluhu obce Suchá Hora. Zámerom je zabezpečiť také prepojenie osídlenia, ktoré umožní efektívny pohyb ľudí a tovaru, modernizáciu dopravných subsystémov zabezpečujúcich bezpečné a hygienicky vyhovujúce dopravné trasy. Cieľom investícií do tohto typu dopravnej infraštruktúry je odstránenie identifikovaných nedostatkov v cestnej sieti s ohľadom environmentálny a bezpečnostný aspekt.

Podprogram 2.1. Komunikácie

Cieľ 2.1 Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych komunikácií a ciest II. a III. triedy.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 2.1.1 Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Komplexná rekonštrukcia miestnych komunikácií.
Passport dopravného značenia.
- Opatrenie 2.1.2 Výstavba a rekonštrukcia ciest II. a III. triedy v obci.
Aktivity Rekonštrukcia cesty III. triedy č. 52020.
Rekonštrukcia cesty II. triedy č. 520.
- Opatrenie 2.1.3 Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba prepojenia a Oravsko – Liptovskú magistrálu.
Výstavba cyklotrasy smerom na Oravskú priehradu.
Výstavba cyklotrasy smerom na Oravice.
- Opatrenie 2.1.4 Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba parkoviska pre potreby športovej infraštruktúry – 32 p.m. + 2 autobus.
Výstavba parkovacích plôch v centre obce – 18 p.m..
Výstavba parkovacích miest pre potreby Základnej školy – 4 p.m..
Výstavba parkovacích plôch pre potreby Materskej školy – 4 p.m..
Výstavba parkovacích plôch pre potreby miestneho cintorína – 22 p.m..
- Opatrenie 2.1.5 Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.



Výstavba jednostranného chodníka pozdĺž cesty II/520.
Výstavba jednostranného chodníka pozdĺž cesty III/52020.

Podprogram 2.2. Doprava

Cieľ 2.2 Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 2.2.1 Riešenie zastávok SAD ako prvkov drobnej architektúry (prístrešky, lavičky, sedenia, informačné tabule, smetné koše, zeleň,...).

Aktivita Vypracovanie technickej dokumentácie.
Zrekonštruovať autobusovú zastávku na ceste II/520 so samostatnými pruhmi a nástupnými plochami.

5.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Strategický zámer

Rozvoj komplexnej infraštruktúry podporujúcej rozvoj obce a zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov obce a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry bude smerovať hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne priemyselné zóny v obci, IBV, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej.

Cieľ 3 Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 3.1 Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV.

Aktivita Vypracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba plôch IBV v lokalite Pri ihrisku – 7 RD.
Výstavba plôch IBV v lokalite Pastovník – 50 RD.
Výstavba plôch IBV v lokalite Pri cintoríne – 15 RD.
Výstavba plôch IBV v lokalite Horné pole – 15 RD.
Výstavba plôch IBV v lokalite Pod Horným poľom – 30 RD.
Výstavba plôch IBV v lokalite Pri fare – 3 RD.

Opatrenie 3.2 Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia.

Aktivita Vypracovanie technickej dokumentácie a príprava Projektového spisu.
Rekonštrukcia verejného osvetlenia – LED osvetlenie.

Opatrenie 3.3 Revitalizácia pietnych miest v obci.

Aktivita Spracovanie technickej dokumentácie.
Revitalizácia areálu cintorína.

Opatrenie 3.4 Rekonštrukcia a dostavba verejného vodovodu.

Aktivita Spracovanie technickej dokumentácie.
Rekonštrukcia vodovodnej siete.
Výstavba prepojenia vodovodnej siete na Oravský skupinový vodovod.
Výstavba automatických tlakových staníc (Horné pole, Pod horným poľom, Pri cintoríne, Pri fare).
Zväčšiť využiteľný objem zásobného vodojemu Suchá Hora o ďalšiu komoru – 150 m³.

Opatrenie 3.5 Rekonštrukcia a dostavba elektrickej a plynovej rozvodnej siete.

Aktivita Výstavba zahusťovacích trafostaníc pre obytnú zónu „Pastovník“, „Pri cintoríne“ a „Horné pole“. Prestavba stožiarových trafostaníc: T1 za kioskovú 400 kVA, T3 a T5 za kompaktné 250 kVA.
Výstavba kompaktných trafostaníc T8, T9, T10, T11 - 160 až 250 kVA.
Výstavba rozvodnej siete plynu v lokalitách Pri ihrisku, Pastovník, Pri cintoríne, Horné pole.

5.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Strategický zámer

Vytvorenie efektívneho a spoľahlivého systému odvádzania a zneškodňovania odpadov produkovaných subjektmi. Zabezpečiť výstavbu/dostavbu splaškovej a dažďovej kanalizačnej siete. Vytvoriť podmienky na odvoz a likvidáciu TKO a nebezpečného odpadu, vytvorenie podmienok na efektívnu separáciu odpadu v obci.

Cieľ 4 Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 4.1 V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbory textílií, kovového odpadu, viacvrstvových obalov nebezpečných odpadov.

Aktivita Zvýšiť environmentálne povedomie ľuďí.
Zabezpečenie zberného kontajneru 2 x ročne.
Zabezpečenie zberu nebezpečných odpadov.

Opatrenie 4.2 Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu v obci.

Aktivita Ekonomicky motivovať obyvateľstvo.
Zabezpečiť požadované podmienky pre realizáciu separovaného zberu.



	Zabezpečenie nádob pre separovaný zber. Obstaranie kompostérov pre domáce kompostovanie.
Opatrenie 4.3 Aktivity	Rekultivácia čiernych skládok. Lokalizácia čiernych skládok. Likvidácia skládok.
Opatrenie 4.4 Aktivity	Výstavba obecného zberného dvora a kompostoviska. Vypracovanie technickej dokumentácie. Výstavba obecného kompostoviska (do 5 ton). Obstaranie mechanizácie pre obecné kompostovisko. Výstavba zberného dvora pre separovaný zber (bez zberu kovov). Obstaranie mechanizácie pre zberný dvor.
Opatrenie 4.5 Aktivity	Dostavba splaškovej kanalizačnej siete. Vypracovanie technickej dokumentácie. Výstavba splaškovej kanalizačnej siete. Výstavba prečerpávacích staníc a kanalizačných zberačov v lokalite „Pod borom“ a „Pri ihrisku“.
Opatrenie 4.6 Aktivity	Výstavba dažďovej kanalizačnej siete. Vypracovanie technickej dokumentácie. Revitalizácia odvodňovacích kanálov na zber povrchovej vody.

5.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Strategický zámer

Strategickým zámerom obce je nielen zachovanie existujúceho dobrého stavu životného prostredia a zvyšovania jeho kvality, ale aj eliminácia slabých stránok, neustála osвета, výchova a informovanosť o stave životného prostredia.

Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo

Cieľ 5.1 Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva

Opatrenia podprogramu:	
Opatrenie 5.1.1	Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.
Aktivity	Vypracovanie koncepcie pre ochranu životného prostredia v obci. Prezentácia a šírenie osvetu v oblasti životného prostredia.

Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami

Cieľ 5.2 Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.

Opatrenia podprogramu:	
Opatrenie 5.2.1	Zabezpečiť dostatok kvalitnej pitnej vody, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach.
Aktivity	Rekonštrukcia vodovodnej siete.
Opatrenie 5.2.2	Revitalizácia protizáplavových opatrení.
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie. Revitalizácia protizáplavových opatrení na Tvorkovom potoku. Revitalizácia protipovodňových opatrení mimo vodného toku.
Opatrenie 5.2.3	Revitalizácia a úprava koryt vodných tokov.
Aktivity	Analýza súčasného stavu. Vypracovanie technickej dokumentácie. Revitalizácia koryta Tvorkového potoka.

Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia

Cieľ 5.3 Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území obce.

Opatrenia podprogramu:	
Opatrenie 5.3..1	Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.
Aktivity	Obmedziť spaľovanie fosílnych palív. Prechod na alternatívne zdroje vykurovania.

Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Cieľ 5.4 Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.

Opatrenia podprogramu:	
Opatrenie 5.4.1	Revitalizácia protierózných opatrení.
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie. Realizácia protierózných opatrení.
Opatrenie 5.4.2	Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci.



Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie. Výstavba oddychovej zóny v centrálnej časti obce a výsadba zelene. Revitalizácia zelene. Výstavba oddychovej zóny pri športovom areáli.
----------	---

5.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Strategický zámer

Neustále rozvíjať širokú paletu sociálnych a zdravotných služieb poskytovaných v obci. Dbáť o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov obce.

Podprogram 6.1. Sociálne služby

Cieľ 6.1 Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 6.1.1	Obyvatelia v dôchodkovom veku.
Aktivity	Výstavba denného stacionára. Poskytovanie služieb stravovania pre obyvateľov v dôchodkovom veku. Zabezpečenie služby donášky nákupov starším obyvateľom obce. Zriadenie priestorov pre klub seniorov.

Opatrenie 6.1.2	Mladé rodiny s deťmi.
Aktivity	Výber vhodnej alternatívny zariadenia zariadenia. Podpora mladých rodín s deťmi.

Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby

Cieľ 6.2 Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 6.2.1	Podpora poradenskej činnosti.
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít. Zabezpečenie priestorov.

5.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Strategický zámer

Zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže. Zlepšenie technického stavu a vybavenia školskej infraštruktúry. V športe umožniť ponuku čo najširšej palety služieb, zabezpečiť čo najefektívnejšie a transparentné využitie verejných financií ku prospechu všetkých občanov obce. Podpora existujúcich športových podujatí, ako aj vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj rôznych druhov športu nielen pre obyvateľov obce.

Podprogram 7.1. Vzdelávanie

Cieľ 7.1 Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 7.1.1	Modernizácia zariadení predškolskej výchovy.
Aktivity	Výstavba novej MŠ a jedálne. Dostavba hracích prvkov v areáli MŠ. Obstaranie vybavenia školy.
Opatrenie 7.1.2	Modernizácia zariadení povinnej školskej dochádzky.
Aktivity	Modernizácia vykurovania budovy – modernizácia zdrojov tepla a rozvodov. Výstavba školskej telocvične. Obstaranie vybavenia školy.

Podprogram 7.2. Šport

Cieľ 7.2. Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 7.2.1	Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry.
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie. Výstavba športového areálu pri mechanizačnom stredisku (futbalové ihrisko, šatne, tribúna). Výstavba volejbalového, basketbalového a hádzanárskeho ihriska. Výstavba cvičiska pre DHZ. Dostavba tenisového ihriska a kolkárne. Výstavba detského ihriska.



Opatrenie 7.2.2 Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.
Aktivity Zabezpečenie priestorového a materiálneho vybavenia.

5.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Strategický zámer

Trvalé pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných externými subjektmi. Existencia dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je povinnosť obce. Prieběžná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž obce a tým aj na cestovný ruch.

Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra

Cieľ 8.1 Zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 8.1.1 Výstavba multifunkčného kultúrneho zariadenia.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Rekonštrukcia domu kultúry a zníženie energetickej náročnosti.
Rekonštrukcia interiérov – kuchyňa, sála, príslušenstvo.
Rekonštrukcia a modernizácia zdrojov tepla a vykurovania.

Opatrenie 8.1.2 Rekonštrukcia a údržba kultúrnych pamiatok.
Aktivity Údržba kultúrnych a historických pamiatok.

Opatrenie 8.1.3 Organizovanie pravidelných kultúrnych podujatí.
Aktivity Podpora kultúrnych podujatí.

Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie

Cieľ 8.2 Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v obci.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 8.2.1 Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.
Aktivity Personálne a finančné zabezpečenie.
Spracovanie kalendár kultúrnych podujatí.

Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry

Cieľ 8.3 Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 8.3.1 Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie obce v multimediálnej forme.
Aktivity Personálne a finančné zabezpečenie.
Spracovanie koncepcie v multimediálnej forme.

Opatrenie 8.3.2 Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky obce.
Aktivity Finančné zabezpečenie.
Obsahová analýza www stránky.
Priebežná aktualizácia www stránky.

5.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Strategický zámer

Budovať goodwill obce a dosiahnuť, aby sa obec stala vyhľadávaným miestom cestovného ruchu v oblasti športu, kultúry a turistiky. Využiť prírodný potenciál, ktorý ponúka blízke aj širšie okolie obce.

Podprogram 9.1. Propagácia obce

Cieľ 9.1 Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 9.1.1 Aktualizácia www stránky obce.
Aktivity Finančné zabezpečenie.
Obsahová analýza www stránky.
Priebežná aktualizácia www stránky.

Opatrenie 9.1.2 Podpora budovania informačných tabúl v obci.
Aktivity Budovanie a inštalácia tabúl informujúcich o atrakciách obce.
Budovanie a inštalácia tabúl propagujúcich kultúrne hodnoty obce.

Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.



Cieľ 9.2 Budovanie relaxačno – rekreačného zázemia obce.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 9.2.1 Podpora vytvárania nových atraktivít v obce.
Aktivita Spracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba náučného chodníka v CHKO Horná Orava, pri cyklotrase.

Podprogram 9.3. Cestovný ruch.

Cieľ 9.3 Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 9.3.1 Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.
Aktivita Zabezpečenie personálnych kapacít.
Opatrenie 9.3.2 Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.
Aktivita Zabezpečenie personálnych kapacít.

5.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Strategický zámer

Vytvoriť podmienky na efektívnu prácu obecného úradu. Vytvoriť vyhovujúce podmienky na poskytovania verejných služieb, estetizácia a funkčnosť miesta kontaktu so zákazníkmi obecného úradu, vytváranie vhodných technických a pracovných podmienok na mestských úradoch. Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

Podprogram 10.1. Administratíva

Cieľ 10.1 Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 10.1.1 Komplexná rekonštrukcia obecných budov.
Aktivita Spracovanie technickej dokumentácie.
Komplexná rekonštrukcia obecného úradu – interiéry.

Podprogram 10.2. Bezpečnosť

Cieľ 10.2 Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 10.2.1 Bezpečnosť.
Aktivita Osadenie kamerového systému na vstupe do obce.
Vybudovať bezdrôtový systém miestneho rozhlasu kompatibilným systémom TRCOM, s jeho osadením na stĺpoch osvetlenia.

5.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Strategický zámer

Zabezpečenie technických podmienok pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožniť obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvoriť vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-vote, e-services,...). Umožniť obyvateľom obce a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.

Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.

Cieľ 11.1 Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 11.1.1 Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.
Aktivita Technické zabezpečenie IS.
Tvorba základného SW na komunikáciu občan – samospráva – podnikateľské subjekty.
Podpora zlepšenia prenosu dátových a hlasových mobilných služieb.
Opatrenie 11.1.2 Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.
Aktivita Tvorba aplikačného softwaru na zabezpečenie e – služieb v obci.
Tvorba SW na realizáciu e-vote na miestnej úrovni.



Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.

Cieľ 11.2 Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 11.2.1 Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.
Aktivity Realizácia kurzov v oblasti nových SW pre pracovníkov miestnej samosprávy.

Opatrenie 11.2.2 Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov obce.
Aktivity Realizácia kurzov na zvyšovanie počítačového vedomia u obyvateľov obce.
Realizácia kurzov na obsluhu a používanie obecného informačného a komunikačného systému.

Opatrenie 11.2.3 Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.
Aktivity Realizácia kurzov na zvyšovanie vedomostí o internete.

6 MERATEĽNÉ INDIKÁTORY

Monitorovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Suchá Hora sa vykonáva na základe súboru indikátorov priradených k jednotlivým cieľom a opatreniam (ktoré môžu byť priebežne konkretizované). Indikátory podporujú oprávnenosť verejných výdavkov na jednotlivé opatrenia a zároveň preukazujú ekonomickú účinnosť realizovaných verejných výdavkov. Indikátory budú zároveň základným faktorom pri tvorbe kritérií na čerpanie finančnej podpory z regionálneho rozvojového fondu.

6.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Podprogram 1.1. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Cieľ 1.1 Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v obci.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.1.1	Podpora výrobných odvetví a obchodných služieb.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	5
		Nárast pridanej hodnoty	dopad	%	podn. subjekt	5	10
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	7	10
		Počet podporených projektov	výstup	počet	podn. subjekt	0	3
		Výdavky na inovácie	výsledok	€	podn. subjekt	0	0,5 mil.

Podprogram 1.2. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Cieľ 1.2 Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.2.1	Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.	Objem preinvestovaných prostriedkov	výsledok	€	obec Suchá Hora	0	50 tis.
		Objem vyprodukovanej elektrickej energie	výsledok	kWp	obec Suchá Hora	0	100
		Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	obec Suchá Hora	0	0

6.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Podprogram 2.1. Komunikácie

Cieľ 2.1 Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych komunikácií a ciest II. a III. cesty.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 2.1.1	Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci.	Dĺžka rekonštruovaných a novovybudovaných ciest II. a III. Triedy a miestnych komunikácií	výstup	km	obec Suchá Hora	0	5
		Dĺžka novovybudovaných chodníkov	výstup	km	obec Suchá Hora	0	0



		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	1386
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	0
Opatrenie 2.1.2	Výstavba a rekonštrukcia cesty II. a III. triedy	Dĺžka rekonštruovaných a novovytvorených ciest II. a III. triedy a miestnych komunikácií	výstup	km	obec Suchá Hora	0	5
		Dĺžka novovytvorených chodníkov	výstup	km	obec Suchá Hora	0	0
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Suchá Hora	-	-
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	0
Opatrenie 2.1.3	Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.	Dĺžka vybudovaných cyklotrás	výstup	km	obec Suchá Hora	0	15
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	50
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	1500
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	0
Opatrenie 2.1.4	Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.	Počet novovytvorených parkovacích miest	výstup	počet	obec Suchá Hora	0	40
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	1386
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	0
Opatrenie 2.1.5	Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.	Dĺžka rekonštruovaných chodníkov	výstup	km	obec Suchá Hora	0	0
		Dĺžka novovytvorených chodníkov	výstup	km	obec Suchá Hora	0	8
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	1386
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	0

Podprogram 2.2. Doprava

Cieľ 2.2 Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 2.2.1	Riešenie zastávok SAD ako prvkov drobnej architektúry (prístrešky, lavičky, sedenia, informačné tabule, smetné koše, zeleň,...).	Počet zrekonštruovaných zastávok SAD	výstup	počet	obec Suchá Hora	0	2
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	1386
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	0

6.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Cieľ 3 Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 3.1	Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách.	Celková nová plocha pre IBV	výsledok	ha	obec Suchá Hora	0	3
		Počet nových obyvateľov obce	dopad	osoby	obec Suchá Hora	0	30
Opatrenie 3.2	Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia.	Počet inštalovaných svietidiel	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	30
		Zvýšenie pokrytia územia verejným osvetlením	dopad	%	obec Suchá Hora	85	100
		Počet podporených Projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené	dopadu	počet	obec Suchá	0	0



		podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry			Hora		
Opatrenie 3.3	Revitalizácia pietnych miest v obci.	Plocha zrekonštruovaného cintorína	výstup	m ²	obec Suchá Hora	0	2000
		Počet vysadených krov a drevín	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	200
Opatrenie 3.4	Rekonštrukcia a dostavba verejného vodovodu.	Percento obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov	kontextový	%	obec Suchá Hora	95	99
		Dĺžka vybudovanej vodovodnej siete	výsledok	km	obec Suchá Hora	0	8
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	1386
Opatrenie 3.5	Rekonštrukcia a dostavba elektrickej a plynovej rozvodnej siete.	Zvýšenie kapacity v %	dopad	%	obec Suchá Hora	0	20
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	1386

6.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Cieľ 4 Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 4.1	V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbery textílií, kovového odpadu, viacvrstvových obalov nebezpečných odpadov.	Produkcia komunálneho odpadu	ŠÚ SR	tony	obec Suchá Hora	0	15
		Zneškodnený komunálny odpad	MŽP SR	tony	obec Suchá Hora	0	12
		Objem separovaného odpadu.	dopad	tony	obec Suchá Hora	0	3
		Znižovanie objemu produkovaného odpadu	dopad	%	obec Suchá Hora	0	5
Opatrenie 4.2	Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu v obci.	Objem separovaného odpadu.	dopad	tony	obec Suchá Hora	0	3
		Znižovanie objemu produkovaného odpadu	dopad	tony	obec Suchá Hora	0	5
		Zneškodnený komunálny odpad	MŽP SR	kontextový	obec Suchá Hora	0	12
Opatrenie 4.3	Rekultivácia čiernych skládok.	Plocha rekultivovanej skládky KO, čiernych skládok.	výsledok	m ²	obec Suchá Hora	0	300
Opatrenie 4.4	Výstavba obecného zberného dvora a kompostoviska.	Objem uskladneného odpadu v tonách,	dopad	tony	obec Suchá Hora	0	4,9
		Počet vybudovaných kompostovísk	Výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	1
Opatrenie 4.5	Výstavba splaškovej kanalizačnej siete.	Dĺžka novovybudovanej splaškovej kanalizácie	výsledok	km	obec Suchá Hora	0	10
Opatrenie 4.6	Výstavba dažďovej kanalizačnej siete.	Dĺžka novovybudovanej dažďovej kanalizácie	výsledok	km	obec Suchá Hora	0	3

6.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo

Cieľ 5.1 Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.1.1	Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.	Počet vypracovaných koncepcií	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	1
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	1386

Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami



Cieľ 5.2 Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.2.1	Zabezpečiť dostatok kvalitatívnej pitnej vody, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach.	Percento obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov	kontextový	%	obec Suchá Hora	90	99
		Počet revitalizovaných studní	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	2
Opatrenie 5.2.2	Revitalizácia protizáplavových opatrení.	Dĺžka upravených korýt	výsledok	km	obec Suchá Hora	0	1
		Počet vytvorených poldrov	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	0
		Počet vytvorených protizáplavových hrádzi	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	0
Opatrenie 5.2.3	Revitalizácia a úprava korýt vodných tokov.	Dĺžka zrekonštruovaných korýt tokov	výsledok	km	obec Suchá Hora	0	2,5
		Zvýšenie prietoku korýt vodných tokov	dopad	%	obec Suchá Hora	0	20

Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia

Cieľ 5.3 Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území obce

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.3.1	Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.	Počet domácností s vykurovaním alternatívnymi zdrojmi energie	výsledok	%	obec Suchá Hora	0	40

Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Cieľ 5.4 Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.4.1	Revitalizácia protierózných opatrení.	Celková plocha s realizovanými opatreniami	výstup	ha	obec Suchá Hora	0	1
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	1386
		Počet vysadených nových krovín a stromov,	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	50
Opatrenie 5.4.2	Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci.	Plocha zrekonštruovaných OZ	výsledok	m ²	obec Suchá Hora	0	500
		Počet vysadených krov a drevín	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	50

6.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Podprogram 6.1. Sociálne služby

Cieľ 6.1 Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 6.1.1	Obyvatelia v dôchodkovom veku.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Suchá Hora	0	15
		Počet podporených Projektov	výsledku	počet	obec Suchá Hora	0	1
Opatrenie 6.1.2	Mladé rodiny s deťmi.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Suchá Hora	0	25
		Počet podporených projektov	výsledku	počet	obec Suchá Hora	0	1
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledku	počet	obec Suchá Hora	0	0



Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby

Cieľ 6.2 Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 6.2.1	Podpora poradenskej činnosti.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Suchá Hora	0	5
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Suchá Hora	0	1

6.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Podprogram 7.1. Vzdelávanie

Cieľ 7.1 Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 7.1.1	Modernizácia zariadení školskej výchovy.	Výmera vybudovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	obec Suchá Hora	0	500
		Výmera zrevitalizovaných priestorov v m ²	výstupu	m ²	obec Suchá Hora	0	500
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Suchá Hora	0	50
Opatrenie 7.1.2	Modernizácia zariadení povinnej školskej dochádzky.	Výmera vybudovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	obec Suchá Hora	0	0
		Výmera zrevitalizovaných priestorov v m ²	výstupu	m ²	obec Suchá Hora	0	300
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Suchá Hora	0	92

Podprogram 7.2. Šport

Cieľ 7.2. Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 7.2.1	Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry.	Počet vybudovaných ihrísk	výsledku	počet	obec Suchá Hora	0	5
		Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	obec Suchá Hora	0	10
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Suchá Hora	0	20
Opatrenie 7.2.2	Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.	Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	obec Suchá Hora	0	5
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Suchá Hora	0	20

6.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra

Cieľ 8.1 Zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 8.1.1	Výstavba multifunkčného kultúrneho zariadenia.	Výmera zrekonštruovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	obec Suchá Hora	0	400
		Zníženie koeficientu prestupu tepla,	dopad	%	obec Suchá Hora	0	30
		Plocha zrekonštruovanej strešnej krytiny,	výstup	m ²	obec Suchá Hora	0	500



					Hora		
Opatrenie 8.1.2	Rekonštrukcia a údržba kultúrnych pamiatok.	Výmera zrekonštruovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	obec Suchá Hora	0	550
		Zníženie koeficientu prestupu tepla,	dopad	%	obec Suchá Hora	0	-
		Plocha zrekonštruovanej strešnej krytiny,	výstup	m ²	obec Suchá Hora	0	100
		Počet návštevníkov zariadení	dopad	počet	obec Suchá Hora	0	100
Opatrenie 08.1.3	Organizovanie pravidelných kultúrnych podujatí.	Počet nových objektov na organizovanie kultúrnych akcií	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	1
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	100
		Počet organizovaných kultúrnych podujatí	výsledku	počet	obec Suchá Hora	0	1

Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie

Cieľ 8.2 Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v obci.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 8.2.1	Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.	Počet spracovaných reklamných informačných letákov	výsledku	počet	obec Suchá Hora	0	1
		Počet nových návštevníkov obce	výsledku	počet	obec Suchá Hora	0	1386

Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry

Cieľ 8.3 Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 8.3.1	Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie obce v multimediálnej forme.	Počet spracovaných reklamných informačných letákov, multimediálnych prezentácií	výsledku	počet	obec Suchá Hora	0	0
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	1386
Opatrenie 8.3.2	Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky obce.	Počet nových prístupov na www stránku	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	500
		Počet nových návštevníkov obce	dopad	počet	obec Suchá Hora	0	1386
		Počet propagovaných kultúrnych podujatí	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	1

6.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Podprogram 9.1. Propagácia obce

Cieľ 9.1 Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 9.1.1	Aktualizácia www stránky obce.	Počet nových prístupov na www stránku	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	100
Opatrenie 9.1.2	Podpora budovania informačných tabúlí v obce.	Počet nových inštalovaných tabúlí	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	2
		Počet nových návštevníkov obce	dopad	počet	obec Suchá Hora	0	150

Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.

Cieľ 9.2 Budovanie relaxačno – rekreačného zázemia obce.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná	Inform.	Vých.	Cieľová
-----------	-------	----------------------	-----	-------	---------	-------	---------



				jednotka	zdroj	hodnota	hodnota
Opatrenie 9.2.1	Podpora vytvárania nových atrakcií v obci.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	obec Suchá Hora	0	0
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	2000

Podprogram 9.3. Cestovný ruch.

Cieľ 9.3 Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 9.3.1	Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.	Počet uzatvorených dohôd	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	1
		Počet nových atrakcií obce	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	2
		Počet nových propagačných materiálov	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	1
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	1500
Opatrenie 9.3.2	Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.	Počet nových atrakcií obce	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	2
		Objem získaných prostriedkov	výstup	mil. €	obec Suchá Hora	0	-
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	1500
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	1500

6.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Podprogram 10.1. Administratíva

Cieľ 10.1 Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 10.1.1	Komplexná rekonštrukcia obecných budov.	Počet podporených projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	obec Suchá Hora	0	1
		Počet zrekonštruovaných miestností	dopadu	počet	obec Suchá Hora	0	10
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	0
		Celková zateplená plocha	výsledok	m ²	obec Suchá Hora	0	300

Podprogram 10.2. Bezpečnosť

Cieľ 10.2 Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 10.2.1	Bezpečnosť.	Počet nainštalovaných kamier	výsledok	počet	obec Suchá Hora	0	7
		Zníženie kriminality	dopad	%	obec Suchá Hora	0	30
		Pokrytie územia	dopad	%	obec Suchá Hora	0	50

6.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.



Cieľ 11.1 Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e-government.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 11.1.1	Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.	% obyvateľov, ktorí využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Suchá Hora	10	20
		% podnikov, ktoré využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Suchá Hora	20	40
		Podiel transakčných typov služieb na celkovom počte základných verejných e-služieb	dopad	%	obec Suchá Hora	10	20
Opatrenie 11.1.2	Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.	on-line dostupnosť 20 základných verejných služieb	dopad	%	obec Suchá Hora	5	30
		Počet potrebných dokumentov pri vybavení agendy spojenej s vybranou životnou udalosťou	výsledok	Počet	obec Suchá Hora	3	1
		% obyvateľov, ktorí využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Suchá Hora	5	30
		% podnikov, ktoré využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Suchá Hora	10	20
		Podiel transakčných typov služieb na celkovom počte základných verejných e-služieb	dopad	%	obec Suchá Hora	20	40

Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.

Cieľ 11.2 Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 11.2.1	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.	Počet užívateľov podporených Projektov	výsledku	počet	obec Suchá Hora	0	3
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Suchá Hora	0	1
		% pracovníkov ovládajúcich 5 zo 6 základných IT zručností	dopad	%	obec Suchá Hora	50	100
Opatrenie 11.2.2	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov obce.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Suchá Hora	0	100
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Suchá Hora	0	5
		% obyvateľov ovládajúcich 5 zo 6 základných IT zručností	dopad	%	obec Suchá Hora	10	20
Opatrenie 11.2.3	Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Suchá Hora	0	100
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Suchá Hora	0	5
		Podiel transakčných typov služieb na celkovom počte základných verejných e-služieb	dopad	%	obec Suchá Hora	5	30
		% obyvateľov, ktorí využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Suchá Hora	10	20
		% podnikov, ktoré využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Suchá Hora	20	40
		% obyvateľov ovládajúcich 5 zo 6 základných IT zručností	dopad	%	obec Suchá Hora	10	20



**Realizačná časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Suchá Hora
2016 - 2025**



Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

7 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHRSR OBCE SUCHÁ HORA

Obecný úrad zabezpečuje trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj prostredníctvom PHRSR a Akčných plánov. Obecný úrad v súčinnosti s poslancami OZ a zriadenými komisiami pripravuje vízie, stratégie, iniciuje aktivity strategického rozvoja obce, vykonáva stratégiu regionálneho rozvoja, vypracováva program hospodárskeho a sociálneho rozvoja, koordinuje spoluprácu na jeho vypracovaní, spolupracuje s externým prostredím, vedie databázy kontaktov, vedie prehľad o organizáciách tretieho sektora, pomáha a vytvára podmienky na ich činnosť. Úrad analyzuje potreby, ktoré sa plánujú prefinancovať z príspevkov na projekty, sleduje výzvy na predkladanie žiadostí, legislatívu, pravidlá, pri príprave spolupracuje s vecnými útvarmi a externým prostredím, vytvára podmienky pre realizáciu projektov, monitoruje priebeh realizácie projektov, zúčastňuje sa na kontrole práce na projektoch, kontroluje práce na realizácii projektov a hodnotí ukončené projekty, sleduje legislatívu a pravidlá pre čerpanie fondov EÚ a grantov, komunikuje s riadiacim orgánom, monitoruje realizáciu projektov.

Koordinácia efektívnej a účinnej implementácie PHRSR obce bude zabezpečená prostredníctvom príslušných komisií OZ.

Obecné zastupiteľstvo kontroluje dosahovanie stanovených cieľov PHRSR obce Suchá Hora. Pravidelne sleduje a hodnotí výsledky implementácie PHRSR. Orgány a inštitúcie štátnej správy všetkých oblastí spoločensko-ekonomického a kultúrneho života, ktoré realizáciou svojich rozvojových aktivít prispievajú k napĺňaniu cieľov PHRSR obce a vstupujú do partnerstiev územnej spolupráce. Podnikateľské subjekty, združenia podnikateľských subjektov, zamestnávateľia – koordinujúce aktivity na napĺňanie cieľov PHRSR a vstupujúce do partnerstiev na mimosektorovej báze, podnikateľský subjekt – samospráva – tretí sektor. Záujmové spolky a združenia, občianske združenia – realizujúci svoje rozvojové aktivity v koordinácii s obcou Suchá Hora, v súlade s opatreniami a aktivitami PHRSR obce Suchá Hora, podporujúcimi vyvážený regionálny rozvoj územia mesta. Ostatní socio-ekonomickí partneri – podieľajúci sa na realizovaní akčných plánov v súlade s PHRSR obce Suchá Hora na roky 2016 - 2025.

Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie akčných plánov obce Suchá Hora

Implementácia PHRSR obce Suchá Hora sa bude realizovať aj prostredníctvom konkrétnych Akčných plánov. Akčné plány PHRSR by mali byť priamo napojené na rozpočet mesta a zároveň reflektujú kompetencie mesta.

Návrh systému riadenia a implementácie akčných plánov PHRSR obce Suchá Hora je nasledovný:

- Obecné zastupiteľstvo monitoruje implementáciu akčných plánov obce Suchá Hora. Posudzuje a schvaľuje návrhy na zmenu a doplnenie akčných plánov.
- Realizáciu konkrétnych projektov Akčného plánu obce Suchá Hora budú zabezpečovať pracovníci úradu, poslanci OZ a starosta obce.
- Kontrolným orgánom budú poverené jednotlivé komisie Obecného zastupiteľstva obce Suchá Hora.

Realizácia vyžaduje pravidelnú systematickú prácu skupín odborníkov a pracovníkov samosprávy. Na tento účel sa doporučuje zriadiť nasledovné orgány s prepojením na vlastné ľudské zdroje:

Výbor pre PHRSR

Poradný orgán zložený zo starostu a poslancov obecného zastupiteľstva. Úlohou výboru bude v intervale minimálne dva krát do roka posúdiť Správu o realizácii PHRSR a stav finančného čerpania prostriedkov, dopadovú analýzu PHRSR, plán na ďalšie obdobie a navrhovať stratégiu rozvoja a doplnenie úloh a opatrení, ktoré neboli uvedené v PHRSR.

Komisia strategického rozvoja



Výkonný útvar, zabezpečujúci plánovanie a realizáciu úloh PHRSR. Úlohou útvaru bude: vypracovávať Opatrenia, koordinovať Opatrenia, monitorovať realizáciu Projektov, vypracovávať dopadové analýzy Projektov, spolupracovať s inými partnermi doma a v zahraničí na realizácii Projektov, vyhľadávať potenciálne zdroje a partnerstvá na realizáciu úloh PHRSR, dohliadať nad ekonomickým čerpaním Projektových prostriedkov, zbierať podklady o Projektoch v rámci PHRSR realizovaných inými subjektami, viesť aktuálnu analýzu demografie a štruktúry ekonomických charakteristík obce, sledovať podnikateľskú klímu a vzájomný vzťah odvetví v obci, poskytovať asistenciu podnikom vytváraním všestranných komunikačných kanálov, atď.

Koordinátor pre stratégiu

Bude mať za úlohu: fungovať ako výkonný tajomník, koordinovať realizáciu PHRSR, predkladať správy, podieľať sa na určovaní priorít realizácie PHRSR, koordinovať stretnutia, podnety, požiadavky predstaviteľov rozhodujúcich odvetví na území obce, zaznamenávať dôležité trendy v hospodárstve majúce dopad na vývoj obce, podieľať sa na budovaní verejno-súkromných partnerstiev, zúčastňovať sa na dôležitých domácich a zahraničných stretnutiach, konferenciách, zameraných na rozvoj obce.

Vlastní zamestnanci

Do realizácie PHRSR budú zapojení aj ostatní zamestnanci.

7.1 SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA PLNENIA PHRSR

Medzi kľúčové činnosti a procesy nevyhnutné pre správne zabezpečenie implementácie PHRSR patria aj monitorovanie a hodnotenie na úrovni programu i jednotlivých projektov. Základom nového strategického prístupu v oblasti monitoringu a hodnotenia pre programové obdobie 2016 - 2025 je dôraz kladený na jasné definovanie cieľov a orientácia na výsledky intervencií. Jednotné a správne porozumenie nového výsledkovo orientovaného prístupu k politike súdržnosti EÚ je kľúčovým faktorom efektívnej prípravy a realizácie programového obdobia 2014 - 2020. Premenu plánovaných vstupov, výstupov a výsledkov na skutočné vstupy, výstupy a dosiahnuté výsledky prostredníctvom výberu a implementácie projektov možno pozorovať v reálnom čase pomocou monitorovacích mechanizmov. Monitorovanie, ktorého dominantným nástrojom sú merateľné ukazovatele, je teda zamerané predovšetkým na sledovanie efektivity implementačných a riadiacich mechanizmov programu a na dosahovanie cieľov programu. Na rozdiel od vstupov a výstupov, skutočne dosiahnutý výsledok je okrem realizácie programu daný aj externými faktormi mimo dosahu programu. Externé faktory môžu mať na dosahovanie výsledku minimálny alebo výraznejší vplyv. Práve preto je pri tvorbe programu kľúčové identifikovať pokiaľ možno všetky faktory, ktoré môžu ovplyvniť dosahovanie zvoleného výsledku a rozhodnúť, ktoré z nich budú predmetom programu. Z tohto dôvodu je určenie celkového skutočne dosiahnutého výsledku t.j. reálneho dopadu (dosahu) programu na zmenu sociálno-ekonomickej reality možné len na základe vykonania hodnotenia dopadov.

Dopady nebudú merané prostredníctvom ukazovateľov, ale vhodne zvolenými metódami hodnotenia. Hodnotenie vychádza z údajov získaných na základe monitorovania, kombinuje ich s ďalšími údajmi a poskytuje pridanú hodnotu pre proces učenia, zdokonaľovania a zvyšovania transparentnosti verejných politík tým, že analyzuje unikátnu špecifickú situáciu hodnoteného programu. Hľadá súvislosti, ktoré nie sú evidentné a dopady, ktoré neboli plánované, poskytuje relevantné dôkazy. Stanovenie vhodných výstupových a najmä výsledkových merateľných ukazovateľov je kľúčové, aby bolo možné merať a spätne vyhodnotiť dosahovanie plánovanej zmeny sociálno-ekonomickej reality. Výstupové merateľné ukazovatele pre všetky prioritné osi PHRSR je potrebné definovať v závislosti od plánovaných aktivít a projektov, ktoré prispievajú k dosahovaniu plánovaného výsledku. Zvoliť by mali len tie merateľné ukazovatele, ktoré vystihujú podstatu výstupov priorít a prioritných osí PHRSR. Cieľové hodnoty predstavujú kvalifikovaný odhad, ktorý môže byť v prípade potreby upravený na základe vývoja implementácie. Pri stanovovaní cieľových hodnôt je vhodné vychádzať zo skúseností s implementáciou podobných projektov v minulosti, z dostupných cenníkov, prípadne smerných ukazovateľov (tzv. benchmarkov).

Monitoring

Významným predpokladom pre úspešné napĺňanie cieľov PHRSR obce Suchá Hora je posilnenie postavenia miestnej samosprávy pri implementácii samotného programu. Zároveň je potrebné, aby miestna samospráva aktívne iniciovala vznik partnerstiev (spolupráce) s významnými socioekonomickými aktérmi pôsobiacimi na území obce. Úlohou miestnej samosprávy je pravidelné monitorovanie a vyhodnocovanie plnenia PHRSR obce Suchá Hora. Hlavným cieľom monitorovania je pravidelné sledovanie realizácie cieľov Programu a projektov s využitím systému merateľných ukazovateľov. Výstupy z monitorovania zabezpečujú pre obec Suchá Hora vstupy pre rozhodovanie pre účely zlepšenia implementácie PHRSR, vypracovávanie priebežných správ a záverečnej správy o vykonávaní PHRSR a podklady pre rozhodovanie Mestského zastupiteľstva obce Suchá Hora (napr. v



súvislosti s prípadnou revíziou PHRSR). Monitorovanie a hodnotenie zabezpečujú všetky subjekty zúčastnené na riadení PHRSR v rozsahu zadefinovaných úloh a zodpovedností (definované v PHRSR obce Suchá Hora). V súvislosti s implementáciou PHRSR je monitorovanie na úrovni individuálnych projektov zabezpečované, v rámci príslušných opatrení, zodpovednými projektovými manažermi (projektový manažér, poverený zástupca zodpovedný za realizáciu projektu).

Monitorovanie na úrovni cieľov a prioritných osí PHRSR ako celku bude zabezpečovať OcÚ Suchá Hora. Údaje získané v procese monitorovania predstavujú významný zdroj informácií pre riadenie PHRSR a pre prijímanie rozhodnutí OcÚ Suchá Hora a Obecného zastupiteľstva. Zároveň sú využívané v procese hodnotenia PHRSR, resp. jeho rôznych aspektov. Monitorovanie (a následne hodnotenie) prebieha na základe systému merateľných ukazovateľov.

Ciele PHRSR sa definujú a následne kvantifikujú v procese programovania prostredníctvom sústavy merateľných ukazovateľov. Ukazovatele sú záväzné pre všetky subjekty a sú súčasťou PHRSR obce Suchá Hora. Napĺňanie zadefinovaných ukazovateľov predstavuje najdôležitejší nástroj pre monitorovanie a hodnotenie napĺňania cieľov PHRSR. Rámcové merateľné ukazovatele PHRSR sú uvedené na konci programovej časti PHRSR obce Suchá Hora na roky 2016 - 2025. Monitorovanie začína na najnižšom stupni – na úrovni projektu. Pre potreby monitorovania je projekt základnou jednotkou, ktorá je analyzovaná prostredníctvom relevantných zozbieraných údajov.

Hodnotenie

V súlade so systémom riadenia, definovaným v PHRSR, hodnotenie predstavuje proces, ktorý systematicky skúma prínos z realizácie PHRSR a jeho súlad s cieľmi stanovenými v PHRSR a analyzuje účinnosť realizačných procesov a vhodnosť nastavenia jednotlivých opatrení a skupiny aktivít a pripravuje odporúčania na zvýšenie ich efektívnosti. Počas programového obdobia (roky 2016 - 2025) sa odporúča vykonávať priebežné hodnotenia a po ukončení programového obdobia, tzv. následné hodnotenie. Výsledky sa zverejňujú podľa platných predpisov o prístupe k informáciám. Proces hodnotenia z hľadiska jeho vykonávania je rozdelený na interné a externé hodnotenie. Pri internom hodnotení je v procese hodnotenia realizovaný vlastnými (internými) kapacitami subjektu zodpovedného za administratívne zabezpečenie realizácie PHRSR, naopak na externom hodnotení sa podieľa externý subjekt (iná právnická alebo fyzická osoba).

Priebežné hodnotenie

Proces priebežného hodnotenia má formu série hodnotení, ktorých cieľom je kontinuálne počas implementácie Programu skúmať rozsah, do akého sa využili prostriedky, skúmať efektívnosť a účinnosť programovania a sociálno-ekonomický dopad. Zároveň identifikuje faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu implementácie Programu vrátane udržateľnosti a identifikovania vhodných postupov. Hodnotenie sa vykonáva systematicky a priebežne počas celého trvania Programu až po predloženie Záverečnej správy Programu. Priebežné hodnotenia sa odporúča vykonávať raz ročne. Hodnotiace obdobie je obdobie od 1. januára do 31. decembra príslušného roka. Správu z hodnotenie predkladá OcÚ obecnému zastupiteľstvu obce Suchá Hora najneskôr do 6 mesiacov po uplynutí príslušného hodnotiaceho obdobia. Základnými podkladmi pre prípravu hodnotenia sú monitorovacie správy projektov realizovaných v rámci príslušného PHRSR a priebežné správy o implementovaní PHRSR predkladané Obecnému zastupiteľstvu obce Suchá Hora. Výsledky hodnotenia sú podkladom pre rozhodnutia OcÚ a Obecné zastupiteľstvo obce Suchá Hora pri riadení realizácie PHRSR s účelom dosiahnuť žiaduci pokrok smerom k naplneniu hlavných ekonomických, sociálnych a environmentálnych cieľov.

Následné hodnotenie

Následné hodnotenie skúma rozsah, v akom sa využili zdroje, účinnosť a efektívnosť programovania a sociálno-ekonomický vplyv. Následné hodnotenie určí faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu vykonávania PHRSR a určí osvedčené postupy. Výstupom následného hodnotenia je Záverečná správa o hodnotení PHRSR obce Suchá Hora. Hodnotiace obdobie pri následnom hodnotení predstavuje obdobie celej realizácie PHRSR (tzv. programové obdobie). Programové obdobie začína dňom schválenia Programu príslušným monitorovacím výborom a končí 31.12.2025. Vypracovanie Záverečnej správy zabezpečí OcÚ Suchá Hora, ktorý ju do 6 mesiacov od ukončenia programového obdobia predkladá obecnému zastupiteľstvu.



Formulár č. R 5 - Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnotení PHRSR na programové obdobie 2016 - 2025		
Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/ periodicita
Strategické hodnotenie	v roku 2020	podľa rozhodnutia obce/koordinátora PHRSR a vzniknutej spoločenskej potreby.
Operatívne hodnotenie		
Tematické hodnotenie časti PHRSR	v roku 2016, 2018, 2020, 2022	téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	podľa potreby	pri značnom odklone od stanovených cieľov a doľahnutých hodnôt ukazovateľov pri návrhu na revíziu PHRSR
Ad hoc hodnotenie celého PHRSR alebo jeho časti	na konci programovacieho obdobia	na základe rozhodnutia starostu/primátora, kontrolného orgánu obce/mesta, podnetu poslancov; na základe protokolu NKÚ SR, správy auditu ...

Zdroj: Príloha k metodike PHRSR, 2014, s.25.

7.2 KOMUNIKAČNÝ PLÁN

Obec bude priebežne informovať o realizácii PHRSR prostredníctvom verejných zasadnutí OZ, ako aj prostredníctvom vlastnej www stránky. Na stránke sa budú priebežne publikovať schválené monitorovacie správy, ktoré boli schválené obecným zastupiteľstvom. V prípravnej fáze monitorovacej správy budú môcť zúčastnené strany pripomienkovať predkladaný materiál. Zodpovedný za pravidelné informovanie bude OcÚ Suchá Hora.

Formulár č. R 1 - Komunikačný plán pre fázu realizácie PHRSR

P. č.	Časový rámec	Miesto konania	Cieľová skupina	Forma	Téma, ciele	Vstupné údaje	Výstupy
1.	01/2017	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
2.	01/2018	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
3.	01/2019	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
4.	01/2020	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
5.	01/2021	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
6.	01/2022	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
7.	01/2023	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
8.	01/2024	OcÚ	poslanci,	verejné	Prepojenie PHRSR a	Hodnotiaca	Monitorovacia



			obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	prerokovanie	rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	správa, Uznesenie OZ
9.	01/2025	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ, Záverečná hodnotiaca správa

Zdroj: Príloha k metodike PHSR, 2014, s.25.

8 AKČNÝ PLÁN

Akčný plán je konkrétny a záväzný harmonogram činností súvisiacich s rozvojom obce v jednotlivých oblastiach sociálno-ekonomického rozvoja, vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych nosných a podporných Projektov. Akčný plán obsahuje záväzky týkajúce sa plnenia jednotlivých úloh ako aj zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie, predpokladané zdroje financovania, predpokladané objemy rozpočtov, dopad na rozpočet relevantného subjektu, ako aj stav momentálnej propravenosti Projektov. Súčasťou akčného plánu je predpokladaný časový harmonogram. Predpokladané rozpočty v pláne sú uvedené v **tis. €**.

8.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Strategický zámer						
Zlepšiť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít, s dôrazom na zvýšenie úrovne zamestnanosti a úrovne a kvality služieb pre obyvateľov obce. V oblasti priemyslu je potrebné okrem zachovania stabilných prvkov výroby všetkými možnými opatreniami podporovať vytváranie nových pracovných príležitostí. Využívanie nových technológií pre produkciu energií čistým, životné prostredie nezaťažujúcim spôsobom.						
Podprogram 1.1. Podpora tradičných odvetví priemyslu, lesníctva, poľnohospodárstva a obchodu.						
Cieľ 1.1	Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v obci.					
Opatrenie 1.1.1	Podpora výrobných odvetví a obchodných služieb.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Podpora lesníctva.	podľa potreby	Lesy SR, š.p., urbárske spoločenstvá, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	urbárske spoločenstvá, podnikateľské subjekty
	Podpora podnikov poľnohospodárskej výroby.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Podpora malej výroby – ekologicky nezávadnej.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Podpora zriaďovania maloobchodných predajní.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
Podprogram 1.2. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.						
Cieľ 1.2	Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.					
Opatrenie 1.2.1	Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	1	rozpočet obce, SF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	stredný	obec Suchá Hora
	Inštalácia slnečných kolektorov na budovu obecného úradu.	15	rozpočet obce, SF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora



			schémy			
Inštalácia slnečných kolektorov na budovu školy.	15	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora	
Inštalácia slnečných kolektorov na budovu materskej a základnej školy.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora	

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podprogram 1.1. Podpora tradičných odvetví priemyslu, lesníctva, poľnohospodárstva a obchodu.										
Cieľ 1.1										
Opatrenie 1.1.1										
Podprogram 1.2. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.										
Cieľ 1.2										
Opatrenie 1.2.1										

8.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Strategický zámer						
Podpora investičných aktivít so zameraním na modernizáciu a budovanie regionálnych komunikácií (ciest II. a III. triedy) zaisťujúcich dopravnú obsluhu obce Suchá Hora. Zámerom je zabezpečiť také prepojenie osídlenia, ktoré umožní efektívny pohyb ľudí a tovaru, modernizáciu dopravných sústémov zabezpečujúcich bezpečné a hygienicky vyhovujúce dopravné trasy. Cieľom investícií do tohto typu dopravnej infraštruktúry je odstránenie identifikovaných nedostatkov v cestnej sieti s ohľadom environmentálny a bezpečnostný aspekt.						
Podprogram 2.1. Komunikácie						
Cieľ 2.1	Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych a štátnych komunikácií.					
Opatrenie 2.1.1	Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	4	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Suchá Hora
	Komplexná rekonštrukcia miestnych komunikácií.	1000	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
	Passport dopravného značenia.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
Opatrenie 2.1.2	Výstavba a rekonštrukcia cesty II. a III. triedy v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rekonštrukcia cesty III. triedy č. 52020.	podľa potreby	VÚC ŽISK, ŠF EÚ	verejný sektor	žiadny	VÚC ŽISK,
	Rekonštrukcia cesty II. triedy č. 520.	podľa potreby	VÚC ŽISK, ŠF EÚ	verejný sektor	žiadny	VÚC ŽISK,
Opatrenie 2.1.3	Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
	Výstavba prepojenia a Oravsko – Liptovskú magistrálu.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
	Výstavba cyklotrasy smerom na Oravskú priehradu.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
	Výstavba cyklotrasy smerom na Oravice.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
Opatrenie 2.1.4	Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Suchá Hora
	Výstavba parkoviska pre potreby športovej infraštruktúry – 32 p.m. + 2 autobus.	60	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
	Výstavba parkovacích plôch v centre	55	rozpočet	verejný sektor	vysoký	obec Suchá



	obce – 18 p.m..		obce, ŠF EÚ			Hora
	Výstavba parkovacích miest pre potreby Základnej školy – 4 p.m..	5	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
	Výstavba parkovacích plôch pre potreby Materskej školy – 4 p.m..	5	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
	Výstavba parkovacích plôch pre potreby miestneho cintorína – 22 p.m..	30	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
Opatrenie 2.1.5	Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	2	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	stredný	obec Suchá Hora
	Výstavba jednostranného chodníka pozdĺž cesty II/520.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
	Výstavba jednostranného chodníka pozdĺž cesty III/52020.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora

Podprogram 2.2. Doprava						
Cieľ 2.1	Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.					
Opatrenie 2.1.1	Riešenie zastávok SAD ako prvkov drobnej architektúry (prístrešky, lavičky, sedenia, informačné tabule, smetné koše, zeleň,...).					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Suchá Hora
	Zrekonštruovať autobusovú zastávku na ceste II/520 so samostatnými pruhmi a nástupnými plochami.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Suchá Hora

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podprogram 2.1. Komunikácie										
Cieľ 2.1										
Opatrenie 2.1.1										
Opatrenie 2.1.2										
Opatrenie 2.1.3										
Opatrenie 2.1.4										
Opatrenie 2.1.5										
Opatrenie 2.1.6										
Podprogram 2.2. Doprava										
Cieľ 2.1										
Opatrenie 2.1.1										

8.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Strategický zámer						
Rozvoj komplexnej infraštruktúry podporujúcej rozvoj obce a zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov obce a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry bude smerovať hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne priemyselné zóny v obci, IBV, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej.						
Cieľ 3	Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.					
Opatrenie 3.1	Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	vlastníci	súkromný sektor	žiadny	vlastníci
	Výstavba plôch IBV v lokalite Pri ihrisku – 7 RD.	podľa potreby	vlastníci	súkromný sektor	žiadny	vlastníci
	Výstavba plôch IBV v lokalite Pastovník – 50 RD.	podľa potreby	vlastníci	súkromný sektor	žiadny	vlastníci
	Výstavba plôch IBV v lokalite Pri cintoríne – 15 RD.	podľa potreby	vlastníci	súkromný sektor	žiadny	vlastníci
	Výstavba plôch IBV v lokalite Horné pole – 15 RD.	podľa potreby	vlastníci	súkromný sektor	žiadny	vlastníci
	Výstavba plôch IBV v lokalite Pod Horným polom – 30 RD.	podľa potreby	vlastníci	súkromný sektor	žiadny	vlastníci



	Výstavba plôch IBV v lokalite Pri fare – 3 RD.	podľa potreby	vlastníci	súkromný sektor	žiadny	vlastníci
Opatrenie 3.2 Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie a príprava projektového spisu.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Suchá Hora
	Rekonštrukcia verejného osvetlenia – LED osvetlenie.	250	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
Opatrenie 3.3 Revitalizácia pietnych miest v obci.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Suchá Hora
	Revitalizácia areálu cintorína.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
Opatrenie 3.4 Rekonštrukcia a dostavba verejného vodovodu.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	OVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	OVS, a.s., obec Suchá Hora
	Rekonštrukcia vodovodnej siete.	500	OVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	OVS, a.s., obec Suchá Hora
	Výstavba prepojenia vodovodnej siete na Oravský skupinový vodovod.	podľa potreby	OVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	OVS, a.s., obec Suchá Hora
	Výstavba automatických tlakových staníc (Horné pole, Pod horným poľom, Pri cintoríne, Pri fare).	90	OVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	OVS, a.s., obec Suchá Hora
	Zväčšiť využiteľný objem zásobného vodojemu Suchá Hora o ďalšiu komoru – 150 m ³ .	100	OVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	OVS, a.s., obec Suchá Hora
Opatrenie 3.5 Rekonštrukcia a dostavba elektrickej a plynovej rozvodnej siete.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výstavba zahusťovacích trafostaníc pre obytnú zónu „Pastovník“, „Pri cintoríne“ a „Horné pole.“	podľa potreby	rozpočet SSE, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SSE, a.s.
	Prestavba stožiarových trafostaníc: T1 za kioskovú 400 kVA, T3 a T5 za kompaktné 250 kVA.	podľa potreby	rozpočet SSE, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SSE, a.s.
	Výstavba kompaktných trafostaníc T8,T9,T10,T11 - 160 až 250 kVA.	podľa potreby	rozpočet SSE, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SSE, a.s.
	Výstavba rozvodnej siete plynu v lokalitách Pri ihrisku , Pastovník , Pri cintoríne, Horné pole.	podľa potreby	rozpočet SPP, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SPP, a.s.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Cieľ 3										
Opatrenie 3.1										
Opatrenie 3.2										
Opatrenie 3.3										
Opatrenie 3.4										
Opatrenie 3.5										
Opatrenie 3.6										

8.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Strategický záměr						
Vytvorenie efektívneho a spoľahlivého systému odvádzania a zneškodňovania odpadov produkovaných subjektmi. Zabezpečiť výstavbu/dostavbu splaškovej a dažďovej kanalizačnej siete. Vytvoriť podmienky na odvoz a likvidáciu TKO a nebezpečného odpadu, vytvorenie podmienok na efektívnu separáciu odpadu v obci.						
Cieľ 4	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom					
Opatrenie 4.1	V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbery textílií, kovového odpadu, viacvrstvových obalov nebezpečných odpadov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zvýšiť environmentálne povedomie ľudí.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Suchá Hora
	Zabezpečenie zberného kontajneru 2 x ročne.	1/rok	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Suchá Hora



	Zabezpečenie zberu nebezpečných odpadov.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Suchá Hora
Opatrenie 4.2 Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu v obci.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Ekonomicky motivovať obyvateľstvo.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Suchá Hora
	Zabezpečiť požadované podmienky pre realizáciu separovaného zberu.	podľa potreby	rozpočet obce, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Suchá Hora
	Zabezpečenie nádob pre separovaný zber.	podľa potreby	rozpočet obce, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Suchá Hora
	Obstaranie kompostérov pre domáce kompostovanie.	podľa potreby	rozpočet obce, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Suchá Hora
Opatrenie 4.3 Rekultivácia čiernych skládok.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Lokalizácia čiernych skládok.	podľa potreby	rozpočet obce, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Suchá Hora
	Likvidácia skládok.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
Opatrenie 4.4 Výstavba obecného zberného dvora a kompostoviska.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	2	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
	Výstavba obecného kompostoviska (do 5 ton).	60	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
	Obstaranie mechanizácie pre obecné kompostovisko.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
	Výstavba zberného dvora pre separovaný zber (bez zberu kovov).	150	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
	Obstaranie mechanizácie pre zberný dvor.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
Opatrenie 4.6 Dostavba splaškovej kanalizačnej siete.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	OVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	nízky	OVS, a.s., obec Suchá Hora
	Výstavba splaškovej kanalizačnej siete.	2500	OVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	OVS, a.s., obec Suchá Hora
	Výstavba prečerpávacích staníc a kanalizačných zberačov v lokalite „Pod borom“ a „Pri ihrisku“.	200	OVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	OVS, a.s., obec Suchá Hora
Opatrenie 4.7 Výstavba dažďovej kanalizačnej siete.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
	Revitalizácia odvodňovacích kanálov na zber povrchovej vody.	250	rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Cieľ 4										
Opatrenie 4.1										
Opatrenie 4.2										
Opatrenie 4.3										
Opatrenie 4.4										
Opatrenie 4.5										
Opatrenie 4.6										

8.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Strategický zámer
Strategickým zámerom obce je nielen zachovanie existujúceho dobrého stavu životného prostredia a zvyšovania jeho kvality, ale aj eliminácia slabých stránok, neustála osвета, výchova a informovanosť o stave životného prostredia.
Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo



Cieľ 5.1.	Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva					
Opatrenie 5.1.1	Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie koncepcie pre ochranu životného prostredia v obci.	podľa potreby	rozpočet obce, MŽP SR	verejný sektor	nízky	obec Suchá Hora
	Prezentácia a šírenie osvedy v oblasti životného prostredia.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Suchá Hora

Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami						
Cieľ 5.2	Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.					
Opatrenie 5.2.1	Zabezpečiť dostatok kvalitnej pitnej vody, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rekonštrukcia vodovodnej siete.	500	OVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	OVS, a.s., obec Suchá Hora
Opatrenie 5.2.2	Revitalizácia protizáplavových opatrení.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	3	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	stredný	obec Suchá Hora
	Revitalizácia protizáplavových opatrení na Tvorkovom potoku.	250	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
	Revitalizácia protipovodňových opatrení mimo vodného toku.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
Opatrenie 5.2.3	Revitalizácia a úprava koryt vodných tokov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Analýza súčasného stavu.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Suchá Hora
	Vypracovanie technickej dokumentácie.	2	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	stredný	obec Suchá Hora
	Revitalizácia koryta Tvorkového potoka.	200	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec Suchá Hora

Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia						
Cieľ 5.3.	Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území obce.					
Opatrenie 5.3.1	Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Stav pripravenosti	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Obmedziť spaľovaniu fosílnych palív.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, súkromné subjekty	verejný a súkromný sektor	nízky	obec, obyvatelia
	Prechod na alternatívne zdroje vykurovania.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, súkromné subjekty	verejný a súkromný sektor	nízky	obec, obyvatelia

Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia						
Cieľ 5.4.	Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.					
Opatrenie 5.4.1	Revitalizácia protieróznych opatrení.					
		Predpokladaný	Zdroje	Realizácia	Dopad na	Oprávnení



		rozpočet	financovania		rozpočet	žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Suchá Hora
	Realizácia protieróznych opatrení.	200	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
Opatrenie 5.4.2	Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
	Výstavba oddychovej zóny v centrálnej časti obce a výsadba zelene.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
	Revitalizácia zelene.	25	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
	Výstavba oddychovej zóny pri športovom areáli.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo										
Cieľ 5.1.										
Opatrenie 5.1.1										
Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami										
Cieľ 5.2										
Opatrenie 5.2.1										
Opatrenie 5.2.2										
Opatrenie 5.2.3										
Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia										
Cieľ 5.3.										
Opatrenie 5.3.1										
Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia										
Cieľ 5.4.										
Opatrenie 5.4.1										
Opatrenie 5.4.2										

8.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Strategický záměr						
Neustále rozvíjať širokú paletu sociálnych a zdravotných služieb poskytovaných v obci. Dbáť o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov obce.						
Podprogram 6.1. Sociálne služby						
Cieľ 6.1	Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.					
Opatrenie 6.1.1	Obyvatelia v dôchodkovom veku.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výstavba denného stacionára.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
	Poskytovanie služieb stravovania pre obyvateľov v dôchodkovom veku.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
	Zabezpečenie služby donášky nákupov starším obyvateľom obce.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
	Zriadenie priestorov pre klub seniorov.	25	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
Opatrenie 6.1.2	Mladé rodiny s deťmi.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výber vhodnej alternatívy zariadenia zariadenia.	podľa potreby	-	verejný sektor	nízky	obec Suchá Hora
	Podpora mladých rodín s deťmi.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby						
Cieľ 6.2.	Doplniť chýbajúcu infraštruktúru zdravotníckych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.					
Opatrenie 6.2.1	Podpora poradenskej činnosti.					



		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Suchá Hora
	Zabezpečenie priestorov.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Suchá Hora

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podprogram 6.1. Sociálne služby										
Cieľ 6.1										
Opatrenie 6.1.1										
Opatrenie 6.1.2										
Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby										
Cieľ 6.2.										
Opatrenie 6.2.1										

8.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Strategický záměr						
Zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže. Zlepšenie technického stavu a vybavenia školskej infraštruktúry. V športe umožniť ponuku čo najširšej palety služieb, zabezpečiť čo najefektívnejšie a transparentné využitie verejných financií ku prospechu všetkých občanov obce. Podpora existujúcich športových podujatí, ako aj vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj rôznych druhov športu nielen pre obyvateľov obce.						
Podprogram 7.1. Vzdelávanie						
Cieľ 7.1.	Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.					
Opatrenie 7.1.1	Modernizácia zariadení predškolskej výchovy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výstavba novej MŠ a jedálne.	240	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
	Dostavba hracích prvkov v areáli MŠ.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
	Obstaranie vybavenia školy.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
Opatrenie 7.1.2	Modernizácia zariadení povinnej školskej dochádzky.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Modernizácia vykurovania budovy – modernizácia zdrojov tepla a rozvodov.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
	Výstavba školskej telocvične.	750	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
	Obstaranie vybavenia školy.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora

Podprogram 7.2. Šport						
Cieľ 7.2.	Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.					
Opatrenie 7.2.1	Výstavba športovej infraštruktúry.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	nízky	obec Suchá Hora
	Výstavba športového areálu pri mechanizačnom stredisku (futbalové ihrisko, šatne, tribúna).	600	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
	Výstavba volejbalového, basketbalového a hádzanárskeho ihriska.	200	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
	Výstavba cvičiska pre DHZ.	150	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
	Dostavba tenisového ihriska a kolkárne.	350	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	stredný	obec Suchá Hora
	Výstavba detského ihriska.	10	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
Opatrenie 7.2.7	Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie priestorového a materiálneho vybavenia.	podľa potreby	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný, tretí sektor	stredný	obec Suchá Hora



	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podprogram 7.1. Vzdelávanie										
Cieľ 7.1.										
Opatrenie 7.1.1										
Opatrenie 7.1.2										
Podprogram 7.2. Šport										
Cieľ 7.2.										
Opatrenie 7.2.1										
Opatrenie 7.2.2										

8.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Strategický zámér						
Trvalé pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných externými subjektami. Existencia dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je povinnosť obce. Priebežná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž obce tým aj na cestovný ruch.						
Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra						
Cieľ 8.1	Zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.					
Opatrenie 8.1.1	Výstavba multifunkčného kultúrneho zariadenia.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Suchá Hora
	Rekonštrukcia domu kultúry a zníženie energetickej náročnosti.	400	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
	rekonštrukcia interiérov – kuchyňa, sála, príslušenstvo.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
	Rekonštrukcia a modernizácia zdrojov tepla a vykurovania.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
Opatrenie 8.1.2	Rekonštrukcia a údržba kultúrnych pamiatok.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Údržba kultúrnych a historických pamiatok.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
Opatrenie 8.1.4	Organizovanie pravidelných kultúrnych podujatí.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Podpora kultúrnych podujatí.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, MK SR	verejný sektor	stredný	obec Suchá Hora
Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie						
Cieľ 8.2	Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v obci.					
Opatrenie 8.2.1	Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Personálne a finančné zabezpečenie.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Suchá Hora
	Spracovanie kalendár kultúrnych podujatí.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Suchá Hora
Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry						
Cieľ 8.3	Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.					
Opatrenie 8.3.1	Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie obce v multimediálnej forme.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Personálne a finančné zabezpečenie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Suchá Hora
	Spracovanie koncepcie v multimediálnej forme.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Suchá Hora
Opatrenie 8.3.2	Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Finančné zabezpečenie.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Suchá Hora



	Obsahová analýza www stránky.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Suchá Hora
	Priebežná aktualizácia www stránky.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Suchá Hora

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra										
Cieľ 8.1										
Opatrenie 8.1.1										
Opatrenie 8.1.2										
Opatrenie 8.1.4										
Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie										
Cieľ 8.2										
Opatrenie 8.2.1										
Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry										
Cieľ 8.3										
Opatrenie 8.3.1										
Opatrenie 8.3.3										

8.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Strategický zámer						
Budovať goodwill obce a dosiahnuť, aby sa stala strediskom cestovného ruchu v oblasti športu, kultúry a turistiky.						
Podprogram 9.1. Propagácia obce						
Cieľ 9.1						
Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.						
Opatrenie 9.1.1						
Aktualizácia www stránky obce.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Finančné zabezpečenie.	1	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný sektor	nízky	obec Suchá Hora
	Obsahová analýza www stránky.	podľa potreby	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný sektor	nízky	obec Suchá Hora
	Priebežná aktualizácia www stránky.	podľa potreby	rozpočet obce,	verejný sektor	nízky	obec Suchá Hora
Opatrenie 9.1.2						
Podpora budovania informačných tabúlí v obci.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Budovanie a inštalácia tabúlí informujúcich o atraktivitách obce.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, MH SR	verejný sektor	nízky	obec, podnikateľské subjekty
	Budovanie a inštalácia tabúlí propagujúcich kultúrne hodnoty obce.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ, MH SR	verejný sektor	nízky	obec, podnikateľské subjekty

Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.						
Cieľ 9.2						
Rekreačno- relaxačné zázemie obce.						
Opatrenie 9.2.1						
Podpora vytvárania nových atraktivít v obce.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
	Spracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vyšoký	obec Suchá Hora
	Výstavba náučného chodníka v CHKO Horná Orava, pri cyklotrase.	185	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vyšoký	obec Suchá Hora

Podprogram 9.3. Cestovný ruch.						
Cieľ 9.3						
Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.						
Opatrenie 9.3.1						
Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Suchá Hora
Opatrenie 9.3.2						
Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.						



Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
		podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Suchá Hora

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podprogram 9.1. Propagácia obce										
Cieľ 9.1										
Opatrenie 9.1.1										
Opatrenie 9.1.2										
Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.										
Cieľ 9.2										
Opatrenie 9.2.1										
Podprogram 9.3. Cestovný ruch.										
Cieľ 9.3										
Opatrenie 9.3.1										
Opatrenie 9.3.2										

8.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Strategický záměr						
Vytvoriť podmienky na efektívnu prácu obecného úradu. Vytvoriť vyhovujúce podmienky na poskytovania verejných služieb, estetizácia a funkčnosť miesta kontaktu so zákazníkmi obecného úradu, vytváranie vhodných technických a pracovných podmienok na mestskom úrade. Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.						
Podprogram 10.1. Administratíva						
Cieľ 10.1.	Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci					
Opatrenie 10.1.1	Komplexná rekonštrukcia obecných budov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	nízky	obec Suchá Hora
	Komplexná rekonštrukcia obecného úradu – interiéry.	250	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Suchá Hora

Podprogram 10.2. Bezpečnosť						
Cieľ 10.2.	Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.					
Opatrenie 10.2.1	Bezpečnosť.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Osadenie kamerového systému na vstupe do obce.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	vysoký	obec Suchá Hora
	Vybudovať bezdrôtový systém miestneho rozhlasu kompatibilným systémom TRCOM, s jeho osadením na stĺpoch osvetlenia.	220	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	vysoký	obec Suchá Hora

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podprogram 10.1. Administratíva										
Cieľ 10.1.										
Opatrenie 10.1.1										
Podprogram 10.2. Bezpečnosť										
Cieľ 10.2.										
Opatrenie 10.2.1										

8.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Strategický záměr	
Zabezpečenie technických podmienok pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožniť obyvateľom využívať on-line elektronické služby	



samosprávy. Vytvoriť vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-vote, e-services, ...). Umožniť obyvateľom obce a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.						
Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.						
Cieľ 11.1	Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.					
Opatrenie 11.1.1	Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Technické zabezpečenie IS.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	stredný	obec Suchá Hora
	Tvorba základného SW na komunikáciu občan – samospráva – podnikateľské subjekty.	4	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vyšoký	obec Suchá Hora
	Podpora zlepšenia prenosu dátových a hlasových mobilných služieb.	podľa potreby	podnikateľské subjekty,	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
Opatrenie 11.1.2	Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Tvorba aplikačného softwaru na zabezpečenie e – služieb v obci.	2	rozpočet obce	verejný sektor	vyšoký	obec Suchá Hora
	Tvorba SW na realizáciu e-vote na miestnej úrovni.	2	rozpočet obce	verejný sektor	vyšoký	obec Suchá Hora

Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.						
Cieľ 11.2	Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.					
Opatrenie 11.2.1	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia kurzov na získanie ECDL spôsobilosti pre pracovníkov miestnej samosprávy.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	žiadny	obec Suchá Hora
Opatrenie 11.2.2	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia kurzov na zvyšovanie počítačového vedomia u obyvateľov obce.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky	obec, n.o.
	Realizácia kurzov na obsluhu a používanie obecného informačného a komunikačného systému.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky	obec, n.o.
Opatrenie 11.2.3	Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia kurzov na zvyšovanie vedomostí o internete.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky	obec, n.o.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.										
Cieľ 11.1										
Opatrenie 11.1.1										
Opatrenie 11.1.2										
Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.										
Cieľ 11.2										
Opatrenie 11.2.1										
Opatrenie 11.2.2										
Opatrenie 11.2.3										



Finančná časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Suchá Hora 2016 - 2025



9 FINANČNÝ PLÁN PROGRAMU

Jednou z kľúčových otázok pre realizáciu programu rozvoja je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Tieto zdroje vznikajú vo viacerých sférach – v súkromnom sektore, verejnej správe, ide tiež o zdroje zahraničné, najmä o prostriedky Európskej únie. Dôležitým zdrojom budú, po dokončení reformy verejnej správy a uskutočnení daňovej reformy, vlastné prostriedky. V dôsledku neexistencie nevyhnutných podkladových údajov pre stanovenie finančného rámca, v ktorom by sa mal program rozvoja v strednodobom horizonte pohybovať, je výška prostriedkov potrebná na realizáciu jednotlivých opatrení a aktivít stanovená len orientačne. Táto časť sa bude konkretizovaná v závislosti od reálneho čerpania finančných príspevkov zo štrukturálnych fondov, možností obecného rozpočtu atď..

Formulár č. F 5 – Indikatívny rozpočet - sumarizácia											
tis. €	Rok										
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Spolu
I. Hospodárska politika	462,6	547,6	462,1	462,1	553,1	468,1	217,1	217,1	25,1	25,1	3440,0
PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO.....	15,3	15,3	15,3	15,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	61,0
PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	223,0	223,0	273,0	273,0	270,5	270,5	19,5	19,5	0,0	0,0	1572,0
PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	25,0	62,8	62,8	62,8	235,3	197,5	197,5	197,5	25,0	25,0	1091,0
PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	0,6	46,9	46,4	46,4	46,4	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	187,0
PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	197,5	197,5	62,5	62,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	520,0
PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE	1,3	2,3	2,3	2,3	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	9,0
II. Sociálna politika	545,1	557,6	601,3	851,3	306,3	293,8	250,1	0,1	0,1	0,1	3406,0
PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTN.	12,5	12,5	56,2	56,2	43,7	43,7	0,0	0,0	0,0	0,0	225,0
PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	407,5	407,5	407,5	657,5	250,0	250,0	250,0	0,0	0,0	0,0	2630,0
PROGRAM 8. KULTÚRA	125,1	137,6	137,6	137,6	12,6	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	551,0
III. Environmentálna politika	849,6	1108,8	1159,3	1159,3	309,8	84,0	33,5	0,0	0,0	0,0	4704,2
PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	818,3	818,3	818,3	818,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3273,2
PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	31,3	290,5	341,0	341,0	309,8	84,0	33,5	0,0	0,0	0,0	1431,0

Zdroj: vlastné spracovanie

Vychádzajúc z vyššie zadefinovaných cieľov, priorít a opatrení a na základe auditu pripravovaných Projektových zámerov v rézii samosprávy, podnikateľskej sféry či neziskových a iných organizácií bol vypracovaný plán realizácie programu. Definuje, z akých prostriedkov by sa mali tieto zábery realizovať, kto by mal byť žiadateľov, určuje predpokladané časové rámce v **tis. €**.

9.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 1.2	Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.								
Opatrenie 1.2.1	61,0	61,0	45,8	15,3	12,2	0,0	3,1	0,0	0,0
Spolu	61,0	61,0	45,8	15,3	12,2	0,0	3,1	0,0	0,0



Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2016	15,25	15,25	11,44	3,81	3,05	0,00	0,76	0,00	0,00
2017	15,25	15,25	11,44	3,81	3,05	0,00	0,76	0,00	0,00
2018	15,25	15,25	11,44	3,81	3,05	0,00	0,76	0,00	0,00
2019	15,25	15,25	11,44	3,81	3,05	0,00	0,76	0,00	0,00
2020	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2021	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2022	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2023	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2024	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2025	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Spolu	61,00	61,00	45,75	15,25	12,20	0,00	3,05	0,00	0,00

Zdroje financovania EÚ

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.2: Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva

OP Kvalita životného prostredia

PRIORITNÁ OS 3: ENERGETICKY EFEKTÍVNEJŠIE NÍZKOUHLÍKOVÉ HOSPODÁRSTVO

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane využitia vo verejných budovách a v sektore bývania

OP Výskum a inovácie

PRIORITNÁ OS 2: Podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1: Podpora investovania do inovácií a výskumu, tvorba prepojenia a synergií medzi podnikmi vedeckovýskumnými centrami a vyšším vzdelávaním obzvlášť vo vývoji produktov a služieb, prenosu technológií, sociálnej inovácie a aplikácie verejných služieb, stimulácie dopytu, vytvárania sietí, zoskupení (klastrov) a otvorenej inovácie prostredníctvom inteligentnej špecializácie, podpora technologického a aplikovaného výskumu, pilotných Projektov a aktivít skorého overovania výrobkov, vyspelých výrobných kapacít a prvovýroby v kľúčových technológiách

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.2: Podpora podnikania, najmä prostredníctvom uľahčenia využívania nových nápadov v hospodárstve a podpora zakladania nových firiem vrátane podnikateľských inkubátorov

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.3: Vývoj a zavedenie nových obchodných modelov MSP, najmä v rámci internacionalizácie

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.4: Podpora tvorby a rozšírenia pokročilých kapacít pre rozvoj výrobkov a služieb

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.5: Podpora kapacity MSP a cieľom zapojenia do rastu a inovácií

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.6: Podpora výskumu, vývoja a osvojenia nízkouhlíkových technológií

TECHNICKÁ POMOC

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):



- Obnova poľnohospodárskeho potenciálu – prevencia (čl. 19)
- Podpora mladých farmárov, malých fariem a podnikania (čl. 20)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- Prevencia a odstraňovanie škôd v lesoch (čl. 25)
- Investície do nových lesných technológií (čl. 27)
- Spolupráca (čl. 36)
- LEADER (čl. 42-45)

9.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 2.1	Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych komunikácií a ciest III. cesty.								
Opatrenie 2.1.1	1 004,0	1 004,0	753,0	251,0	200,8	0,0	50,2	0,0	0,0
Opatrenie 2.1.3	200,0	200,0	150,0	50,0	40,0	0,0	10,0	0,0	0,0
Opatrenie 2.1.4	156,0	156,0	117,0	39,0	31,2	0,0	7,8	0,0	0,0
Opatrenie 2.1.5	202,0	202,0	151,5	50,5	40,4	0,0	10,1	0,0	0,0
Cieľ 2.2	Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.								
Opatrenie 2.2.1	10,0	10,0	7,5	2,5	2,0	0,0	0,5	0,0	0,0
Spolu	1 572,0	1 572,0	1 179,0	393,0	314,4	0,0	78,6	0,0	0,0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G		
2016	223,00	223,0	167,3	55,8	44,6	0,0	11,2	0,0	0,0
2017	223,00	223,0	167,3	55,8	44,6	0,0	11,2	0,0	0,0
2018	273,00	273,0	204,8	68,3	54,6	0,0	13,7	0,0	0,0
2019	273,00	273,0	204,8	68,3	54,6	0,0	13,7	0,0	0,0
2020	270,50	270,5	202,9	67,6	54,1	0,0	13,5	0,0	0,0
2021	270,50	270,5	202,9	67,6	54,1	0,0	13,5	0,0	0,0
2022	19,50	19,5	14,6	4,9	3,9	0,0	1,0	0,0	0,0
2023	19,50	19,5	14,6	4,9	3,9	0,0	1,0	0,0	0,0
2024	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2025	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Spolu	1 572,0	1 572,0	1 179,0	393,0	314,4	0,0	78,6	0,0	0,0

Zdroje financovania EÚ

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č. 1: Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch

INVESTIČNÁ PRIORITA 1.1: Posilnenie regionálnej mobility prostredníctvom prepojenia sekundárnych a terciárnych uzlov s infraštruktúrou TEN-T

INVESTIČNÁ PRIORITA 1.2: Rozvoj ekologicky priaznivých a nízkouhlíkových dopravných systémov



Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť
INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- LEADER (čl. 42-45)

DOTÁCIE MINISTERSTVA DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SR

9.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 3	Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.								
Opatrenie 3.2	250,0	250,0	187,5	62,5	50,0	0,0	12,5	0,0	0,0
Opatrenie 3.6	151,0	151,0	113,3	37,8	30,2	0,0	7,6	0,0	0,0
Opatrenie 3.8	690,0	690,0	517,5	172,5	138,0	0,0	34,5	0,0	0,0
Spolu	1 091,0	1 091,0	818,3	272,8	218,2	0,0	54,6	0,0	0,0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G		
2016	25,00	25,00	18,75	6,25	5,00	0,00	1,25	0,00	0,00
2017	62,75	62,75	47,06	15,69	12,55	0,00	3,14	0,00	0,00
2018	62,75	62,75	47,06	15,69	12,55	0,00	3,14	0,00	0,00
2019	62,75	62,75	47,06	15,69	12,55	0,00	3,14	0,00	0,00
2020	235,25	235,25	176,44	58,81	47,05	0,00	11,76	0,00	0,00
2021	197,50	197,50	148,13	49,38	39,50	0,00	9,88	0,00	0,00
2022	197,50	197,50	148,13	49,38	39,50	0,00	9,88	0,00	0,00
2023	197,50	197,50	148,13	49,38	39,50	0,00	9,88	0,00	0,00
2024	25,00	25,00	18,75	6,25	5,00	0,00	1,25	0,00	0,00
2025	25,00	25,00	18,75	6,25	5,00	0,00	1,25	0,00	0,00
Spolu	1 091,0	1 091,0	818,3	272,8	218,2	0,0	54,6	0,0	0,0

Zdroje financovania EÚ

Integrovaný regionálny operačný program



Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území

IROP je realizovaný prostredníctvom integrovaných územných stratégií, ktoré na úrovni NUTS2 zadefinujú prioritné Projektové zámery v regióne. Cieľom je dosiahnutie čo najväčších synergických efektov preinvestovaných finančných prostriedkov a predchádzanie negatívnym účinkom nekoordinovaného plánovania v ohraničenom území.

OP Kvalita životného prostredia

PRIORITNÁ OS 1: UDRŽATEĽNÉ VYUŽÍVANIE PRÍRODNÝCH ZDROJOV PROSTREDNÍCTVOM ROZVOJA ENVIRONMENTÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Riešenie významných potrieb investícií do sektora odpadu s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: riešenie významných potrieb investícií do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: ochrana a obnova biologickej diverzity, ochrana pôdy a obnova a propagácia ekosystémových služieb vrátane Natura 2000 a zelených infraštruktúr

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- LEADER (čl. 42-45)

9.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 4	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom								
Opatrenie 4.3	50,0	50,0	37,5	12,5	10,0	0,0	2,5	0,0	0,0
Opatrenie 4.4	272,0	272,0	204,0	68,0	54,4	0,0	13,6	0,0	0,0
Opatrenie 4.5	2 700,0	2 700,0	2 025,0	675,0	540,0	0,0	135,0	0,0	0,0
Opatrenie 4.6	251,0	251,0	188,3	62,8	50,2	0,0	12,6	0,0	0,0
Spolu	3 273,0	3 273,0	2 454,8	818,3	654,6	0,0	163,7	0,0	0,0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2016	818,3	818,3	613,7	204,6	163,7	0,0	40,9	0,0	0,0
2017	818,3	818,3	613,7	204,6	163,7	0,0	40,9	0,0	0,0
2018	818,3	818,3	613,7	204,6	163,7	0,0	40,9	0,0	0,0
2019	818,3	818,3	613,7	204,6	163,7	0,0	40,9	0,0	0,0



2020	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2021	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2022	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2023	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2024	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2025	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Spolu	3 273,0	3 273,0	2 454,8	818,3	654,6	0,0	163,7	0,0	0,0

Zdroje financovania EÚ

OP Kvalita životného prostredia

PRIORITNÁ OS 1: UDRŽATEĽNÉ VYUŽÍVANIE PRÍRODNÝCH ZDROJOV PROSTREDNÍCTVOM ROZVOJA ENVIRONMENTÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Riešenie významných potrieb investícií do sektora odpadu s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: riešenie významných potrieb investícií do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: ochrana a obnova biologickej diverzity, ochrana pôdy a obnova a propagácia ekosystémových služieb vrátane Natura 2000 a zelených infraštruktúr

INVESTIČNÁ PRIORITA 4: opatrenia na zlepšenie obecného prostredia, regeneráciu opustených priemyselných lokalít a zníženie znečistenia ovzdušia

PRIORITNÁ OS 2: ADAPTÁCIA NA NEPRIAZNIVÉ DÔSLEDKY ZMENY KLÍMY SO ZAMERANÍM NA OCHRANU PRED POVODŇAMI, RIADENIE A PREVENCIU SÚVISIACICH RIZÍK

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora vyhradených investícií na prispôbenie sa zmene klímy

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Propagácia investícií na riešenie osobitných rizík, zabezpečenie odolnosti proti katastrofám a vyvíjanie systémov zvládania katastrof

PRIORITNÁ OS 3: ENERGETICKY EFEKTÍVNEJŠIE NÍZKOUHLÍKOVÉ HOSPODÁRSTVO

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane využitia vo verejných budovách a v sektore bývania

INVESTIČNÁ PRIORITA 4: Vývoj a zavedenie inteligentných distribučných systémov s nízkymi a strednými úrovňami napätia

INVESTIČNÁ PRIORITA 5: Podpora nízkouhlíkových stratégií pre všetky typy území, zvlášť mestských oblastí, vrátane podpory trvalo udržateľnej mestskej mobility a zmiernenie relevantných adaptačných opatrení

INVESTIČNÁ PRIORITA 6: Podpora využitia vysokoúčinnnej kombinovanej výroby elektriny a tepla založenej na dopyte po využiteľnom teple

PRIORITNÁ OS 4: TECHNICKÁ POMOC

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- LEADER (čl. 42-45)

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach:

a) Ochrana a manažment životného prostredia

ŠVAJČIARSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS

THE INTELLIGENT ENERGY – EUROPE PROGRAMM

DOTÁCIE MINISTERSTVA DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SR

EKO FOND

ENVIRONMENTÁLNY FOND

RECYKLAČNÝ FOND

NADÁCIA SPP



NADÁCIA ORANGE
NADÁCIA EKOPOLIS
GREENWAYS
PRIESTORY
POHODA ZA MESTOM
ZELENÉ OÁZY
GRANTOVÝ PROGRAM TESCO PRE ZDRAVŠIE MESTÁ

9.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 5.2	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom								
Opatrenie 5.2.1	500,0	500,0	375,0	125,0	100,0	0,0	25,0	0,0	0,0
Opatrenie 5.2.2	403,0	403,0	302,3	100,8	80,6	0,0	20,2	0,0	0,0
Opatrenie 5.2.3	202,0	202,0	151,5	50,5	40,4	0,0	10,1	0,0	0,0
Cieľ 5.4.	Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami.								
Opatrenie 5.4.1	201,0	201,0	150,8	50,3	40,2	0,0	10,1	0,0	0,0
Opatrenie 5.4.2	125,0	125,0	93,8	31,3	25,0	0,0	6,3	0,0	0,0
Spolu	1 431,0	1 431,0	1 073,3	357,8	286,2	0,0	71,6	0,0	0,0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2016	31,25	31,3	23,4	7,8	6,3	0,0	1,6	0,0	0,0
2017	290,50	290,5	217,9	72,6	58,1	0,0	14,5	0,0	0,0
2018	341,00	341,0	255,8	85,3	68,2	0,0	17,1	0,0	0,0
2019	341,00	341,0	255,8	85,3	68,2	0,0	17,1	0,0	0,0
2020	309,75	309,8	232,3	77,4	62,0	0,0	15,5	0,0	0,0
2021	84,00	84,0	63,0	21,0	16,8	0,0	4,2	0,0	0,0
2022	33,50	33,5	25,1	8,4	6,7	0,0	1,7	0,0	0,0
2023	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2024	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2025	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Spolu	1 431,0	1 431,0	1 073,3	357,8	286,2	0,0	71,6	0,0	0,0

Zdroje financovania EÚ

OP Kvalita životného prostredia

PRIORITNÁ OS 1: UDRŽATEĽNÉ VYUŽÍVANIE PRÍRODNÝCH ZDROJOV PROSTREDNÍCTVOM ROZVOJA ENVIRONMENTÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY



INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Riešenie významných potrieb investícií do sektora odpadu s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis
INVESTIČNÁ PRIORITA 2: riešenie významných potrieb investícií do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis
INVESTIČNÁ PRIORITA 3: ochrana a obnova biologickej diverzity, ochrana pôdy a obnova a propagácia ekosystémových služieb vrátane Natura 2000 a zelených infraštruktúr
INVESTIČNÁ PRIORITA 4: opatrenia na zlepšenie obecného prostredia, regeneráciu opustených priemyselných lokalít a zníženie znečistenia ovzdušia

PRIORITNÁ OS 2: ADAPTÁCIA NA NEPRIAZNIVÉ DÔSLEDKY ZMENY KLÍMY SO ZAMERANÍM NA OCHRANU PRED POVODŇAMI, RIADENIE A PREVENCIU SÚVISIACICH RIZÍK

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora vyhradených investícií na prispôbenie sa zmene klímy
INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Propagácia investícií nariadenie osobitných rizík, zabezpečenie odolnosti proti katastrofám a vyvíjanie systémov zvládania katastrof

PRIORITNÁ OS 3: ENERGETICKY EFEKTÍVNEJŠIE NÍZKOUHLÍKOVÉ HOSPODÁRSTVO

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov
INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch
INVESTIČNÁ PRIORITA 3: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane využitia vo verejných budovách a v sektore bývania
INVESTIČNÁ PRIORITA 4: Vývoj a zavedenie inteligentných distribučných systémov s nízkymi a strednými úrovňami napätia
INVESTIČNÁ PRIORITA 5: Podpora nízkouhlíkových stratégií pre všetky typy území, zvlášť mestských oblastí, vrátane podpory trvalo udržateľnej mestskej mobility a zmiernenie relevantných adaptačných opatrení
INVESTIČNÁ PRIORITA 6: Podpora využitia vysokoúčinnnej kombinovanej výroby elektriny a tepla založenej na dopyte po využitom teple

PRIORITNÁ OS 4: TECHNICKÁ POMOC

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- LEADER (čl. 42-45)

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach:

- a) Ochrana a manažment životného prostredia
- b) Klimatické zmeny a obnoviteľná energia

ŠVAJČIARSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS

THE INTELLIGENT ENERGY – EUROPE PROGRAMM

DOTÁCIE MINISTERSTVA DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SR

EKOFOND

ENVIRONMENTÁLNY FOND

RECYKLAČNÝ FOND

NADÁCIA SPP

NADÁCIA ORANGE

NADÁCIA EKOPOLIS

GREENWAYS

PRIESTORY

POHODA ZA MESTOM

ZELENÉ OÁZY

GRANTOVÝ PROGRAM TESCO PRE ZDRAVŠIE MESTÁ

9.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)								
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje				EIB
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	



	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 6.1	Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.								
Projekt 6.1.1	175,0	175,0	131,3	43,8	35,0	0,0	8,8	0,0	0,0
Projekt 6.1.2	50,0	50,0	37,5	12,5	10,0	0,0	2,5	0,0	0,0
Spolu	225,0	225,0	168,8	56,3	45,0	0,0	11,3	0,0	0,0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2016	12,50	12,50	9,38	3,13	2,50	0,00	0,63	0,00	0,00
2017	12,50	12,50	9,38	3,13	2,50	0,00	0,63	0,00	0,00
2018	56,25	56,25	42,19	14,06	11,25	0,00	2,81	0,00	0,00
2019	56,25	56,25	42,19	14,06	11,25	0,00	2,81	0,00	0,00
2020	43,75	43,75	32,81	10,94	8,75	0,00	2,19	0,00	0,00
2021	43,75	43,75	32,81	10,94	8,75	0,00	2,19	0,00	0,00
2022	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2023	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2024	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2025	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Spolu	225,00	225,00	168,75	56,25	45,00	0,00	11,25	0,00	0,00

Zdroje financovania EÚ

Európsky sociálny fond 2014 – 2020

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č. 2: Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1: Investovanie do sociálnej infraštruktúry, ktoré prispieva k národnému, regionálnemu a miestnemu rozvoju, a prechodu z inštitucionálnych služieb na komunitné

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.2: Investovanie do vzdelávania, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom rozvoja infraštruktúry vzdelávania a odbornej prípravy

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach:

c) Občianska spoločnosť

DOTÁCIE MINISTERSTVA PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR
ŠTÁTNY FOND ROZVOJA BÝVANIA

NADÁCIA SPP
NADÁCIA ORANGE
NADÁCIA EKOPOLIS
NADÁCIA PONTIS

9.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT



Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 7.1.	Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.								
Opatrenie 7.1.1	320,0	320,0	240,0	80,0	64,0	0,0	16,0	0,0	0,0
Opatrenie 7.1.2	1 000,0	1 000,0	750,0	250,0	200,0	0,0	50,0	0,0	0,0
Cieľ 7.2.	Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.								
Opatrenie 7.2.1	1 310,0	1 310,0	982,5	327,5	262,0	0,0	65,5	0,0	0,0
Spolu	2 630,0	2 630,0	1 972,5	657,5	526,0	0,0	131,5	0,0	0,0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2016	407,50	407,5	305,6	101,9	81,5	0,0	20,4	0,0	0,0
2017	407,50	407,5	305,6	101,9	81,5	0,0	20,4	0,0	0,0
2018	407,50	407,5	305,6	101,9	81,5	0,0	20,4	0,0	0,0
2019	657,50	657,5	493,1	164,4	131,5	0,0	32,9	0,0	0,0
2020	250,00	250,0	187,5	62,5	50,0	0,0	12,5	0,0	0,0
2021	250,00	250,0	187,5	62,5	50,0	0,0	12,5	0,0	0,0
2022	250,00	250,0	187,5	62,5	50,0	0,0	12,5	0,0	0,0
2023	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2024	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2025	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Spolu	2 630,0	2 630,0	1 972,5	657,5	526,0	0,0	131,5	0,0	0,0

Zdroje financovania EÚ

Európsky sociálny fond 2014 – 2020

Integrovaný regionálny operačný program

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1: Investovanie do sociálnej infraštruktúry, ktoré prispieva k národnému, regionálnemu a miestnemu rozvoju, a prechodu z inštitucionálnych služieb na komunitné

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.2: Investovanie do vzdelávania, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom rozvoja infraštruktúry vzdelávania a odbornej prípravy

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 15)
- Poradenské služby (čl. 16)
- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)



- Spolupráca (čl. 36)
- LEADER (čl. 42-45)

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach: d) Rozvoj ľudských zdrojov

DOTÁCIE MINISTERSTVA ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SR

DOTÁCIE MINISTERSTVA PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR

Podprogramy Comenius, Leonardo da Vinci a sektorový program Grundtvig

PROGRAM CELOŽIVOTNÉHO VZDELÁVANIA 2007 - 2013

s dôrazom na možnosti pre mestá a obce

9.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 8.1	Zachovanie kultúrno–historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.								
Opatrenie 8.1.1	500,0	500,0	375,0	125,0	100,0	0,0	25,0	0,0	0,0
Opatrenie 8.1.2	50,0	50,0	37,5	12,5	10,0	0,0	2,5	0,0	0,0
Cieľ 8.3	Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.								
Opatrenie 8.3.2	1,0	1,0	0,0	1,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0
Spolu	551,0	551,0	412,5	138,5	110,0	0,0	28,5	0,0	0,0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2016	125,10	125,10	93,75	31,35	25,00	0,00	6,35	0,00	0,00
2017	137,60	137,60	103,13	34,48	27,50	0,00	6,98	0,00	0,00
2018	137,60	137,60	103,13	34,48	27,50	0,00	6,98	0,00	0,00
2019	137,60	137,60	103,13	34,48	27,50	0,00	6,98	0,00	0,00
2020	12,60	12,60	9,38	3,23	2,50	0,00	0,73	0,00	0,00
2021	0,10	0,10	0,00	0,10	0,00	0,00	0,10	0,00	0,00
2022	0,10	0,10	0,00	0,10	0,00	0,00	0,10	0,00	0,00
2023	0,10	0,10	0,00	0,10	0,00	0,00	0,10	0,00	0,00
2024	0,10	0,10	0,00	0,10	0,00	0,00	0,10	0,00	0,00
2025	0,10	0,10	0,00	0,10	0,00	0,00	0,10	0,00	0,00
Spolu	551,0	551,0	412,5	138,5	110,0	0,0	28,5	0,0	0,0

Zdroje financovania EÚ

Integrovaný regionálny operačný program



Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.2: Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 15)
- Poradenské služby (čl. 16)
- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- LEADER (čl. 42-45)

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach:

e) Zachovanie kultúrneho dedičstva.

ŠVAJČIARSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS

PROGRAM EURÓPSKEJ KOMISIE KULTÚRA 2007 – 2013

1. Podpora kultúrnych Projektov
2. Podpora organizácií pôsobiacich na európskej úrovni v oblasti kultúry
3. Podpora na analýzy zhromažďovanie a šírenie informácií na maximalizáciu vplyvu Projektov v oblasti kultúrnej spolupráce

DOTAČNÝ SYSTÉM MINISTERSTVA KULTÚRY SR 2012

PROGRAM 1 - OBNOVME SI SVOJ DOM

PROGRAM 2 - KULTÚRNE AKTIVITY V OBLASTI PAMÄŤOVÝCH INŠTITÚCIÍ

PROGRAM 4 – UMENIE

PROGRAM 5 - PRO SLOVAKIA

PROGRAM 6 - KULTÚRA ZNEVÝHODNENÝCH SKUPÍN OBYVATEĽSTVA

PROGRAM 7 - NEHMOTNÉ KULTÚRNE DEDIČSTVO A KULTÚRNO-OSVETOVÁ ČINNOSŤ

PROGRAM 8 - KULTÚRNE POUKAZY

WORLD MONUMENTS FUND (SVETOVÝ PAMIAŤKOVÝ FOND)

NADÁCIA SPP

NADÁCIA ORANGE

NADÁCIA EKOPOLIS

9.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 9.1	Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.								
Opatrenie 9.1.1	1	1	0	1	0	0	1	0	0
Opatrenie 9.1.2	1	1	0	1	0	0	1	0	0
Cieľ 9.2	Rekreačno- relaxačné zázemie obce.								
Opatrenie 9.2.1	185,0	185,0	138,8	46,3	37,0	0,0	9,3	0,0	0,0
Spolu	187,0	187	139	48	37	0	11	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)



Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2016	0,60	0,60	0,00	0,60	0,00	0,00	0,60	0,00	0,00
2017	46,85	46,85	34,69	12,16	9,25	0,00	2,91	0,00	0,00
2018	46,35	46,35	34,69	11,66	9,25	0,00	2,41	0,00	0,00
2019	46,35	46,35	34,69	11,66	9,25	0,00	2,41	0,00	0,00
2020	46,35	46,35	34,69	11,66	9,25	0,00	2,41	0,00	0,00
2021	0,10	0,10	0,00	0,10	0,00	0,00	0,10	0,00	0,00
2022	0,10	0,10	0,00	0,10	0,00	0,00	0,10	0,00	0,00
2023	0,10	0,10	0,00	0,10	0,00	0,00	0,10	0,00	0,00
2024	0,10	0,10	0,00	0,10	0,00	0,00	0,10	0,00	0,00
2025	0,10	0,10	0,00	0,10	0,00	0,00	0,10	0,00	0,00
Spolu	187,0	187	139	48	37	0	11	0	0

Zdroje financovania EÚ

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.2: Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Podpora mladých farmárov, malých fariem a podnikania (čl. 20)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- Spolupráca (čl. 36)
- LEADER (čl. 42-45)

9.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 10.1.	Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci								
Opatrenie 10.1.1	250,0	250,0	187,5	62,5	50,0	0,0	12,5	0,0	0,0
Cieľ 10.2.	Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.								
Opatrenie 10.2.1	270,0	270,0	202,5	67,5	54,0	0,0	13,5	0,0	0,0
Spolu	520,0	520,0	390,0	130,0	104,0	0,0	26,0	0,0	0,0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)



Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2016	197,50	197,50	148,13	49,38	39,50	0,00	9,88	0,00	0,00
2017	197,50	197,50	148,13	49,38	39,50	0,00	9,88	0,00	0,00
2018	62,50	62,50	46,88	15,63	12,50	0,00	3,13	0,00	0,00
2019	62,50	62,50	46,88	15,63	12,50	0,00	3,13	0,00	0,00
2020	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2021	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2022	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2023	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2024	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2025	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Spolu	520,0	520,0	390,0	130,0	104,0	0,0	26,0	0,0	0,0

Zdroje financovania EÚ

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 15)
- Poradenské služby (čl. 16)

OP Efektívna verejná správa (EVS)

9.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 11.1	Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.								
Opatrenie 11.1.1	5,0	5,0	3,8	1,3	1,0	0,0	0,3	0,0	0,0
Opatrenie 11.1.2	4,0	4,0	3,0	1,0	0,8	0,0	0,2	0,0	0,0
Spolu	9,0	9,0	6,8	2,3	1,8	0,0	0,5	0,0	0,0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2016	1,3	1,3	0,9	0,3	0,3	0,0	0,1	0,0	0,0
2017	2,3	2,3	1,7	0,6	0,5	0,0	0,1	0,0	0,0



2018	2,3	2,3	1,7	0,6	0,5	0,0	0,1	0,0	0,0
2019	2,3	2,3	1,7	0,6	0,5	0,0	0,1	0,0	0,0
2020	1,0	1,0	0,8	0,3	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0
2021	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2022	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2023	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2024	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2025	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Spolu	9,0	9,0	6,8	2,3	1,8	0,0	0,5	0,0	0,0

Zdroje financovania EÚ

OP Efektívna verejná správa (EVS)

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 15)
- Poradenské služby (čl. 16)

PRAVIDLÁ STRATÉGIE FINANCOVANIA ŠTRUKTURÁLNYCH FONDOV A KOHÉZNEHO FONDU PRE PROGRAMOVÉ OBDOBIE 2014 – 2020

V nadväznosti na základné legislatívne východiská pre určenie stratégie financovania 2014 – 2020 sa stanovujú nasledovné pravidlá stratégie financovania 2014 – 2020:

- výška pomoci z EÚ sa pre všetky operačné programy vyjadruje k celkovým oprávneným výdavkom v zmysle čl. 110, ods. 2, písm. a) návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- v rámci cieľa Investície pre rast a zamestnanosť – KF – sa stanovuje výška pomoci z EÚ vo výške 85,0 % z celkových oprávnených výdavkov, čo predstavuje maximálnu mieru spolufinancovania EÚ podľa čl. 110, ods. 3 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- v rámci cieľa Investície pre rast a zamestnanosť – štrukturálne fondy v rámci menej rozvinutých regiónov – sa stanovuje výška pomoci z EÚ vo výške 85,0 % z celkových oprávnených výdavkov, čo predstavuje maximálnu mieru spolufinancovania EÚ podľa čl. 110, ods. 3 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- v rámci cieľa Investície pre rast a zamestnanosť – štrukturálne fondy v rámci viac rozvinutého regiónu² – sa stanovuje výška pomoci z EÚ vo výške 50,0 % z celkových oprávnených výdavkov, čo predstavuje maximálnu mieru spolufinancovania EÚ podľa čl. 110, ods. 3 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- v rámci cieľa Európska územná spolupráca – programy cezhraničnej spolupráce, v ktorých SR plní úlohu riadiaceho orgánu – sa stanovuje výška pomoci z EÚ vo výške 85,0 % (EFRR) z celkových oprávnených výdavkov pre celé územie Slovenska, čo predstavuje maximálnu mieru spolufinancovania EÚ podľa čl. 110, ods. 3 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- maximálna intenzita štátnej pomoci sa stanovuje v súlade so schémami štátnej pomoci, resp. príslušnou legislatívou EÚ;
- v prípade realizácie partnerských Projektov sa na jednotlivých partnerov vzťahujú pravidlá financovania individuálne v závislosti od typu prijímateľa, t. j. pre partnerov sa neuplatňujú pravidlá financovania platné pre vedúceho partnera;
- možnosť dobrovoľného zvýšenia podielu prijímateľa na financovaní maximálne však do výšky národných zdrojov v závislosti od kategórie regiónu. Zvýšenie miery financovania prijímateľa nad stanovenú výšku závisí len od rozhodnutia samotného prijímateľa;
- v rámci jedného Opatreniu sa počas celej doby implementácie uplatňuje jeden pomer financovania za jednotlivé zdroje

Pravidlá financovania pre prijímateľov v rámci menej rozvinutých regiónov, cieľa Európska územná spolupráca – cezhraničnej spolupráce a pre prijímateľov z Kohézneho fondu

Financovanie Projektov prijímateľa – organizácia štátnej správy

Pre prijímateľa – organizáciu štátnej správy: ústredné orgány štátnej správy, štátne rozpočtové organizácie, štátne príspevkové organizácie (subjekt v zmysle časti 2.1 písm. a)) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – organizácia štátnej správy			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje		Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
85,0 %	15,0 %	0,0 %	100,0 %



V prípade, ak je prijímateľom organizácia štátnej správy (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. a)), uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška pomoci z EFRR, ESF a KF sa stanovuje vo výške 85,0 % a príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 15,0 %.

Financovanie Projektov prijímateľa – ostatné subjekty verejnej správy

Pre prijímateľa – ostatné subjekty verejnej správy: verejné vysoké školy a ďalšie subjekty, ktoré sú zapísané a zaradené v registri podľa odseku 1 § 3 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, združenia právnických osôb z verejnej správy a verejné zdravotné poisťovne okrem obcí, vyšších územných celkov a organizácií štátnej správy (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. b)) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – ostatné subjekty verejnej správy			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje		Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
85,0 %	10,0 %	5,0 %	100,0 %

V prípade, ak sú prijímateľom ostatné subjekty verejnej správy (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. b)), uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška pomoci z EFRR, ESF a KF sa stanovuje vo výške 85,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 10,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 5,0 %.

Financovanie Projektov prijímateľa – obec / vyšší územný celok

Pre prijímateľa – obec / vyšší územný celok, príp. rozpočtové organizácie a príspevkové organizácie zriadené obcou / vyšším územným celkom (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. c) a d)) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – obec / vyšší územný celok			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje		Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
85,0 %	10,0 %	5,0 %	100,0 %

V prípade, ak je prijímateľom obec / vyšší územný celok, **PRÍPADNE ROZPOČTOVÁ ORGANIZÁCIA ALEBO PRÍSPEVKOVÁ ORGANIZÁCIA ZRIADENÁ OBCOU / VYŠším ÚZEMNÝM CELKOM** (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. c) a d)), uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška pomoci z EFRR, ESF a KF sa stanovuje vo výške 85,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 10,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 5,0 %.

Financovanie Projektov prijímateľa – mimovládna/nezisková organizácia

Pre prijímateľa – mimovládne organizácie/neziskové organizácie (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. e)) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – mimovládna/nezisková organizácia			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
85,0 %	10,0 %	5,0 %	100,0 %

V prípade, ak je prijímateľom mimovládna organizácia, prípadne nezisková organizácia (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. e)), výška pomoci z EFRR, ESF alebo KF sa stanovuje vo výške 85,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 10,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 5,0 % z celkových oprávnených výdavkov.

Financovanie Projektov prijímateľa zo súkromného sektora mimo schém štátnej pomoci

Pre prijímateľa, na ktorého sa nevzťahujú pravidlá financovania podľa časti 3.2.1.1, 3.2.1.2, 3.2.1.3, 3.2.1.4, 3.2.1.6 a 3.1.2.7 (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. f)), sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – súkromný sektor mimo schém štátnej pomoci			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
85,0 %	5,0 %	10,0 %	100,0 %

V danom prípade platí, že výška pomoci z EFRR, ESF alebo KF sa stanovuje vo výške 85,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 5,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 10,0 % z celkových oprávnených výdavkov.

Financovanie Projektov prijímateľa v rámci schém štátnej pomoci

Pre prijímateľa vykonávajúceho hospodársku činnosť, t. j. podniky v zmysle čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ bez ohľadu na právny status, v rámci schém štátnej pomoci (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. h)), sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – v rámci schém štátnej pomoci ⁸			
Celkové oprávnené výdavky			



Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
x,x %	0,0 %	y,y %	100,0 %

V prípade, ak je prijímateľom podnik vykonávajúci hospodársku činnosť podľa čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. h)), podiel prijímateľa sa stanovuje v súlade s aplikovanou výškou intenzity pomoci definovanou v príslušnej schéme štátnej pomoci.

Financovanie Projektov prijímateľa v rámci schém pomoci de minimis

Pre prijímateľa vykonávajúceho hospodársku činnosť, t. j. podniky v zmysle čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ bez ohľadu na právny status v rámci schém pomoci de minimis (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. g)), sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – v rámci schém pomoci de minimis			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
x,x %	y,y %	z,z %	100,0 %

Podiel prijímateľa vykonávajúceho hospodársku činnosť, t. j. podniky v zmysle čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ bez ohľadu na právny status v rámci schém pomoci de minimis (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. g)) sa stanovuje v súlade s aplikovanou výškou intenzity pomoci definovanou riadiacim orgánom v príslušnej schéme pomoci de minimis. V prípade, ak intenzita pomoci de minimis stanovená riadiacim orgánom presahuje maximálnu výšku finančnej pomoci z EÚ, bude tento rozdiel dofinancovaný zo štátneho rozpočtu.

Pravidlá financovania pri implementácii finančných nástrojov

Európska komisia v súvislosti so snahou čo najefektívnejšie využívať prostriedky EÚ, odporúča v rámci programového obdobia 2014 – 2020 okrem priamej formy pomoci, využívať predovšetkým finančné nástroje.

Slovenská republika plánuje výraznejšie využívať finančné nástroje v rámci všetkých fondov. Nenávratný finančný príspevok by sa mal používať predovšetkým tam, kde sa vytvára verejný statok a tam, kde z dôvodu vzniku negatívnych externalít a neschopnosti internalizovať celý zisk dochádza k zlyhaniu trhu. Verejné zdroje podporia takéto aktivity tak, aby sa ich úroveň priblížila spoločenskému optimu. Preto by mala byť podpora komerčných Projektov, rizikových Projektov a Projektov generujúcich príjmy zabezpečená formou finančných nástrojov a to v tých oblastiach, ktoré budú určené na základe vykonanej ex-ante analýzy pre finančné nástroje v súlade s čl. 32 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020⁴. Finančné nástroje môžu byť zriadené na úrovni EÚ, riadené priamo alebo nepriamo Európskou komisiou alebo tradičnej báze, teda na národnej, regionálnej, nadnárodnej alebo cezhraničnej úrovni, riadené priamo alebo v rámci zodpovednosti riadiaceho orgánu.

Pre určenie participácie národných zdrojov v prípade subjektu implementujúceho finančný nástroj sa stanovujú nasledovné pravidlá v prípade:

- menej rozvinutých regiónov a Kohézneho fondu:

výška pomoci z EÚ sa stanovuje vo výške 85,0 % z celkových oprávnených výdavkov;
podiel národných zdrojov sa stanovuje vo výške 15,0 % z celkových oprávnených výdavkov.

- viac rozvinutých regiónov:

výška pomoci z EÚ sa stanovuje vo výške 50,0 % z celkových oprávnených výdavkov;
podiel národných zdrojov sa stanovuje vo výške 50,0 % z celkových oprávnených výdavkov.

V prípade využitia možnosti vytvorenia samostatnej prioritnej osi na účely implementovania niektorého z finančných nástrojov, sa v závislosti od zapojenia súkromných zdrojov znižuje podiel národných verejných zdrojov na spolufinancovaní.

V rámci národných zdrojov sa v závislosti od výšky zapojenia súkromných zdrojov, či už na úrovni fondu fondov, na úrovni finančného nástroja alebo na úrovni konečných prijímateľov, adekvátne znižuje podiel národných verejných zdrojov.

Stratégia financovania Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka pre programové obdobie 2014 – 2020

Stratégia financovania stanovuje maximálnu výšku podpory z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka a miery národného spolufinancovania v rámci menej rozvinutých regiónov a ostatných regiónov pri financovaní opatrení Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020.

V Slovenskej republike je z EPFRV implementovaný jeden Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 pre celé územie SR.

Pravidlá Stratégie financovania Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka pre programové obdobie 2014 – 2020

V nadväznosti na vyššie uvedené legislatívne východiská sa pre jednotlivé kategórie prijímateľov stanovujú nasledovné pravidlá financovania:

- výška podpory z EPFRV sa stanovuje vo výške 75 % z celkových oprávnených verejných výdavkov v rámci menej rozvinutých regiónov a 53 % z celkových oprávnených verejných výdavkov v rámci ostatných regiónov;
- k podielu EPFRV je priradené spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu v stanovenom pomere v závislosti od intenzity verejnej pomoci platnej pre príslušné opatrenie;
- uplatňuje sa kombinácia výšky podpory z EPFRV a výšky verejnej pomoci;



- zohľadňujú sa špecifiká pre každé opatrenie individuálne a to vo vzťahu k oprávnenému prijímateľovi, mieram spolufinancovania a kategórii regiónu,

Financovanie operácií prijímateľa v opatrení č. 1, opatrení č. 2, podopatrení č. 3.3, opatrení č. 4, podopatrení č. 5.1, podopatrení č. 5.2, opatrení č. 6, podopatrení č. 7.1, opatrení č. 8, opatrení č. 9, opatrení č. 10, opatrení č. 11, opatrení č. 12, opatrení č. 13, opatrení č. 14 a opatrení č. 15

Pre prijímateľa v rámci:

- opatrenia č. 1: poskytovateľa prenosu vedomostí a zručností;
- opatrenia č. 2: poskytovateľa poradenskej služby - certifikovaného poradcu, poskytovateľa vzdelávania, ktorý musí mať primerané zdroje v podobe kvalifikovaných zamestnancov, ktorí sa pravidelne vzdelávajú v oblastiach poskytujúcich poradenské služby;
- podopatrenia č. 3.3:

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR a obce (miestna územná samospráva);

- opatrenia č. 4:

skupinu poľnohospodárov v prípade kolektívnych investícií vykonávaných viac ako jedným poľnohospodárom a tieto prinášajú synergický efekt, verejný subjekt, ak preukáže prepojenie medzi realizovanými investíciami a potenciálom poľnohospodárskej výroby;

- podopatrenia č. 5.1: poľnohospodárskeho podnikateľa, tzn. fyzickú alebo právnickú osobu (mikropodniky a malé podniky v zmysle odporúčania Komisie č. 2003/361/ES), ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu ako sústavnú a samostatnú činnosť pod vlastným menom, na vlastnú zodpovednosť a za účelom dosiahnutia zisku a spĺňa kritériá stanovené vo vzťahu k veku a profesijnému zameraniu;
- podopatrenia č. 5.2: právnické osoby alebo fyzické osoby (mikropodniky v zmysle odporúčania Komisie č. 2003/361/ES);
- opatrenia č. 6: obec definovanú v územnej koncentrácii ako vidiecka obec vidiek 1 a vidiek 2 s výnimkou obcí so štatútom mesta; združenia obcí;
- podopatrenia č. 7.1: obhospodarovateľa lesa v zmysle zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch – súkromní a verejní správcovia lesov a iné subjekty súkromného práva a verejné subjekty a ich združenia;
- opatrenia č. 8, 9, 10, 11, 12: fyzickú a právnickú osobu podnikajúcu v poľnohospodárskej prvovýrobe;
- opatrenia č. 10: súkromných vlastníkov lesa a ich združení s právnou subjektivitou;
- opatrenia č. 13: najmenej dva subjekty, ktorých spolupráca je: medzi rôznymi aktérmi v poľnohospodárstve, potravinovom reťazci a v lesnom hospodárstve na území EÚ a medzi inými aktérmi, ktorí prispievajú k splneniu cieľov a priorit politiky rozvoja vidieka vrátane medziodvetvových organizácií, zameraná na zriadenie a prevádzku operačných skupín EIP pre produktivitu a udržateľnosť poľnohospodárstva uvedených v čl. 62 návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom EPFRV;

- opatrenia č. 14:

verejno-súkromné partnerstvá v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov;

MAS (verejno-súkromné partnerstvá v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov schválené riadiacim orgánom, t. j. ktorým riadiaci orgán udelil štatút MAS)

- opatrenia č. 15:

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR,

Pôdohospodársku platobnú agentúru,

Národnú sieť rozvoja vidieka

sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania:

Prijímateľ			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje		Spolu
EPFRV	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
75,0 %	25,0 %	0,0 %	100,0 %

Pre vyššie uvedených prijímateľov v rámci daných opatrení a podopatrení, uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených verejných výdavkov, pričom výška podpory z EPFRV sa stanovuje vo výške 75,0 % a príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 25,0 %.

Financovanie operácií prijímateľa v podopatrení č. 3.1, 3.2 a podopatrení 5.3

Pre prijímateľa v rámci:

- podopatrenia č. 3.1: fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe;
- podopatrenia č. 3.2: fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti spracovania produktov poľnohospodárskej prvovýroby (okrem rybných produktov), resp. v prípade investícií do využívania obnoviteľných zdrojov energie sú prijímateľmi fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti poľnohospodárskej prvovýroby;
- podopatrenia 5.3:

poľnohospodárov alebo členov poľnohospodárskej domácnosti podnikajúcich v oblasti poľnohospodárstva, ktorých podiel ročných tržieb/príjmov z poľnohospodárskej výroby na celkových tržbách/príjmoch predstavuje minimálne 30 % (činnosť č. 1) a fyzické a právnické osoby (mikropodniky a malé podniky vo vidieckych oblastiach v zmysle odporúčania Komisie č. 2003/361/ES) obhospodarujúce lesy vo vlastníctve súkromných vlastníkov a ich združení, obcí a ich združení, cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním (činnosť č. 2) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania:



Prijímateľ			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EPFRV	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
37,5 %	12,5 %	50,0 %	100,0 %

Pre vyššie uvedených prijímateľov v rámci daných podopatrení, uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška podpory z EPFRV sa stanovuje vo výške 37,5 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 12,5 % a príspevok prijímateľa vo výške 50,0 %.

V uvedenom prípade platia výnimky pre zvýšenie intenzity verejnej pomoci podľa časti 6.1.

Financovanie operácií prijímateľa v opatrení č. 4

Pre prijímateľa v rámci opatrenia č. 4: poľnohospodára: právnickú alebo fyzickú osobu podnikajúcu v poľnohospodárskej prvovýrobe sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania:

Prijímateľ			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EPFRV	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
60,0 %	20,0 %	20,0 %	100,0 %

Pre vyššie uvedených prijímateľov v rámci daného opatrenia, uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška podpory z EPFRV sa stanovuje vo výške 60,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 20,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 20,0 %.

Financovanie operácií prijímateľa v podopatrení č. 7.2

Pre prijímateľa v rámci:

– podopatrenia č. 7.2:

fyzické a právnické osoby (obce, mikropodniky, malé a stredné podniky v zmysle odporúčania Komisie č. 2003/361/ES) obhospodarujúce lesy vo vlastníctve súkromných vlastníkov a ich združení, obcí a ich združení, cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním, fyzické a právnické osoby (mikropodniky, malé a stredné podniky v zmysle odporúčania Komisie č. 2003/361/ES) poskytujúce služby v lesníctve a ťažbe dreva za predpokladu poskytnutia týchto služieb subjektom uvedeným predchádzajúcej odrážke sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania:

Prijímateľ			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EPFRV	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
48,75 %	16,25 %	35,0 %	100,0 %

Pre vyššie uvedené prijímateľov v rámci daného podopatrenia, uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška podpory z EPFRV sa stanovuje vo výške 48,75 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 16,25 % a príspevok prijímateľa vo výške 35,0 %.

FINANČNÉ ZABEZPEČENIE PHSR

Finančné vyčíslenie jednotlivých aktivít sa v PHRSR uvádza pri väčšine opatrení a aktivít, potrebných na naplnenie cieľov programu. Tie sú stanovené odhadom, konečné rozpočty budú súčasťou vykonávacích plánov. Pri schvaľovaní financovania jednotlivých úloh, vyplývajúcich z aktivít, sa bude prihliadať na ich dôležitosť a dopad na hospodársky a sociálny rozvoj obce. Viaceré úlohy sa môžu realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, mnohé však vyžadujú náročnejšie finančné a personálne zdroje a spoluprácu s inými subjektami.

Potenciálne zdroje na realizáciu opatrení a úloh PHRSR sú:

- vlastné zdroje – rozpočet obce,
- bankové úvery,
- štátne dotácie z účelových fondov,
- dotácie z výťažku lotérií,
- financie z Národných Projektov (MPSVR, úrady práce sociálnych vecí a rodiny),
- štrukturálne a fondy,
- nadácie, neinvestičné fondy,
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR (holandské, americké, kanadské,...),
- Svetová banka,
- sponzoring podnikateľov, firiem, bankového sektora, súkromných osôb,
- združovanie prostriedkov verejnej a neverejnej sféry, atď.,



Štruktúra uvedených zdrojov bude závisieť na aktuálnej finančnej situácii obce ako aj na spoločensko-ekonomických podmienkach.

10 ZÁVER

PHRSR obce Suchá Hora je strategický strednodobý dokument, ktorý určuje víziu rozvoja obce, prioritné rozvojové oblasti a strategické ciele ich naplnenia. Tento dokument je základným východiskom pre spracovanie ďalších materiálov rozvoja jednotlivých oblastí života obce.

PHRSR je otvoreným dokumentom, ktorý bude vyhodnocovaný a aktualizovaný na zasadnutiach obecného zastupiteľstva podľa potreby.

Predmetný PHRSR obce Suchá Hora bol schválený na zasadnutí obecného zastupiteľstva dňa:

10.6.2016 3/2016
..... VZN/UMZ č.



10.6.2016, č. 3/2016

.....
pečiatka obce

Ing. Miloš Šustek

.....
starosta obce



11 POUŽITÁ LITERATÚRA

1. Partnerská dohoda
2. Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020
3. Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020
4. Integrovaný regionálny operačný program „IROP“
5. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja (PHSR ŽILSK),
6. Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001, aktualizácia 2010,
7. Národný program reforiem, máj 2012,
8. Návrh základných princípov na prípravu Partnerskej dohody Slovenskej republiky na programové obdobie 2014 – 2020,
9. Stratégia rozvoja dopravy SR do roku 2020, 2010,
10. Program odpadového hospodárstva na roky 2011 - 2015,
11. Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020
12. Revidovaný národný akčný plán Dekády začleňovania rómskej populácie 2005 - 2015 na roky 2011 – 2015
13. 2. etapa Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009 – 2015
14. Koncepcia výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov vrátane rozvoja stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania
15. Stratégia EÚ 2020 - cieľ: konkurencieschopnosť, zamestnanosť a hospodársky rast
16. Spoločný strategický rámec EK, marec 2012,
17. Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom),
18. CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji, 2012,
19. CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT),
20. CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu,
21. CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu,
22. CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán 2013+,
23. CENTROPE – Stratégia v oblasti kultúry a cestovného ruchu 2013+,
24. Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020
25. Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020
26. Integrovaný regionálny operačný program „IROP“ Národný strategický referenčný rámec 2007-2013.
27. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja.
28. Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, v znení neskorších predpisov.
29. Zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov.
30. Zákon č. 303/1995 Z.z. o rozpočtových pravidlách, v znení neskorších predpisov.
31. Zákon č. 482/2003 Z.z. o štátnej pokladnici.
32. Zákon č. 193/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov,
33. Zákon č. 156/2003 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 193/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov.
34. VEDA. Encyklopédia Slovenska. VI zv. Veda, Bratislava, 1982.
10. JAROŠ, J. Tectonic styles of the homelands of superficial nappes. Rozpravy ČASV, Řada matematických a přírodných věd, roč. 81, seš. 6, Academia Praha, 1971.
11. LUKNIŠ, M. A KOL. Slovensko – Príroda. Vyd. Obzor, Bratislava, 1972.
12. MAZÚR, M., LUKNIŠ, M. Regionálne geomorfologické členenie SSR, Geogr. čas., 30, 2, Bratislava, 1978.
13. UPSVAR. Štatistiky Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny 1999 – 2004.
14. Interné materiály obce Suchá Hora.
15. Sociologický ústav Slovenskej akadémie vied, REGIONÁLNY ROZVOJ SLOVENSKA VÝCHODISKÁ A SÚČASNÝ STAV , Editori: Mgr. Ľubomír Falt'an, CSc., Doc. PhDr. Ján Pašiak, PhD. 2004, 88 s.
16. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky. Národná stratégia ISPA Slovenskej republiky: životné prostredie, Október 2000.
17. STREDOSLOVENSKÉ VYDAVATEĽSTVO. Vlastivedný sborník IV. Bratislava. 1961.
18. STREDOSLOVENSKÉ VYDAVATEĽSTVO. Vlastivedný sborník XI. Bratislava. 1972.
19. BIELY, A. et al. Geologická stavba. In Atlas krajiny Slovenskej republiky [online]. 2004.
20. LUKNIŠ, M. Reliéf. In LUKNIŠ, M. et al. Slovensko 2 : Príroda. 1972.
21. HRAŠNA, M., KLUKANOVÁ, A. Inžinierskogeologická rajonizácia. In Atlas krajiny Slovenskej republiky [online]. 2004.
22. MAZÚR, E., LUKNIŠ, M.. Geomorfologické jednotky. Mapa 1:500 000. In Atlas SSR. 1980.
23. MAZÚR, E., ČINČURA, J., KVITKOVIC, J. Geomorfológia. Mapa 1:500 000. In Atlas SSR. 1980.
24. <http://www.statistics.sk/mosmis/run.html>
25. <http://www.fns.uniba.sk/zp/knihy/index.htm>



26. Jozef Jakál, Geografický ústav SAV, Štefánikova 49, 814 73 Bratislava, Slovensko KRASOVÉ FORMY A ICH VÄZBA NA VLASTNOSTI RELIEFU A KLÍMY V ZÁPADNÝCH KARPATOCH
27. <http://www.agroporadenstvo.sk/rv/poda/cernozem.htm>
28. <http://www.agroporadenstvo.sk/rv/poda/fluvizem.htm>
29. <http://web.tuke.sk/fberg-kgp/spis/geologia.htm>
30. <http://oldwww.fns.uniba.sk/~krg/prilohy/kgamr/2004/podnedruhy1.htm>
31. Nábělek, F. (1979): Encyklopédia Slovenska, SAV, Bratislava
32. Kolektív, 2000: Morfogenetický klasifikačný systém pôd Slovenska. VÚPOP, Societas
33. Pedologica Slovaca, Bratislava, s. 74
34. Mazúr, E. (1980): Atlas SSR, SAV, Bratislava - kapitola pôdy
35. Minár, J. a kolektív (2001): Geografické spektrum 3. PRIF UK Bratislava
36. <http://www.mineraly.sk/files/hor/spras.htm>
37. Bizudová, M. 1993. Geomorfológia. 1. vyd. Bratislava: UK Bratislava, 1993. 228 s. -
38. Lukniš, M. 1972. Slovensko príroda. 1. vyd. Bratislava: Obzor, 1972. 920 s. -
39. Ciesarik, M. 1994. Geológia. Vysokoškolské skriptá. 1. vyd. Zvolen: LF: Katedra prírodného prostredia, 1994. 255 s. ISBN 80-228-0345-6 -
40. Čerman, R. 2003. Zemepisný atlas SR. 1. vyd. Bratislava: Mapa Slovakia Bratislava, s.r.o. , 2003. 96 s. ISBN 80-8067-006- 4 -
41. Kolník P., 2001, Cestovný lexikón Slovenskej republiky, Bratislava, Vydavateľstvo Astor Slovakia, 212,
42. Plesník P., a kol. 1989, Malá slovenská vlastiveda, Bratislava, Vydavateľstvo Obzor, 91, 135, 222, 223,
43. www.statistics.sk
44. Jurko, A., 1958: Pôdne ekologické pomery a lesné spoločenstvá Podunajskej nížiny. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 264 s.
45. Lukniš, M. (ed.), Bako, J., Berta, J., Ferienc, O., Feriencová-Masárová, Z., Fusán, O., Futák, J., Hejný, S., Jurko, A., Kurpelová, M., Mičian, L., Michalko, J., Petrovič, Š., Schmidt, Z., Šimo, E., Vilček, F., Zaťko, M., 1972: Slovensko 2. Príroda. Obzor, Bratislava, 920 s.
46. Lukniš, M., Plesník, P., 1961: Nížiny, kotliny a pohoria Slovenska. Osveta, Bratislava, s. 7-50.
47. Mazúr, E., Lukniš, M., 1980: Geomorfologické jednotky. In: Mazúr, E. et al., 1980: Atlas SSR. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, s. 55.
48. Michalko, J., Magic, D., Berta, J., 1986: Geobotanická mapa ČSSR, textová časť. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 160 s.
49. Plesník, P. et al., 1989: Malá slovenská vlastiveda. Vydavateľstvo Obzor, Bratislava, s. 296-297.
50. Ružičková, H., Halada, L., Jedlička L., Kalivodová, E., 1996: Biotopy Slovenska. Ústav krajinnnej ekológie Slovenskej akadémie vied, Bratislava, s. 104 - 109.
51. Vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.
52. Vyhláška MŽP SR č. 492/2006 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.
53. Zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny.
54. Slovensko II. (Príroda), kol. autorov, Obzor Bratislava, 1972
55. 20.5.2010, www.krasy-slovenska.sk
56. Alojz Čaputa, Juraj Holčík a kol., 1982, www.szap.sk, 21.6.2010
57. <http://svosmo.edupage.org/about/?subpage=1&>
58. http://www.mesa10.sk/index.php?action=module&id=modcontent&content_id=261
59. <http://tlacovespravy.wordpress.com/2012/06/01/prieskum-sport-v-zivote-mladych-europanov>
60. <http://www.nocka.sk/uploads/fd/c5/fdc56b5295544adb7e3625632921405f/4-monitoring-vysledkov-kp-2005-2008-no6-7-2009.pdf>
61. <http://www.tophotelierstvo.sk/domaci-cestovny-ruch/turizmus/hotelierstvo-v-e-a-na-slovensku/>
62. <http://www.sopsr.sk/natura/>
63. 10.3.2016, <http://sk.wikipedia.org/wiki/>
64. 10.3.2016, <http://naseobce.sk/mesta-a-obce/>
65. NSRR, 2011
66. PHSR,
67. <http://www.mineraly.sk>
68. <http://www.megaubytovanie.sk>
69. <http://www.suchahora.eu>
70. ÚPN, 2012





**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
Obce Suchá Hora
Programovacie obdobie 2016 - 2025
2016**

SCARABEO-SK, s.r.o., Povstalecká cesta 16, 974 09 Banská Bystrica

e-mail: hronec.scarabeus@gmail.com
tel.: 0907 439 224
0911 439 224